

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

PLANI KOMBËTAR PËR EMERGJENCAT CIVILE (Draft)

Tiranë, Prill 2023

Ky dokument është përgatitur nga Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile dhe Grupi Ndërinstitucional i Punës me asistencën dhe kontributin e UNDP-së në Shqipëri në kuadër të projektit “Forcimi i aftësive ripërtëritëse në Shqipëri” Projekti-RESEAL i UNDP-së në Shqipëri, financuar nga qeveria Suedeze dhe Portugeze.

Shënim:

Ky dokument është pronësi e Qeverisë Shqiptare dhe përdorimi i tij, i plotë apo i pjesshëm, duhet të bëhet me referencë të pronësisë intelektuale dhe burimin e tij.

Fjala e Drejtorit të Përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile

1	Konteksti i vendit dhe profili i riskut.....	7
1.1	Përmbledhje.....	7
1.2	Parimet Udhëzuese të menaxhimit të emergjencave civile.....	9
1.2.1	<i>Parashikimi.....</i>	9
1.2.2	<i>Gatishmëria.....</i>	10
1.2.3	<i>Vendimmarrja.....</i>	10
1.2.4	<i>Udhëheqja.....</i>	11
1.2.5	<i>Informacioni.....</i>	12
1.2.6	<i>Integrimi.....</i>	13
1.2.7	<i>Bashkëpunimi.....</i>	14
1.2.8	<i>Vazhdimësia.....</i>	14
1.3	Kuadri Sendai për ZRF dhe objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm.....	15
1.3.1	<i>Kuadri Sendai për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive.....</i>	15
1.3.2	<i>Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm.....</i>	16
1.4	Organizimi i sistemit të mbrojtjes civile në Shqipëri.....	19
1.4.1	<i>Hyrje.....</i>	19
1.4.2	<i>Strukturat e sistemit të mbrojtjes civile në Shqipëri.....</i>	20
1.4.3	<i>Institucionet dhe strukturat qendrore të mbrojtjes civile.....</i>	21
1.4.4	<i>Institucionet dhe strukturat e mbrojtjes civile (SMC) në nivel qarku.....</i>	32
1.4.5	<i>Institucionet e mbrojtjes civile në nivel bashkie.....</i>	36
1.4.6	<i>Strukturat Operacionale të mbrojtjes civile.....</i>	40
1.5	Financimi i Sistemit të Mbrojtjes Civile.....	49
1.5.1	<i>Financimi i sistemit të mbrojtjes civile në nivel qendror.....</i>	49
1.5.2	<i>Financimi i sistemit të mbrojtjes civile në nivel bashkie.....</i>	49
1.6	Bashkëpunimi dhe mbështetja ndërkombëtare.....	49
1.6.1	<i>Mekanizmi i mbështetjes ndërkombëtare.....</i>	50
1.7	Bashkëpunimi.....	51
1.7.1	<i>Bashkëpunimi me OJF / Shoqata të specializuara në sektorin e mbrojtjes civile.....</i>	51
1.7.2	<i>Bashkëpunimi me institucionet kërkimore-shkencore e arsimit të lartë.....</i>	51
1.7.3	<i>Bashkëpunimi me sektorin privat dhe qytetarët.....</i>	51
1.8	Koordinimi i strukturave të mbrojtjes civile në Shqipëri.....	52
1.8.1	<i>Kërkesat ligjore.....</i>	54
1.9	Fazat e mbrojtjes civile.....	56
1.9.1	<i>Qasja e të gjitha rreziqeve dhe risqeve të shumëfishta.....</i>	57
1.9.2	<i>Temat ndërsektoriale në fushën e mbrojtjes civile.....</i>	58
2	Parandalimi / lehtësimi.....	64
2.1	Përmbledhje dhe praktikat më të mira të fazës së parandalimit/lehtësimit.....	64
3	Gatishmëria.....	78
3.1	Informimi dhe edukimi.....	79
3.1.1	<i>Aktivitete të fushatave të gatishmërisë.....</i>	79
3.2	Paralajmërimi i hershëm.....	80
3.3	Paralajmërimi (Njoftimi) i hershëm në Shqipëri.....	83
3.3.1	<i>Instituti i Gjeoshkencave.....</i>	83

3.3.2	<i>Numri i unifikuar i thirrjeve emergjente 112</i>	84
3.3.3	<i>Alarmi</i>	85
3.3.4	<i>Ngritja e kapaciteteve</i>	85
3.3.5	<i>Lokalizimi i mbrojtjes civile</i>	86
3.3.6	<i>Identifikimi i rrezikut, analiza e cënueshmërisë e ekspozimit dhe vlerësimi i riskut</i> ...	86
3.3.7	<i>Masat në fazën e gatishmërisë</i>	89
3.3.8	<i>Vazhdimësia e veprimtarisë dhe shërbimeve</i>	89
3.3.9	<i>Puna në partneritet</i>	91
3.3.10	<i>Hartëzimi dhe planifikimi</i>	91
4	Përgjigja	105
4.1	<i>Përmbledhje nga praktikat më të mira të fazës së përgjigjes</i>	105
4.2	<i>Mbledhja e informacionit dhe menaxhimi i të dhënave</i>	105
4.2.1	<i>Informimi dhe ndërgjegjësimi mbi rreziqet</i>	105
4.2.2	<i>Puna në partneritet dhe bashkëpunimi ndërmjet agjencive</i>	106
4.2.3	<i>Njohuritë mbi situatën</i>	107
4.3	<i>Aktivizimi i përgjigjes në Shqipëri</i>	110
4.4	<i>Rolet dhe përgjegjësitë gjatë fazës së përgjigjes në nivel qarku dhe bashkie</i>	115
4.5	<i>Burimet dhe kapacitetet kombëtare për Përgjigjen në rastet e EC</i>	116
4.6	<i>Detyrat dhe aktivitetet kryesore të fazës së përgjigjes</i>	116
4.6.1	<i>Shpërndarja dhe transmetimi i Informacionit Publik</i>	124
4.6.2	<i>Çështjet financiare</i>	124
4.6.3	<i>Asistenca Ndërkombëtare</i>	125
4.6.4	<i>Doganat, emigracioni dhe karantina</i>	126
4.7	<i>Raportimi</i>	127
4.7.1	<i>Përmbledhja</i>	129
4.7.2	<i>Shqyrtimet pas veprimeve</i>	130
4.7.3	<i>Rishikimi</i>	130
4.7.4	<i>Vlerësimi</i>	131
4.7.5	<i>Faza vijuese</i>	131
5	Rimëkëmbja	150
5.1	<i>Parimet udhëzuese të rimëkëmbjes</i>	150
6	Trajnimet dhe zhvillimi	173
6.1	<i>Përmbledhje</i>	173
7	Grupi Teknik Ndërinstitucional i Punës për përgatitjen e PKEC	179
	<i>Mirëmbajtja e planit</i>	183
	<i>Rreziqet dhe risqet Shqipëri. Faktorët që ndikojnë në menaxhimin e EC</i>	184
A.1.1	<i>Tërmetet</i>	184
A.1.2	<i>Përmytjet, vërshimet e ujit dhe çarjet e digave</i>	187
A.1.3	<i>Rrëshqitjet e tokës, reshjet e dëborës dhe ortekët</i>	190
A.1.4	<i>Zjarret masive/zjarret në pyje</i>	192
A.1.5	<i>Aksidentet teknologjike</i>	194
A.1.6	<i>Sëmundjet infektive</i>	196
A.1.7	<i>Ndryshimet klimatike si një faktor për shfaqjen e rreziqeve</i>	199
	<i>Marrëveshjet Ndërkombëtare</i>	202
	<i>Marrëveshjet kombëtare</i>	205

Kuadri ligjor për mbrojtjen civile.....	206
Kapacitetet operationale – model raportimi.....	213

Lista e tabelave

Tab. 1.1 Parimet udhëzuese	9
Tab. 1.3 Të dhëna për Qendrat e Mbrojtjes Civile në Qarqe	30
Tab. 3.1 Aktivitete në fushatat e Gatishmërisë.....	79
Tab. 3.2 Vlerësimi i riskut dhe kërkesat për dokumentacion.....	87
Tab. 3.3 Lista e kontrollit për vazhdimësinë e veprimtarisë	89
Tab. 4.1 Parimet e ndërveprueshmërisë.....	106
Tab. 4.2 Etapat e aktivizimit të fazës së Përgjigjes	110
Tab. 4.3 Format i raportimit II MARCH.....	128
Tab. 4.4 Formate për mbledhjen e informacionit.....	129

Lista e figurave

Fig. 1.1 Model vendimmarrje për emergjencat / fatkeqësitë	11
Fig. 1.2 Qasja nga lart-poshtë e doktrinës së riskut nga fatkeqësitë.....	14
Fig. 1.3 Kuadri Sendai për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë.....	15
Fig. 1.4 Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm	16
Fig. 1.6 Harta e rajoneve në Shqipëri	31
Fig. 1.7 Fazat e mbrojtjes civile	56
Fig. 2.1 Hierarkia e masave të parandalimit / lehtësimit	65
Fig. 3.1 Komponentët kryesorë të fazës së Gatishmërisë	78
Fig. 4.2 Aktivizimi sipas etapave në raste të ndryshme	115
Fig. 5.1 Fazat e rimëkëmbjes nga fatkeqësitë.....	152

Shkurtime dhe Akronime

AAR	Shqyrtimi Pas Veprimit (After Action Review)
AKMC	Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile
AKSEM	Autoriteti Kombëtar i Sigurisë dhe Emergjencave në Miniera
AKU	Autoriteti Kombëtar i Ushqimit
AKUM	Agjencia Kombëtare e Ujësjetës Kanalizimeve dhe Infrastrukturës së Mbetjeve
AKVMB	Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve
AREB	Agjencia Rajonale të Ekstensionit Bujqësor
BE	Bashkimi Evropian
BGjPS	Barazia gjinore dhe përfshirja sociale
BMEC	Baza e Mbështetjes së Emergjencave Civile
DhBGj	Dhuna me bazë gjinore
DNH	Mos bëj dëm (Don't harm)
DOB	Drejtuesi i Operacionit në Bashki
DOQ	Drejtuesi i Operacionit në Qark
DPRMSH	Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale të Shtetit
DQO	Drejtuesi Qendror i Operacionit
EADRCC	Qendrës Euro Atlantike e Koordinimit të Përgjigjes Emergjente (Euro Atlantic Disaster Response Coordination Center)
EC	Emergjenca Civile
EERCC	Qendra Evropiane e Koordinimit të Përgjigjes Emergjente (European Emergency Response Center)
EOD	Asgjësimi i Mjeteve Eksplozive (Explosive Ordnance Disposal)
FA	Forcat e Armatosura
HACCP	Analiza e Hazardit dhe Pikat e Kontrollit Kritik
HNS	Mbështetja e Vendit Pritës (Host Nation Support)
INSARAG	International Search and Rescue Advisory Group Grupi Ndërkombëtar Këshillues i Kërkim Shpëtimit
ISUV	Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë
KKSH	Kryqi Kuq Shqiptar
KMC	Komiteti i Mbrojtjes Civile
KMCB	Komisioni i Mbrojtjes civile në nivel bashkie
KMCQ	Komisioni i Mbrojtjes Civile në nivel qarku
KNEC	Komiteti Ndërmintor i Emergjencave Civile
KTK	Komisioni Teknik Këshillimor
MC	Mbrojtja Civile
MIE	Menaxhimi i Integruar i Emergjencave
MMCB	Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të Bashkimit Evropian
M/I/A	Ministria / Institucioni / Agjencia
MRF	Menaxhimi i riskut nga fatkeqësitë
MZSH	Mbrojtja nga Zjarri dhe Shpëtimi

Plani Kombëtar për Emergjencat Civile

OBU	Operatorët e Biznesit Ushqimor
OKB	Organizata e Kombeve të Bashkuara
OZHQ	Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm
PDTU	Planit disaveçar i trajnimeve dhe ushtrimeve
PKEC	Plani Kombëtar për Emergjencat Civile
PKP	Plani Kombëtar i Përshtatjes
PMB	Produktet e Mbrojtjes së Bimëve
PNK	Përshtatja ndaj Ndryshimeve Klimatike
PO	Plani Operacional
PP	Produktet Plehëruese
PSH	Policia e Shtetit
PSV	Procedurat Standarde të Veprimit
PV	Planet e Veprimit
QGTKZ	Qendra për Grumbullimin dhe Trajtimin e Kimikateve të Rrezikshme
QKOEC	Qendra Kombëtare Operacionale e Emergjencave Civile
QNOD	Qendra Ndërinstitucional Operacionale Detare
QOECB	Qendra Operacionale e Emergjencave Civile në Bashki
QOECQ	Qendra Operacionale e Emergjencave Civile në Qark
RESEAL	Projekti “Forcimi i aftësive ripërtëritëse në Shqipëri”
RSH	Republika e Shqipërisë
RUDA	Sistemi i Informacionit Blegtoral dhe Veterinar
SAR	Kërkim Shpëtimi (Search and Rescue)
SHPFA	Shtabi i Përgjithshëm i Forcave të Armatosura
SKZRF	Strategjia Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë
SMC	Sistemi i Mbrojtjes Civile
SMVV	Sistemi i Menaxhimit të Vazhdimësisë së Veprimtarisë
SPH(K)	Sistemi i paralajmërimit të hershëm
TR	Termet e referencës
TTX	Ushtrim simulues në tavolinë (Table Top Exercise)
UNDAC	United Nations Disaster Assessment and Coordination Vlerësimi dhe Koordinimi i Fatkeqësive nga Kombet e Bashkuara
UNDP	Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim
UNDRR	Zyra e Kombeve të Bashkuara për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs / Zyra e Kombeve të Bashkuara për Koordinimin e Çështjeve Humanitare
VDH	Vlerësimi i Dëmeve dhe Humbjeve
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
VNK	Vlerësimi i Nevojave për Kapacitete
VNPF	Vlerësimi i Nevojave Pas Fatkeqësisë
ZRF	Zvogëlimi i Riskut nga Fatkeqësitë

Seksioni 1

Informacione

bazë

Seksioni 1A

Mbrojtja civile në

Shqipëri

Hyrje dhe historik

Në vitin 2004, u hartua Plani Kombëtar për Emergjencat Civile. Ky ishte një dokument procedural i jashtëzakonshëm dhe trajtonte fazat e ndryshme të ciklit të menaxhimit të emergjencave civile, përkatësisht: Parandalimi dhe Lehtësimi, Përgatitja dhe Mbrojtja dhe rikthimi në gjendjen fillestare/riaftësimi.

Hartimi i një Plani të ri Kombëtar për Emergjencat Civile u bë i domosdoshëm për shkak të:

- I. Ndryshimeve në kontekstin e mbrojtjes civile në nivel global dhe kombëtar.
- II. Ndryshimet në risqet e reja dhe të ardhshme dhe elementët përbërës të tyre.
- III. Ndikimet e ndryshimeve klimatike.
- IV. Ndryshimet sezonale dhe rreziqet e shkaktuara nga njeriu.
- V. Ndryshimet ligjore në fushën e Zvogëlimit të Riskut nga Fatkeqësitë¹ (ZRF) dhe Mbrojtjen Civile (MC) por edhe në legjislacionin dhe politikat e tjera sektoriale dhe ndërsektoriale të lidhura dhe me ndikim në to.
- VI. Ndryshimet në ndarjen administrativo-territoriale të Njësive të Vetëqeverisjes Vendore në Republikën e Shqipërisë.
- VII. Ndryshimeve organizative të të gjithë sektorëve dhe të gjitha niveleve me ndikim në ZRF dhe MC.
- VIII. Ndryshimet në sistemin e paralajmërimit të hershëm dhe të tjera zhvillime relevante në nivelin teknik dhe shkencor.
- IX. Stërvitjet, ushtrimet apo emergjencat dhe boshllëqet apo përmirësimet e rekomanduara prej tyre në politika dhe procedura.

Pas tërmetit të vitit 2019, në Shqipëri u realizua një vlerësim i nevojave pas fatkeqësisë (VNPF), i cili vuri në dukje fushat kryesore të nevojës për Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile (AKMC) të krijuar rishtazi. Një tjetër vlerësim i kapaciteteve i realizuar në kuadër të projektit RESEAL dhe kërkesat e ligjit 45/2019, theksuan nevojën për:

- I. Një Platformë Kombëtare për ZRF-në
- II. Hartimin e një Strategjie Kombëtare për ZRF-në
- III. Hartimin e Planit Kombëtar për Emergjencat Civile
- IV. Zhvillimin/përditësimin e kodeve të ndërtimit
- V. Nxitjen e krijimit të rrjeteve në nivel rajonal dhe anëtarësimin në Mekanizmin e Mbrojtjes Civile të BE-së
- VI. Mbështetjen e kapaciteteve për vlerësimin e riskut dhe planifikimin e vazhdimësisë së veprimtarisë.

PKEC është një plan gjithëpërfshirës, i cili mbledh së bashku të gjitha grupet e interesit shqiptare dhe ndërkombëtare. Kontributi i ministrive, institucioneve në nivel qendror dhe institucioneve të tjera fitimprurëse, akademike dhe sektorit privat ka qenë thelbësor në hartimin dhe efikasitetin e planit.

``Mbrojtja civile është përgjegjësi e të gjithëve``

Drejtori i Përgjithshëm, AKMC

¹ Sikurse edhe në dokumentet e Vlerësimit të Riskut nga Fatkeqësitë në nivel qendror dhe në Strategjinë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë, "risku nga fatkeqësitë" dhe "risku i fatkeqësive", janë përdorur në mënyrë të këmbyeshme.

Synimet dhe objektivat

Synimet e planit

Plani Kombëtar për Emergjencat Civile synon të:

- I. Ndhimje parandalimin, lehtësimin, përgjigjen dhe rimëkëmbjen nga çdo ndikim negativ si pasojë e emergjencave dhe/ose fatkeqësive që mund të prekin jetën e njerëzve, gjënë e gjallë, pronën, trashëgiminë kulturore, komunitetet dhe mjedisin.
- II. Sigurojë kushtet për administratat publike, subjektet ekonomike dhe popullsinë për të kaluar nga kushtet normale të jetesës dhe punës, në një situatë emergjente, me humbje minimale.
- III. Mundësojë ofrimin e burimeve shtetërore me qëllim garantimin e sigurisë publike dhe vazhdimësinë e ekonomisë kombëtare.

Objektivat specifike

- I. Harmonizimi me praktikat më të mira ndërkombëtare dhe rajonale,
- II. Dhënia e informacioneve mbështetëse për të gjitha grupet e interesit me qëllim përdorimin e terminologjisë, përkufizimeve dhe koncepteve të përbashkëta.
- III. Përgatitja e një plani aktual dhe realist, i cili të jetë i përshtatshëm për të gjitha grupet e interesit.
- IV. Përgatitja e një plani që do të ofrojë informacione për zvogëlimin e riskut të rreziqeve dhe mbrojtjen e popullsisë së cenueshme.
- V. Njohja me procedurat dhe informacionet me qëllim koordinimin e burimeve në mënyrë të sigurt, efektive dhe efikase gjatë përgjigjes ndaj emergjencave.
- VI. Dhënia e kontekstit për kalimin në fazën e rimëkëmbjes pas emergjencave dhe dhënia e ndihmës për vazhdimësinë e veprimtarisë së qeverisë, bizneseve dhe shërbimeve.

1 Konteksti i vendit dhe profili i riskut

1.1 Përmbledhje

Ngjarjet e kohëve të fundit kanë treguar shumëllojshmërinë dhe intensitetin e krizave dhe rreziqeve natyrore dhe të shkaktuara nga njeriu në Shqipëri. Viti 2019 ishte një vit kyç për vendin pasi jo vetëm që u miratua ligji i ri nr. 45/2019, i cili parashikon përgjegjësitë e mbrojtjes civile, por ishte gjithashtu dhe viti i dy tërmeteve të fuqishëm përkatësisht të 21.09.2019 dhe 26.11.2019. Kjo u pasua nga pandemia globale e koronavirusit (COVID-19) në vitin 2020, e cila shkaktoi humbjen e jetës së mbi 3400 shqiptarëve. Këto ngjarje kyçe janë shoqëruar nga rreziqet e përhershme të përmytjeve, zjarreve në pyje, temperaturave ekstreme, thatësirave dhe rrëshqitjeve të tokës, të cilat ndodhin me shpeshtësi periodike në të gjithë vendin. Sipas Strategjisë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë (SKZRF), të dhënat e mbledhura për analizimin e tendencave tregojnë se, gjatë kohëve të fundit, këto incidente “rutinë”, janë transformuar dhe janë kthyer në emergjencë apo fatkeqësi më të shpeshta dhe në shkallë të gjerë për vendin dhe me shumë mundësi kjo vjen si pasojë e ndryshimeve të ndryshimeve klimatike.

Pjesa e ligjit 45/2019 që parashikon ristrukturimin e sistemit mbrojtjes civile, është koordinuar në të gjitha fazat e një fatkeqësie (parandalimi/ lehtësimi, gatishmëria, përgjigja dhe rimëkëmbja). Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile (AKMC) është krijuar për të shërbyer si autoritet koordinues për përpjekjet në nivel kombëtar me qëllim krijimin e një sistemi më të qëndrueshëm dhe efikas të menaxhimit të emergjencave. Një qasje shumë proaktive që është zbatuar nga Shqipëria dhe që vlen të përmendet, është ngritja e dy grupeve ndërinstitucionale të punës, përkatësisht një grup strategjik dhe një grup teknik. Synimi i tyre është të harmonizojnë përpjekjet dhe fushat e ekspertizës sektoriale për mbarëvajtjen e procesit dhe hartimin e PKEC në përputhje me kuadrin ligjor shqiptar për mbrojtjen civile, direktivat e rregulloret e BE-së dhe dokumente të tjera planifikuese që kanë lidhje me fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile .

Territori i vendit tonë është rrezikuar shpesh herë nga fatkeqësi të ndryshme natyrore dhe jo vetëm. Bazuar në dokumentacionet që administrohen nga institucionet shtetërore, Shqipëria ka mbi 100 vjet që katalogon këto ngjarje me qëllim studimin dhe hartimin e një profili të qartë të risqeve të vendit.

Në 26.11.2019, Shqipëria përjetoi një tërmet të fuqishëm që preku 11 bashki. Tërmeti preku më tepër se 47 000 persona në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe më tepër se 155 000 persona në mënyrë të tërthortë, si dhe shkaktoi humbjen e jetës së 51 personave dhe plagosjen e 913 të tjerëve. Sipas raportit “Vlerësimi i nevojave pas fatkeqësisë (2020)”, vlera totale e përlogaritur e dëmeve dhe humbjeve ishte 843.9 milionë euro dhe përfaqësonte 7,5% të produktit të brendshëm bruto të Shqipërisë në vitin 2019. Kjo nënkupton një barrë të rëndë mbi treguesit e ekonomisë së vendit, jetesës dhe zhvillimit njerëzor. Kjo ngjarje tragjike përshpejtoi hapat proaktivë që po ndërmerreshin nga qeveria e Shqipërisë me mbështetjen e komunitetit ndërkombëtar me qëllim forcimin e mëtejshëm të sistemit të menaxhimit të riskut nga fatkeqësitë në vend.

Përpjekjet e Qeverisë Shqiptare për përmirësimin e dhe rritjen e kapaciteteve të Sistemit të Mbrojtjes Civile janë fokusuar në plotësimin e kuadrit ligjor në zbatim të kërkesave të ligjit 45/2019. Ndër aktet kryesore të hartuara dhe të miratuara së fundmi me mbështetjen e UNDP, përmes projektit “Forcimi i aftësive ripërtëritëse në Shqipëri” (RESEAL), janë:

- Strategjia Kombëtare për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë 2023–2030²
- Vlerësimi i riskut nga fatkeqësitë në nivel qendror³

Të dy këto dokumente bazike, përveçse i shërbejnë institucioneve në nivel qendror janë një udhëzues edhe për nivelin lokal për hartimin e instrumenteve që ato do hartojnë për territorin administrativ dhe sektorët që mbulojnë.

Sa i përket Vlerësimit të Riskut nga Fatkeqësitë, u zbatua një analizë dhe sintezë shtesë bazuar mbi 6 raporte të vlerësimit të risqeve kryesore për të ofruar një panoramë gjithëpërfshirëse dhe koherente të risqeve nga fatkeqësitë në vend. Si metodë për analizën u përzgjedh një instrument i vlerësimit të risqeve të shumëfishta, i cili ndihmon për t'u fokusuar në risqet komplekse dhe me efekt zinxhir të lidhura me cenueshmëritë dhe rreziqet e shumëfishta në çdo territor. Për realizimin e analizës është zbatuar qasja holistike sistemike, e cila ka ndihmuar në përcaktimin e lidhjeve potenciale dhe në identifikimin e ndërvarësive ndërmjet rreziqeve dhe risqeve të ndryshme të fatkeqësive.

Si rezultat i analizës dhe sintezës u bë i mundur zhvillimi i matricave krahasuese për tetë rreziqet madhore (duke përfshirë gjashtë rreziqet e detyrueshme të parashikuara nga ligji), si dhe ndikimi dhe implikimet e tyre të mundshme për secilin prej dymbëdhjetë qarqeve të vendit. U zhvilluan disa skenarë të mundshëm të riskut nga fatkeqësitë, si dhe u identifikuan rekomandime për fushat prioritare të kapaciteteve për menaxhimin e riskut nga fatkeqësitë.

Rreziqet më kritike që kanë një potencial të lartë për një ndikim negativ në zhvillimin e vendit janë:

	Përmytjet
	Teknologjike (Të shkaktuara nga njeriu/proceset)
	Biologjike
	Rrëshqitjet e tokës
	Tërmetet
	Çarjet e digave
	Zjarret masive
	Ortekët

² VKM nr. 94, datë 22.2.2023 “Për miratimin e strategjisë kombëtare për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë 2023–2030 dhe planit të veprimit”.

³ VKM nr. 168, datë 24.3.2023 “Për miratimin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë në nivel qendror”

1.2 Parimet Udhëzuese të menaxhimit të emergjencave civile

Ekzistojnë tetë parime udhëzuese që përbëjnë bazën e menaxhimit në çdo emergjencë apo fatkeqësi. Këto parime zbatohen në mënyrë të njëjtë në çdo nivel (në nivel bashkie, qarku dhe kombëtar).

Tab. 1.1 Parimet udhëzuese

PARASHIKIMI	INFORMACIONI
GATISHMËRIA	INTEGRIMI
VENDIMMARRJA	BASHKËPUNIMI
UDHËHEQJA	VAZHDIMËSIA

1.2.1 Parashikimi

Parashikimi është thelbësor si në fazën e para emergjencës, po ashtu dhe në fazën e pas emergjencës. Parashikimi përdoret kryesisht për të përshkruar fazën e parë të procesit të Menaxhimit të Integruar të Emergjencave (MIE), gjatë të cilit institucionet analizojnë në mënyrë aktive risqet dhe emergjencat e mundshme. Gjithashtu, parashikimi është një parim për të pasur një përgjigje dhe rimëkëmbje efikase dhe, në nivel strategjik, fokusi ndaj riskut duhet të mbështetet në risqet e ardhshme, të konsiderueshme dhe të dukshme, ndërsa pjesa më e madhe e risqeve operacionale trajtohen në mënyrë më të përshtatshme në nivelet më të ulëta.

Të gjitha emergjencat kanë ndikime të ndryshme të drejtpërdrejta dhe të tërthorta që mund të mos jenë të dukshme në momentin e parë duke pasur parasysh presionin, pasiguritë dhe rrethanat sfiduese të një emergjence. Gjatë planifikimit duhet t'u kushtohet vëmendje e veçantë dy faktorëve: **trajnit dhe ushtrimeve**. Gjatë emergjencave, risku ka natyrë dinamike. Shfaqen risqe të reja, largohen risqet e identifikuar më parë dhe ekuilibri ndërmjet risqeve ndryshon vazhdimisht. Vlerësimi dhe menaxhimi i riskut në mënyrë aktive duhet të jetë një proces i vazhdueshëm. Kjo duhet të mundësojë dhe jo të pengojë realizimin e operacioneve efikase duke mundësuar analizimin dhe zgjidhjen e problemeve të parashikuara përpara se ato të shfaqen.

Emergjencat krijojnë sfida për vazhdimësinë e veprimtarisë. Koha e stafit, burimet dhe vëmendja ndaj menaxhimit do të jenë kërkesa të konsiderueshme, ndërkohë që një sfidë madhore do të jetë vazhdimësia e përpjekjeve për përgjigje dhe rimëkëmbje krahas funksioneve të përditshme të organizatës. Risku që drejtuesit e lartë të përballen me ngjarje të paparashikuara gjatë periudhave të zgjatura të presionit mund të mos jetë i dukshëm në momentin e parë, por mund të jetë një risk i konsiderueshëm.

Ai mund të menaxhohet përmes organizimit të mirë; planifikimit dhe trajnimeve të thelluara; përgatitjes së përfaqësuesve dhe ekipeve në çdo nivel.

Një aspekt i rëndësishëm i parashikimit është trajtimi i çështjeve të rimëkëmbjes sa më shpejt që të jetë e mundur, duke garantuar integrimin e plotë të përpjekjeve për përgjigje dhe rimëkëmbje. Kjo do të garantojë marrjen në konsideratë të prioriteteve të rimëkëmbjes në përgjigjen fillestare dhe do të garantojë koherencë ndërmjet këtyre dy aktiviteteve. Në rastin më të mirë, të dy këto aktivitete duhet të realizohen paralelisht që nga fillimi. Megjithatë, në disa raste këto aktivitete

mund të ndahen si pasojë e kapaciteteve të kufizuara, pra përpjekjet për rimëkëmbje mund të intensifikohen pasi të jetë trajtuar risku fillestar ndaj jetës.

1.2.2 Gatishmëria

Të gjithë individët dhe organizatat që mund të luajnë rol në përpjekjet për mbrojtjen civile duhet të jenë të përgatitur në mënyrën e duhur. Që kjo të realizohet, ata duhet të kenë njohuri të qarta mbi planin kombëtar për emergjencat civile, atë të qarkut apo të bashkisë, rolet dhe përgjegjësitë e tyre, si dhe mbi mënyrën se si përfshihen në tablonë e gjerë ndërinstitucionale.

Ligji 45/2019 parashikon se organizatat që me shumë gjasa do të jenë në themel të përgjigjes ndaj emergjencave, duhet të punojnë së bashku për të garantuar se janë të përgatitura për emergjencat, siç identifikohet në proceset kombëtare dhe lokale të vlerësimit të riskut.

1.2.3 Vendimmarrja

Vendimmarrja është një aftësi themelore në menaxhimin e emergjencave, e cila mund të ketë pasojë të gjera. Ashtu si çdo aftësi komplekse, edhe vendimmarrja ka nevojë për praktikë dhe njohuri. Agjencitë e emergjencave dhe fatkeqësive duhet të garantojnë përgatitjen e menaxherëve të emergjencave. Atyre duhet t'u jepen mundësi të mjaftueshme për ta praktikuar dhe zhvilluar këtë aftësi kritike. Aftësia për të marrë vendime të sakta bazuar në elementët përbërës të një emergjence, si dhe një interpretim i përgjithshëm i saktë i emergjencës, janë gurë themeli thelbësorë. Ato mundësojnë një menaxhim të besueshëm, efikas dhe të sigurt të emergjencës. Menaxherët e emergjencës mund të përdorin disa procese për të marrë vendime. Vendimet mund të grupohen gjerësisht në dy kategori kryesore:

Vendimmarrja intuitive, e cila mund të përfshijë proceset e kushtëzuara dhe vendimmarrjen e bazuar në njohje.

Vendimmarrja analitike, e cila mund të përfshijë zgjedhjen e rregullave, krahasimin e opsioneve dhe zhvillimin e zgjidhjeve të reja. Vendimmarrja analitike kërkon më tepër kohë dhe përpjekje mendore krahasuar me proceset intuitive dhe mund të ndikohet më shumë ndaj efekteve të presioneve të tepërta që zvogëlojnë kapacitetin e të menduarit në mënyrë analitike.

Kurthet e vendimmarrjes

Kurthi i vendimmarrjes mund të përshkruhet si një proces i menduar që mund të çojë në marrjen e një vendimi të gabuar, i cili mund të rezultojë në përkeqësimin e situatës. Ekzistojnë disa kurthe të vendimmarrjes, të cilat mund të ulin efikasitetin e vendimeve në kontekstin operacional. Vendimmarrësit duhet të jenë në dijeni të këtyre "kurtheve" dhe duhet të kontrollojnë vendimet (përmes diskutimeve mes kolegëve ose marrjes së një mendimi të dytë) me qëllim që të mbrohen ndaj pasojave të padëshiruara

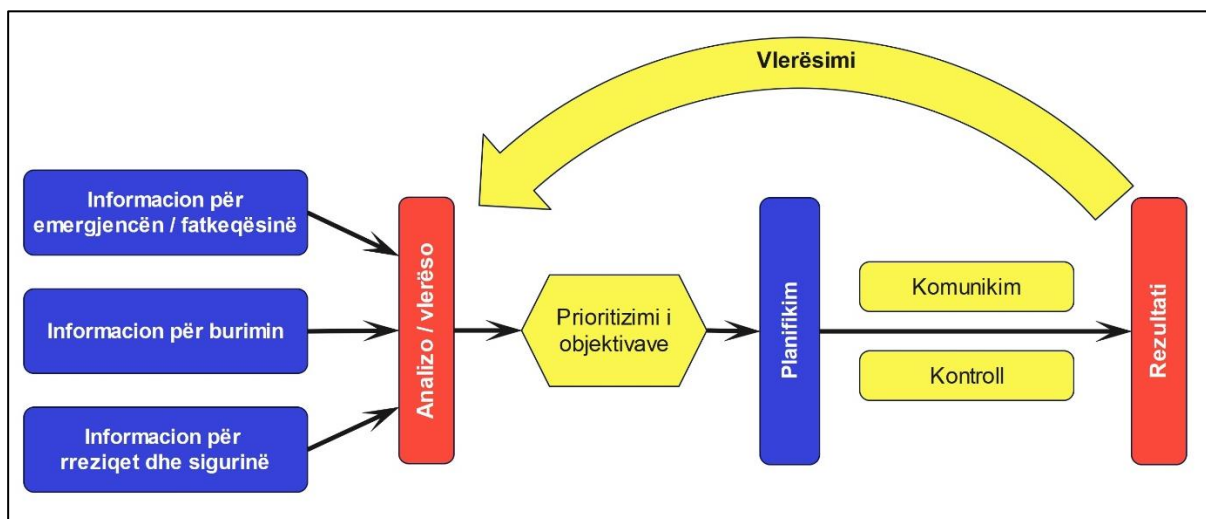

Fig. 1.1 Model vendimmarrje për emergjencat / fatkeqësitë

1.2.4 Udhëheqja

Kur ndodh një emergjencë, përgjegjësit për menaxhimin e përpjekjeve për përgjigje dhe rimëkëmbje do të përballen me një sërë kërkesash sfiduese dhe presionesh. Ato do të variojnë sipas ngjarjes ose situatës që ka shkaktuar emergjencën, shpejtësisë së veprimit të saj, zonës gjeografike të prekur, ngjarjeve të njëkohshme ose të ndërvarura dhe shumë faktorëve të tjerë. Shpeshherë, informacioni i disponueshëm do të jetë i paplotë, i pasaktë ose i paqartë dhe perceptimet rreth situatës mund të ndryshojnë ndërmjet organizatave dhe brenda të njëjtës organizatë. Përpjekja për përgjigje dhe rimëkëmbje mund të përfshijë një sërë organizatash, me shumë mundësi të shoqërisë civile, të sektorit privat dhe vullnetare dhe secila prej tyre do të ketë përgjegjësi, aftësi dhe prioritete të caktuara, çka kërkon koordinim.

Për të negociuar këto presione, është thelbësore që të përcaktohet një synim strategjik i qartë dhe objektiva të cilët do të zbatohen kryesisht nga grupi kombëtar strategjik i situatës. Kjo do të ndihmojë në krijimin e një grupi prioritetesh të përbashkëta dhe për rrjedhojë në përqendrimin e përpjekjeve dhe burimeve aty ku nevojiten më tepër. Përcaktimi i synimit dhe objektivave, si dhe komunikimi dhe zbatimi i tyre, janë thelbësore për suksesin e përpjekjeve ndërinstitucionale.

Në rastin e emergjencave të papritura me ndikime (p.sh., zjarret ose aksidentet e transportit), strukturat operacionale në nivel lokal do të përpiqen menjëherë që të shpëtojnë jetë, të lehtësojnë vuajtjet, si dhe të kufizojnë dhe zbusin ndikimet e emergjencës. Megjithatë, në shumicën e rasteve, faza e përgjigjes është relativisht e shkurtër, ndoshta deri në disa orë. Synimi strategjik duhet të shohë përtej kërkesave të menjëhershme të fazës së përgjigjes dhe të marrë në konsideratë prioritetet më afatgjata të rivendosjes së shërbimeve dhe dhënies së ndihmës për të lehtësuar rimëkëmbjen e komuniteteve të prekura.

Objektivat e përbashkëta për reaguesit janë:

- I. shpëtimi dhe mbrojtja e jetës së njerëzve.
- II. lehtësimi i vuajtjeve.
- III. kufizimi i emergjencës – kufizimi i përshkallëzimit apo përhapjes dhe zbutja e ndikimeve të saj.
- IV. dhënia e paralajmërimeve, këshillave dhe informacioneve për publikun dhe bizneset.
- V. mbrojtja e shëndetit dhe sigurisë së stafit të përfshirë në fazën e përgjigjes.
- VI. ruajtja e mjedisit.
- VII. nëse është e mundur, mbrojtja e pronës.

- VIII. ruajtja ose rivendosja e veprimtarive kritike.
- IX. ruajtja e shërbimeve normale në një nivel të përshtatshëm.
- X. nxitja dhe lehtësimi i veprimtarive të vetëndihmës në komunitetet e prekura
- XI. lehtësimi i hetimeve dhe inspektimeve (p.sh., përmes ruajtjes së vendngjarjes dhe menaxhimit të të dhënave në mënyrë efikase).
- XII. lehtësimi i rimëkëmbjes së komunitetit (duke përfshirë i ndikimeve humanitare, ekonomike, infrastrukturore dhe mjedisore).
- XIII. vlerësimi i përpjekjeve për përgjigje dhe rimëkëmbje.
- XIV. identifikimi i mësimave të nxjerra dhe marrja e masave për zbatimin e tyre.

Në rastin e emergjencave me veprim të ngadaltë (p.sh., ndërprerja në furnizimin me lëndë djegëse apo përhapja e sëmundjeve infektive) dhe në të cilat shërbimet emergjente mund të mos çojnë detyruesisht në përgjigje, mund të jetë më e vështirë që të identifikohet dhe formulohet synimi strategjik. Megjithatë, është po aq e rëndësishme që të përcaktohet një synim i qartë dhe objektiva realistë për të mundësuar udhëheqjen dhe koherencë të aktiviteteve të disa agjencive. Qeveria mund të marrë përsipër rolin e përcaktimit të udhëheqjes strategjike në rrethana të caktuara, më konkretisht në rastet kur vetëm ajo është në gjendje të realizojë koordinimin e nevojshëm.

1.2.5 Informacioni

Informacioni është thelbësor për përgjigjen dhe rimëkëmbjen ndaj një emergjence. Ruajtja e qarkullimit të informacionit, brenda agjencive, me partnerët dhe me publikun e gjerë, është tejet sfiduese në kushtet e një emergjence. Nuk duhet të nënvlerësohet rëndësia e informacionit për strukturat operacionale dhe për ata të prekur nga ngjarje të caktuara. Menaxhimi i informacionit bazohet në zhvillimin dhe ruajtjen e njohurive mbi situatën dhe në kushte të tilla duhet të zhvillohet një Tablo e Informacionit të Përbashkët të Pranuar⁴.

Kjo tablo është një përmbledhje e vetme strategjike e informacionit të pranuar rreth një emergjence apo krize, e cila zhvillohet sipas një modeli standard, për qëllime raportimi dhe vendimmarrjeje.

Këto masa duhet të mbështesin transmetimin dhe mbledhjen e volumeve potencialisht të larta të informacionit, nga burime të shumta, vlerësimin e informacionit të mbledhur për të garantuar rëndësinë, saktësinë, marrjen në kohën e duhur të informacionit, aksesueshmërinë, interpretueshmërinë dhe transparencën e tij; përkthimin e informacionit të disponueshëm në produkte të përshtatshme informacioni, për shembull, raporte për grupin kombëtar strategjik të situatës ose grupet kombëtare, apo publikime në media me qëllim vënien e informacionit në dispozicion të publikut.

Në kushtet e një emergjence, mund të jetë e vështirë mbledhja, vlerësimi, validimi dhe shpërndarja e informacionit. Për shembull, procedurat për menaxhimin e informacionit mund të variojnë ndërmjet agjencive të ndryshme; perspektivat rreth ngjarjes ose situatës mund të jenë të ndryshme; mund të ndodhin gabime ose keqkuptime si pasojë e presionit; dhe mund të ketë mbingarkesë informacioni.

Duhet gjetur një ekuilibër ndërmjet garantimit të vendimeve të mirinformuara dhe të vepruarit me shpejtësi dhe vendosmëri. Ngritja e sistemeve të menaxhimit të informacionit në mënyrë sistemike dhe integrimi i tyre në masat ndërinstitucionale të menaxhimit të emergjencave, do të mundësojnë arritjen e një ekuilibri të duhur. Është e rëndësishme të theksohet se zakonisht,

⁴ Në praktikatat ndërkombëtare, kjo qasje njihet me termin: *Common Recognised Information Picture (CRIP)*

organizatat vullnetare dhe ato të sektorit privat duhet të përfshihen në përgjigjen ndërinstitucionale dhe për rrjedhojë, duhet të integrohen në strukturat dhe proceset e menaxhimit të informacionit, të cilat krijohen, trajnohen, ushtrohen dhe testohen. Në veçanti, duhet të kuptohen dhe testohen në mënyrë të detajuar nevojat për ndarjen e informacionit në një mënyrë që i përgjigjet nevojave të strukturave operacionale, si dhe që është në përputhje me legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave dhe me legjislacionet e tjera përkatëse.

Termat dhe përkufizimet duhet të merren nga standardet dhe publikimet ndërkombëtare dhe kombëtare dhe jo nga iniciativat apo idetë lokale. Përdorimi i termave dhe përkufizimeve lokale mund të ndikojë në ndërvëprueshmërinë dhe bashkëpunimin me partnerët vendorë dhe vendet fqinje, si dhe mund të vështirësojë bashkëpunimin në nivel rajonal dhe kombëtar. E njëjta gjë vlen edhe për sa i përket koncepteve të operacioneve, doktrinës dhe strukturave.

Në rastet kur janë përcaktuar kërkesat e mundshme për informacion, strukturat operacionale në nivel lokal duhet të ndjekin modelet e përcaktuara për këto produkte të informacionit, pavarësisht nëse janë përcaktuar në nivel vendor, qarku apo kombëtar. Për më tepër, përdorimi i këtyre modeleve dhe menaxhimi i informacionit në mënyrë më të gjerë, janë aspekte që duhet të integrohen dhe vlerësohen përmes trajnimit dhe ushtrimeve.

Çdo emergjencë tërheq interesin e gjerë të medias dhe publikut. Për rrjedhojë, është thelbësore të ekzistojnë struktura dhe procese për të menaxhuar kërkesat e medias dhe për të garantuar konsistencën e mesazheve të dhëna. Është po aq e rëndësishme që publiku të marrë këshilla, paralajmërime dhe informacione të duhura, për t'u ofruar siguri dhe një bazë për çdo veprim të nevojshëm.

Qarkullimi i informacionit të pranuar, në përputhje me parimet e përcaktuara më sipër, mbështet aftësinë ripërtëritëse të një komuniteti ndaj sfidave shqetësuese; mbështet masat për menaxhimin e vazhdimësisë së veprimtarisë; dhe lehtëson rimëkëmbje më të shpejtë.

1.2.6 Integrimi

Përgatitja, përgjigja dhe rimëkëmbja nga emergjencat është një aktivitet ndërinstitucional që mund të përfshijë shumë organizata. Përfshirja, operacionet, roli dhe rëndësia relative e tyre mund të ndryshojnë gjatë fazave të emergjencës. Është thelbësore që të integrohen kontributet e organizatave përkatëse.

Gama e organizatave të përfshira në fazat e përgjigjes dhe të rimëkëmbjes ndaj emergjencave mund të paraqesë vështirësi për menaxhimin efikas të operacioneve në nivel vendor dhe kjo nënvizon rëndësinë e ngritjes së strukturave të përcaktuara qartë për të garantuar se agjencitë kryesore mund të: ndërveprojnë dhe funksionojnë si një grup ndërinstitucional koherent; konsultohen, bien dakord dhe marrin vendime rreth çështjeve kyçe; nxjerrin udhëzime, politika dhe udhëzues që do të ndiqen nga partnerët e përgjigjes ndaj emergjencave.

Kjo mund të arrihet vetëm nëse strukturat dhe proceset formulohen përmes një planifikimi të kujdesshëm, si dhe nëse integrohen në operacionet, trajnimet dhe ushtrimet periodike. Emergjencat dhe fatkeqësitë nuk njohin kufij. Disa emergjencat mund të prekin sipërfaqe të mëdha dhe disa mund të kenë pasoja kombëtare apo madje edhe ndërkombëtare (p.sh., ndotja detare ose ndotja radiologjike atmosferike). Planifikimi dhe përgatitja duhet të reflektojnë të gjitha opsionet e mundshme.

1.2.7 Bashkëpunimi

Mbrojtja civile është një aktivitet ndërinstitucional. Menaxhimi i emergjencave mbledh së bashku një gamë të gjerë organizatash, të cilat nuk janë të lidhura nga marrëdhëniet hierarkike. Edhe pse një agjenci mund të marrë drejtimin në lidhje me një emergjencë ose me një fazë apo aspekt të kësaj emergjence, proceset e vendimmarrjes duhet të synojnë gjithmonë që të jenë përfshirëse dhe, kur është e mundur, të rezultojnë në vendime konsensuale.

Për rrjedhojë, besimi reciprok dhe mirëkuptimi janë shtyllat kryesore të operacioneve ndërinstitucionale efikase. Organizatat duhet të kuptojnë funksionet, mënyrat e punës, prioritetet dhe kufizimet e njëra-tjetrës. Kjo do të lehtësojë dialogun e hapur, i cili është thelbësor për përcaktimin, dakordësimin dhe përmbushjen e synimit dhe objektivave të përbashkëta. Për më tepër, transparenca ndërmjet agjencive duhet të mbështetet dhe të garantohet përmes angazhimit në ruajtjen e konfidencialitetit të informacionit të shkëmbyer, në rastet kur kemi të bëjmë me palë të treta apo me publikun e gjerë. Zbulimi i paautorizuar i informacionit ose veprimet e njëanshme jo vetëm që do të vinin në dyshim kohezionin, por mund të rrezikojnë gjithashtu edhe efikasitetin operacional.

1.2.8 Vazhdimësia

Masat për mbrojtjen civile mbështeten në supozimin se organizatat që realizojnë funksione të përditshme janë më të përshtatshmet për t'u trajnuar/stërvitur rreth kërkesave sfiduese të një emergjence. Përvoja, ekspertiza, burimet dhe marrëdhëniet që ato kanë krijuar do të jenë thelbësore. Megjithatë, ato mund të alokohen në një mënyrë të ndryshme ose të mbështeten nga vendet fqinje. Përgjigja dhe rimëkëmbja efikase do të mbështeten në masa të testuara dhe të provuara falë praktikave të punës së përditshme. Kur është e mundur, masat e përgjigjes dhe rimëkëmbjes duhet të ruajnë strukturat dhe mënyrat ekzistuese të të vepruarit, të cilat njihen mirë nga njerëzit.

Natyrë specifike e emergjencave sjell nevojën për një alokim të posaçëm të stafit dhe burimeve. Në çdo rast që rolet, përgjegjësitë dhe masat organizative ndryshojnë gjatë emergjencave, atëherë ato duhet të integrohen përmes trajnimit dhe ushtrimeve.

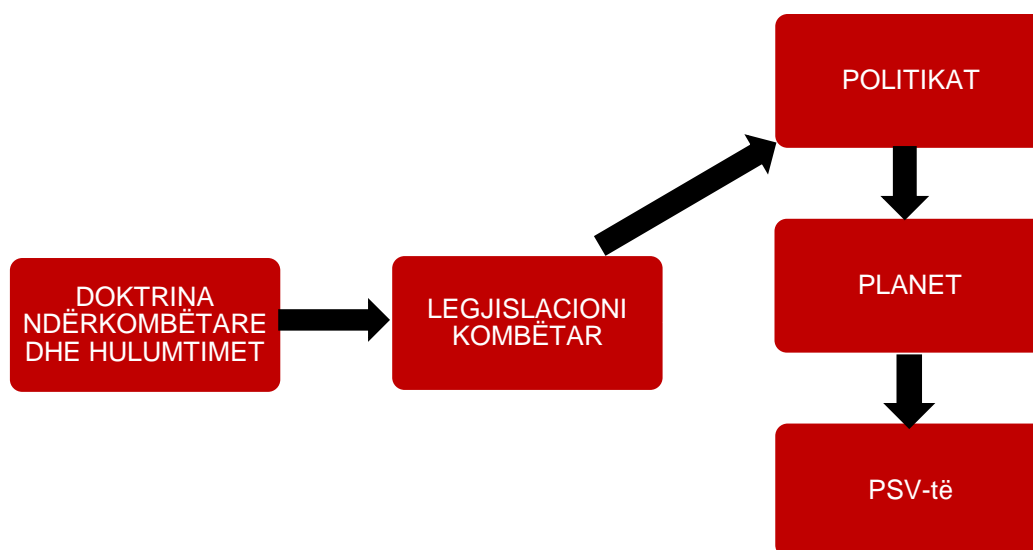

Fig. 1.2 Qasja nga lart-poshtë e doktrinës së riskut nga fatkeqësitë

Plani Kombëtar për Emergjencat Civile është një komponent thelbësor i një strategjie kombëtare që ka evoluar si rezultat i drejtpërdrejtë i hulumtimeve dhe analizës, nevojave kombëtare dhe udhëzimeve ndërkombëtare. PKEC mbështetet në filozofinë kryesore të ZRF-së, e cila është

zvogëlimi i riskut të identifikuar, parandalimi i shfaqjes së risqeve të reja dhe menaxhimi i riskut të mbetur.

1.3 Kuadri Sendai për ZRF dhe objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm

1.3.1 Kuadri Sendai për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive

Kuadri Sendai për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive 2015–2030 u miratua në Konferencën e Tretë Botërore të OKB-së për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive, në vitin 2015, nga anëtarët e Organizatës së Kombeve të Bashkuara. Një nga ndryshimet më të rëndësishme që synohen të realizohen në botë përmes Kuadrit Sendai, është një theks i fortë në menaxhimin e riskut të fatkeqësive në krahasim me menaxhimin e fatkeqësive.

Fig. 1.3 Kuadri Sendai për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë

Kuadri Sendai përcakton shtatë objektiva dhe katër prioritete për veprim për të parandaluar risqet e reja dhe për të zvogëluar risqet ekzistuese nga fatkeqësitë. Shtatë objektivat globalë janë:

- I. Të zvogëlojë ndjeshëm vdekshmërinë globale nga fatkeqësitë, brenda vitit 2030, me synimin për të ulur normën mesatare të vdekshmërisë globale për 100 000 banorë në dekadën 2020-2030, krahasuar me periudhën 2005-2015.
- II. Të zvogëlojë ndjeshëm numrin e personave të prekur në nivel global, brenda vitit 2030, me synimin për të ulur mesataren globale për 100 000 banorë në dekadën 2020-2030, krahasuar me periudhën 2005-2015.
- III. Të zvogëlojë humbjet e drejtpërdrejta ekonomike nga fatkeqësitë, në raport me produktin e brendshëm bruto (PBB) global, brenda vitit 2030.
- IV. Të zvogëlojë në mënyrë të konsiderueshme dëmtimin e infrastrukturës kritike nga fatkeqësitë dhe ndërprerjen e shërbimeve bazë, ku bëjnë pjesë ambientet shëndetësore dhe arsimore, duke përfshirë përmes zhvillimit të aftësisë së tyre ripërtëritëse, brenda vitit 2030.

- V. Të rrisë ndjeshëm numrin e vendeve që kanë strategji kombëtare dhe vendore për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë, brenda vitit 2020.
- VI. Të rrisë ndjeshëm bashkëpunimin ndërkombëtar me vendet në zhvillim, përmes ofrimit të mbështetjes së përshtatshme dhe të qëndrueshme për plotësimin e veprimeve të tyre kombëtare për zbatimin e këtij Kuadri, brenda vitit 2030.
- VII. Të rrisë ndjeshëm disponueshmërinë dhe qasjen në sistemet e paralajmërimit të hershëm për rreziqet e shumëfishta, si dhe informacionin dhe vlerësimet e riskut nga fatkeqësitë për njerëzit, brenda vitit 2030.

Katër fushat prioritare globale të Kuadrit Sendai përbëhen nga:

- I. Njohja e riskut nga fatkeqësitë.
- II. Fuqizimi i qeverisjes së riskut nga fatkeqësitë për të menaxhuar riskun nga fatkeqësitë.
- III. Investimi në zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë për qëllime të aftësisë ripërtëritëse.
- IV. Rritja e gatishmërisë ndaj fatkeqësive për një përgjigje efektive, si dhe zbatimi i parimit “Rindërto më mirë” në rimëkëmbje, rehabilitim dhe rindërtim.

Kuadri Sendai përcakton faktin që zhvillimi duhet të mbështetet në informacionin për riskun në mënyrë që të jetë i qëndrueshëm. Nuk ka zhvillim të qëndrueshëm pa zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë. Rezultatet e Kuadrit Sendai dhe të Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ), janë produkt i proceseve të ndërlidhura sociale dhe ekonomike.

www.undrr.org

1.3.2 Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm

Fig. 1.4 Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm

Objektivat kryesore dhe të rëndësishme për Planin Kombëtar për Emergjencat civile përfshijnë:

OZHQ 1 Pa varfëri

Deri në vitin 2030, rritja e aftësisë ripërtëritëse të të varfërve dhe personave në situata të pambrojtura dhe zvogëlimi i ekspozimit dhe cenueshmërisë së tyre ndaj ngjarjeve ekstreme të lidhura me klimën, goditjet dhe fatkeqësitë e tjera ekonomike, sociale dhe mjedisore.

OZHQ 3 Shëndet i mirë dhe mirëqenie

Deri në vitin 2030, ulja e ndjeshme e numrit të vdekjeve dhe sëmundjeve nga kimikatet e rrezikshme, si dhe nga ndotja dhe kontaminimi i ajrit, ujit dhe tokës.

OZHQ 5 Arritja e barazisë gjinore dhe fuqizimi i të gjitha grave dhe vajzave

Miratimi dhe forcimi i politikave të shëndosha dhe legjislationit detyruës për promovimin e barazisë gjinore dhe fuqizimin e të gjitha grave dhe vajzave në të gjitha nivelet.

OZHQ 6 Ujë i pastër dhe kanalizime

Deri në vitin 2030, përmirësimi i cilësisë së ujit duke ulur ndotjen, duke ndalur hedhjen e mbetjeve dhe duke minimizuar çlirimin e kimikateve dhe materialeve të rrezikshme, duke përgjysmuar përqindjen e ujërave të përdorura të patrajtuara dhe duke rritur ndjeshëm riciklimin dhe ripërdorimin e sigurt në nivel global.

OZHQ 9 Ndërtimi një infrastrukture ripërtëritëse, promovimi i industrializimit gjithëpërfshirës dhe nxitja e inovacionit

Zhvillimi i një infrastrukture cilësore, të besueshme, të qëndrueshme dhe ripërtëritëse, duke përfshirë infrastrukturën rajonale dhe ndërkufitare, për të mbështetur zhvillimin ekonomik dhe mirëqenien e njerëzve, duke u përqendruar në qasje të përbalueshme dhe të barabartë për të gjithë.

OZHQ 11 Qytete dhe komunitete të qëndrueshme

Deri në vitin 2030, ulja e ndjeshme e numrit të vdekjeve dhe numrit të personave të prekur, si dhe ulja e ndjeshme e humbjeve të drejtpërdrejta ekonomike të shkaktuara nga fatkeqësitë, duke përfshirë nga fatkeqësitë që lidhen me ujin, në raport me produktin e brendshëm bruto global, duke u përqendruar te mbrojtja e të varfërve dhe njerëzve në situata të pambrojtura.

OZHQ 13 Ndryshimet klimatike

Forcimi i aftësisë ripërtëritëse dhe kapacitetit përshtatës ndaj rreziqeve që lidhen me klimën dhe fatkeqësitë natyrore në të gjitha vendet.

OZHQ-të në Shqipëri

Për të mbështetur masat për OZHQ-të, Shqipëria ka përgatitur një raport bazë për OZHQ-të, për të eksploruar komponentë specifikë të shtyllave të Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI). Raporti bazë i Shqipërisë nënvizon se kuadri kombëtar strategjik i politikave ka nivelin më të lartë të harmonizimit me synimet e OZHQ 3 (Shëndet i mirë dhe mirëqenie); OZHQ 7 (Energji e përbalueshme dhe e pastër); OZHQ 8 (Punë dinjitoze dhe rritje ekonomike); dhe OZHQ 9 (Industri, novacion dhe infrastrukturë), ndërsa niveli më i ulët i harmonizimit është me OZHQ 14 (Jeta nën ujë).

Përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike dhe Marrëveshja e Parisit

Nevoja për koherencë ndërmjet përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike (PNK) dhe ZRF-së, është identifikuar nga OZHQ-të në nivel global, si dhe nga BE në nivel rajonal. Gjetjet dhe raportet ekzistuese mbi PNK-në, të cilat vijnë nga burime të ndryshme, flasin për kushtet e qëndrueshme të temperaturave të larta dhe reshjeve të ulëta, ndryshimin e modeleve dhe shpeshësinë e ngjarjeve me reshje të larta që shkaktojnë, ndër të tjera, përmytje dhe rrëshqitje të tokës, nuk janë kundërshtuar nga sektori i ZRF-së. Përkundrazi, marrja në konsideratë e skenarëve afatgjatë klimatikë po kthehet në një kriter për vlerësimet e ardhshme të riskut nga fatkeqësitë dhe rrjedhimisht, për strategjitë kombëtare të ZRF-së.

Marrëveshja e Parisit dhe Axhenda 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm (duke përfshirë Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm), theksojnë rëndësinë e përshtatjes klimatike dhe zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë. Zyra e Kombeve të Bashkuara për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive (UNDRR) thekson se, nëse duam të zvogëlojmë riskun, duhet të bashkohemi në qasjet tona dhe të përfshijmë të gjithë sektorët përkatës, të bashkëpunojmë brenda institucioneve dhe të garantojmë harmoni nga politikat deri tek aktivitetet.

Ndryshimet klimatike dhe ZRF në Shqipëri

Në qershor 2019, Shqipëria miratoi Strategjinë Kombëtare për Ndryshimet Klimatike dhe Planin e saj të Veprimit për zbutjen e emetimeve të gazeve me efekt serrë, si dhe Planin Kombëtar për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike⁵, duke u bërë kështu ndër vendet e parë në rajon me një Strategji për Ndryshimet Klimatike.

Që nga viti 2016, Shqipëria ka zhvilluar dokumentin e Planit Kombëtar të Përshtatjes (PKP) në bashkëpunim të ngushtë me ministritë përkatëse të linjës dhe nën udhëheqjen e Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit (MTM), në kuadër të veprimtarisë së Grupit Ndërmintor të Punës për Ndryshimet Klimatike, i cili u mandatua nga Kryeministri i Shqipërisë gjatë periudhës 2015-2016. Ky proces u mbështet nga GIZ, UNDP dhe BE. Procesi i punës garanoi pronësinë dhe pjesëmarrjen e të gjitha grupeve përkatëse të interesit, në përputhje me Udhëzimet Teknike të PKP-së nga KKKBNK (Konventa Kuadër e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet klimatike).

www.unfccc.int

⁵ VKM nr. 466, datë 3.7.2019 "Për miratimin e dokumentit strategjik dhe të planeve kombëtare për zbutjen e gazeve me efekt serrë dhe për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike"

1.4 Organizimi i sistemit të mbrojtjes civile në Shqipëri

1.4.1 Hyrje

Sistemi i Mbrojtjes Civile në Shqipëri përbëhet nga struktura të përhershme dhe të përkohshme në nivel qendror, qarku dhe bashkie. Nëpërmjet këtyre strukturave, çdo ministri, agjenci ose institucion, aktualisht, ka role dhe përgjegjësi të veçanta për të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave. Këto role dhe përgjegjësi ndahen shpesh ndërmjet dy ose më shumë institucioneve, të cilat merren, për shembull, me çështje të tilla, si: furnizimin me ujë, hapjen e kanaleve, ngritjen e mureve mbajtëse, digat ose pritat, si dhe me çështje të tjera. Për të krijuar një pamje më të qartë dhe për arritjen e një bashkërendimi sa më funksional të roleve dhe të përgjegjësive të këtyre aktorëve, ku përfshihen institucione shtetërore dhe joshtetërore, këto përgjegjësi janë përshkruar në detaje në kapitujt që përshkruajnë secilën fazë të ciklit të menaxhimit të emergjencave.

Akti kryesor ligjor që mbulon gjithë aktivitetet e sistemit të mbrojtjes civile në Shqipëri, është ligji 45/2019 “Për mbrojtjen civile”. Ky ligj vendos rregullat bazë të funksionimit të sistemit të mbrojtjes civile, duke përcaktuar qartësisht përgjegjësitë e institucioneve dhe strukturave të këtij sistemi, bashkëpunimin ndërkombëtar, të drejtat dhe detyrimet e shtetasve dhe të subjekteve private, edukimin, trajnimin dhe inspektimin.

Ky akt ligjor gjithashtu siguron përshtatjen e Sistemit të Mbrojtjes Civile me standardet Evropiane, në përputhje me prioritetet e Kuadrit “Sendai” për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive.

Një prej objektivave kryesore të ligjit është forcimi i sistemit të mbrojtjes civile, përmes ngritjes dhe fuqizimit të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile (AKMC), si një institucion qendror në varësi të Ministrisë përgjegjëse për mbrojtjen civile në të gjithë territorin e vendit. AKMC është autoriteti më i lartë koordinues, bashkërendues, drejtues, teknik, mbikëqyrës dhe kontrollues në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjes civile. AKMC organizohet si drejtori e përgjithshme në nivel qendror, e cila gjithashtu ka strukturat rajonale përmes të cilave ushtron funksionet e saj.

Bazuar në dispozitat e ligjit 45/2019, institucionet në nivel qendror dhe bashkitë duhet të përgatisin aktet nënligjore dhe Vlerësimin e Riskut nga Fatkeqësitë, Strategjinë e Zvogëlimit të Riskut nga Fatkeqësitë dhe Planet për Emergjencat Civile, respektivisht për sektorët dhe territorin administrativ që ato mbulojnë. Ndërsa në nivel qarku, Prefekti i qarkut është përgjegjës për dokumentin e Vlerësimit të Riskut nga Fatkeqësitë dhe Planin për Emergjencat Civile në nivel qarku. Bazuar në kërkesat ligjore, aktualisht janë hartuar dhe miratuar pothuajse të gjitha aktet nënligjore (VKM, Urdhëra) që rregullojnë aspekte të ndryshme të sistemit të mbrojtjes civile të cilat jepet në Shtojcën A-5.

Sipas përcaktimeve të ligjit 45/2019, AKMC e mbështetur nga UNDP, ka hartuar së fundmi dy dokumente kryesorë të fushës së ZRF dhe MC në nivel qendror:

- Vlerësimi Riskut nga Fatkeqësitë në nivel qendror⁶.
- Strategjia Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë⁷

⁶ Miratuar me VKM nr. 94, datë 22.2.2023 “Për miratimin e strategjisë kombëtare për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë 2023–2030 dhe planit të veprimit”

⁷ Miratuar me VKM nr. 168, datë 24.3.2023 “Për miratimin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë në nivel qendror”

Plani Kombëtar për Emergjencat Civile⁸ është dokumenti planifikues që përfaqon qasjen dhe parimet e ligjit 45/2019 duke përfshirë konkluzionet e dy dokumenteve të sipërpërmendura. PKEC përcakton masat dhe aktivitetet e të gjithë aktorëve aktivë në vendin tonë (publikë dhe privatë), që mbulojnë faza të ndryshme të ciklit të menaxhimit të emergjencave/fatkeqësive me qëllim mbrojtjen e jetës së njerëzve, gjësë së gjallë, pronës, trashëgimisë kulturore dhe mjedisit.

1.4.2 Strukturat e sistemit të mbrojtjes civile në Shqipëri

Bazuar në ligjin 45/2019, sistemi i mbrojtjes civile (SMC) në vendin tonë përbëhet nga një tërësi institucionesh dhe strukturash qendrore dhe vendore të MC si edhe strukturash operacionale të MC që synojnë mbrojtjen e jetës së njerëzve, të gjësë së gjallë, të pronës, të trashëgimisë kulturore dhe të mjedisit nga dëmtimi ose rreziku i dëmtimit, si pasojë e fatkeqësive. Ky sistem bazohet në parimin e subsidiaritetit dhe specifikisht përcaktohet që:

- I. Kur në një fatkeqësi natyrore apo fatkeqësi tjetër kërkohet mbrojtja, shpëtimi dhe ndihma, fillimisht përdoren kapacitetet e njësisë së vetëqeverisjes vendore të prekur nga fatkeqësia.
- II. Nëse kapacitetet e njësisë së vetëqeverisjes vendore janë të pamjaftueshme për të përballuar situatën e krijuar nga fatkeqësia, kërkohen kapacitete shtesë nga njësitë e vetëqeverisjes vendore fqinje.
- III. Nëse kapacitetet e njësisë së vetëqeverisjes vendore, të prekur nga fatkeqësia dhe të atyre fqinje, janë të pamjaftueshme për të përballuar situatën e krijuar nga fatkeqësia, kërkohet angazhimi i kapaciteteve të tjera shtetërore, duke përfshirë Policinë e Shtetit dhe Forcat e Armatosura, sipas përcaktimeve të këtij ligji dhe të akteve të tjera ligjore e nënligjore në fuqi.

Në respektim të këtij parimi, sistemi i MC përbëhet nga:

Institucione dhe struktura të mbrojtjes civile:

- I. Në nivel qendror
- II. Në nivel qarku
- III. Në nivel bashkie

Struktura operacionale të mbrojtjes civile

- I. Në nivel qendror
- II. Në nivel qarku
- III. Në nivel bashkie

Siç do vihet re në vijim, në këtë kapitull, disa prej strukturave janë të përhershme ndërsa disa të tjera të përkohshme, që ngrihen / aktivizohen dhe funksionojnë vetëm gjatë periudhës së emergjencës/ fatkeqësisë.

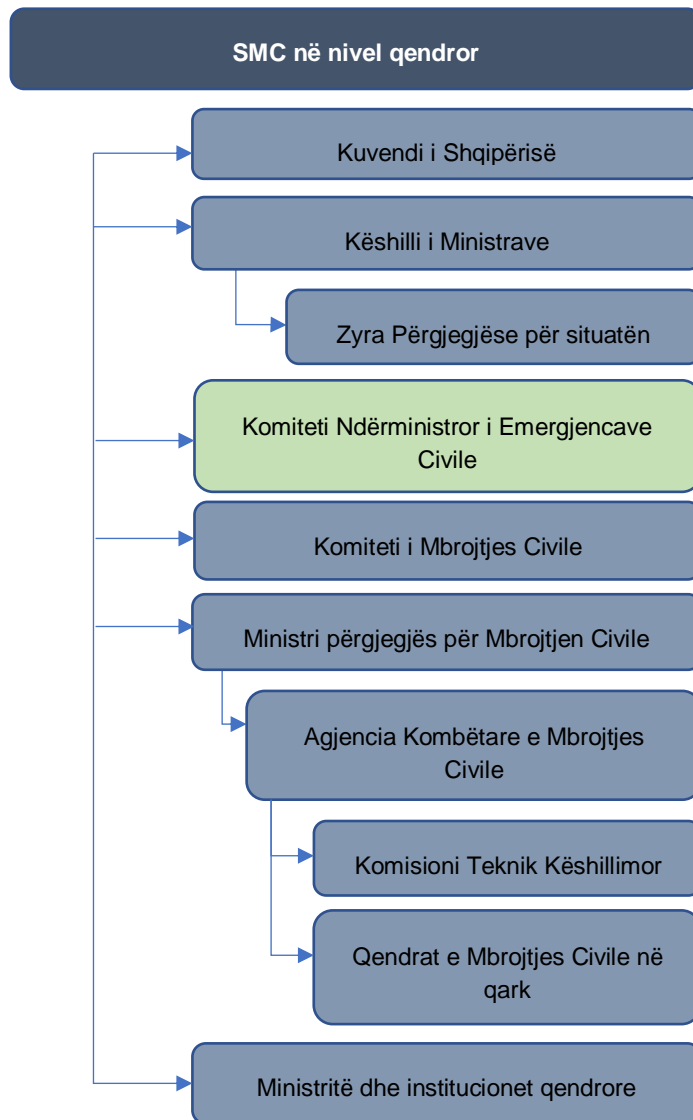
Pavarësisht se të ndara në dy grupe të veçanta, duhet konsideruar që si institucionet dhe strukturat e mbrojtjes civile ashtu edhe strukturat operacionale kanë role dhe përgjegjësi të veçanta për të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave dhe në raste fatkeqësish është thelbësore që ato të bashkëpunojnë ngushtësisht me njëra-tjetrën për të siguruar përgjigjen më efektive të mundshme. Vlerësime më të detajuara për rolet dhe përgjegjësitë e institucioneve dhe

⁸ Miratimi i PKEC në Këshillin e Ministrave, do zëvendësojë atë ekzistues të miratuar me VKM nr. 835, dt. 3.12.2004 "Për miratimin e Planit Kombëtar për Emergjencat Civile"

strukturave që përbëjnë sistemin e mbrojtjes civile do jepen në kapitujt në vijim për secilën fazë të ciklit të menaxhimit të emergjencave (Parandalim/Lehtësim, Gatishmëri, Përgjigje dhe Rimëkëmbje).

1.4.3 Institucionet dhe strukturat qendrore të mbrojtjes civile

Institucionet dhe strukturat qendrore të mbrojtjes civile janë:

Institucione / struktura të përhershme

Institucione / struktura të përkohshme

Kuvendi i Shqipërisë

Referuar Kushtetutës, Kuvendi, është organi më i lartë i Pushtetit ligjvënës dhe ushtron tre funksione kryesore: legjislativ, zgjedhës dhe kontrollues. Sa i përket sektorit të mbrojtjes civile, Kuvendi duke ushtruar funksionin legjislativ:

- I. ratifikon marrëveshje ndërkombëtare për mbrojtjen civile;
- II. vendos për zgjatjen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore përtej 30 ditëve të shpallura nga Këshilli i Ministrave;
- III. miraton buxhetin e AKMC-së, i pjesë e buxhetit të ministrisë përgjegjëse për mbrojtjen civile.

Në zbatim të funksionit kontrollues, ushtron kontroll parlamentar për çështje që kanë lidhje me mbrojtjen civile.

Këshilli i Ministrave

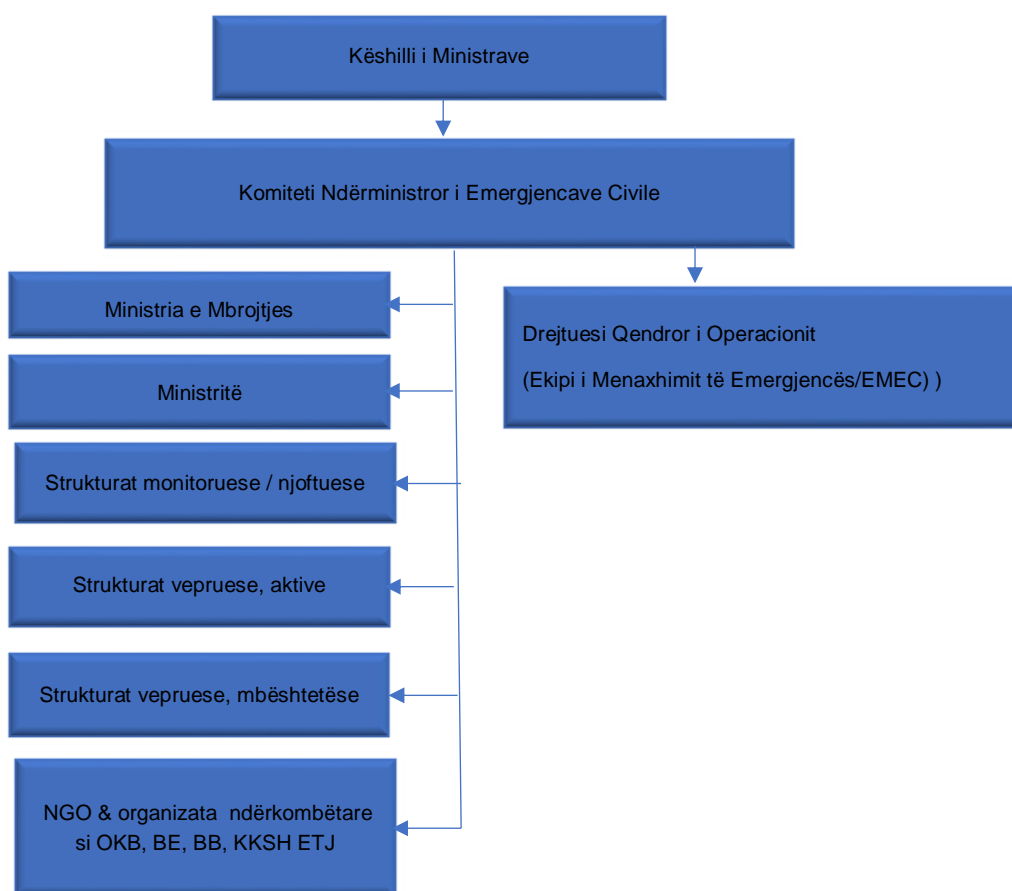
Këshilli i Ministrave drejton SMC-në në Shqipëri dhe siguron zbatimin e politikave për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në Republikën e Shqipërisë.

Këshilli i Ministrave është përgjegjës për miratimin e dokumenteve strategjike, politikave dhe programeve të cilat mbulojnë të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave në nivel kombëtar dhe konkretisht:

- I. miraton dokumentin e vlerësimit të riskut në nivel qendror
- II. miraton Strategjinë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë në Republikën e Shqipërisë.
- III. miraton Planin Kombëtar për Emergjencat Civile
- IV. politikat për përballimin dhe rregullimin e pasojave të fatkeqësisë natyrore dhe fatkeqësive të tjera⁹.

Gjithashtu mund të vendosë, për një periudhë jo më të gjatë se 30 ditë, gjendjen e fatkeqësisë natyrore në një pjesë ose në të gjithë territorin e vendit.

Këshilli i Ministrave informon Kuvendin e Republikës së Shqipërisë nëpërmjet Ministrit përgjegjës për situatën e krijuar, rreziqet që paraqiten dhe masat e marra për menaxhimin e situatës, si dhe kërkon miratimin e Kuvendit të Republikës së Shqipërisë për zgjatjen e gjendjes së fatkeqësisë përtej 30 ditëve

⁹ Referuar Aktit Normativ Nr. 9, datë 16.12.2019 "Për përballimin e pasojave të fatkeqësisë natyrore", miratuar me ligjin nr.97/2019, datë 18.12.2019.

Me shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore, Këshilli i Ministrave:

- I. Krijon Komitetin Ndërmintor të Emergjencave Civile (KNEC) .
- II. Cakton kryetarin e KNEC-së, i cili mund të jetë Kryeministri, Zëvendëskryeministri ose një ministër, në varësi të natyrës /llojit të emergjencës civile.
- III. Informon Presidentin e Republikës dhe Kuvendin e Shqipërisë për situatën e krijuar, rreziqet që paraqiten dhe për masat e marra deri në këtë moment.
- IV. Kur është e nevojshme, kërkon nga Kuvendi i Shqipërisë miratimin e akteve ligjore.
- V. Nëse është e nevojshme, vendos rialokimin e fondeve shtetërore dhe i propozon Kuvendit të Shqipërisë ndryshimin e ligjit ekzistues "Për buxhetin".

Komiteti Ndërmintor i Emergjencave Civile (KNEC)

KNEC është një organ i përkohshëm që ngrihet me Vendimin e Këshillit të Ministrave me të cilin shpalljet gjendja e fatkeqësisë natyrore dhe ushtron funksionet dhe detyrat e tij për aq kohë sa zgjat kjo gjendje. Gjatë periudhës për të cilën funksionon, KNEC është organi më i lartë për koordinimin dhe bashkërendimin e veprimeve të institucioneve dhe strukturave shtetërore, të subjekteve private, si dhe të burimeve materiale e financiare për përballimin e fatkeqësisë natyrore.

Sipas karakterit të fatkeqësisë KNEC drejtohet nga Kryeministri, Zëvendëskryeministri ose një ministër.

Në zbatim të ligjit 45/2019, KNEC kryen këto detyra:

- I. Bashkërendon gjithë veprimtarinë e institucioneve dhe të strukturave të mbrojtjes civile;
- II. Përcakton mënyrat dhe procedurat për përdorimin e burimeve materiale e financiare;
- III. Vendos shpërndarjen e fondeve për rimëkëmbjen nga fatkeqësitë natyrore;
- IV. Cakton drejtuesin qendror të operacionit për drejtimin e operacioneve të përgjigjes ndaj emergjencave civile.
- V. Kryen detyra të tjera që burojnë nga ligji 45/2019 dhe detyra të veçanta të caktuara nga Këshilli i Ministrave për përballimin e fatkeqësisë

Detyra të tjera të KNEC-së janë:

- VI. Merr vendim për apel për asistencë ndërkombëtare në rast se është e nevojshme, procedurat e të cilit ndiqen nga Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme (MEPJ) nëc bashkëpunim me MM.
- VII. Koordinon aktivitetet e Mbështetjes së Vendit Pritës për marrjen e asistencës ndërkombëtare apo dhënien e asistencës jashtë kufijve të Republikës së Shqipërisë në rastet e emergjencave që prekin edhe shtetet e tjera/emergjencave ndërkufitare.
- VIII. Bashkërendon veprimet dhe aktivitetet e institucioneve dhe të strukturave qendrore, vendore, Kryqit të Kuq Shqiptar (KKSH), OJF-ve dhe donatorëve.
- IX. Kërkon përfshirjen e plotë të institucioneve të përfshira në PKEC, si dhe angazhimin e tyre në të gjitha veprimet e nevojshme për përballimin e situatës së emergjencës civile.
- X. I kërkon Këshillit të Ministrave përdorimin e rezervave shtetërore, përcakton mënyrën e përdorimit të tyre në zonën e goditur nga emergjenca, si dhe përcakton mënyrat dhe procedurat për përdorimin e burimeve materiale dhe financiare që vihen në dispozicion për përballimin e emergjencës.
- XI. Drejton procesin e vlerësimit të dëmeve të shkaktuara nga fatkeqësitë natyrore dhe nga

fatkeqësitë e tjera, analizon mundësitë e rimëkëmbjes të zonave të prekura dhe i propozon Këshillit të Ministrave rrugët e zgjidhjes.

XII. Në zbatim të detyrave dhe funksioneve të tij, KNEC-ja nxjerr vendime, urdhra dhe udhëzime, të cilat kanë fuqi vepruese për sa kohë zgjat gjendja e fatkeqësisë natyrore.

XIII. Përfundon aktivitetin e tij në momentin kur mbaron gjendja e fatkeqësisë natyrore.

Komiteti i Mbrojtjes Civile (KMC)

Komiteti i Mbrojtjes Civile (KMC) është organi më i lartë, i përhershëm, përgjegjës për zbatimin e politikave për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në Republikën e Shqipërisë.

Bazuar në VKM Nr. 923, dt. 25.11.2020¹⁰, KMC kryesohet nga Ministri i Mbrojtjes dhe organizohet dhe ushtron funksionet në zbatim të këtij vendimi.

Në varësi të nevojave, në mbledhjet e KMC-së ftohen edhe përfaqësues nga institucione shkencore dhe monitoruese, drejtues të strukturave qendrore, organizata jofitimprurëse etj. Të drejtën e propozimit për thirrjen e mbledhjes së KMC-së, përveç kryetarit të tij, e ka edhe çdo ministër, sipas fushës së përgjegjësisë dhe llojit të fatkeqësisë.

KMC koordinon aktivitetet e të gjitha institucioneve dhe strukturave të përfshira në menaxhimin e emergjencave civile me përjashtim të rasteve kur është shpallur gjendja e fatkeqësisë natyrore si më poshtë:

- I. Emergjencave civile vendore dhe atyre rajonale të cilat kërkojnë aktivizimin e kapaciteteve të konsiderueshme operacionale shtesë të institucioneve dhe strukturave qendrore.
- II. Emergjencave civile kombëtare.

kur vlerësohet se për këtë kërkohet koordinim i veprimeve dhe bashkëpunim më i gjerë midis institucioneve dhe strukturave qendrore dhe vendore,

Detyra të tjera të KMC-së janë:

- Merr vendimin për të kërkuar asistencë ndërkombëtare në rastet e emergjencave kombëtare ose emergjencave civile vendore/rajonale për të cilat nevojitet asistencë ndërkombëtare.
- Në rastet e emergjencave kombëtare ose emergjencave civile vendore/rajonale për të cilat nevojitet asistencë ndërkombëtare, merr vendimin për “refuzimin” e asistencës ndërkombëtare kur ajo është e papërshtatshme apo e tepërt, me kërkesë dhe i këshilluar nga AKMC.
- Koordinon të gjitha aktivitetet e fazës së rimëkëmbjes për emergjencat kombëtare për të cilat shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore sikurse edhe programin e rimëkëmbjes, kur ekziston një i tillë.
- Koordinon të gjitha aktivitetet e fazës së rimëkëmbjes për emergjencat kombëtare për të cilat nuk shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore.
- Merr vendim për kompensimin e dëmeve nga Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile pas kërkesës së prefektit të qarkut, në rast se vlera e kompensimit tejkalon 8 (tetë) % të buxhetit të bashkisë,

Pranë AKMC-së ngrihet e funksionon sekretariati teknik i KMC-së, i cili është përgjegjës për përgatitjen e materialeve të mbledhjes dhe për njoftimin e anëtarëve të KMC-së për mbledhjen e

¹⁰ VKM Nr. 923, dt. 25.11.2020 “Për funksionimin e organizimit të Komitetit të Mbrojtjes Civile dhe bashkëpunimin ndërinstitucional të institucioneve dhe të strukturave të sistemit të mbrojtjes civile”

radhës. Përbërja e sekretariatit teknik të KMC-së përcaktohet me urdhër të drejtorit të Përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile

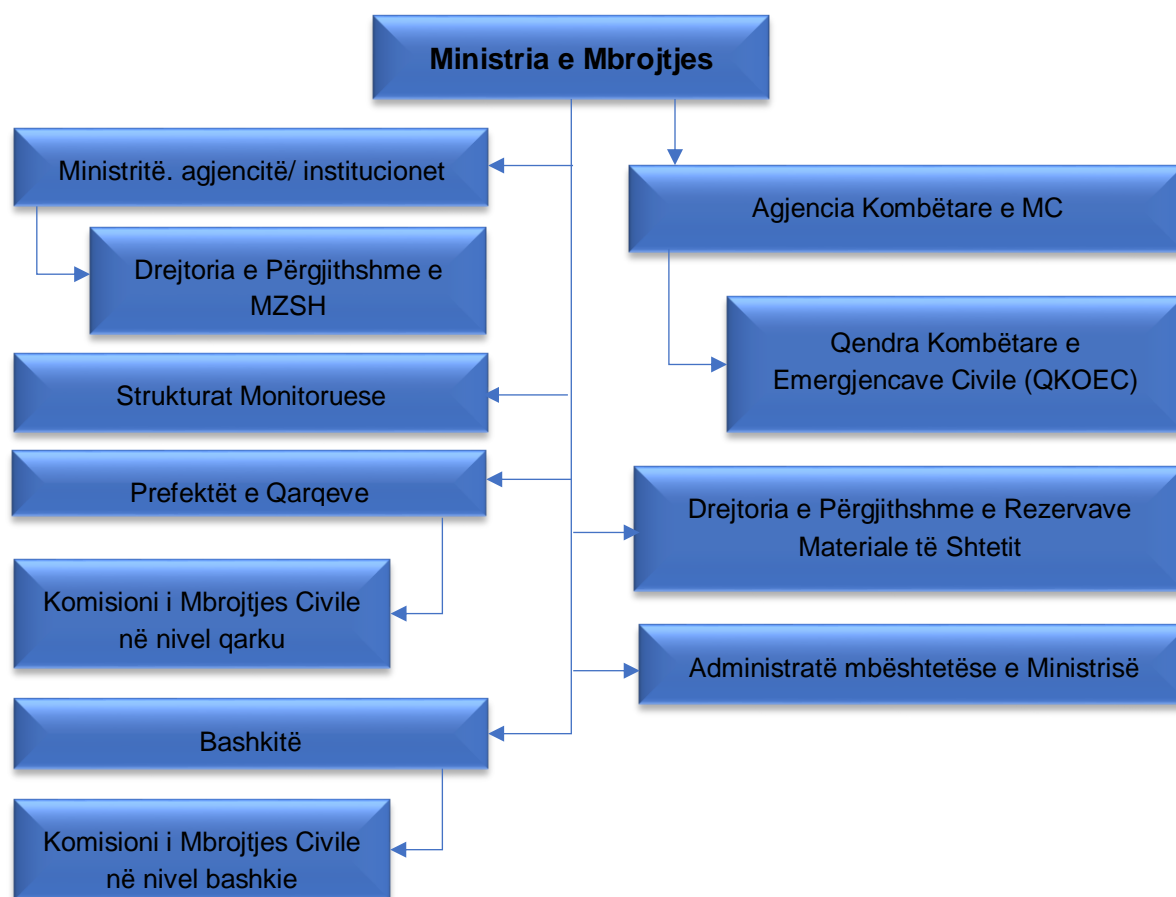
Ministri përgjegjës për mbrojtjen civile – Ministri i Mbrojtjes

Bazuar në organizimin aktual të Qeverisë Shqiptare, është Ministria e Mbrojtjes e cila sipas fushës së përgjegjësisë shtetërore planifikon e përballon emergjencat civile¹¹.

Sa më sipër, kudo në këtë dokument që referohet Ministri përgjegjës për mbrojtjen civile do nënkuptohet Ministri i Mbrojtjes. Përditësimi i PKEC në vijim do reflektojë ndryshimin përkatës, në lidhje me këtë fushë përgjegjësie shtetërore, nëse do ketë të tillë.

Ministri i Mbrojtjes ka këto përgjegjësi:

- I. përcakton drejtimet strategjike dhe objektivat e AKMC;
- II. harton dhe mbikëqyr zbatimin e politikave të zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe të mbrojtjes civile;
- III. informon, periodikisht, Këshillin e Ministrave në lidhje me zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile;
- IV. mbikëqyr menaxhimin e buxhetit të AKMC-së, sipas legjislacionit financiar në fuqi.

Ministri i Mbrojtjes ka gjithashtu përgjegjësitë e mëposhtme:

¹¹ VKM Nr.605, datë 20.10.2021 "Për përcaktimin e fushës së përgjegjësisë shtetërore të Ministrisë së Mbrojtjes"

- I. Analizon dhe vlerëson propozimet e AKMC për deklarimin e gjendjes së fatkeqësisë natyrore në rastet e emergjencave civile sikurse nismat e ministrive të linjës për fatkeqësitë e tjera dhe kur e vlerëson të domosdoshme, i propozon Këshillit të Ministrave shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë në të gjithë territorin ose për një pjesë të territorit të vendit.
- II. Bashkëpunon me ministrinë përgjegjëse për punët e jashtme në procedurat që ndiqen për apelin për asistencë ndërkombëtare sikurse në pranimin e asistencës ndërkombëtare.
- III. Në koordinim me ministrinë përgjegjëse për punët e jashtme dhe, sipas rastit, edhe me ministritë e tjera harton kërkesat e specifikuara për nevojat për asistencë ndërkombëtare dhe raportet periodike të situatës për Qendrën Evropiane të Koordinimit të Emergjencave dhe për Qendrën Euroatlantike të Koordinimit të Përgjigjes për Fatkeqësitë.
- IV. Informon agjencitë ndërkombëtare, organizatat jofitimprurëse dhe donatorët brenda vendit për nevojat dhe domosdoshmërinë e asistencës.
- V. Bashkërendon aktivitetet e administratës të Ministrisë dhe të strukturave vartëse me kërkesat e KNEC-së dhe DQO-së.
- VI. Propozon ngritjen e strukturave shtesë për të funksionuar në mënyrë më efektive në përgjigje të emergjencës, nëse është e nevojshme,

Ministritë dhe institucionet qendrore

Çdo ministër dhe drejtues institucioni qendror është përgjegjës për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, brenda fushës së përgjegjësisë shtetërore apo të kompetencave përkatëse që mbulon.

Ministritë dhe institucionet qendrore kanë këto detyra:

- I. hartojnë, miratojnë dhe përditësojnë planet sektoriale për emergjencat civile, sipas fushës së përgjegjësisë shtetërore dhe e dërgojnë pranë AKMC për qëllime analize dhe planifikimi
 4. planifikojnë buxhet vjetor për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, sipas fushës së përgjegjësisë së tyre shtetërore
 4. organizojnë dhe mirëmbajnë sistemet e monitorimit, të paralajmërimit të hershëm, të njoftimit dhe të alarmit në fushën e veprimtarisë së tyre
- IV. krijojnë bazën e të dhënave të humbjeve nga fatkeqësitë në fushën e përgjegjësisë së tyre, të cilën e mirëmbajnë, e përditësojnë, si dhe shkëmbejnë informacione me AKMC-në
 4. informojnë në mënyrë të vazhdueshme AKMC-në lidhur me aktivitetet e ndryshme në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile
- VI. sigurojnë forca e mjete dhe zbatojnë detyrimet që i lindin si pasojë e fushës së përgjegjësisë shtetërore, të nevojshme në raste fatkeqësish. Angazhojnë të gjitha kapacitetet që disponojnë për përballimin e fatkeqësive
 4. analizojnë gjendjen ekzistuese të kapaciteteve administrative, teknike dhe financiare për mbrojtjen civile, me qëllim përmirësimin e vazhdueshëm të tyre dhe informojnë të paktën një herë në vit AKMC-në për to'
 4. kryejnë vlerësimin e humbjeve nga fatkeqësitë, sipas fushës së përgjegjësisë

Aktivitetet e ministrive përfshihen në të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave civile dhe, sipas rastit, ato luajnë rolin drejtues ose mbështetës, në varësi të natyrës së emergjencës

së shfaqur. Kur deklarohet gjendja e fatkeqësisë natyrore, ministrinë përkatëse të linjës dërgojnë përfaqësuesit e tyre pranë QKOEK-së. Ata sjellin me vete të dhënat e tyre, informacionin për burimet dhe kapacitetet administrative, teknike dhe financiare të ministrive dhe kanë autoritetin për t'u përfshirë në procesin e vendimmarrjes në lidhje me përdorimin e kapaciteteve të ministrive që përfaqësojnë.

Kur është e nevojshme, ministrinë përkatëse sigurojnë shërbime specifike, ngrenë struktura të veçanta që merren me situatat e emergjencave civile dhe lehtësojnë përfshirjen e administratave të tyre në përgjigje të situatave të emergjencave civile.

Bazuar në VKM Nr. 431, datë 15.7.2021¹² në gjitha ministrinë e linjës krijohen pozicione pune apo sektorë për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, bazuar në specifikat, fushën e përgjegjësisë shtetërore dhe kompetencat që ato mbulojnë.

Përbërja e njësive organizative, që kanë në kompetencë të tyre çështjet e mbrojtjes civile, është si më poshtë vijon:

- I. në ministrinë që mbulojnë sektorët prioritarë në mbrojtjen civile për arsye të përgjegjësisë të shtuara në lidhje me mbrojtjen civile, njësia organizative ngrihet në nivel sektori
- II. në ministrinë e tjera të jetë 1 apo 2 pozicione në përbërje të njësive të tjera organizative, pjesë të strukturave përgjegjëse për shërbimet e brendshme mbështetëse

Kompetencat dhe detyrat e njësive organizative përcaktohen në VKM të cituar më sipër.

Njësitë organizative për mbrojtjen civile pranë ministrive aktivizojnë, me kërkesë të AKMC-së, kapacitetet e parashikuara për emergjencë civile, për të reaguar me shpejtësi dhe efektivitet në rastin më të parë të mundshëm, por asnjëherë më vonë se 2 (dy) orë.

Në situatat e emergjencave civile, komunikimi ndërinstitucional mbahet duke përdorur kanalet zyrtare të komunikimit. Në rastet e komunikimit verbal, sektorët për mbrojtjen civile pranë ministrive regjistrojnë dhe ruajnë përmbajtjen e bisedave, të njoftimeve apo të kërkesave të marra e të dhëna përmes përdorimit të mjeteve të teknologjisë së informacionit.

Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile (AKMC)

AKMC është institucioni qendror përgjegjës për zbutjen e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në Republikën e Shqipërisë. AKMC funksionon dhe organizohet në zbatim të ligjit 45/2019 dhe VKM Nr. 747, datë 20.11.2019¹³ dhe ushtron autoritet koordinues, bashkërendues, drejtues, teknik, mbikëqyrës dhe kontrollues në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile.

Agjencia e ushtron veprimtarinë e saj në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë dhe organizohet:

- në nivel qendror, si drejtori e përgjithshme;
- në nivel vendor, sipas qendrave të mbrojtjes civile në qark.

Bazuar në kuadrin ligjor aktualisht në fuqi, AKMC-ja ushtron këto detyra kryesore:

¹² VKM Nr. 431, datë 15.7.2021 "Për përbërjen dhe detyrat e njësive organizative që kanë në kompetencë të tyre çështjet e mbrojtjes civile në ministrinë e linjës"

¹³ VKM Nr. 747, datë 20.11.2019 "Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile"

- I. Zbaton politikën e Këshillit të Ministrave në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile. Në këtë kuadër bashkëpunon me institucionet e strukturat e SMC, në nivel qendror e vendor, si dhe me organet, entet, institucionet e specializuara lidhur me plane, programe e projekte që synojnë zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile;
- II. Zbaton objektivat strategjike të përcaktuara nga Ministria e Mbrojtjes dhe përgatit, çdo vit, raport drejtuar ministrit për gjendjen e përgjithshme të zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile;
- III. Koordinon dhe bashkërendon punën për hartimin e Strategjisë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë, Planit Kombëtar për Emergjencat Civile dhe vlerësimin e riskut nga fatkeqësitë në nivel qendror;
- IV. Identifikon e vlerëson nevojën për hartimin ose ndryshimin e legjislacionit lidhur me zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile;
- V. Planifikon fonde për marrjen e masave parandaluese dhe rehabilituese ndaj fatkeqësive, në infrastrukturën e dëmtuar, si edhe veprimtari të tjera në fushën e mbrojtjes civile;
- VI. Lidh marrëveshje me organizata jofitimprurëse ose subjekte të tjera juridike, brenda dhe jashtë vendit, në lidhje me mbrojtjen civile. Komunikon me qendrat ndërkombëtare të informimit e të koordinimit të përgjigjes dhe me shërbimet homologe, për të përballuar situatat e emergjencës civile kombëtare, në rast fatkeqësie;
- VII. Zbaton projekte dhe programe me financim nga donatorë dhe organizma të huaj e vendas, si dhe menaxhon programet e asistencës financiare për realizimin e veprimtarisë së saj;
- VIII. Bashkëpunon e koordinon me institucionet dhe strukturat përkatëse qendrore e vendore për lehtësimin e procedurave doganore dhe të kalimit të kufirit, në rastet e marrjes së asistencës ndërkombëtare, për realizimin e mbështetjes së vendit pritës, në rastet kur nuk është shpallur gjendja e fatkeqësisë;
- IX. Nëpërmjet Qendrës Kombëtare të Trajnimeve për Mbrojtjen Civile, përgatit programin e trajnimit të strukturave të mbrojtjes civile, në nivel qendror dhe vendor dhe kryen trajnimet e strukturave shtetërore, të subjekteve private e vullnetare
- X. Harton programe edukimi në fushën e reduktimit të riskut të fatkeqësive dhe mbrojtjes civile në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse që mbulon çështjet e arsimit;
- XI. Organizon fushata informuese/sensibilizuese për masat që duhet të merren për parandalimin e përballimin e fatkeqësive;
- XII. Promovon format, metodologjitë, mënyrat racionale për grumbullimin, regjistrimin, përpunimin dhe shpërndarjen e informacionit mbi fatkeqësitë;
- XIII. Promovon studimet dhe hulumtimet për parashikimin e parandalimin e rreziqeve natyrore ose të lidhura me veprimtarinë njerëzore;
- XIV. Bashkëpunon me bashkitë, prefekturat, institucionet qendrore, sektorin privat dhe organizata të ndryshme për çështje të zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe të realizimit të mbrojtjes civile;
- XV. Ndjek në vazhdimësi situatën e krijuar nga fatkeqësitë e ndryshme, për të ndërhyrë me masa, në rast të shterimit të kapaciteteve të autoriteteve përgjegjëse, referuar kategorizimeve të emergjencave civile sipas ligjit;
- XVI. Bashkërendon dhe koordinon veprimet e strukturave operationale të mbrojtjes civile në nivel qendror, për përballimin e fatkeqësive kur emergjencat civile janë të rëndësishme kombëtare, me përjashtim të rasteve kur është shpallur gjendja e fatkeqësisë;

- XVII. Bashkërendon dhe koordinon shpërndarjen e asistencës ndërkombëtare, në rastet e emergjencave civile kombëtare kur nuk është shpallur gjendja e fatkeqësisë, në përputhje me aktet ligjore e nënligjore në fuqi;
- XVIII. Mbledh informacion nga strukturat e sistemit të mbrojtjes civile, qendrore dhe vendore, për masat e marra për parandalimin e përballimin e fatkeqësive, si dhe të dhëna për dëmet e humbjet e pësuar nga këto të fundit;
- XIX. I siguron Komitetit të Mbrojtjes Civile të dhënat e nevojshme për çështje të zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile;
- XX. I siguron Komitetit Ndërmintor të Emergjencave Civile të dhënat e nevojshme për situatat emergjente, për rreziqet që paraqesin, si dhe mundësitë për mbështetje materiale të operacioneve për përballimin e emergjencave civile.

AKMC-ja merr pjesë në të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave civile.

AKMC është drejtpërdrejt përgjegjës për koordinimin në çastet e para të përgjigjes në një situatë emergjente.

Në kohë të qetë (jo emergjente), nëpërmjet Qendrës Kombëtare Operacionale të Emergjencave Civile, AKMC-ja:

- Mban nën kontroll situatën e emergjencës në të gjithë territorin e vendit.
- Mban kontakte të vazhdueshme me sektorët e emergjencave civile të institucioneve qendrore, qendrat e ndryshme operacionale të institucioneve, zyrat e emergjencave civile në 12 Prefektët e qarqeve si dhe ato në të gjitha bashkitë e vendit.

Detyrat e AKMC-së në secilën prej 4 etapave të fazës së përgjigjes, konkretisht “alarmit për rritjen e gatishmërisë”, “vendosjes së gjendjes së gatishmërisë”, “aktivizimit” dhe “daljes nga situata” gjenden në seksionin 4.3 “Aktivizimi i përgjigjes në Shqipëri” të këtij dokumenti.

Komisioni Teknik Këshillimor (KTK)

Komisioni Teknik Këshillimor, nën drejtimin e AKMC, ngrihet pranë Ministrisë së Mbrojtjes në zbatim të VKM Nr. 1020, datë 16.12.2020¹⁴ dhe ka si funksion kryesor këshillimin për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë.

Komisioni Teknik Këshillimor ka përgjegjësi:

- I. të shqyrtojë strategjitë, politikat, programet dhe planet për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, me qëllim mbrojtjen e jetës së njerëzve, të pronës, të trashëgimisë kulturore dhe të mjedisit;
- II. të shqyrtojë dhe të rekomandojë për çështjet që lidhen me programet e edukimit/arsimit për strukturat e sistemit të mbrojtjes civile dhe publikun e gjerë në fushën e mbrojtjes civile;
- III. të shqyrtojë dhe të analizojë planet për emergjencat civile, të përgatitura nga institucionet shtetërore e jo-shtetërore, dhe të japë rekomandimet përkatëse, sipas rastit;
- IV. të ndihmojë në përmirësimin e sistemit të mbrojtjes civile, vënien në eficiencë të plotë të tij, përcaktimin e prioriteteve, si dhe identifikimin e nevojave;

¹⁴ VKM Nr. 1020, datë 16.12.2020 “Për përbërjen, funksionimin dhe detyrat e Komisionit Teknik Këshillimor për zvogëlimin e riskut ndaj fatkeqësive”

- V. të kontribuojë në rrugët e zgjidhjes për masat parandaluese, të rehabilitimit dhe të rimëkëmbjes për lloje të ndryshme fatkeqësish natyrore ose fatkeqësi të tjera;

Detyra specifike të KTK, të lidhura me fazën e përgjigjes gjenden në seksionin 4.3 “Aktivizimi i përgjigjes në Shqipëri” të këtij dokumenti:

Etapa II: Vendosja e gjendjes së gatishmërisë: Ku Drejtori i AKMC mbledh KTK-në dhe kërkon përgatitjen për procesin e marrjes së vendimeve.

Etapa III: Aktivizimi. Për rastet e emergjencave të menjëhershme, Drejtori i AKMC mbledh pranë QKOEK-së atë pjesë të KTK të domosdoshme për konsultime sipas llojit të emergjencës dhe fillon përgatitjen për procesin e marrjes së vendimeve.

Pranë KTK-së funksionon sekretaria teknike, me punonjës të AKMC-së, e cila përgjigjet për përgatitjen e materialeve dhe për njoftimin për mbledhjen e radhës së komisionit.

Zyra përgjegjëse për situatën

Zyra përgjegjëse për situatën është strukturë pranë Kryeministrit për mbledhjen e informacionit për emergjencat civile, krizat dhe hartimin e raporteve analitike periodike për Kryeministrin, Këshillin e Ministrave dhe KMC-në, si dhe mbajtjen e komunikimit të vazhdueshëm ndërmjet Këshillit të Ministrave dhe strukturave të tjera të ngarkuara me funksione të emergjencave civile dhe krizave.

Kjo Zyrë është pjesë e sistemit të integruar të informacionit dhe statistikës së Këshillit të Ministrave dhe kryen disa detyra në zbatim të VKM Nr. 148, dt. 24.02.2016¹⁵.

Qendrat e mbrojtjes civile në qark (QMCQ)

QMCQ janë struktura në varësi të AKMC-së që përbëjnë rrjetin institucional të specializuar, që zbatojnë detyrat për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në nivel qarku.

Bazuar në Urdhrin e Kryeministrit nr. 27, datë 3.02.2020¹⁶, QMCQ janë të organizuara në 4 degë rajonale, ku secila prej tyre mbulon 3 qarqe:

Tab. 1.2 Të dhëna për Qendrat e Mbrojtjes Civile në Qarqe

QMCQ	Qarqet që mbulon	Qendra
QMCQ 1	Tiranë, Durrës dhe Dibër	Durrës
QMCQ 2	Shkodër, Kukës dhe Lezhë	Shkodër
QMCQ 3	Elbasan, Berat dhe Korçë	Korçë
QMCQ 4	Fier, Vlorë dhe Gjirokastër	Fier

Bazuar në kuadrin ligjor aktualisht në fuqi, QMCQ-të kanë këto detyra:

- I. Zbatojnë detyrat e AKMC në nivel qarku dhe koordinojnë veprimtarinë në bazë rajoni me të gjithë drejtuesit e pushtetit vendor për çështjet e ZRF dhe MC.

¹⁵ VKM Nr. 148, datë 24.2.2016 “Për ngritjen dhe funksionimin e sistemit të integruar të informacionit dhe statistikës të Këshillit të Ministrave”

¹⁶ Urdhër të KM Nr. 27, dt. 03.02.2020 “Për miratimin e strukturës dhe organikës së AKMC-së

- II. Mbikëqyrin hartimin e planeve për emergjencat civile në qark dhe për zbatimin e masave të mbrojtjes.
- III. Grumbullojnë e përpunojnë të dhënat e nevojshme nga bashkitë për zbatimin e detyrave të planëzimit dhe të përballimit të emergjencave civile
- IV. Realizojnë organizimin, bashkërendimin dhe koordinimin e forcave operacionale

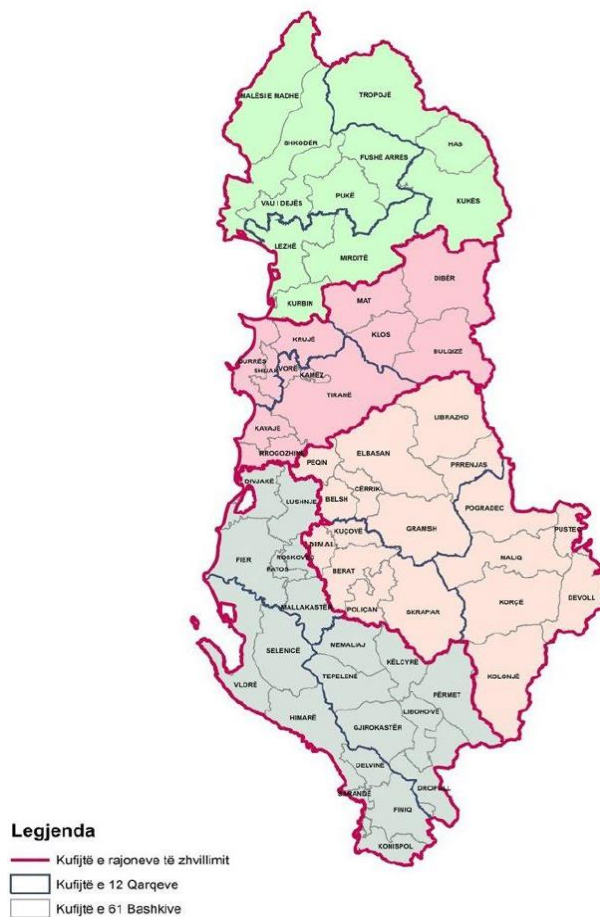
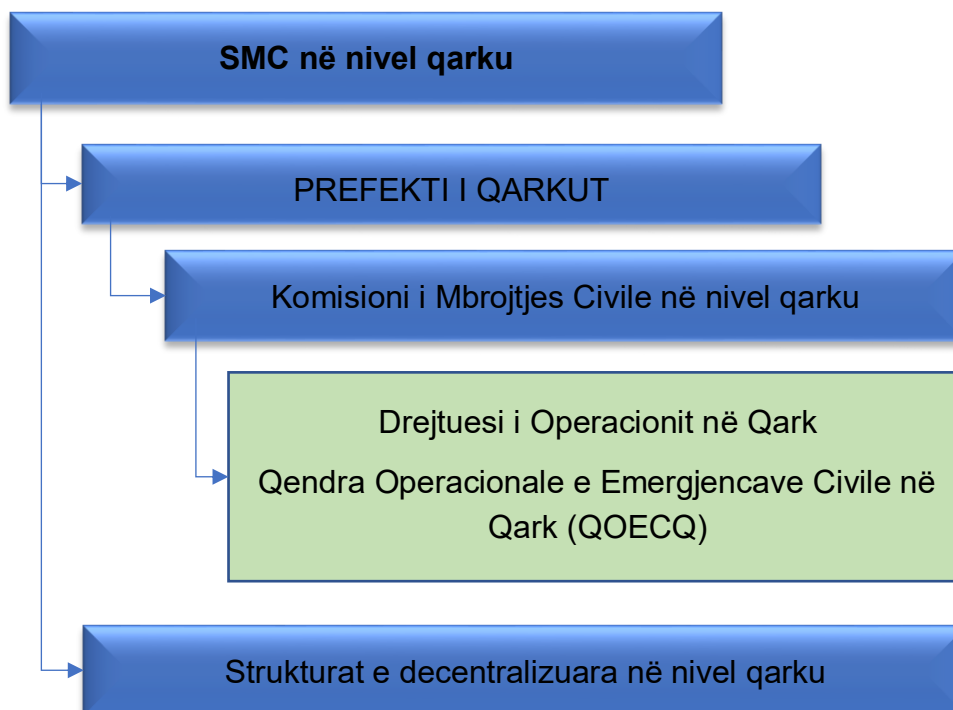

Fig. 1.5 Harta e rajoneve në Shqipëri¹⁷

¹⁷ Sipas VKM Nr. 459, dt. 30.7.2021 "Për përcaktimin e rajoneve të zhvillimit dhe kufijve të tyre"

1.4.4 Institucionet dhe strukturat e mbrojtjes civile (SMC) në nivel qarku

Institucionet dhe strukturat e mbrojtjes civile në nivel qarku janë:

- Institucione / struktura të përhershme
- Institucione / struktura të përkohshme

Prefekti i Qarkut

Bazuar në kuadrin ligjor aktualisht në fuqi, **Prefekti i qarkut ka rol parësor në zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile në nivel qarku.**

Në përbërje të strukturës së administratës së prefektit funksionon Sektori i Planifikimit dhe Mbrojtjes Civile. Prefekti bashkërendon me bashkitë brenda territorit administrativ të tij për planifikimin pranë tyre të strukturave të përhershme të planifikimit e të mbrojtjes civile.

Prefekti i qarkut ka këto detyra:

- I. të kthejë buxhetin e vitit pasardhës të bashkive brenda territorit administrativ të tij, në rast se nuk janë planifikuar fondet buxhetore për marrjen e masave për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile;
- II. kryen vlerësimin e risqeve në territorin e qarkut përkatës, duke hartuar dhe miratuar dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë në nivel qarku, i cili i dërgohet AKMC për qëllim analizimi dhe planifikimi;
- III. bashkëpunon me bashkitë për realizimin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë në qark, si dhe për informimin e publikut e të komunitetit të rrezikuar nga fatkeqësitë në lidhje me to’;
- IV. koordinon veprimtarinë e organeve, institucioneve dhe strukturave që veprojnë në nivel qarku, me qëllim zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile dhe pas ezaurimit

- të të gjitha kapaciteteve brenda qarkut për përballimin e emergjencës civile ose fatkeqësisë, i kërkon ndihmë për ndërhyrje AKMC;
- V. harton, miraton dhe përditëson Planin për Emergjencat Civile në qark dhe e dërgon në AKMC për qëllim analizimi dhe planifikimi;
- VI. grumbullon dhe përpunon të dhënat e nevojshme nga bashkitë dhe strukturat e tjera që veprojnë në nivel qarku, për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, si dhe informon në mënyrë të vazhdueshme Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile;
- VII. siguron funksionimin e sistemit të monitorimit, paralajmërimit të hershëm, njoftimit dhe alarmit në territorin e qarkut dhe informon në kohë komunitetin e rrezikuar, prefektët e qarqeve fqinje, si dhe AKMC për fatkeqësitë në territorin e qarkut;
- VIII. merr masat e nevojshme për përballimin dhe lehtësimin e pasojave nga fatkeqësitë;
- IX. koordinon shpërndarjen e asistencës ndërkombëtare në rastet e fatkeqësive në nivel qarku;
- X. përcakton prioritetet për nevojat e Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile, investimet emergjente të nevojshme në nivel qarku, me qëllim parandalimin, mbrojtjen dhe rehabilitimin nga fatkeqësitë;
- XI. krijon bazën e të dhënave të humbjeve nga fatkeqësitë në nivel qarku, të cilën e mirëmban dhe e përditëson, si edhe shkëmben informacione me AKMC dhe, sipas rasti, me prefektët e qarqeve fqinje;
- XII. koordinon forcat operacionale në nivel qarku në rastet e fatkeqësive dhe cakton drejtuesin e operacionit në nivel qarku;
- XIII. bashkëpunon me bashkitë e qarkut dhe me prefektët e qarqeve fqinje, në zbatim të detyrave që lidhen me zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, me qëllim bashkimin e kapaciteteve të tyre për trajtimin e çështjeve të përbashkëta në këtë fushë;
- XIV. angazhon kapacitetet brenda qarkut për përballimin e situatave të krijuara nga fatkeqësitë, si edhe qytetarët, sipas përcaktimeve të nenit 26 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë;
- XV. në rast emergjence civile apo fatkeqësie, ka për detyrë të realizojë përhapjen dhe shkëmbimin e informacionit me AKMC-në, bashkitë dhe prefektët e qarqeve të tjera të prekura ose të rrezikuara, si dhe të promovojë e të koordinojë marrjen e masave të nevojshme për përballimin e situatës, monitorimin dhe zbatimin e shërbimeve urgjente, aktivizimin e institucioneve dhe administratave për ndërhyrje specifike;
- XVI. kontrollon zbatimin e masave të marra nga bashkitë e qarkut për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile;
- XVII. i drejton kërkesë për mbështetje AKMC-së, sipas kërkesës së bërë nga bashkitë për përballimin e situatave emergjente / fatkeqësive.
- XVIII. Konkretisht në rast se vlera e kompensimit të të dëmtuarve tejkalon 8 (tetë) % të buxhetit të bashkisë, Prefekti i dërgon kërkesë KMC-së për mbulimin e dëmeve nga AKMC.
- XIX. Pas marrjes nga bashkitë e prekura, të informacionit mbi pasojat e fatkeqësisë ose edhe të kërkesës për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore, nëse e vlerëson të domosdoshme, i propozon AKMC-së për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore.
- XX. Mban kontakte të vazhdueshme dhe bashkërendon veprimet me AKMC, MM, MB, me KNEC-në si dhe me DQO-në, në varësi të situatës, dhe me Kryeministrin.

Komisioni i mbrojtjes civile në nivel qarku (KMCQ)

Në çdo qark, nën drejtimin e prefektit të qarkut, krijohet dhe funksionon komisioni i mbrojtjes civile.

Përbërja, funksionimi dhe detyrat e komisionit, miratohen me urdhër të prefektit të qarkut.

Ky komision drejtohet nga Prefekti i Qarkut dhe ka në përbërjen e tij:

- I. Kryetaret e bashkive.
- II. Përfaqësues të Këshillit të Qarkut.
- III. Përgjegjësit e Sektorëve relevantë të Prefekturës.
- IV. Drejtor i Policisë së Qarkut.
- V. Drejtorët e zyrave rajonale të institucioneve që operojnë në nivel qarku.
- VI. Drejtor të rëndësishëm të bashkisë qendër qarku.
- VII. Përfaqësues të OJF që operojnë në sektorin e emergjencave civile.
- VIII. Përfaqësues të OJF të tjera, të rëndësishme që operojnë në territorin e qarkut.
- IX. Autoriteti më i lartë ushtarak në nivel qarku.

Detyra të Komisionit të mbrojtjes civile në nivel qarku (KMCQ) dhe Sektorit të Planifikimit dhe Mbrojtjes Civile në Administratën e Prefektit të lidhura me fazat e gatishmërisë dhe të përgjigjes janë:

- Bashkërendojnë të gjitha aktivitetet e strukturave shtetërore dhe jo shtetërore në qark për menaxhimin e emergjencave civile.
- Koordinon veprimet institucionale të nevojshme në të gjitha etapat e përgjigjes ndaj emergjencës civile.
- Koordinon veprimet e strukturave qendrore të pranishme në nivel qarku me veprimet dhe aktivitetet e strukturave lokale, të KKSH-së, të vullnetarëve dhe të donatorëve të ndryshëm.
- Koordinimin e vlerësimit të nevojave materiale dhe financiare, dëmeve të shkaktuara, kostove të rehabilitimit të rajonit të prekur nga fatkeqësia duke kërkuar mbështetjen e strukturave të tjera në nivel qarku sikurse edhe të kapaciteteve qendrore nëpërmjet AKMC.
- Koordinon forcat operacionale të përfshira dhe grupet e ndihmës dhe ato vullnetare të cilat veprojnë në qark me organet e pushtetit vendor.
- Njoftojnë në mënyrë të vazhdueshme AKMC-në për ndryshimin e të dhënave të pikave të kontakteve të KMCQ-së, për strukturat e mbrojtjes civile brenda qarkut, për zyrtarët e caktuar si përgjegjës për çështje të mbrojtjes civile në nivel bashkie dhe pikat kyç në sektorët publike, private dhe vullnetarë.
- Bashkërendojnë planet për emergjencat civile në qark.
- Monitorojnë dhe menaxhojnë situatën emergjente nëpërmjet koordinimit të strukturave qendrore të pranishme në këtë nivel, të cilat janë përfshirë në planet për emergjencat civile në nivel qark.
- Kontrollojnë dhe përditësojnë të dhënat në nivel qarku rreth:
 - gjendjes ushqimore si dhe të dhënat në lidhje me ilaçet rezervë në institucionet shtetërore dhe ato private,
 - llojeve të makinerive dhe vendndodhjen e makinerive të rënda, të zotëruara si nga sektori shtetëror, ashtu edhe ai privat.
- Kontrollojnë marrjen e masave të tjera në nivel qarku, për t'u mbrojtur nga dukuri të mundshme rreziku, duke përfshirë:
 - marrjen e masave për të siguruar pastrimin e kanaleve dhe të kolektorëve.
 - njohjen e komunitetit me rrugët e evakuimit, mjetet për komunikimin gjatë emergjencave, mjetet e informimit, zonat e mbrojtjes dhe vendstrehimet e sigurta.

- ndërgjegjësimin e komunitetit për ruajtjen e ushqimit të nevojshëm, të ujit dhe të rezervave të tjera minimale.
- marrjen e masave për hapjen e rrugëve ekzistuese dhe të rrugëve alternative, nëse është e nevojshme.

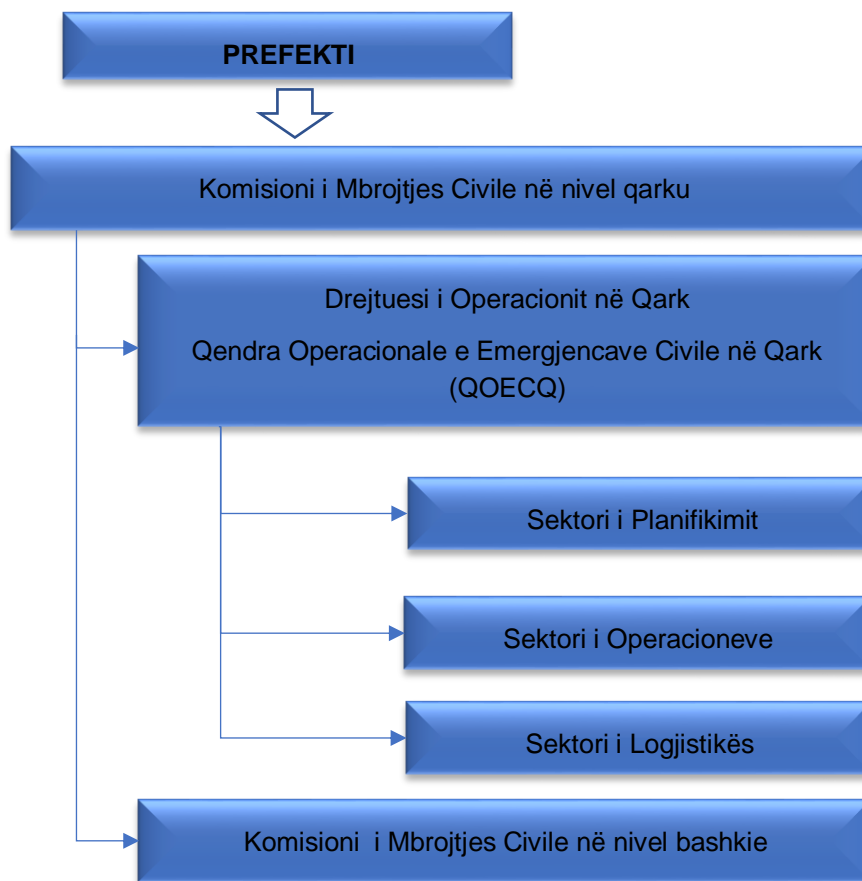
Drejtuesi i operacionit në qark

Drejtuesi i operacionit në qark (DOQ), emërohet me Urdhër të Prefektit të Qarkut dhe është pozicion operacional që ngrihet dhe funksionon në situatat e emergjencave civile. DOQ si përgjegjës për menaxhimin e situatës së emergjencave civile në qark është përgjegjës për burimet njerëzore dhe materiale të listuara në planet për emergjencave civile të qarkut. Dhe kryen këto detyra:

- I. Bashkërendon strukturat qendrore në nivel lokal, si dhe strukturat e tjera qendrore ose ndërkombëtare që vijnë në ndihmë.
- II. Mban lidhje të rregullta dhe kontakte të vazhdueshme me drejtuesit e tjerë të operacioneve në nivel vendor dhe të qarqeve fqinje, informon dhe kërkon asistencë nga KMCQ-ja dhe DQO.
- III. Menaxhon situatën nëpërmjet drejtimit të strukturave operacionale të angazhuara në nivel qarku, në zbatim të planeve për emergjencat civile të hartuara më parë për përballimin e emergjencave civile në nivel qarku.
- IV. Vepron sipas udhëzimeve që merr nga KMCQ dhe raporton përpara këtij Komisioni, rast pas rasti ose sa herë që e gjykon të nevojshme ky komision.
- V. Vendos lidhje të drejtpërdrejta me DQO, me Drejtorin e Përgjithshëm të AKMC dhe dërgon raporte periodike e përmbledhëse për situatën.
- VI. Bashkëpunon me drejtuesit operacionale dhe me strukturat e operacionale në bashki.
- VII. Bashkëpunon me grupe vullnetare të emergjencave civile, me organizma e institucione të huaja, të specializuara në përballimin e emergjencave civile, dhe që janë dislokuar dhe ofrojnë ndihmë në territorin e qarkut si edhe me subjektet private.

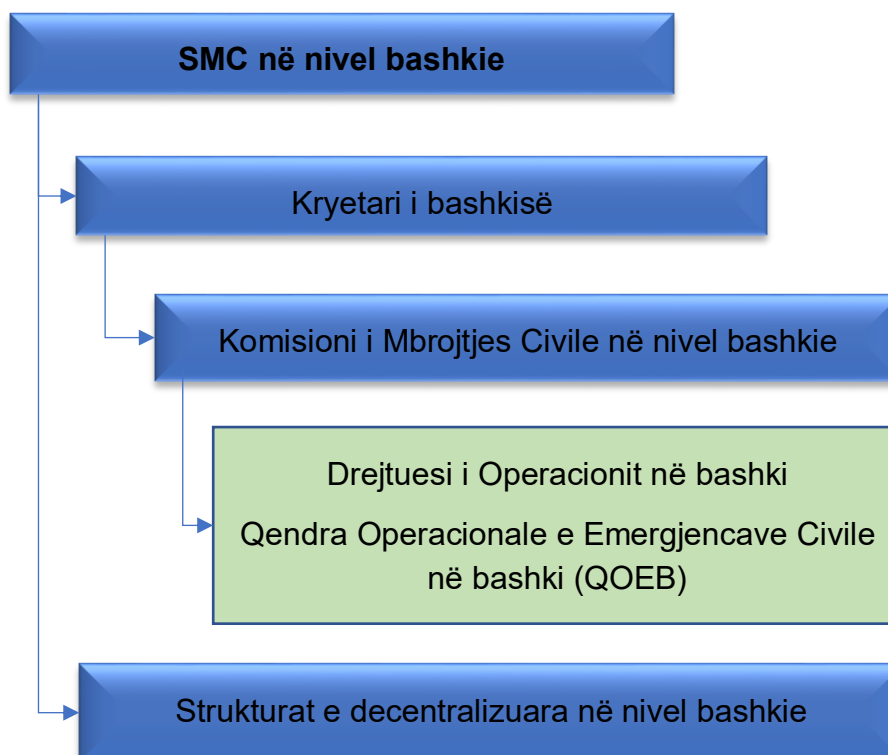
Strukturat e decentralizuara të institucioneve dhe strukturave qendrore të MC

Strukturat e decentralizuara të institucioneve dhe të strukturave qendrore të mbrojtjes civile, që operojnë në nivel qarku, angazhohen në mënyrë aktive në zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, si dhe janë pjesë integrale e komisioneve të mbrojtjes civile të qarkut (që ngrihet nga Prefekti).

1.4.5 Institucionet e mbrojtjes civile në nivel bashkie

Institucionet dhe strukturat e mbrojtjes civile në nivel lokal janë:

 Institucione / struktura të përhershme

 Institucione / struktura të përkohshme

Bashkitë

Bashkitë kanë një rol të rëndësishëm në Sistemin e Mbrojtjes Civile. Bazuar në kuadrin ligjor aktualisht në fuqi¹⁸, bashkitë kanë si funksion të tyre mbrojtjen civile, në nivel vendor, dhe administrimin e strukturave përkatëse. Me strukturat e shpërndara në gjithë territorin vendor, bashkitë janë shpesh ato që marrin informacionin burimor për emergjencat civile dhe fatkeqësitë natyrore / të tjera.

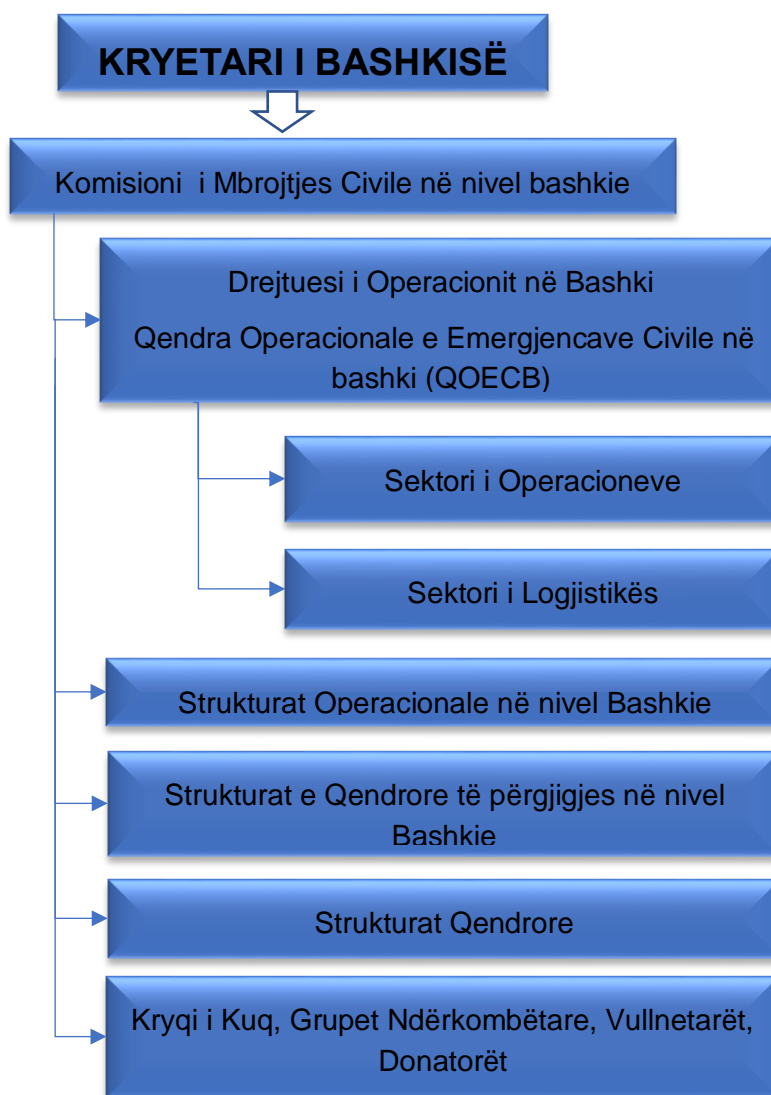
Detyrat kryesore:

- I. kryejnë vlerësimin e risqeve në territorin e tyre, duke hartuar dhe miratuar dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë, të cilin ia dërgojnë prefektit të qarkut dhe AKMC, për qëllime analizimi dhe planifikimi.
- II. informojnë publikun dhe komunitetin e rrezikuar, bazuar në dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë.
- III. hartojnë dhe rishikojnë strategjinë për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë.
- IV. hartojnë, miratojnë dhe përditësojnë planin vendor për emergjencat civile dhe ia dërgojnë AKMC dhe prefektit të qarkut, për qëllime analizimi dhe planifikimi.
- V. organizojnë veprimtari trajnuese në fushën e mbrojtjes civile për punonjësit dhe banorët në territorin e tyre.
- VI. sigurojnë funksionimin e sistemit të monitorimit, të paralajmërimit të hershëm, të njoftimit dhe të alarmit në territorin e tyre dhe informojnë në kohë komunitetin e rrezikuar, AKMC dhe prefektin e qarkut për fatkeqësitë në territorin e qarkut.
- VII. sigurojnë, administrojnë dhe përditësojnë të dhënat e nevojshme për shtetasit dhe për subjektet private, të mundshme për t'u planifikuar dhe angazhuar në parandalimin dhe përballimin e fatkeqësive.
- VIII. krijojnë bazën e të dhënave të humbjeve nga fatkeqësitë për territorin e bashkisë, të cilën e mirëmbajnë dhe e përditësojnë, si edhe shkëmbejnë informacione me prefektin e qarkut dhe AKMC.
- IX. kryejnë investime parandaluese, mbrojtëse dhe rehabilituese nga fatkeqësitë dhe informojnë për këto investime në mënyrë të vazhdueshme prefektin e qarkut, si dhe AKMC
- X. caktojnë drejtuesin e operacionit në nivel bashkie për përballimin e fatkeqësisë në territorin e saj.
- XI. kryejnë vlerësimin e dëmeve të shkaktuara nga fatkeqësitë në territorin e tyre, vlerësimin e nevojave për përballimin e tyre, si dhe dëmshpërblejnë shtetasit për fatkeqësitë e ndodhura në territorin e tyre.
- XII. bashkëpunojnë me bashkitë fqinje në zbatim të detyrave që lidhen me zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, me qëllim bashkimin e kapaciteteve të tyre për trajtimin e çështjeve të përbashkëta në këtë fushë

¹⁸ Ligji 139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore", Neni 29 Funksionet e bashkive në fushën e sigurisë publike

- XIII. mbajnë në gatishmëri sistemet e mbrojtjes nga zjarri, kalueshmërinë e pandërprerë të rrugëve rurale, vendet e strehimit, si dhe mbledhin dhe administrojnë rezervat ushqimore për njerëzit dhe gjënë e gjallë.
- XIV. aktivizojnë kapacitetet e subjekteve publike e private brenda territorit administrativ të tyre, bashkëpunojnë dhe asistojnë bashkitë fqinje dhe marrin çdo masë tjetër të nevojshme për përballimin dhe lehtësimin e fatkeqësive.
- XV. mbajnë në gatishmëri infrastrukturën e ujitjes, të kullimit, të mbrojtjes nga përmbytja dhe digat e rezervuarëve në administrim të tyre.
- XVI. Në rastet e emergjencave të shkallës së lartë dhe për të cilat dilet në përfundimin se përmbushen kriteret e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore, përgatitet raporti i vlerësimit paraprak të dëmeve të shkaktuara nga fatkeqësia, sëbashku me argumentet përkatës dhe i dërgohet Prefektit të qarkut dhe AKMC, shoqëruar me kërkesë për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore.

Institucionet e strukturat vendore, që bashkëpunojnë me institucionet dhe strukturat qendrore dhe të tjera për mbrojtjen civile, janë komisionet e mbrojtjes civile në nivel qarku e bashkie, të cilat veprojnë nën drejtimin e prefektit të qarkut e të kryetarit të bashkisë.

Komisioni i mbrojtjes civile në nivel bashkie (KMCB)

Në çdo bashki, nën drejtimin e kryetarit të bashkisë, krijohet dhe funksionon komisioni i mbrojtjes civile. Përbërja, funksionimi dhe detyrat e komisionit, miratohen me urdhër të kryetarit të bashkisë.

Ky komision drejtohet nga Kryetari i Bashkisë dhe ka në përbërjen e tij:

- I. Kryetari dhe përfaqësues të Këshillit Bashkiak
- II. Drejtorë dhe ekspert të administratës së bashkisë
- III. Përfaqësues nga struktura policore në bashki
- IV. Drejtorët e zyrave lokale të institucioneve qendrore
- V. Administratorët e Njësive Administrative
- VI. Përfaqësues të OJF që operojnë në sektorin e emergjencave civile
- VII. Përfaqësues të OJF të tjera, të rëndësishme që ushtojnë aktivitet në territorin administrativ.

Detyra të tjera të Komisionit të Mbrojtjes Civile në nivel Bashkie (KMCB) dhe strukturës së përhershme të planifikimit dhe të mbrojtjes civile që lidhen me gatishmërinë dhe përgjigjen janë:

- Bashkëndimi i të gjitha aktiviteteve të strukturave shtetërore dhe jo shtetërore në bashki për menaxhimin e emergjencave.
- Hartimi i masave për parandalimin, lehtësimin, përgatitjen, mbrojtjen dhe përgjigjen ndaj emergjencave civile.
- Bashkëndimi i mbështetjes për grupet e kërkim-shpëtimit dhe të vullnetarëve.
- Përgatitja e skuadrave, grupeve dhe strukturave të tjera aktive të përgatitura për të parandaluar, për të lehtësuar dhe për t'u përgjigjur në raste të emergjencave civile.
- Menaxhimi i artikujve të ndihmës emergjente nga burime të brendshme dhe nga burime ndërkombëtare.
- Marrja e masave për sigurimin e kushteve higjienike, furnizimin me energji elektrike, ujë, mirëmbajtjen e kanalizimeve dhe kujdesen për viktimat.
- Njoftojnë në mënyrë të vazhdueshme Prefektin e qarkut për ndryshimin e të dhënave të pikave të kontakteve të KMCB-së, për strukturat e mbrojtjes civile brenda bashkisë, për zyrtarët e caktuar si përgjegjës për çështje të mbrojtjes civile në nivel bashkie dhe Njësie Administrative dhe pikat kyç në sektorët publike, private dhe vullnetarë.

Kontrulli dhe përditësimi i të dhënave në nivel bashkie rreth:

- logjistikës së transportit, duke përfshirë numrin e makinave, gjendjen e tyre teknike, disponueshmërinë e karburantit dhe rezervën e tij në nivel bashkie dhe Njësie Administrative.
- llojeve të makinerive dhe vendndodhjen e makinerive të rënda, të zotëruara si nga sektori shtetëror, ashtu edhe ai privat.

Kontrulli i marrjes së masave të tjera në nivel bashkie, për t'u mbrojtur nga dukuri të mundshme rreziku, duke përfshirë.

- marrjen e masave për të siguruar pastrimin e kanaleve dhe të inventarëve nga mbeturinat ose materialet inerte;
- njohjen e komunitetit me rrugët e evakuimit, mjetet për komunikimin gjatë emergjencave, mjetet e informimit, zonat e mbrojtjes dhe vendstrehimet e sigurta.
- ndërgjegjësimin e komunitetit për ruajtjen e ushqimit të nevojshëm, të ujit dhe të rezervave të tjera minimale.

Drejtuesi i operacionit në nivel bashkie (DOB)

Drejtuesi i operacionit në nivel bashkie 40nventar me Urdhër të Kryetarit të Bashkisë dhe është pozicion operacional që ngrihet dhe funksionon në situatat e emergjencave civile. DOB si përgjegjës për menaxhimin e situatës së emergjencave civile në bashki është përgjegjës për burimet njerëzore dhe materiale të listuara në planet e emergjencave civile të bashkisë dhe kryen këto detyra:

- I. Bashkërendon strukturat qendrore në nivel lokal, si dhe strukturat e tjera qendrore ose ndërkombëtare që vijnë në ndihmë.
- II. Mban lidhje të rregullta dhe kontakte të vazhdueshme me drejtuesit e tjerë të operacioneve në nivel vendor dhe të bashkive fqinje, informon dhe kërkon asistencë sipas rastit nga KMCB-ja dhe KMCQ-ja.
- III. Zbaton udhëzimet e Kryetarit të Bashkisë, mban lidhje të vazhdueshme, raporton dhe ndjek udhëzimet e KMCB,
- IV. Vepron sipas planeve për emergjencat civile të bashkisë dhe/ose të qarkut.
- V. Bashkëvepron me grupe vullnetarësh, të specializuar për përballimin e emergjencave dhe me banorë, që shprehin dëshirën të përfshihen përkohësisht në strukturat operationale të bashkisë.
- VI. Në rast se situata përkeqësohet dhe me mundësitë e mjetet që zotëron bashkia, nuk mund ta përballojë situatën e krijuar, i propozon kryetarit të bashkisë të kërkojë mbështetje nga bashkitë fqinje dhe të kërkojë mbështetje nga instancat më të larta shtetërore.

1.4.6 Strukturat Operacionale të mbrojtjes civile

Strukturat operationale të mbrojtjes civile, veçmas ose në bashkëpunim me njëra-tjetrën, kryejnë aktivitete me qëllim menaxhimin e fatkeqësive që lidhen me:

- I. planifikimin,
- II. kërkim-shpëtimin,
- III. dhënien e ndihmës asistencës në raste fatkeqësish,
- IV. sigurinë dhe mbrojtjen e zonës së emergjencës civile,
- V. rimëkëmbjen e zonave të dëmtuara,
- VI. si dhe çdo veprimtari tjetër për përballimin e situatës së krijuar.

Gjatë pjesëmarrjes në operacion, kapacitetet e strukturave operationale të mbrojtjes civile drejtohen nga eprorët direkt, sipas detyrave që marrin nga:

- I. drejtuesi qendror i operacioneve kur shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore
- II. edhe nga AKMC-ja në rastet e tjera.

Bazuar në VKM Nr. 923, dt. 25.11.2020¹⁹, Institucionet dhe strukturat operationale kryesore shtetërore, përgjegjëse për përballimin e emergjencave civile apo të fatkeqësive, janë ato të përcaktuara në Lidhjen 1 të këtij vendimi, të cilat angazhohen menjëherë me kërkesë të AKMC-së.

¹⁹ VKM Nr. 923, datë 25.11.2020 "Për funksionimin e organizimin e Komitetit të Mbrojtjes Civile dhe bashkëpunimin ndërinstitucional të institucioneve dhe të strukturave të sistemit të mbrojtjes civile"

Për përballimin e emergjencave civile me specifika të veçanta, me kërkesë të AKMC-së, mund të angazhohen edhe autoritete e institucione të tjera shtetërore, përveç atyre të parashikuara më sipër.

Drejtuesi Qendror i Operacionit (DQO)

DQO-ja është drejtuesi kryesor i aktiviteteve në nivel qendror, në rast emergjencash civile kombëtare për të cilat shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore. Ai caktohet nga Komiteti Ndërmintor i Emergjencave Civile²⁰ për koordinimin dhe menaxhimin e operacionit të emergjencës civile në zonën e prekur. DQO duhet të jetë ekspert teknik i fushës së mbrojtjes civile dhe si i tillë ai përzgjidhet mes stafeve më të përgatitura dhe të trajnuara për drejtimin dhe menaxhimin e operacioneve të përgjigjes ndaj emergjencave / fatkeqësive.

DQO ka këto detyra kryesore:

- I. Menaxhon situatën dhe strukturat operacionale në nivel qendror, në zbatim të Planit Kombëtar për Emergjencat Civile.
- II. Drejton operacionet e strukturave operacionale aktive dhe operacionale mbështetëse të nevojshme për t'iu përgjigjur situatës së emergjencës civile.
- III. Në punën e tij për menaxhimin e operacioneve të emergjencave civile ndihmohet nga ekipi i menaxhimit të emergjencave civile (EMEC) (Task Force), i cili funksionon pranë QKOEK-së.
- IV. Konsultohet me drejtuesit e strukturave operacionale aktive, drejtuesit e institucioneve dhe strukturave monitoruese dhe informuese dhe të strukturave operacionale mbështetëse, si dhe me anëtarët e Komisionit Teknik Këshillimor.
- V. Vepron sipas udhëzimeve që merr nga KNEC dhe raporton përpara këtij komiteti, rast pas rasti ose sa herë që e gjykon të nevojshme ky i fundit.
- VI. Menaxhon procedurat e Mbështetjes së Vendit Pritës me qëllim pranimin dhe shpërndarjen e shpejtë të asistencës ndërkombëtare. Prioritet të veçantë do të ketë dërgimi i grupeve ndërkombëtare të kërkim-shpëtimit, zbatimi i masave të duhura për lehtësimin e operacioneve të tyre me qëllim arritjen e rezultatit maksimal në përgjigje të emergjencës.
- VII. Nxjerr urdhrat dhe udhëzime të nevojshme për menaxhimin e operacioneve të përgjigjes ndaj emergjencës civile.
- VIII. Njofton KNEC-në dhe zbaton detyrat e dhëna prej tij.
- IX. Merr të gjitha masat për përfshirjen e forcave operacionale, të grupeve të tjera dhe të individëve të cilët duan të kontribuojnë me kapacitetet e tyre në përballimin e situatës.
- X. Bashkëpunon dhe koordinon aktivitetet e drejtuesve të operacioneve në qark dhe bashki dhe kërkon prej tyre zbatimin e detyrave për përballimin e emergjencave civile.

Organizimi dhe veprimi i Qendrave Operacionale të Emergjencave Civile

Me qëllim të kryerjes së detyrave operacionale dhe të komunikimit lidhur me paralajmërimin e hershëm, monitorimin, njoftimin dhe alarmin, ngrihen qendrat operacionale të emergjencave civile.

²⁰ Referuar Ligji 45/2019, neni 19

Në këto qendra përfshihen:

- I. Qendra Kombëtare Operacionale e Emergjencave Civile në AKMC (QKOEK);
- II. Qendrat Operacionale të Emergjencave Civile në qark- (QOECQ);
- III. Qendrat Operacionale të Emergjencave në bashki (QOECB).

Qendra Kombëtare Operacionale e Emergjencave Civile (QKOEK)

QKOEK është struktura qendrore në varësi të AKMC, e cila monitoron situatat e emergjencave civile në të gjithë territorin e vendit dhe shërben si pikë kontakti për mbledhjen dhe përpunimin e të gjithë informacionit. Këtu përfshihen situatat emergjente, aksidentet dhe incidentet të cilat prekin ose rrezikojnë jetën e komunitetit, pasurinë publike dhe private dhe trashëgiminë kulturore. QKOEK-ja mban lidhje të vazhdueshme me të gjitha strukturat e tjera të emergjencave civile në gatishmëri për përbalimin e situatave dhe informon strukturat të ndryshme shtetërore dhe median rreth gjendjes të situatës së emergjencës. QKOEK-ja freskon rregullisht pikat e kontaktit dhe sistemet e njoftimit për strukturat e gatishmërisë.

Qendra Kombëtare Operacionale e Emergjencave Civile (QKOEK) shërben si një qendër informacioni, drejtimi dhe koordinimi për emergjencat civile në Shqipëri. Qendra luan rol aktiv në të katër fazat e menaxhimit të emergjencave, veçanërisht për grumbullimin dhe analizën e informacionit.

Në kohë të qetë ose situatë jo-emergjente civile:

Në kohë të qetë, QKOEK-ja përbëhet nga stafi i përhershëm, bazuar në një strukturë të miratuar dhe:

- I. monitoron situatën emergjente në të gjithë territorin e vendit gjatë 24 orëve.
- II. vendos dhe mban kontakte të vazhdueshme me të gjitha strukturat e emergjencave civile në gatishmëri.
- III. informon instancat qendrore dhe lokale për situatën në vazhdim dhe përgatit raporte çdo 24 orë për situatat emergjente në të gjithë vendin.

Në kohë gatishmërie (etapa e “alarmit për rritjen e gatishmërisë” dhe etapa “gjendja ë gatishmërisë”):

Në kohë gatishmërie, stafi i përhershëm i QKOEK-së mbështetet fillimisht nga Sektori i Paralajmërimit dhe Mbështetjes Operacionale e Humanitare dhe gradualisht dhe në varësi të përshkallëzimit të situatës emergjente, edhe nga staf tjetër shtesë i AKMC sipas nevojës. Detyrat kryesore gjatë kësaj kohe janë:

- I. informimi i strukturave operacionale për vendosjen në gjendje gatishmërie.
- II. aktivizimi i strukturave të tjera të nevojshme.
- III. monitorimi i situatës dhe mbledhja e informacionit.
- IV. bashkërendimi i aktiviteteve të strukturave operacionale për përgjigjen në nivel qarku dhe bashkie.

Në kohën kur është shpallur gjendja e fatkeqësisë natyrore:

Menjëherë pas shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore, QKOEK-ja vendoset në dispozicion të DQO-së. QKOEK-ja është vazhdimisht përgjegjëse për të përmbushur detyrat, si:

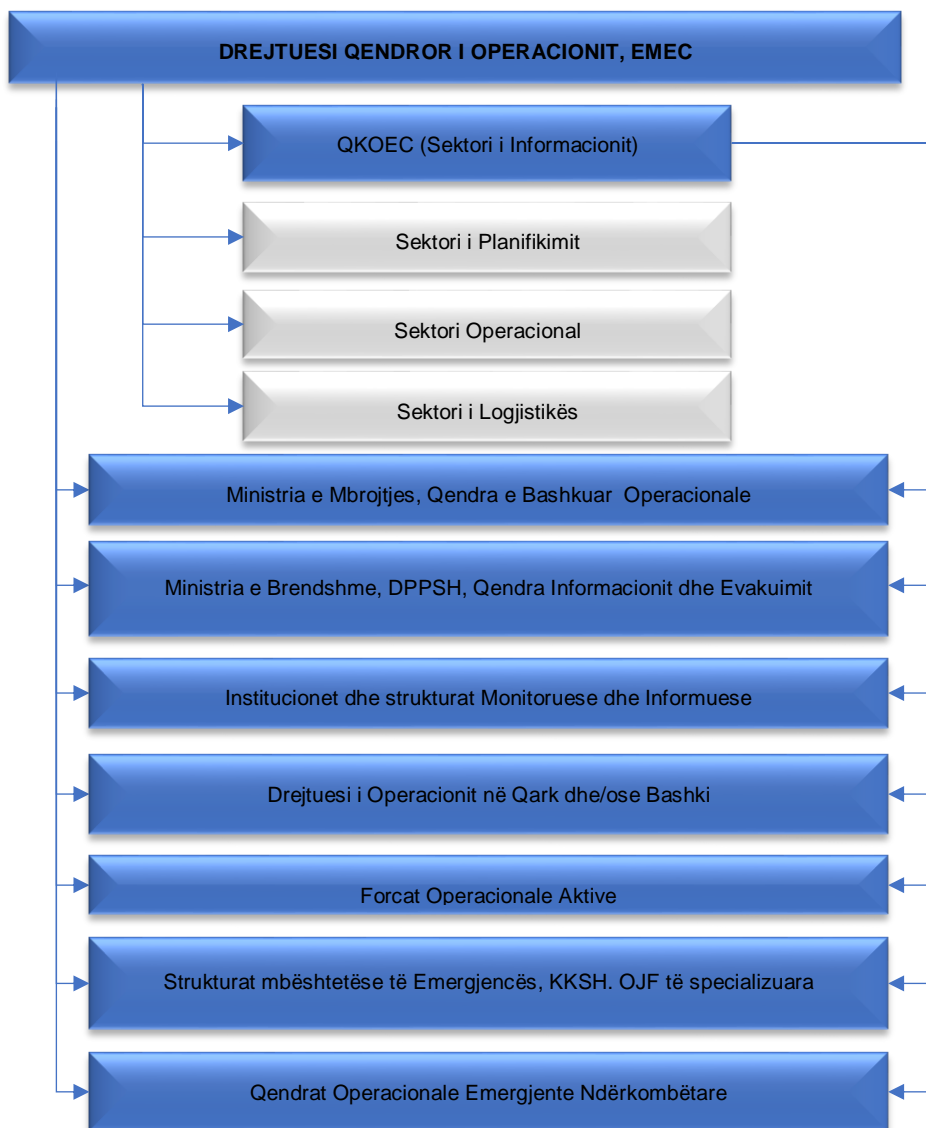
- I. sigurimin e komunikimit,
- II. sigurimin e të dhënave për situatën në terren.
- III. bashkërendimin e aktiviteteve të përgjithshme të operacioneve të emergjencës civile.

Me deklarin e gjendjes së fatkeqësisë natyrore, pranë QKOEK-së, sipas situatës dhe nevojës, mblihet dhe funksionon ekipi i menaxhimit të emergjencës civile (EMEC), pjesëtarë të të cilit janë përfaqësuesit e ministrive dhe të institucioneve qendrore.

Në këtë rast, EMEC-ja funksionon mbi bazën e katër sektorëve kryesorë, të cilët janë:

- sektori i informacionit (personeli i përhershëm i QKOEK-së, zëdhënësi).
- sektori i planifikimit.
- sektori operacional.
- sektori i logjistikës.

Përbërja e këtyre katër sektorëve mund të ndryshojë në varësi të natyrës dhe të situatës së emergjencës civile. Megjithatë, parimi bazë është ai i përfaqësimit në këta sektorë të institucioneve që lidhen me natyrën e tyre. Për shembull, sektori operacional përbëhet nga përfaqësuesit e atyre ministrive ose institucioneve që kanë forca operacionale etj. Detyrat dhe funksionimi i saktë i QKOEK-së dhe i sektorëve që krijohen me shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore përshkruhen më në detaje në rregulloren e QKOEK-së, e cila përmban detyra dhe përgjegjësi që u përkasin etapave dhe fazave të ciklit të menaxhimit të emergjencave civile.

- **Roli dhe funksioni i QOEC-së, në raste emergjencash në nivel qarku dhe bashkie**

QOEC-ja është një strukturë bashkërendimi dhe komunikimi midis drejtuesve kryesorë dhe organizatave të përfshira në përgjigjen ndaj emergjencës, e cila lehtëson shkëmbimin e informacionit midis tyre. Ajo shërben edhe si një sekretari teknike që ndihmon punën për funksionimin e KMC-së dhe Drejtuesit të Operacioneve në qark dhe në bashki, në varësi të përmasave të emergjencave.

- **Funksionet e QOEC-së në qark dhe bashki**

Funksionet kryesore të QOECQ dhe QOECB janë:

- Bashkërendimi i punës së institucioneve, strukturave, të agjencive dhe të organizatave të ndryshme.
- Bashkërendimi i centralizuar i operacioneve emergjente, në mbështetje të KMC në qark/bashki dhe DOQ/DOB.
- Mbledhja dhe ndarja e informacionit dhe raportimi zyrtar.
- Dhënia e informacionit publikut dhe medias.

- **Përgjegjësitë e QOEC-së në qark dhe bashki**

- Ushtron efektivisht autoritetin, kur paraqitet nevoja.
- Lehtëson komunikimin në kohë dhe ndarjen e informacionit midis strukturave vendore në territorin e bashkisë.
- Mobilizon efektivisht personelin dhe burimet.
- Komunikon në kohë me publikun.
- Ofron zgjidhje të shpejtë të mosmarrëveshjeve midis aktorëve të ndryshëm që marrin pjesë në përballimin e emergjencës në lidhje me qëllimet, taktikat dhe burimet.
- Lehtëson ndërveprimin efektiv ndërmjet autoriteteve të qeverisë qendrore, Prefektit të qarkut, bashkisë dhe aktorëve të tjerë.

- **Qendra Operacionale e Emergjencave Civile në Qark (QOECQ)**

QOECQ mirëmbahen nga Prefekti i qarkut dhe janë aktive dhe operacionale në të gjitha rastet e fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësitë tjera, në mënyrë të veçantë në rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore në një territor që përfshin qarkun.

- **Aktivizimi i QOECQ**

QOECQ-ja aktivizohet menjëherë në të gjitha rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore në një territor që përfshin të paktën një Njësi Administrative të bashkive nën juridiksion. Vendimi për aktivizimin e QOECQ në rastet e tjera merret nga Prefekti i Qarkut në koordinim me AKMC dhe pas konsultimit paraprak me KMCQ. Ky i fundit, pas studimit të situatës së pritshme apo asaj të krijuar, nëpërmjet strukturës së Planifikimit dhe Mbrojtjes Civile tek Prefekti i qarkut, paraqet një raport të argumentuar bazuar në ashpërsinë e fatkeqësisë së pritshme/të ndodhur dhe kapacitetet përballuese në dispozicion.

Pas marrjes së vendimit për aktivizimin e QOECQ-së, Prefekti i qarkut cakton një koordinator të veprimeve të QOECQ-së dhe personel me përgjegjësi të përditshme për menaxhimin e kësaj

qendre. Elementët mbështetës të QOECQ-së do të aktivizohen në rast se këtë e kërkon situata e emergjencës.

Në shkaqet për aktivizimin e QOECQ përfshihen:

- Është shpallur gjendja e fatkeqësisë natyrore në njërin prej bashkive nën juridiksion.
- Numër i konsiderueshëm i personave në rrezik.
- Shkallë e lartë e kërcënimit për njerëzit, gjënë e gjallë, pronën, trashëgiminë kulturore ose mjedisin.
- Kërkohe mbështetja në vend (aktivizimi afatgjatë, burimet e kufizuara, etj.);
- Koordinimi i burimeve që kërkohet për shkak të burimeve të kufizuara vendore dhe/ose madhësisë dhe shtrirjes së emergjencës/fatkeqësisë;
- Shqetësim i lartë i ngritur nga media ose publiku/palët e interesit.

- **Qendra Operacionale e Emergjencave Civile në bashki (QOECB)**

QOECB mirëmbahen nga bashkia, dhe janë aktive dhe operacionale në të gjitha rastet e fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësive të tjera në mënyrë të veçantë në rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore në një territor që përfshin të paktën një Njësi Administrative të bashkisë.

- **Aktivizimi i QOECB**

QOECB aktivizohet automatikisht në rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore në territorin e bashkisë. Vendimi për aktivizimin e QOEC në bashki në rastet e tjera merret nga Kryetari i bashkisë në koordinim me Prefektin e Qarkut dhe me AKMC dhe pas konsultimit paraprak me KMCQ. Ky i fundit, pas studimit të situatës së pritshme apo asaj të krijuar, paraqet një raport të argumentuar, nëpërmjet strukturës së Planifikimit dhe Mbrojtjes Civile në bashki, bazuar në ashpërsinë e fatkeqësisë së pritshme/të ndodhur dhe kapacitetet përballuese në dispozicion.

Pas marrjes së vendimit për aktivizimin e QOECB-së, Kryetari i bashkisë cakton një koordinator të veprimeve të QOECB-së dhe personel me përgjegjësi të përditshme për menaxhimin e kësaj qendre. Elementët mbështetës të QOECB-së do të aktivizohen në rast se këtë e kërkon situata e emergjencës. QOECB-ja aktivizohet menjëherë në të gjitha rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore në një territor që përfshin të paktën një Njësi Administrative të bashkisë.

Në shkaqet për aktivizimin e QOECB përfshihen:

- Është shpallur gjendja e fatkeqësisë natyrore në bashki.
- Numër i konsiderueshëm i personave në rrezik.
- Shkallë e lartë e kërcënimit për njerëzit, gjënë e gjallë, pronën, trashëgiminë kulturore ose mjedisin.
- Kërkohe mbështetja në vend (aktivizimi afatgjatë, burimet e kufizuara, etj.).
- Koordinimi i burimeve që kërkohet për shkak të burimeve të kufizuara vendore dhe/ose madhësisë dhe shtrirjes së emergjencës/fatkeqësisë.
- Shqetësim i lartë i ngritur nga media ose publiku/palët e interesit.

Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë

Forcat e Armatosura, me njësitë kryesore kontribuojnë në menaxhimin situatave të emergjencave civile, duke vendosur në dispozicion kapacitete operacionale për përballimin e emergjencave civile. Strukturat e saj mbajnë kontakte dhe shkëmbejnë informacione me komandat dhe strukturat e tyre përkatëse, si dhe me QKOEK-në, e cila, nga ana e saj, gjithashtu bashkërendon veprimet me strukturat e tjera dhe organet pushtetit vendor, duke lehtësuar bashkëpunimin, harmonizimin, shkëmbimin e informacionit, planifikimin e përbashkët ose të integruar dhe drejtimin e operacioneve.

Në kuadër të sistemit të mbrojtjes civile, Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë kryejnë këto detyra:

- I. angazhohen në operacione të ciklit të menaxhimit të fatkeqësive, nëse kapacitetet e tjera në dispozicion janë të pamjaftueshme për këtë qëllim, duke mbështetur institucionet, autoritetet qendrore e vendore dhe komunitetin.
- II. zhvillojnë kapacitete ndërvepruese të nevojshme për të bashkëpunuar me strukturat kolektive të sigurisë euroatlantike për përballimin e fatkeqësive.
- III. struktura të posaçme të kërkim-shpëtimit të Forcave të Armatosura angazhohen në kryerjen e operacioneve për përballimin e fatkeqësive.
- IV. Në rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore, kapacitetet e Forcave të Armatosura angazhohen në zbatim të detyrave të Komitetit Ndërmintor të Emergjencave Civile.

Kur njësitë e Forcave të Armatosura marrin pjesë në operacione, ato drejtohen nga komandantët e tyre, sipas detyrave që marrin nga drejtuesi i operacionit.

Qendra Informacionit dhe Evakuimeve në MRP (QIEMRP) dhe Qendra e Bashkuar Operacionale në MM (QBOMM)

Këto dy struktura janë strukturat kryesore bashkëpunuese në sigurimin e informacionit dhe veçanërisht për përgjigjen e menjëhershme, për përballimin e situatave të emergjencave civile. Kjo për arsye se forcat e PSH-së dhe Forcat e Armatosura (FA) kanë shpërndarje të gjerë gjeografike dhe mundësi për të marrë dhe për të transmetuar informacionin në mënyrë të shpejtë dhe të saktë. Këto mundësi dhe kapacitete shfrytëzohen si në grumbullimin e informacionit, edhe në reagimin e shpejtë në përgjigje të emergjencave civile.

Me marrjen e informacionit nga QKOEK-ja, i cili konsiderohet për veprim, ato zbatojnë udhëzimet dhe rregulloret e brendshme për ndjekjen e informacionit dhe, në rast nevojë, bëjnë aktivizimin e strukturave të tyre vepruese. Këto struktura janë të detyruara të informojnë QKOEK-në për veprimet e ndërmarra dhe zhvillimin e situatës në proces. Funksionimi i QBO-së në MM rregullohet nëpërmjet Rregullores së organizimit dhe funksionimit të Qendrës së Bashkuar Operacionale, miratuar me Urdhër të Ministrit të Mbrojtjes nr.1284, datë 18.06.2013.

Qendra Ndërinstitucionale Operacionale Detare (QNOD)

QNOD është krijuar mbështetur në VKM Nr. 954, datë 30.09.2009, si një qendër kombëtare, për vëzhgimin, monitorimin dhe kontrollin e hapësirës detare.

Misioni i Qendrës Ndërinstitucionale Operacionale Detare (QNOD) është bashkëpunimi dhe koordinimi i të gjithë institucioneve përgjegjëse që kanë interesa në det, me qëllim monitorimin e hapësirës detare, menaxhimin dhe kontrollin e kufijve, sigurimin e jetës në det, mbrojtjes së

mjedisit, nëpërmjet organizimit, planëzimit, koordinimit dhe drejtimit të të gjitha operacioneve detare, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe ndërkombëtar, nëpërmjet përdorimit të kapaciteteve operacionale në mënyrë të integruar, me efektivitet dhe me kosto të ulët. QNOD është qendër raportimi dhe informacioni; qendër komandimi dhe kontrolli për operacionet detare, e cila shërben dhe si qendër kombëtare për kërkim-shpëtimin në det. Institucionet pjesëmarrëse në QNOD, janë:

- Roja Bregdetare (Ministria e Mbrojtjes)
- Policia Kufitare dhe Migracionit (Ministria e Punëve të Brendshme)
- Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (Dogana, Ministria e Financave)
- Drejtoria Përgjithshme Detare (Kapiteneria e Porteve, Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës)
- Inspektoriat Mjedisit (Ministria e Mjedisit)
- Drejtoria Peshkimit (Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave)
- Agjensia Kombëtare Bregdetit (Ministria e Zhvillimit të Ekonomisë, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes)

Operacionet Detare e Kërkim–Shpëtimit dhe Dhënies së Ndhmës në det

QNOD është qendër kombëtare e operacioneve të kërkim-shpëtimit në det dhe ka përgjegjësi për organizimin efikas të këtyre operacioneve brenda hapësirës detare shqiptare, si edhe jashtë kësaj hapësire në bashkëpunim me institucionet homologe të rajonit. Roja Bregdetare është autoriteti kryesor në zbatimin e ligjit për kryerjen e operacioneve SAR. QNOD shfrytëzon të dhënat nga sistemet e zbulimit dhe vëzhgimit, për të organizuar kryerjen e shpejtë të operacioneve të kërkimshpëtimit.

Operacionet detare për parandalimin dhe mbrojtjen e mjedisit detar nga ndotja

Në bazë të Planit Kombëtar të Emergjencave Detare (për tre shkallët), QNOD ka për detyrë të sigurojë veprime të shpejta, për të marrë nën kontroll dhe ndaluar përhapjen e karburanteve dhe substancave të rrezikshme kimike në det. Roja Bregdetare dhe Kapiteneria e Porteve në bashkëpunim me Inspektoratin e Mjedisit dhe të institucioneve të tjera me interesa e përgjegjësi në det, nën kujdesin dhe koordinimin e QNOD-së ushtron këtë detyrë duke hetuar, zbuluar dhe raportuar shkeljet e ligjit në lidhje me mbrojtjen e ambientit detar nga ndotja.

Funksione të tjera që kryhen nga QNOD-ja janë:

- **Operacionet detare për kontrollin e kufirit dhe trafikut të paligjshëm**
- **Operacionet detare të luftës kundër terrorizmit dhe krimin të organizuar**
- **Operacionet detare për kontrollin e legjislacionit për sigurinë hidrolundimore**
- **Operacionet detare për kontrollin e legjislacionit fiskal dhe doganor**
- **Operacionet detare për zbatimin e legjislacionit për peshkimin**

Për të siguruar mirëfunksionimin e të gjitha operacioneve në det është vënë në dispozicion numri emergjencës – 125 (numri blu).

Policia e Shtetit

Policia e Shtetit organizohet dhe kryen detyrat e saj në operacionet e shpëtimit dhe të lehtësimit, sipas planeve të hartuara më parë, si dhe planeve të përbashkëta me institucionet e tjera për çështje të mbrojtjes civile.

Detyrat e saj përfshijnë:

- I. mbrojtjen e zonës së emergjencës civile.
- II. ruajtjen e rendit publik,
- III. procesin e identifikimit dhe të informimit rreth të dëmtuarve dhe viktimave, largimin e tyre nga zona e emergjencës.
- IV. si dhe detyra të tjera që dalin në zbatim të legjislacionit në fuqi për Policinë e Shtetit.

Kur policia merr pjesë në operacionet e shpëtimit dhe në raste të tjera të fatkeqësive, forcat e saj komandohen nga eprorët e tyre.

Shërbimi i Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimit

Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimit (MZSH-së) është strukturë e specializuar e gatishmërisë së përhershme. Misioni i këtij shërbimi është inspektimi, parandalimi, me masat e mbrojtjes nga zjarri, ndërhyrja për shuarjen e zjarreve, shpëtimi i jetës, gjësë së gjallë, pronës, mjedisit, pyjeve dhe kullotave në aksidente të ndryshme, fatkeqësi natyrore dhe/ose të tjera.

Në rastet kur shërbimi zjarrfikës merr pjesë në operacionet e shpëtimit dhe në raste të tjera të fatkeqësive, personeli i shërbimit zjarrfikës komandohet nga drejtuesit e tyre përkatës.

Shërbimi i Urgjencës Mjekësore dhe strukturat e tjera të shërbimit shëndetësor

Veprimtaria e Shërbimit të Urgjencës Mjekësore në fushën e mbrojtjes civile rregullohet sipas legjislacionit në fuqi për shërbimin e urgjencës mjekësore dhe për kujdesin shëndetësor në Republikën e Shqipërisë.

Shërbimi i Urgjencës Mjekësore është pjesë përbërëse e forcave operacionale dhe vepron:

- I. për dhënien e ndihmës së parë në zonën e emergjencës civile dhe
- II. për transportimin e të dëmtuarve për në qendrat spitalore.

Shërbimi i vullnetarëve për mbrojtjen civile

Çdo shtetas i Republikës së Shqipërisë kontribuon vullnetarisht në menaxhimin e fatkeqësive dhe në zvogëlimin e pasojave të tyre.

Vullnetarët mund të ofrohen individualisht apo në grupe të organizuara, si struktura jofitimprurëse, por në të gjitha rastet, në varësi të situatave të krijuara dhe të nevojave të sistemit të mbrojtjes civile, detyrat e tyre caktohen nga institucionet apo strukturat qendrore dhe vendore të mbrojtjes civile. Disa aspekte si:

- I. Trajtimi i vullnetarëve, për angazhimin e tyre në aktivitete të mbrojtjes civile apo në operacionet e parandalimit e të përballimit të fatkeqësive
- II. Sigurimi i jetës dhe i shëndetit, për vullnetarët

rregullohen me VKM Nr. 667, datë 10.11.2021, "Për trajtimin e vullnetarëve për angazhimin e tyre në aktivitete të mbrojtjes civile apo në operacionet e parandalimit e të përballimit të fatkeqësive"

1.5 Financimi i Sistemit të Mbrojtjes Civile

1.5.1 Financimi i sistemit të mbrojtjes civile në nivel qendror

Buxheti i mbrojtjes civile të institucioneve qendrore përbëhet nga:

- I. buxheti i shtetit
- II. buxheti vjetor i çdo ministrie, i parashikuar si zë më vete, për zvogëlimin e riskut të fatkeqësive dhe mbrojtjen civile

Bazuar në kuadrin ligjor aktualisht në fuqi, të gjitha ministritë kryesore me përgjegjësi në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe për mbrojtjen civile (mbrojtja civile, mbrojtja, punët e brendshme, transporti, infrastruktura, bujqësia, shëndetësia, energjetika, arsimi, mjedisi, kultura), **kanë detyrim të kenë planifikim buxhetor të dedikuar për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile nga 2% - 4% të totalit të buxhetit vjetor.**

Burimet e financimit të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile përbëhen nga:

- I. buxheti i shtetit
- II. donacione të ndryshme
- III. burime të tjera që i lejon ligji

AKMC pranon, administron dhe përdor donacione financiare dhe burime të tjera financiare për mbrojtjen civile, në bazë të legjislacionit në fuqi.

1.5.2 Financimi i sistemit të mbrojtjes civile në nivel bashkie

Financimi i masave për zvogëlimin e riskut të fatkeqësive dhe mbrojtjen civile në nivel bashkie është sanksionuar në kuadrin ligjor në fuqi ku përcaktohet se:

Bashkitë, për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile, si dhe kryerjen e detyrave në zbatim të këtij ligji, mbështeten në parashikimin minimal prej 4 % të totalit të buxhetit vjetor të tyre, të cilat sigurohen nga fondet e kushtëzuara të buxhetit të shtetit.

Bashkitë mund të planifikojnë fonde të tjera shtesë nga burimet financiare, si më poshtë:

- I. nga të ardhurat e veta vendore;
- II. nga fondet që u vijnë drejtpërdrejt nga ndarja e taksave dhe tatimeve kombëtare, huamarrja vendore, donacionet;
- III. si dhe burime të tjera të parashikuara në ligj.

1.6 Bashkëpunimi dhe mbështetja ndërkombëtare

Nenet 53 dhe 54 të ligjit 45/2019, përkatësisht “bashkëpunimi ndërkombëtar” dhe “marrja e asistencës ndërkombëtare” detajojnë ligjshmërinë dhe rëndësinë e bashkëpunimit dhe asistencës ndërkombëtare.

Bashkëpunimi ndërkombëtar është një ndër aktivitetet kryesore të institucioneve dhe strukturave përbërëse të sistemit të mbrojtjes civile. Një ndër qëllimet kryesore të këtij bashkëpunimi është ngritja dhe modernizimi i mëtejshëm i sistemit të mbrojtjes civile në mënyrë të tillë që të bëhet e mundur përmbushja e gjitha sfidave me të cilat Shqipëria përballlet, si një vend anëtar i NATO-s dhe si anëtar i Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të Bashkimit Evropian.

Bashkëpunimi ndërkombëtar në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe të mbrojtjes civile mbështetet në ligjin 45/2019, marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara dhe dokumente të tjera, si dhe përfshin:

- I. shkëmbimin e të dhënave dhe të informacioneve.
- II. komunikimin me autoritetet kompetente dhe organizatat ndërkombëtare në kohë të qetë për aktivitete të ndryshme që kanë lidhje me fazat e Parandalimit/Lehtësimit dhe të Gatishmërisë.
- III. kërkimin dhe marrjen e asistencës ndërkombëtare.
- IV. koordinimin e kalimit të kufirit shtetëror në rastin e marrjes dhe dhënies së asistencës ndërkombëtare, si edhe në rastet e ushtrimeve apo të stërvitjeve të ndryshme.
- V. koordinimin e shpërndarjes së asistencës ndërkombëtare në territorin e Republikës së Shqipërisë.
- VI. bashkërendimin e aktiviteteve të forcave ndërkombëtare në territorin e Republikës së Shqipërisë.
- VII. përgatitjen dhe organizimin e veprimtarive të ndryshme ndërkombëtare;
- VIII. përgatitjen dhe implementimin e marrëveshjeve ndërkombëtare në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile.
- IX. identifikimin apo krijimin e moduleve dhe të kapaciteteve të tjera të përgjigjes emergjente, mbajtjen në gatishmëri dhe përmirësimin e ndërveprueshmërisë së tyre, duke marrë parasysh praktikat më të mira në nivelin e shteteve anëtare të BE-së dhe në nivelin ndërkombëtar për angazhimin e tyre në një njoftim shumë të shkurtër për të përmbushur ndërhyrjen prioritare, ose nevojat për mbështetje të shteteve të tjera në rastet e emergjencave të mëdha.

Procedurat për apel për asistencë, drejtuar organizmave ndërkombëtarë dhe shteteve të tjera, në rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore, ndiqen nga Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme në bashkëpunim me Ministrinë e Mbrojtjes.

Pranimi i asistencës ndërkombëtare bëhet nga Ministria e Mbrojtjes në bashkëpunim me Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme.

Kërkesa e specifikuar për nevojat për asistencë dhe raportet periodike të situatës për Qendrën Evropiane të Koordinimit të Emergjencave, për Qendrën Euroatlantike të Koordinimit të Përgjigjes për Fatkeqësitë, si dhe koordinimi i asistencës së ofruar kryhen nga ministria në koordinim me Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme dhe, sipas rastit, edhe me ministrinë e tjera.

Aktualisht AKMC ka disa marrëveshje ndërkombëtare aktive me vendet kufitare dhe vende të tjera.

1.6.1 Mekanizmi i mbështetjes ndërkombëtare

Bashkëpunimi i ngushtë ndërinstitucional ndërmjet të gjitha niveleve, është thelbësor për të garantuar gjurmimin, monitorimin dhe raportimin e kujdesshëm të të gjitha kërkesave për asistencë, si dhe të asistencës pasuese.

Për më tepër, pranimi i ndihmës së huaj shoqërohet me vendosjen e kërkesave të konsiderueshme për stafin dhe burimet kombëtare. Kjo mund të kompensohet duhet garantuar një “qelizë” logjistike ose ekip ndërlidhës që të shoqërojë ekipin e huaj, në rastin e caktimit e dislokimit të këtij të fundit. Është thelbësore që të minimizohet logjistika dhe koha e koordinimit nga stafi bazë në Shqipëri.

Shembuj të mekanizmave të asistencës së huaj përfshijnë (lidhje në web):

- I. [Grupi Ndërkombëtar Këshillues i Kërkim-shpëtimit](#) (INSARAG)

- II. [Zyra e Kombeve të Bashkuara për Koordinimin e Çështjeve Humanitare](#) (UNOCHA)
- III. [Mekanizmi i Mbrojtjes Civile i Bashkimit Evropian](#)
- IV. [RescEU](#)

Është thelbësore që mekanizmat e asistencës ndërkombëtare të dokumentohen si një procedurë standarde veprimi nga grupet kryesore të interesit. Kjo PSV duhet të testohet dhe rishikohet shpesh, si dhe duhet të përfshijë një listë të pikave të kontaktit dhe të dhënave të kontaktit.

1.7 Bashkëpunimi

Bashkëpunimi ka të bëjë me shkëmbimin e informacionit, si dhe me koordinimin e një sërë aktiviteteve të strukturave të ndryshme për të bashkuar përpjekjet në menaxhimin e situatave emergjente.

Bashkëpunimi i strukturave të mbrojtjes civile me aktorë të ndryshëm, vendas apo huaj, është një nga aktivitetet kryesore të cilat parashikohen dhe rregullohen me ligjin 45/2019 dhe akte të tjera nënligjore në zbatim të tij. Në vijim jepet informacion bazë për disa nga partneritetet aktive që AKMC ka ngritur platforma të ndërsjella bashkëpunimi, përmes Marrëveshjeve të Bashkëpunimit apo Memorandume Mirëkuptimi. Aktivitetet me këta partnerë mbulojnë gjithë fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave. Informacion i detajuar për bashkëpunimin ndërkombëtar jepet në kapitullin: Përgjigja.

1.7.1 *Bashkëpunimi me OJF / Shoqata të specializuara në sektorin e mbrojtjes civile*

Aktualisht ka disa OJF / Shoqata të specializuara në sektorin e mbrojtjes civile, të cilat ushtrojnë aktivitet në vendin tonë. Aktivizimi i tyre në terren ka qenë i ndjeshëm për komunitetet e cenuara në raste në raste fatkeqësish. Në koordinim me strukturat operationale qendrore dhe/apo lokale, në varësi të shtrirjes dhe kategorisë së emergjencës, këto organizata kanë dhënë një kontribut të ndjeshëm për komunitetet e cenuara. Bashkëpunim i mëtejshëm duke përfshirë gjithë fazat e menaxhimit të emergjencave civile është prioritet për strukturat e sistemit të mbrojtjes civile

1.7.2 *Bashkëpunimi me institucionet kërkimore-shkencore e arsimit të lartë*

Institucionet e arsimit të lartë dhe institucionet kërkimore-shkencore janë të angazhuara në punë kërkimore e shkencore që kanë lidhje direkte me studimin e dukurive që kanë lidhje me rreziqet natyrore dhe ato të shkaktuara nga njeriu.

Marrëveshjet dhe bashkëpunimi i ngushtë më këta aktorë është prioritet i Sistemit të Mbrojtjes Civile si në nivel qendror ashtu dhe në qark dhe bashki.

1.7.3 *Bashkëpunimi me sektorin privat dhe qytetarët*

Kuadri ligjor për mbrojtjen civile njeh të drejtat e qytetarëve dhe të subjekteve private në raste fatkeqësish, por njëkohësisht aty dalin dhe detyrimet që ato kanë në faza të ndryshme të ciklit të menaxhimit të emergjencave. Ndërgjegjësimi i shoqërisë shqiptare, në përgjithësi, dhe i subjekteve private në veçanti duhet të jetë prioritet për strukturat e sistemit të mbrojtjes civile.

Bazuar në kërkesat ligjore²¹, subjektet private që kanë në administrim apo pronësi infrastrukturë kritike:

- I. sigurojnë funksionimin normal të saj në kushte normale dhe në rastet e fatkeqësive.

²¹ Neni 43, Ligji 45/2019

- II. hartojnë dhe përditësojnë dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë, si edhe planin për emergjencat civile, të cilat i paraqesin në AKMC për qëllime planifikimi dhe analizimi.

Detyrime të tjera që burojnë nga ligji 45/2019 për subjektet private janë:

- Të institucioneve dhe subjekteve private në sektorët e shëndetësisë, të arsimit, mirëqenies sociale, kulturës, mjedisit dhe turizmit, të cilat miratojnë planin për emergjencat civile.
- Të subjekteve private kur ato përdorin, prodhojnë dhe magazinojnë materiale të rrezikshme, karburante dhe derivate të tyre, gaze energjetike, si dhe kryejnë veprimtari me mjete të rrezikshme, të cilat hartojnë dhe përditësojnë plane të brendshme për emergjencat civile, të harmonizuara me planet e jashtme për emergjencat civile të bashkisë, apo bashkive dhe qarkut apo qarqeve, si edhe rregullore të brendshme, sipas rrezikshmërisë së proceseve teknologjike.
- Kur ato ushtrojnë aktivitetin e tyre në fondin pyjor e kullosor kombëtar, janë të detyruara të mbrojnë këto sipërfaqe nga zjarret, duke hartuar dhe përditësuar plane për mbrojtjen e këtyre sipërfaqeve nga zjarret.
- Subjektet private të prodhimit të energjisë elektrike, të menaxhimit të ujërave, kompanitë që përdorin sisteme hidrike dhe grumbullim të mbetjeve duhet të njoftojnë dhe paralajmërojnë në kohë AKMC, institucionet qendrore dhe vendore, si edhe komunitetin rreth rreziqeve nga ushtrimi i aktivitetit të tyre.

Subjektet private gjithashtu duhet të bashkëpunojnë me strukturat e mbrojtjes civile për paralajmërimin dhe njoftimin e hershëm, në përputhje me parashikimet e kuadrit ligjor aktualisht në fuqi²².

Detyrime të tjera burojnë edhe nga ligji 152/2015 “Për mbrojtjen nga zjarri dhe shpëtimin”, në mënyrë të veçantë referuar nenit 38 “detyrimet e personave fizikë e juridikë”

1.8 Koordinimi i strukturave të mbrojtjes civile në Shqipëri

Koordinimi nuk është i thjeshtë për t’u përcaktuar, por është thelbësor në të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave për të garantuar se kontributet e kombinuara të një game të gjerë aktorësh japin ndikim maksimal. Rëndësia e koordinimit del më në pah veçanërisht në fazën e përgjigjes, e cila ndryshon me shpejtësi dhe në të cilën nevojitet një koordinim i mirë për të shmangur mangësitë në shërbimet për popullsinë e prekur, për të dyfishuar përpjekjet, për të shmangur llojet e papërshtatshme të ndihmës dhe ndërhyrjes, përdorimin joefikas të burimeve, vonesat, pengesat, si dhe reagimin dhe vendimmarrjen e ngadaltë në raport me ndryshimet e shpejta të rrethanave.

Bashkërendimi i dobët rezulton në një përgjigje të pakënaqshme ndaj një situate të emergjencës civile, mund të vërë në një rrezik të panevojshëm jetën dhe pronat, si dhe shkakton zhgënjim të kuptueshëm tek të mbijetuarit, nëpunësit dhe ofruesit e ndihmës. Megjithatë, një situatë e emergjencës civile karakterizohet shpeshherë nga nevoja të papritura dhe të konsiderueshme, prioritete konkurruese dhe të ndryshueshme, komunikime dhe transport i vështirë, informacione që ndryshojnë vazhdimisht, një gamë e gjerë e ofruesve të ndihmës që hasin vështirësi me burimet e pamjaftueshme, si dhe nga nëpunës të qeverisjes vendore, agjenci dhe vullnetarë të cilët gjenden nën presion të konsiderueshëm. Situata mund të duket kaotike, por bashkërendimi

²² Ligji 45/2019 dhe VKM Nr. 594, datë 13.10.2021 “Për miratimin e kriterëve për identifikimin e subjekteve private, strukturat përgjegjëse për identifikimin e tyre, si dhe rregullat për realizimin e bashkëpunimit ndërmjet tyre”

lind nga veprimet e qëllimshme, të cilat synojnë të harmonizojnë përgjigjet individuale dhe ato në grup për të maksimizuar ndikimin dhe për të krijuar një situatë ku ndikimi i masave të koordinuara është më i madh se shuma e masave individuale.

Për këtë arsye, krahas fazës së përgjigjes, bashkërendimi është po aq i rëndësishëm në fazat e tjera të ciklit të menaxhimit të emergjencave, edhe pse është më pak i dukshëm në këto faza. Për shembull, në kuadër të zvogëlimit të riskut nga përmbytjet, bashkërendimi i mirë i agjencive përgjegjëse për menaxhimin e pellgjeve ujëmbledhëse, mirëmbajtjen e kanaleve kulluese parësore, dytësore dhe terciare, stacionet e pompimit, furnizimin me energji elektrike dhe menaxhimin e përdorimit të tokës në nivel vendor, mund të zvogëlojë në mënyrë të konsiderueshme numrin e njerëzve të prekur nga përmbytjet, apo mund të parandalojë madje edhe përmbytjet.

Për rrjedhojë, në rastin më të mirë, koordinimi mund të përkufizohet si një veprimtari që maksimizon efikasitetin e menaxhimit, përcakton një vizion të përbashkët të rezultateve më të mira të mundshme, mundëson ofrimin koherent të shërbimeve dhe që kërkon burime të mjaftueshme për të arritur rezultatet e dëshiruara. Kjo do të rezultojë në sa më pak vuajtje njerëzore dhe dëme materiale, në një kthim të shpejtë në kushte normale, si dhe në përmirësimin e parandalimit dhe lehtësimit të ngjarjeve të ardhshme të emergjencave civile, të integruara me zhvillimin e vazhdueshëm.

Themeli i koordinimit është ndërtimi i marrëdhënieve të punës dhe shkëmbimi i hapur i informacionit. Për shkak të kërkesave të situatave të emergjencës civile dhe qarkullimit të shpejtë të informacionit në këto situata, grupet përkatëse të interesit duhet të kuptojnë me shpejtësi domosdoshmërinë për të përshtatur përpjekjet e tyre me nevojat në ndryshim, si dhe pikat e forta dhe të dobëta të njëri-tjetrit. Në këtë mënyrë, interesi i natyrshëm i grupeve të interesit të specializuara për të rivendosur shërbimin ose kushtet për të cilat ata janë përgjegjës, paraqitet në një tablo më të gjerë të përcaktimit të radhës së prioriteteve, duke shmangur në këtë mënyrë përpjekjet e kota dhe duke përdorur burimet në dispozicion në mënyrë më efektive.

Bazuar në marrëdhëniet e punës dhe shkëmbimin e informacionit është krijuar një aspekt i fortë vullnetar. Agjencitë përkatëse dhe stafi i tyre duhet të shohin vlerën e shtuar nga pjesëmarrja në procesin e koordinimit dhe përfitimet duhet të jenë më të mëdha se investimi që nevojitet për bashkërendimin. Koordinimi kërkon investimin e të gjithë grupeve të interesit, veçanërisht kur ka presione të mëdha mbi një agjenci dhe individ të caktuar. Koordinimi kërkon kohë dhe energji, në një kohë kur këto janë burime të çmuara. Megjithatë, investimi në takimet koordinuese mund të zbulojë aspekte të situatës së përgjithshme të emergjencës civile, të cilat ndryshojnë menjëherë prioritetet e një ose të disa agjencive të grupeve të interesit, duke zvogëluar kështu përpjekjet potencialisht të kota.

Për të garantuar efikasitetin e koordinimit, detyrat e koordinimit duhet të kryhen brenda një strukture të dakordësuar, sipas proceseve të dakordësuara dhe të mbështetura nga të gjithë aktorët dhe grupet e interesit në situatat e emergjencës civile. Për këtë arsye, Plani Kombëtar për Emergjencat Civile për Shqipërinë është mbi të gjitha një instrument koordinimi, i cili është hartuar përmes konsultimeve të konsiderueshme dhe kontributit të grupeve të interesit. PKEC synon të bashkojë grupet e interesit në të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të emergjencave, si dhe synon që informacioni i tij të kuptohet me shpejtësi gjatë përgjigjes ndaj emergjencës. PKEC nxit bashkërendimin nëpërmjet transparencës dhe përfshin detaje të roleve dhe përgjegjësive të të gjithë aktorëve përkatës të renditur sipas agjencive.

1.8.1 Kërkesat ligjore

Kërkesat ligjore për organet koordinuese, detyrat dhe përgjegjësitë, janë të detajuara në ligjin nr. 45/2019 “Për mbrojtjen civile”. Kordinimi ndodh në nivele të ndryshme, sipas situatës. Sipas ligjit 45/2019, përgjegjësia për koordinimin u jepet atyre që janë në gjendje të bashkojnë informacionin dhe vendimmarrësit, si dhe që të përgatisin kërkesa të përbashkëta dhe të dakordësuara për grupet e interesit që do të angazhohen në veprimtaritë specifike të përgjigjes, për të mirën e përgjithshme, të njerëzve dhe pronave të tyre.

Në rastet e emergjencave në shkallë të gjerë, niveli i autoritetit dhe niveli teknik për menaxhimin e situatës do të përcaktohet përmes një vendimi politik. Edhe në nivele të ndryshme brenda strukturave qeveritare, funksioni i koordinimit nuk është vetëm një sistem hierarkik, por një sistem i mbështetjes reciproke, duke filluar nga bashkitë deri te drejtuesi Qendror i Operacionit, në rastin e emergjencave civile për të cilat shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore.

Funksioni i koordinimit përfaqëson nevojat e emergjencave civile dhe burimet e disponueshme, duke filluar nga nevojat dhe burimet e një komuniteti të vetëm deri tek ato në nivel kombëtar. Funksioni i koordinimit është në fakt baza e informuar mbi të cilën, nëse është e nevojshme, do të negociohet mbështetja ndërkombëtare në mënyrë koherente në emër të vendit.

Seksioni 1B

Mbrojtja civile

Informacion

teknik

1.9 Fazat e mbrojtjes civile

Mbrojtja civile dhe menaxhimi i emergjencave/fatkeqësive fokusohet në fazat kryesore, të cilat normalisht jepen në formën e një cikli, në varësi të shtetit dhe institucionit përkatës. AKMC ka analizuar disa modele, të cilat kanë baza, struktura dhe synime të ngjashme. Cikli i mbrojtjes civile që është përdorur më poshtë për Shqipërinë përfshin praktikat dhe standardet më të mira ndërkombëtare dhe garanton se çdo fazë plotëson kërkesat e nevojshme për institucionet, organizatat e ndryshme dhe publikun në Shqipëri.

Fig. 1.6 Fazat e mbrojtjes civile

Parandalimi / Lehtësimi

Parandalimi përmbledh aktivitetet për të siguruar shmangien e plotë të ndikimeve negative të rreziqeve dhe mjetet për të minimizuar riskun e lidhur me rreziqet teknologjike dhe biologjike mjedisore.

Lehtësimi është zvogëlimi ose minimizimi i ndikimeve negative të një ngjarjeje të rrezikshme.

Gatishmëria

Janë njohuritë e kapacitetet e zhvilluara nga sistemi i mbrojtjes civile dhe komuniteti, për të parashikuar, për t'iu përgjigjur dhe për t'u rimëkëmbur në mënyrë efektive nga impaktet e fatkeqësive të mundshme, të afërta apo reale.

Përgjigjja

Veprimet e marra drejtpërdrejt, para dhe gjatë një fatkeqësie ose menjëherë pas saj, për të shpëtuar jetë, për të zvogëluar ndikimet në shëndet, për të garantuar sigurinë publike dhe për të përmbushur nevojat themelore për mbijetesë të njerëzve të prekur.

Rimëkëmbja

Rivendosja ose përmirësimi i mjeteve të jetesës dhe të shëndetit, aseteve ekonomike, fizike, shoqërore, kulturore dhe mjedisore, sistemeve dhe aktiviteteve të një komuniteti ose shoqërie të prekur nga fatkeqësitë, në përputhje me parimet e zhvillimit të qëndrueshëm dhe konceptit “rindërto më mirë”/“ndërto në mënyrë të qëndrueshme”, për të shmangur ose zvogëluar riskun e fatkeqësive të ardhshme.

Secila prej këtyre fazave do të diskutohet më në detaje gjatë planit. Duke qenë se PKEC është i fokusuar në aspektin operacional, çdo fazë në plan kulmon me një tabelë të M/I/A-ve (Ministrive, Institucioneve dhe Agjencive), si dhe të roleve dhe përgjegjësive të tyre përkatëse.

1.9.1 Qasja e të gjitha rreziqeve dhe risqeve të shumëfishta

Rreziku është një element që mund të shkaktojë dëm dhe risku është një matës i mundësisë dhe shkallës së këtij dëmi; hulumtimet dhe ngjarjet e mundshme të ardhshme inkurajojnë këtë qasje dykahëshe në mbrojtjen civile. Qasja e të gjitha rreziqeve është një kuadër gjithëpërfshirës i gatishmërisë ndaj emergjencave që merr në konsideratë të gjithë fushën e emergjencave apo fatkeqësive gjatë planifikimit të kapaciteteve për përgjigje dhe përpjekjeve për lehtësim. Kjo nënkupton se jeni të përgatitur për të gjitha rreziqet apo se mund të përshtateni sipas rastit.

Kjo nënkupton ngritjen e strukturave të planifikuara paraprakisht dhe të testuara, duke filluar nga niveli kombëtar deri në atë vendor, të cilat mund të menaxhojnë rreziqe të ndryshme dhe emergjenca të njëkohshme.

Raporti teknik i Zyrës së Kombeve të Bashkuara për Zvogëlimin e Riskut të Fatkeqësive (UNDRR) për përcaktimin dhe klasifikimin e rrezikut (2021), rekomandon angazhim aktiv me politikëbërësit dhe shkencëtarët në proceset e vlerësimit kombëtar të riskut të bazuar në prova, në zvogëlimin e riskut të fatkeqësive, si dhe në zhvillimin e qëndrueshëm të mbështetur në informacionin për riskun. Veprimet e tjera të rekomanduara përfshijnë menaxhimin e risqeve të emergjencave dhe fatkeqësive. Lista e UNDRR-së mbështetet në punën e saktë të Klasifikimit të Rrezikut sipas Studimit të Integruar për Riskun nga Fatkeqësitë 2014 (IRDR), i cili ofron një listë të 302 rreziqeve të identifikuara, të ndara sipas grupimeve dhe llojeve të rrezikut. Raportin mund ta gjeni këtu. [Do shtohet linku.](#)

Krahasuar me qasjen e të fokusuarit vetëm në ngjarjet kritike më të zakonshme ose me ndikim, qasja e të gjitha rreziqeve dhe risqeve të shumëfishta çon në zhvillimin e një programi më të mirë të gatishmërisë së përgjithshme ndaj emergjencave. Kjo qasje mundëson veprimtari më të qëndrueshme, të cilat mund të përballojnë të gjitha llojet e fatkeqësive.

Një nga keqkuptimet më të zakonshme është se planifikimi për të gjitha rreziqet nënkupton planifikim për çdo detaj që mund të shkojë keq. Por në fakt, nuk është kështu. Planifikimi për të gjitha rreziqet fokusohet në zhvillimin e kapaciteteve dhe aftësive që mund të zbatohen në shumicën e llojeve të emergjencave, si dhe në rastet e emergjencave të shumëfishta.

Hartimi i planeve të të gjitha rreziqeve dhe risqeve të shumëfishta, bazohet në sistemet, procedurat dhe koordinimin që mund të aplikohen kudo, kurdo dhe në çfarëdo situatë në vend.

1.9.2 Temat ndërsektoriale në fushën e mbrojtjes civile

Temat ndërsektoriale janë fusha specifike thelbësore, të cilat mund të shtrihen në të gjitha fazat e mbrojtjes civile. Shumë prej këtyre temave janë prezantuar nga OKB dhe Banka Botërore si shembuj të praktikave të mira për një mbrojtje civile plotësisht gjithëpërfshirëse. Shumica prej tyre fokusohen te personat ose komunitetet e cenueshme dhe të ekspozuara, por hulumtimet dhe tendencat e fundit sugjerojnë gjithashtu rëndësinë e integritit të qeverisjes së mirë, politikave, advokimit dhe ndryshimeve klimatike.

Për sa i përket kategorisë së mësipërme, ekzistojnë dy koncepte kryesore që janë zbatuar për qëllime të ndërgjegjësimit në nivel global.

- Askush të mos mbetet pas

“Askush të mos mbetet pas” përfshin jo vetëm integrimin e më të varfërve, por gjithashtu luftimin e diskriminimit dhe të pabarazive në rritje brenda dhe ndërmjet vendeve, si dhe luftimin e shkaqeve të tyre kryesore. Format e vazhdueshme të diskriminimit, ku përfshihet diskriminimi gjinor, janë një nga shkaqet kryesore që njerëzit mbeten pas, çka shkakton marginalizim dhe përjashtim të individëve, familjeve dhe komuniteteve të tëra. Në përputhje me qasjet e bazuara në të drejtat e njeriut, “Askush të mos mbetet pas” duhet të integrohet në të gjitha aspektet e mbrojtjes civile.

MOS BËJ DËM

Efektet e mundshme negative të veprimeve humanitare lindën si objekt diskutimi gjatë situatave të emergjencave, gjatë gjenocidit në Ruandë (1994), si dhe pas fatkeqësive të mëdha natyrore gjatë periudhës 2000-2010 (cunami në Azinë Juglindore dhe tërmeti në Haiti). Rritja e ndërgjegjësimit çoi në rritjen e interesit në parandalimin e efekteve negative të ndërhyrjeve të llojeve të ndryshme, përgjatë fazave të ndryshme të mbrojtjes civile.

DNH nënkupton pikërisht atë që artikulon, pra që askush dhe asgjë nuk duhet të dëmtohet si pasojë e projekteve, veprimeve apo aktiviteteve të mbrojtjes civile.

MOS BËJ DËM nënkupton të shmangët ekspozimi i njerëzve ndaj risqeve shtesë përmes veprimeve tona.

MOS BËJ DËM nënkupton të ndërpresim një ndërhyrje për të parë kontekstin më të gjerë dhe për të zbutur efektet e mundshme negative ndaj marrëdhënieve sociale, ekonomisë dhe mjedisit.

Mbrojtja civile gjithëpërfshirëse

Përfshirja lidhet me të gjithë qytetarët shqiptarë, pavarësisht gjinisë, aftësisë, besimit fetar, racës, moshës apo orientimit seksual. Parimet kryesore të mbrojtjes civile përfshirëse janë:

- I. Të garantohet pjesëmarrje e plotë dhe kuptimplotë e të gjitha grupeve dhe individëve në identifikimin dhe zvogëlimin e riskut.
- II. Të garantohet se personat në rrezik përjashtimi përfshihen në fazën e përgjigjes, duke garantuar kështu të drejta të barabarta për të gjithë.
- III. Të vlerësojë dhe t'u përgjigjet karakteristikave, kapaciteteve dhe cenueshmërive të tyre të ndryshme.
- IV. Të kontribuojë në aftësinë ripërtëritëse të kujtdo duke eliminuar barrierat që mbajnë personat e përjashtuar jashtë procesit të planifikimit dhe vendimmarrjes, si dhe të transformojë marrëdhëniet e pushtetit.

Nëntemat e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje të çështjeve kryesore ndërsektoriale në fushën e mbrojtjes civile.

Gjinia

Emergjencat dhe fatkeqësitë e mëdha mund të prekin në mënyrë të ndryshme gratë, vajzat, burrat dhe djemtë. Shpeshherë, pabarazitë gjinore shkaktojnë përkeqësimin e cenueshmërive ekzistuese në raport me ndikimin e fatkeqësive. Për të qenë të suksesshme, strategjitë për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë, duhet të përfshijnë aspektet gjinore ose të jenë me ndjeshmëri gjinore në të gjitha fazat.

Gratë dhe fëmijët përbëjnë shumicën e personave të zhvendosur nga konfliktet ose nga fatkeqësitë e tjera natyrore dhe të shkaktuara nga njeriu. Megjithatë, në disa kultura, besimet tradicionale rreth roleve gjinore konstatojnë se sulmi ndaj grave është një praktikë e papranueshme, çka i bën burrat dhe djemtë më të cenueshëm ndaj sulmeve.

Ndikimet gjinore të rreziqeve të fatkeqësive natyrore dhe të shkaktuara nga njeriu kanë tendencë të rrisin pabarazitë gjinore për sa i përket aksesit dhe kontrollit të burimeve të një komuniteti. Për shkak të mungesës përkatëse të fuqisë ekonomike dhe politike, gratë dhe vajzat preken në mënyrë joproporcionale nga rreziqet natyrore dhe ato të shkaktuara nga njeriu, të tilla si përmytjet, thatësit, konfliktet dhe fatkeqësitë e shëndetit publik, si Covid-19. Fatkeqësitë kanë tendencën të përkeqësojnë pozicionin e disavantazuar të grave që vjen si pasojë e përfaqësimit të ulët në fushën e politikës, aksesit të ulët në arsim dhe trajnim, pasigurisë ekonomike dhe të drejtave të pabarabarta të pronësisë.

Duke qenë se gratë kanë më pak akses te burimet prodhuese, si toka, kreditë dhe trajnimi, familjet me kryefamiljare gra dhe adoleshentë janë zakonisht të parat që vuajnë nga mungesa e ushqimeve dhe nga kequshqyerja. Shërbimet e spitaleve dhe qendrave shëndetësore (kur ekzistojnë), ka gjasa të ndërpriten në momentin e shfaqjes së fatkeqësive, veçanërisht në komunitetet që nuk kanë akses në ndihmën e jashtme. Shpeshherë, gratë preken ndjeshëm nga mungesa e shërbimeve të shëndetit riprodhues, veçanërisht gjatë ciklit menstrual, shtatzënisë dhe lindjes.

Fatkeqësitë jo vetëm që shkaktojnë ndërprerjen e sistemeve mbështetëse komunitare, por shpeshherë, rrisin përgjegjësitë prodhuese dhe riprodhuese të grave, si dhe barrën e tyre ekonomike. Në përgjithësi, gratë dhe vajzat janë kujdestaret kryesore të anëtarëve të familjes të sëmurë dhe atyre pranë vdekjes. Rritja e barrës së grave për të gjetur ushqim dhe strehim pas fatkeqësive, shpeshherë lidhet me rënien e aksesit në burime të tilla si kreditë dhe toka produktive.

Zvogëlimi i pasurive të familjes, në kushtet e të gjendurit përballë rreziqeve, mund të ndikojë negativisht tek komunitetet. Për rrjedhojë, burrat dhe gratë mund t'u drejtohen strategjive të

përballimit të këtyre rreziqeve, si migrimi dhe shitja e gjësë së gjallë dhe pasurive të familjes, çka mund t'i lërë akoma më të cenueshëm ndaj goditjeve të ardhshme. Për më tepër, familjet mund të vendosin që të ndahen për të përmirësuar mundësitë e përballimit të fatkeqësive, çka ndikon në marrëdhëniet gjinore. Gratë dhe vajzat kanë më shumë gjasa që të angazhohen në strategji të rrezikshme të përballimit të fatkeqësive, të tilla si migrimi në qytete, lypja dhe puna e seksit, të cilat i bëjnë të cenueshme ndaj shfrytëzimit dhe abuzimit. Për më tepër, në disa shoqëri, humbja e veshjeve me rëndësi kulturore gjatë krizave, si p.sh., e shalleve të kokës, mund të cenojë identitetin e grave, si dhe mund të kufizojë lëvizshmërinë dhe aftësinë e tyre për të marrë pjesë në programet e ndihmës dhe në pikat e shpërndarjes së ushqimeve.

Dhuna me bazë gjinore (DhBGj) raportohet shpesh në komunitetet e prekura nga emergjencat, si dhe në kampet e refugjatëve dhe pikat e shpërndarjes së ushqimeve. Fatkeqësitë përshkallëzojnë tensionet brenda familjeve dhe shpeshherë, konfliktet çojnë në rritje të dhunës në familje. Për më tepër, në rastet kur fatkeqësitë shkaktojnë ndryshimin dhe riorientimin e roleve tradicionale gjinore, burrat mund t'i kundërpërgjigjen humbjes së pozitës së tyre përmes rritjes së dhunës. Gjithashtu, procesi i migrimit, zhvendosjes dhe risistemimit, rrit riskun që vajzat dhe gratë të shfrytëzohen seksualisht dhe të sulmohen nga anëtarët e familjes, stafi i ushtrisë dhe policisë, si dhe nga punonjësit e ndihmës humanitare.

Dimensioni gjinor i fatkeqësive nënkupton se për të qenë efikase, strategjitë e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë duhet të marrin në konsideratë rritjen e cenueshmërisë së grave dhe vajzave në të gjitha fazat (parandalimi/lehtësimi, gatishmëria, përgjigja dhe rimëkëmbja), si dhe duhet të garantojnë përfshirjen e tyre në të gjitha nivelet.

Komuniteti ndërkombëtar ka pranuar cenueshmërinë e shtuar të grave dhe ka parashikuar ligje dhe udhëzime për mbrojtjen e grave dhe vajzave gjatë periudhave të fatkeqësive, si dhe për përfshirjen e tyre të plotë në zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë. Karta humanitare dhe standardet minimale në përgjigjen ndaj fatkeqësive, të lëvizjes "Sphere", shprehin qartë angazhimin në ndërhyrjet me ndjeshmëri gjinore, duke përfshirë luftën kundër DhBGj, në të gjitha fazat e përgjigjes ndaj fatkeqësive dhe në secilin prej pesë sektorëve kryesorë (furnizimi me ujë dhe higjiena, ushqyerja, ndihma ushqimore, strehimi dhe shërbimet shëndetësore). Për më tepër, Komiteti i Përhershëm Ndërinstitucional i Kombeve të Bashkuara (IASC) për ndihmën e koordinuar humanitare, ka udhëzime specifike për ndërhyrjet e lidhura me dhunën me bazë gjinore në kontekstin humanitar.

Parandalimi dhe përgjigja ndaj shfrytëzimit

Parandalimi dhe përgjigja ndaj shfrytëzimit dhe ngacimit seksual përfshin strategjitë, politikat dhe parimet për eliminimin e çdo forme të shfrytëzimit apo ngacimit seksual në kontekstin e mbrojtjes civile. Përfshirja e punonjësve të mbrojtjes civile në aktet e shfrytëzimit dhe abuzimit seksual përbën një shkelje të rëndë të përgjegjësisë sonë për të mos bërë dëm dhe për të mbrojtur personat e prekur nga krizat.

Shfrytëzimi, Abuzimi dhe Ngacmimi seksual

- Shfrytëzimi seksual nënkupton çdo abuzim faktik apo të tentuar në një situatë dobësie, me pushtetin apo në një situatë mirëbesimi, për qëllime seksuale, ku përfshihen kërcënimi apo përfitimi monetar, social ose politik nga shfrytëzimi seksual i një individi tjetër.
- Abuzimi seksual nënkupton ndërhyrjen fizike, faktike apo të tentuar, të një natyre seksuale, me forcë ose në kushte të pabarabarta ose shtrënguese. Shfrytëzimi dhe abuzimi seksual përfshin marrëdhëniet seksuale me të mitur (me persona nën 18 vjeç), në çdo kontekst.
- Ngacmimi seksual i referohet sjelljes së ndaluar në kontekstin e punës dhe mund të kryhet kundër stafit dhe personelit përkatës të OKB-së.

Barazia gjinore dhe përfshirja sociale

Barazia gjinore dhe përfshirja sociale janë dy koncepte të ndërlidhura, të cilat ndihmojnë përmirësimin e mbrojtjes civile për kategoritë në vijim: personat e përjashtuar, gratë dhe personat me qëndrueshmëri të ulët ekonomike. BGjPS nxit politikat përfshirëse dhe fokusohet në rritjen e pushtetit të grupeve të cenueshme ose të marginalizuara.

BGjPS është një qasje që synon të eliminojë barrierat ekzistuese në mënyrë që të rrisë aksesin, si dhe të mundësojë vendimmarrjen dhe pjesëmarrjen e popullsisë të marginalizuara. BGjPS kërkon që të krijojë mjedise mundësuese në mënyrë që TË GJITHË të angazhohen dhe të përfitojnë në mënyrë TË BARABARTË nga ndërhyrjet për zhvillim.

Në kontekstin e rimëkëmbjes, BGjPS është një qasje që synon të eliminojë barrierat dhe të rrisë aksesin, të lehtësojë rritjen e përdorimit të shërbimeve të rehabilitimit, si dhe të përmirësojë përvojat e çdo përdoruesi.

Është e rëndësishme të theksohet se jo të gjitha popullsia e marginalizuara janë të disavantazhuara apo të përjashtuara në të njëjtën masë.

Barazia gjinore

Barazia gjinore përfshin punën me burrat dhe djemtë, gratë dhe vajzat, me qëllim ndryshimin e qëndrimeve, sjelljeve, roleve dhe përgjegjësive në shtëpi, në vendin e punës dhe në komunitet. Barazia gjinore nënkupton më tepër se sa thjesht barazi teorike në shifra apo ligje; ajo nënkupton më shumë liri dhe përmirësim të nivelit të përgjithshëm të jetës, në mënyrë që barazia të arrihet pa sakrifikuar përfitimet e meshkujve dhe femrave.

Përfshirja sociale

Përfshirja sociale nënkupton procesin e përmirësimit të kushteve të individëve dhe grupeve me qëllim pjesëmarrjen e tyre në shoqëri, si dhe procesin e përmirësimit të aftësisë, mundësisë dhe dinjitetit të personave të disavantazhuar, bazuar në identitetin e tyre, me qëllim pjesëmarrjen e tyre në shoqëri.

Fëmijët

Është fakt që fëmijët dhe të rinjtë janë tejet të cenueshëm gjatë emergjencave dhe përgjigjes humanitare. Fëmijët dhe të rinjtë nën 30 vjeç përbëjnë më tepër se gjysmën e popullsisë së botës dhe janë kategoria që përfitojnë më tepër nga zvogëlimi i riskut dhe ndikimit të fatkeqësive. Statistikat kombëtare për Shqipërinë tregojnë se në vitin 2021, të rinjtë e kësaj grupmoshe përbënin 22,7% të totalit të popullsisë.

Shpeshherë, fëmijët dhe të rinjtë janë ata që goditen të parët dhe më rëndë nga fatkeqësitë, si dhe përjetojnë ndikime të mëdha joproporcionale në shëndetin fizik dhe mendor, në nevojat për ushqyerje, në aksesin në arsim, në mundësitë ekonomike, në ekspozimin ndaj dhunës, si dhe shumë efekte të tjera anësore kufizuese. Fëmijët dhe të rinjtë që jetojnë në varfëri dhe në situata të tjera të cenueshme përballen me risqe edhe më të mëdha, veçanërisht duke pasur parasysh se ndryshimet klimatike po rrisin shkallën dhe numrin e fatkeqësive në mbarë botën. Për të mbrojtur të drejtat e fëmijëve dhe të rinjve është thelbësore të garantohet përmbushja e nevojave të tyre dhe të integrohen kontributet e tyre në përpjekjet për zvogëlimin e riskut të fatkeqësive.

Grupet e tjera të marginalizuara

Grupet e marginalizuara ekzistojnë në çdo vend dhe janë të nënpërfaqësuar për një sërë arsyesh. Zakonisht, faktorët më të zakonshëm të marginalizimit janë gjinia (veçanërisht viktimat e dhunës), mosha, migrimi, përkatësia etnike dhe orientimi seksual. Në Shqipëri, grupet e marginalizuara mund të përfshijnë nënat e vetme, pjesëtarët e komuniteteve rome dhe egjiptiane dhe personat LGBTI+ (lesbikë, gei, biseksualë, transgjinjorë dhe interseksualë).

Parimet “Askush të mos mbetet pas”, “Mos bëj dëm” dhe “Përfshirja” duhet të konsiderohen/zbatohen në të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit të mbrojtjes civile në Shqipëri.

Seksioni 2

Parandalimi /

lehtësimi

Parandalimi	janë aktivitetet dhe masat për shmangien e plotë të risqeve të fatkeqësive ekzistuese dhe atyre të reja.
Lehtësim	është zvogëlimi ose kufizimi i ndikimeve negative të rreziqeve e fatkeqësive të lidhura me to'

2 Parandalimi / lehtësimi

2.1 Përmbledhje dhe praktikat më të mira të fazës së parandalimit/lehtësimit

PKEC merr në analizë çështje të emergjencave civile nëpërmjet katër fazave të ciklit të tyre. Faza e parë dhe kyçe e këtij cikli është ajo e parandalimit/lehtësimit.

“Parandalim” janë aktivitetet dhe masat për shmangien e risqeve të fatkeqësive ekzistuese dhe atyre të reja. Parandalimi i fatkeqësive shpreh konceptin dhe synimin për të shmangur plotësisht ndikimet e mundshme negative të ngjarjeve të rrezikshme. Derisa disa rreziqe nga fatkeqësitë nuk mund të eliminohen, parandalimi synon të zvogëlojë cenueshmërinë dhe ekspozimin në kontekste të tilla ku, si rezultat, risku i fatkeqësisë eliminohet. Shembujt përfshijnë digat ose argjinaturat që eliminojnë rreziqet nga përmytjet, rregulloret e përdorimit të tokës që nuk lejojnë asnjë vendbanim në zona me risk të lartë, projekte inxhinierike sizmike që sigurojnë mbijetesën dhe funksionimin e një ndërtese kritike në çdo tërmet të mundshëm dhe imunizimin kundër sëmundjeve të parandalueshme me vaksina. Masat parandaluese mund të merren gjithashtu gjatë ose pas një ngjarjeje ose fatkeqësie të rrezikshme për të parandaluar rreziqet dytësore ose pasojat e tyre, siç janë masat për të parandaluar ndotjen e ujit.

“Lehtësimi ose zbutja” është zvogëlimi ose kufizimi i ndikimeve negative të një ngjarjeje të rrezikshme. Masat lehtësuese ose zbutëse përfshijnë teknikat inxhinierike dhe ndërtimet rezistente ndaj rreziqeve, si dhe përmirësimin e politikave mjedisore dhe sociale dhe ndërgjegjësimin e publikut.

Për menaxhimin me sukses të emergjencave civile është mjaft i rëndësishëm krijimi i shumë lidhjeve të drejtpërdrejta midis aktiviteteve të strukturave dhe institucioneve pjesëmarrëse, si në etapat e një faze, ashtu dhe gjatë katër fazave të ciklit të emergjencave. Për arritjen e këtij qëllimi, çështjet e parandalimit dhe të lehtësimit nuk janë të lidhura vetëm me fazat e gatishmërisë dhe të përgjigjes së menjëhershme ndaj situatave të emergjencave civile, por edhe me çështjet kyçe të fazës së rimëkëmbjes. Faza e rimëkëmbjes është një mundësi për të rishikuar dhe për të vlerësuar shkaqet dhe mënyrat e përgjigjes ndaj një situatë emergjente. Kjo është periudha më e mirë për të ndërmarrë aktivitete lehtësimi, paralelisht me aktivitetet e rehabilitimit dhe të rindërtimit dhe shpesh është koha kur disponohen burimet e nevojshme për të investuar në masat parandaluese dhe lehtësuese, gjë e cila nuk do të mund të bëhej gjatë kohës së emergjencës. Ashtu si në të gjitha fazat, ekzistojnë konvergjenca të konsiderueshme, si dhe mbivendosje të hulumtimeve dhe doktrinave. Disa institucione e përfshijnë vlerësimin e riskut në fazën e lehtësimit ndërsa disa të tjera e përfshijnë këtë proces thelbësor në fazën e gatishmërisë. Ndryshe nga vlerësimi, masat e parandalimit / lehtësimit fokusohen te rreziqet dhe te procesi i analizimit dhe identifikimit të rreziqeve. Përpara se të matet shkalla dhe ndikimi i rreziqeve, duhet të adaptohet qasja e lehtësimit.

Këtu përfshihet ekzaminimi i rrezikut në këndvështrimin e hierarkisë së masave të lehtësimit që jepen në vijim.

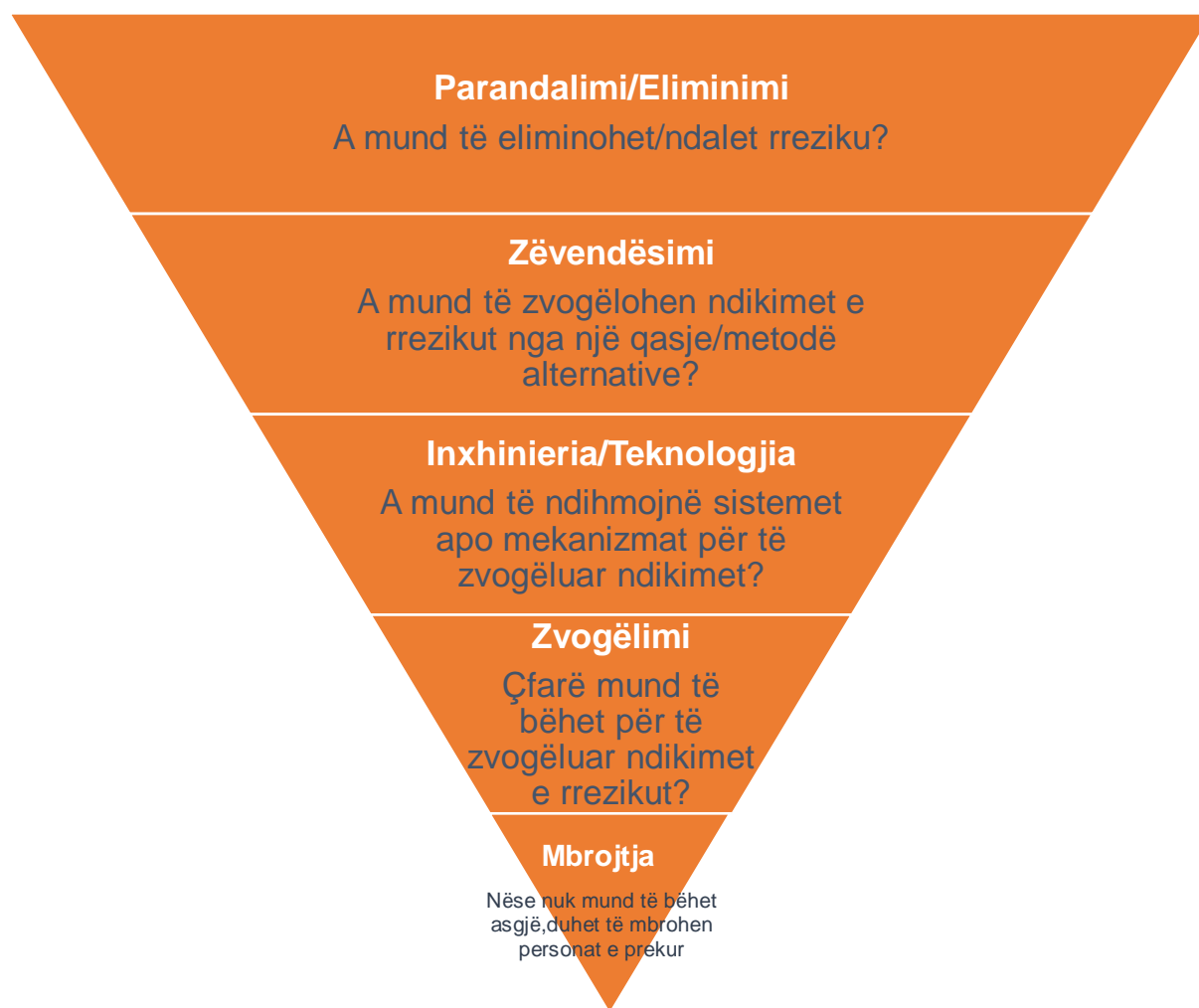

Fig. 2.1 Hierarkia e masave të parandalimit / lehtësimit

Ministria/Agjencia/Institucioni (M/A/I) – Rolet dhe përgjegjësitë e organizatës

Emri i M/A/I	Ministria e Mbrojtjes dhe strukturat e vartësisë
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Paralajmërim i hershëm dhe gatishmëri operationale për emergjencat, përfshirë shkëmbimin e informacionit, grumbullimin e të dhënave dhe ndarjen e informacionit, vlerësimin e nevojave, identifikimin e nevojave për trajnim mbi mbrojtjen civile.	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinim i strukturave përmes AKMC-së. • Faza e parandalimit/lehtësimit shërben si sinjal për njoftimin paraprak të forcave operationale të FA, se një situatë emergjence është pranë ose duke u zhvilluar. • FA është përgjegjëse për shkëmbimin e informacionit duke përdorur të gjitha kanalet e komunikimit dhe kapacitetet në dispozicion. • Strukturat e mbrojtjes civile në Shtabin e Përgjithshëm të FA kryejnë vlerësimin e nevojave të komunikimit/ndërlidhjes. • FA janë përgjegjëse për të gjitha masat për të parandaluar situatat e emergjencës në të gjitha strukturat ushtarake në territorin e RSH Shqipërisë. • Të gjitha strukturat identifikojnë nevojat për trajnim të personelit, bazuar në kapacitetet e tyre. FA janë përgjegjëse për trajnime të tilla të të gjitha strukturave për pjesëmarrje në operationet e emergjencave civile. Një fokus i veçantë i kushtohet risqeve specifike në zonat e përgjegjësisë së secilës njësi ushtarake, bazuar në hartat e riskut të zhvilluara më parë (Vlerësimi Kombëtar i Riskut) për zjarret në pyje, përmbytjet, tërmetet, etj. • FA janë përgjegjëse për grumbullimin e informacionit dhe të dhënave në bashkëpunim me strukturat qendrore dhe lokale të planifikimit, monitorimit dhe vlerësimin. • Gjatë kësaj faze, FA janë përgjegjëse për identifikimin e resurseve të nevojshme për të dislokuar gjatë situatave të emergjencave civile.
Roli shtesë	FA përditësojnë rregullisht pikat e kontaktit për koordinim me autoritetet civile dhe lokale.

Emri i M/A/I	Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale te Shtetit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
DPRMSH është institucion qendror, që administron rezervat materiale të shtetit të cilat krijohen për të ndërhyrë, në mënyrë operative, për mbrojtjen e popullsisë, të ekonomisë dhe mbrojtjen e	<ul style="list-style-type: none"> • Freskimi i vazhdueshëm i mallrave rezervë nëpërmjet këmbimit ose huadhënies, me anë të aktmarrëveshjeve, të lidhura me institucione, që financohen nga Buxheti i Shtetit, të kontratave dypalëshe, të lidhura me subjekte private, që kanë kontrata të ngjashme furnizimi për këto mallra, si dhe me anë të shitblerjes.

vendit, në situata të gjendjes së jashtëzakonshme, gjendjes së emergjencës civile, dhe për dhënien e ndihmave humanitare	
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Brendshme – Drejtoria e Përgjithshme për Mbrojtjen nga Zjarri dhe Shpëtimin
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<ul style="list-style-type: none"> - Përgjegjëse për identifikimin e zonave me risk të lartë nga zjarret. - Merr masa paraprake kundër zjarreve në zonat me risk të lartë. - Aktiviteti i parandalimit të zjarrit është funksion që institucionalisht kryhet nga shërbimi vendor i MZSH-së. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miraton dokumentacionin teknik dhe ligjor për mbrojtjen nga zjarri dhe shpëtimin. • Ofron Certifikimin e Sigurisë nga Zjarri për objekte dhe aktivitete. • Ndërmerr inspektime në objekte, institucione, struktura private dhe shtetërore, pyje dhe kullota, në të gjitha territoret e bashkive specifike, për të garantuar implementimin e të gjitha masave të mbrojtjes nga zjarret dhe shpëtimit. • Kërkon marrjen e masave shtesë për zvogëlimin e riskut në zonat me risk të lartë për zjarre në pyje dhe kullota. • Adreson tek bashkitë përgjegjësinë ligjore/nënligjore për ndërtimin e brezave të mbrojtjes nga zjarri në fondin pyjor.
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	Ministria e Brendshme – Policia e Shtetit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Fushata ndërgjegjësimi dhe garantimi i sigurisë rrugore dhe transportit.	- Mbajtja hapur e rrugëve të transportit dhe hapja e rrugëve përmes shërbimeve të trafikut rrugor të PSH.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Ofron shërbime shëndetësore parësore.	<ul style="list-style-type: none"> Ofron shërbime shëndetësore parësore. Ofron shërbim parësor të përkujdesjes shëndetësore në sistemin e vuajtjes së dënimeve, në bashkëpunim me Ministrinë e Drejtësisë. <p>Mbrojtja Sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> Harton dhe përgatit politikën dhe legjislacionin e nevojshëm për forcimin e aftësisë ripërtëritëse të grupeve të cënueshme ndaj fatkeqësive. Përgatit legjislacionit e nevojshëm për zbatimin dhe operimin e programeve të mbrojtjes sociale në situata emergjente dhe lidhjen e ndihmës humanitare me sistemet e mbrojtjes sociale. Aktivizon mekanizmat e mbrojtjes sociale, me një zgjerim vertikal dhe horizontal të Ndihmës Ekonomike (NE), së bashku me zgjerimin vertikal të përfitimeve të papunësisë. Zhvillon strategji për të identifikuar popullsitë e varfëra dhe të cënueshme që jetojnë në zonat me risk nga fatkeqësitë, gjenerimin e hartave hapësinore të varfërisë dhe të cënueshmërisë dhe mbajtjen e informacionit të azhurnuar. Përditësimi sistematik i bazës së të dhënave të personave që aplikojnë për të zgjeruar horizontalisht mbulimin. Zhvillimi i dispozitave dhe protokolleve të përbashkëta midis sektorëve të mbrojtjes sociale (MS) dhe Menaxhimit të Riskut të Fatkeqësive (MRF) në mënyrë që të drejtojnë nevojat e vlerësimit pas fatkeqësisë në kohën e tronditjeve kovariate.
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MSHMS – Qendra Spitalore Universitare (QSUT) “Nënë Tereza”
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Garanton operacionalitet të plotë në raste emergjencash civile	<ul style="list-style-type: none"> Përmirëson kapacitetet infrastrukturore. Planifikon dhe garanton ofrimin e shërbimeve të kujdesit shëndetësor me efikasitet dhe në kohë. Koordinon emergjenat brenda për brenda shërbimeve;
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MSHMS – Instituti i Shëndetit Publik (ISHP)
Roli kryesor	Përgjegjësitë

<p>Përgjegjës për mbikëqyrjen epidemiologjike të sëmundjeve infektive dhe për faktorët e riskut që lidhen me to.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ISHP është përgjegjëse për mbikëqyrjen epidemiologjike të sëmundjeve infektive dhe faktorët e riskut që lidhen me to. • ISHP ndërmerr diagnoza të hershme dhe trajtime të sëmundjeve infektive të bazuara në të dhëna. • ISHP është përgjegjës për parandalimin në kohë (të hershëm) të implikimeve potenciale të shkaktuara nga sëmundjet infektive. • ISHP është përgjegjës për vlerësimin dhe monitorimin e situatës epidemiologjike të sëmundjeve jo-infektive dhe për vlerësimin e faktorëve të riskut që sjellin këto emergjenca. • Në varësi të situatës, ISHP vlerëson nevojat për vaksinime masive të popullsisë, sipas një kalendari kombëtar. • ISHP administron dhe mbikëqyr implementimin e proceseve të vaksinimeve, veçanërisht kur ato lidhen me segmentet me risk të lartë të popullsisë.
<p>Roli shtesë</p>	

<p>Emri i M/A/I</p>	<p>MSHMS – Qendra Kombëtare e Urgjencës Mjekësore (QKUM)</p>
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p></p>	<p>Të plotësohet nga QKUM</p>
<p>Roli shtesë</p>	

<p>Emri i M/A/I</p>	<p>Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR)</p>
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Garanton sigurinë ushqimore dhe cilësinë e ushqimeve, ushqimeve për kafshë, inputeve bujqësore dhe veprimtarive prodhuese të duhan cigareve për parandalimin e riskut. Garanton shëndetin e kafshëve dhe bimëve përmes programeve të kontrollit dhe monitorimit për parandalimin</p>	<p>Autoriteti Kombëtar i Ushqimit (AKU)</p> <ul style="list-style-type: none"> • AKU kryen kontrollet zyrtare në Operatoret e Biznesit Ushqimore (OBU) që ushtrojnë aktivitetin në fushën e ushqimit të kafshëve dhe në OB që ushtrojnë aktivitetin në fushën e inputeve bujqësore, dhe veprimtarisë prodhuese të duhan – cigareve, në zbatim të planit vjetor me bazë rrisht të kontrolleve zyrtare dhe marrjes së mostrave, si dhe marrjes së mostrave në PIK (i cili miratohet për çdo vit me urdhër të Ministrit të Bujqësisë), me qëllim garantimin e sigurisë ushqimore në vend, si dhe garantimin e inputeve cilësore për fermerin shqiptarë. • Gjate kontrolleve zyrtare, AKU inspekton OBU për plotësimin e kërkesave ligjore lidhur me implementimin e planit të HACCP (Analiza e Hazardit dhe Pikat e Kontrollit Kritik) dhe praktikave të mira të paketës higjienike,

<p>e shfaqjes së sëmundjeve zoonotike dhe infektive me risk të lartë për shëndetin publik.</p> <p>Menaxhimi i qëndrueshëm i infrastrukturës së kullimit dhe ujitjes.</p> <p>Monitorimi i sigurisë së digave dhe argjinaturave, me qëllim mbrojtjen e komuniteteve dhe tokave nga përmytjet.</p>	<p>dokumentacionin shoqërues që shoqëron mallin, gjurmueshmërinë e produkteve, prodhimin dhe ruajtjen, etiketimin, etj., për të parandaluar mundësinë e riskut (biologjik, fizik dhe kimik) në të gjithë zinxhirin ushqimor.</p> <p>Lidhur me PMB (Produktet e Mbrojtjes së Bimëve) dhe PP (Produkteve Plehëruese) është e rëndësishme të theksohet që nga AKU, gjatë procesit të licencimit për plotësimin e kushteve dhe kriterëve të OB që ushtrojnë aktivitetin në fushën e inputeve bujqësore (PMB/PP) kërkohet që: Për garantimin e funksionimit të magazinave të tregtimit me shumicë të PMB-ve bëhet miratimi nga Shërbimi i Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimi (MZSH), në zbatim të ligjit nr. 152/2015, “Për shërbimin e mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimin”. Gjithashtu, magazinat dhe njësitë e tregtimit të PMB-ve dhe PP duhet të jenë të pajisura me pajisjet e mbrojtjes nga zjarri.</p> <p>.</p> <p>Sektori i veterinarisë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementimi i këtyre programeve nga shërbimet rajonale të veterinarisë (në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve). • Menaxhimi në kohë i parandalimit të përhapjes së sëmundjeve të lidhura me kafshët. <p>Struktura përgjegjëse e mbrojtjes së bimëve (SPMB) në ministri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Është autoriteti kompetent që harton politikat e mbrojtjes së bimëve dhe përshtatjen e legjislacionit të mbrojtjes së bimëve me atë të BE-së; • Monitoron situatën fitosanitare përmes institucioneve të varësisë; • Ndjek dhe zbaton aktivitetin e shërbimit në kuadër shërbimit të mbrojtjes së bimëve në nivel qendror dhe rajonal, në zbatim të këtij ligji; • Zhvillon procedurat që lidhen me regjistrimin e PMB-ve, të lëndëve vepruese, si dhe shtuesve e të bashkëvepruesve. <p>Sektori i mbrojtjes së bimëve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitoron situatën sanitare përmes vizitave në terren dhe vëzhgimeve të mbrojtjes së bimëve. • Monitoron fermat për mbrojtjen e shëndetit të kafshëve, shëndetit publik dhe mjedisit nga përdorimi i produkteve të dëmshme për bimët. <p>Drejtoria e Ujitjes dhe Kullimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Masa paraprake mbi infrastrukturën ujore për parandalimin e përmytjeve.
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> Garantimi i gatishmërisë së infrastrukturës së kullimit për mbrojtjen nga përmytjet përpara fillimit të sezonit të shirave
Roli shtesë	<ul style="list-style-type: none"> Shërbimet rajonale veterinarë kryejnë shërbim monitorimi pasiv dhe aktiv si pjesë e përpjekjeve parandaluese. AKU grumbullon dhe vlerëson të dhënat e inspektimeve dhe të mostrave të analizuara me qëllim hartimin e plan veprimeve për marrjen e masave shtesë në menaxhimin e riskut.

Emri i M/A/I	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Mirëmbajtja e infrastrukturës (rrugëve, energjisë minierave, furnizimit me ujë) në zonat e prekura nga fatkeqësitë.	<ul style="list-style-type: none"> Investime në infrastrukturën rrugore pas vlerësimeve të riskut (në bashkëpunim me Autoritetin Kombëtar të Rrugëve). Mirëmbajtje e infrastrukturës së dëmtuar rrugore. Investime në resurset natyrore, me synim zvogëlimin e numrit të aksidenteve. Investime në infrastrukturën energjetike, për të garantuar qëndrueshmërinë energjetike. Përmirësimi dhe garancia për implementimin e kodeve dhe standardeve të ndërtimit që u mundësojnë ndërtesave rezistencë optimale në situata të ndryshme. Pastrim dhe monitorim i lumenjve dhe digave të zonave të identifikuar me risk të lartë. Mirëmbajtje dhe ndërhyrje në infrastrukturën e furnizimit me ujë dhe sistemin e kanalizimeve. Investime të nevojshme për të garantuar furnizimin me ujë të pijshëm.
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MIE – Instituti i Ndërtimit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Garanton të gjitha standardet e ndërtimit përmes raporteve, monitorimit dhe vlerësimeve shkencore.	<ul style="list-style-type: none"> Përmirësimi dhe implementimi i bazuar në standarde përmes Oponencës Teknike të të gjitha ndërtesave të reja. Ofron Akt-Ekspertiza zyrtare për për ndërtesat/infrastrukturën e dobësuar me kalimin e kohës; si dhe për ndërtesat/infrastrukturën që nuk përputhet me rregullat e reja.
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MIE – Autoriteti Kombëtar për Sigurinë dhe Emergjencat në Miniera
Roli kryesor	Përgjegjësitë

<p>Garanton sigurinë në punë, emergjencat dhe shpëtimin në aktivitetet minerare dhe në infrastrukturën nëntokësore- Luan rol parësor në paralajmërimin, lehtësimin, përballimin e emergjencave civile të shkaktuara nga aksidentet në sistemin e industrisë, në sistemin e minierave dhe në atë të energjetikës si dhe bashkëpunon në rastet e emergjencave civile të shkaktuara nga fatkeqësi të tjera.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • AKSEM është përgjegjës për sigurinë në vendin e punës, emergjencat dhe shpëtimin në aktivitetet minerare dhe infrastrukturën nëntokësore.
<p>Roli shtesë</p>	
<p>Emri i M/A/I</p>	<p>MIE – Shërbimi Gjeologjik Shqiptar (SHGJSH)</p>
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Ndërmerr studime gjeologjike dhe inxhinierike për të identifikuar zonat me risk të lartë.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ndërmerr studime gjeologjike dhe inxhinierike për të identifikuar zonat me risk të lartë. • Siguron në mënyrë të vazhdueshme informacionet dhe njohuritë për rreziqet gjeologjike, të nevojshme për hartimin dhe rishikimin e dokumenteve të vlerësimit të riskut të fatkeqësive dhe të planeve të emergjencave civile të lartë.
<p>Roli shtesë</p>	
<p>Emri i M/A/I</p>	<p>MIE – Qendra për Grumbullimin dhe Trajtimin e Kimikateve të Rrezikshme</p>
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Zvogëlimi i riskut nga ndotjet mjedisore për shëndetin e popullsisë nga keqpërdorimi dhe/ose trafikimi për përfitime të paligjshme i substancave të dëmshme kimike.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ofron shërbime për identifikimin, grumbullimin dhe përgatitjet paraprake për eliminimin e substancave kimike të rrezikshme.

Roli shtesë	
--------------------	--

Emri i M/A/I	Ministria e Arsimit dhe Sporteve (MAS)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Strukturë mbështetëse për emergjencat civile. Harton dhe zbaton programe edukimi dhe trajnimesh për emergjencat civile në bashkërendim me institucionet e tjera përgjegjëse.	<ul style="list-style-type: none"> • Planifikon buxhet për të investuar infrastrukturën shkollore, të cilat përfitohen nga Bashkitë me projekte me imediate dhe me cilësore. • Monitoron sistemin e ngrohjeve në shkolla dhe institucione arsimore. • Siguron përfshirjen në programet mësimore të njohurive për mbrojtjen civile. • Harton dhe zbaton programe edukimi dhe trajnimi për mbrojtjen civile. • Bashkëpunon me MIE, MM, MSHMS, prefektët dhe qeverisjen vendore duke angazhuar stafe të specializuar, studentë dhe staf tjetër me detyra për vlerësimin e nevojave, punë publike dhe detyra të tjera në lidhje me emergjencat civile. • Promovon kërkimin shkencor në fushën e ZRF-së dhe MC; • Kërkon nga institucionet shtetërore dhe subjektet private që janë pronarë ose administratorë të objekteve arsimore të vlerësojnë aftësinë ripërtëritëse ndaj fatkeqësive • Kërkon nga institucionet shtetërore dhe subjektet private që janë pronarë ose administratorë të ambienteve sportive që të vlerësojnë aftësinë ripërtëritëse ndaj fatkeqësive
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Universiteti Politeknik i Tiranës – Instituti i Gjeoshkencave (IGJEO)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Ndërmerr dhe zhvillon kapacitete të vazhdueshme monitoruese, kapacitete të paralajmërimit të hershëm, fushata informimi publik dhe kërkim shkencor.	<ul style="list-style-type: none"> • Zhvillon kapacitete për monitorimin e vazhdueshëm nëpërmjet automatizimit të stacioneve meteorologjike, hidrologjike dhe sizmike. • Zhvillon kërkime shkencore për vlerësimin e rreziqeve hidrike, gjeologjike, meteorologjike dhe sizmike. • Zhvillon kapacitete të paralajmërimit të hershëm dhe ofron informacione në kohë reale për AKMC-në dhe institucione të tjera shtetërore përgjegjëse për emergjencat civile. • I ofron opinionit publik informim për paralajmërimin e hershëm për rreziqet nga përmbytjet, ngricat, temperaturat e larta, thatësitrat, rrebeshet, borën, fenomenet e tjera të jashtëzakonshme atmosferike, rrëshqitjet, tërmetet.

FAZA E PARANDALIMIT / LEHTËSIMIT

	<ul style="list-style-type: none"> • Përmes një Buletini Ditor shpërndan informacion mbi rreziqet natyrore (Buletini i Rreziqeve Natyrore) (elektronikisht dhe nëpërmjet mediave sociale) • Ndërmerr kërkim shkencor për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë dhe çështjet e mbrojtjes civile
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Universiteti Tiranës – Instituti i Fizikës Bërthamore të Zbatuar (IFBZ)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Harton dhe përditëson kuadrin ligjor për: <ul style="list-style-type: none"> • sektorin e mjedisit, përfshirë politikat, standardet e trajtimit të mbetjeve, si dhe monitorimin e kontrollin e efekteve që sjellin në drejtim të ajrit e të mjedisit, cilësia e ajrit, ndotja industriale, kimikatet, monitorimi i efekteve klimatike, monitorimi i kontrollit të treguesve të mjedisit e të cilësisë së ujërave, vlerësimi i ndikimit në mjedis; • natyrën dhe biodiversitetin, përfshirë florën dhe faunën, mbrojtjen e tokës nga erozioni e degradimi, mbrojtjen e peizazhit natyror, mbrojtjen e faunës së egër e të specieve të rrezikuara dhe zonat e mbrojtura; • sektorin e pyjeve dhe i kullotave; • Bazuar në vlerësimin e riskut të fatkeqësive, ndërmerr masat strukturore dhe jostrukturore të nevojshme për zvogëlimin e tij
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Planifikon buxhetin e kushtëzuar të emergjencave civile në ligjin vjetor të buxhetit	<ul style="list-style-type: none"> • Planifikon buxhetin e kushtëzuar të emergjencave civile në ligjin vjetor të buxhetit mbështetur në hapësirën fiskale në dispozicion dhe tavanet buxhetore, në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse për EC.

Roli shtesë	
--------------------	--

Emri i M/A/I	Ministria për Europën dhe Punët e Jashtme (MEPJ)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Mbështetje teknike për negocimin dhe finalizimin e marrëveshjeve të shtetit shqiptar për mbrojtjen civile.	<ul style="list-style-type: none"> Asistencë teknike për negocimin dhe finalizimin e marrëveshjeve në fushën e zvogëlimit të riskut nga fatkeqësitë dhe mbrojtjen civile.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Drejtësisë (MD) dhe Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve (DPB)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Përgjegjëse për sigurinë e sistemit të vuajtjes së dënimeve dhe për ndërmarrjen e veprimeve specifike në raste emergjencash civile.	<ul style="list-style-type: none"> Nxjerr urdhër për krijimin dhe administrimin e një regjistri të posaçëm incidentesh zjarri në të gjitha strukturat e varësisë, ku specifikohen shkaqet, dëmet, etj.
Roli shtesë	

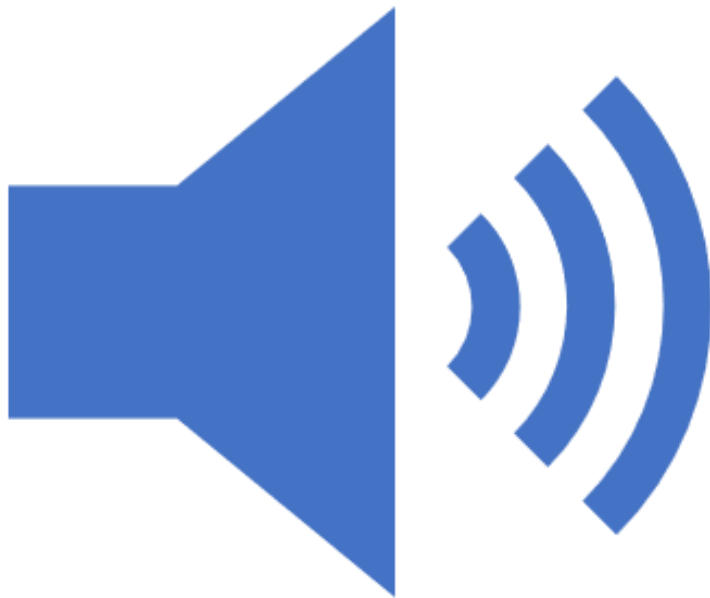
Emri i M/A/I	Ministria e Kulturës (MK)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Zvogëlimi i risqeve për trashëgiminë kulturore përmes koordinimit, zhvillimit të projekteve dhe investimeve të Ministrisë së Kulturës dhe/ose në koordinim me donatorët kombëtarë dhe ndërkombëtarë	<ul style="list-style-type: none"> Përforcim strukturor dhe masa anti-sizmike shtesë Mirëmbajtje e vazhdueshme e parqeve arkeologjike, kështjellave dhe pastrim i vazhdueshëm i vegjetacionit. Bashkëpunim me institucione qendrore dhe lokale për ndërhyrje në investime për të përmirësuar infrastrukturën dhe sitet e trashëgimisë kulturore. Harton kuadrin ligjor për studimin, format, normat dhe kriteret e ndërhyrjeve në asetet kulturore.

Roli shtesë	
--------------------	--

Emri i M/A/I	Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Bashkëpunon me ministrinë përgjegjëse për emergjencat civile për hartimin e akteve nënligjore për planet dhe rregullat e menaxhimit të riskut nga përmbytjet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bashkëpunon me ministrinë përgjegjëse për mbrojtjen civile në hartimin e akteve nënligjore për planet dhe rregullat e menaxhimit të risqeve nga përmbytjet. • Bashkëpunon me zyrat e administrimit të baseneve ujore dhe harton për qarqet/bashkitë e basenit ujor të tij planin e menaxhimit të riskut të përmbytjeve. • AMBU, sëbashku me organet e tjera të menaxhimit dhe administrimit të burimeve ujore, në bashkëpunim me strukturat dhe organet e qeverisjes vendore, janë përgjegjëse për parandalimin, përballimin dhe për rehabilitimin e gjendjes së shkaktuar nga përmbytja.. • Kryen vlerësimin e infrastrukturës në administrim dhe përdorim të Agjencisë së Menaxhimit të Burimeve Ujore • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të “rindërtuar infrastruktura më të forta” në pronësi të Agjencisë. • Shqyrton dhe rishikon, sipas nevojës, Planet e Menaxhimit të Riskut nga Përmbytjet për të gjitha basenet e lumenjve, bazuar në ndikimet e fatkeqësive (specifike për skenarin e përmbytjeve).
Roli shtesë	

Seksioni 3

Gatishmëria

3 Gatishmëria

Të kuptuarit dhe zbatimi i njohurive dhe udhëzimeve nga seksioni “Informacione bazë”, do të mundësojë një bazë të qëndrueshme për planifikimin e gatishmërisë.

Gatishmëria	Njohuritë dhe kapacitetet e zhvilluara nga qeveritë, organizatat e përgjigjes dhe rimëkëmbjes, komunitetet dhe individët, për të parashikuar, për t’iu përgjigjur dhe për t’u rimëkëmbur në mënyrë efektive nga ndikimet e fatkeqësive të mundshme, të afërta apo reale.
--------------------	---

Objekivi kryesor i fazës së gatishmërisë është të evitohet humbjet e jetës dhe të pasurive si pasojë e kërcënimeve dhe emergjencave. Elementët kyç të gatishmërisë janë ngritja dhe fuqizimi i kapaciteteve të sistemit të mbrojtjes civile dhe komuniteteve për të parashikuar, për të përballuar dhe për t’u rimëkëmbur nga ndikimet negative të rreziqeve dhe fatkeqësive të mundshme me efekt zinxhir (mund të përkufizohet si aftësi ripërtëritëse), të cilat përfshijnë kapacitetet në vijim:

- I. Rritja e nivelit të ndërgjegjësimit dhe përmirësimi i kapacitetit të komuniteteve ndaj kërcënimeve dhe ndikimeve të të gjitha rreziqeve
- II. Pajisja e komuniteteve me aftësitë dhe mundësitë e nevojshme për të përballuar ndikimet e fatkeqësive
- III. Rritja e kapacitetit të menaxhimit të riskut nga fatkeqësitë të sistemit të mbrojtjes civile në nivel kombëtar dhe vendor, të Komisioneve të Mbrojtjes Civile në nivel qarku dhe bashkie, këshillave, zyrave dhe qendrave operacionale të emergjencave në të gjitha nivelet
- IV. Plane dhe sisteme gjithëpërfshirëse kombëtare dhe vendore të politikave të gatishmërisë dhe përgjigjes
- V. Fuqizimi i partneritetit dhe bashkëpunimit ndërmjet të gjithë aktorëve dhe grupeve kryesore të interesit.

Shtatë komponentët kryesorë të gatishmërisë

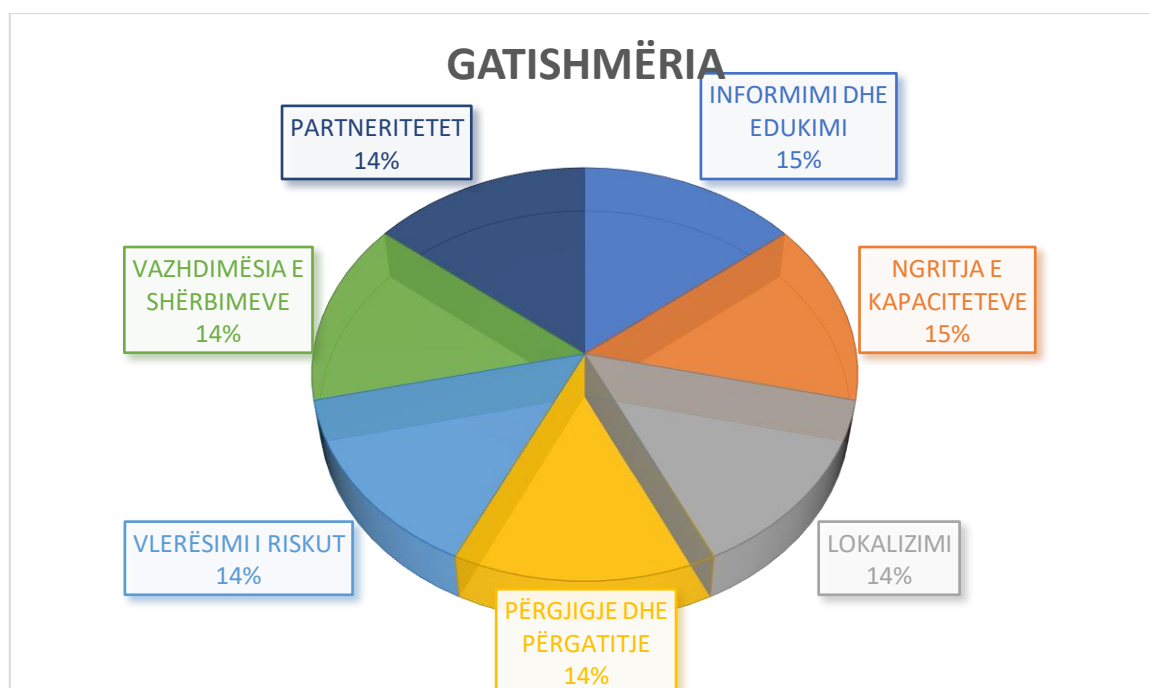

Fig. 3.1 Komponentët kryesorë të fazës së Gatishmërisë

3.1 Informimi dhe edukimi

Zhvillimi i fushatave vjetore dhe sezonale që pasqyrojnë rreziqet dhe risqet kryesore në nivel kombëtar, është thelbësor për një mbrojtje civile proaktive. Për të pasur sukses është thelbësore që të ekzistojë një qasje gjithëpërfshirëse, ku të merren në konsideratë dhe të përfshihen të gjithë anëtarët e komunitetit. Programe të ndryshme, të fokusuara dhe konsistente mund të ndryshojnë procesin e të menduarit, sjelljet dhe qëndrimet ndaj shumë aspekteve të menaxhimit të riskut nga fatkeqësitë.

Fushatat e ndërgjegjësimit organizohen dhe ofrohen nga agjencia përkatëse, megjithatë inkurajohet zhvillimi i partneriteteve pasi ato:

- Ilustrojnë uniformitetin e qeverisë shqiptare në menaxhimin e riskut nga fatkeqësitë.
- Mundësojnë rritjen e komunikimit dhe të ndërgjegjësimit.
- Mund të zvogëlojnë kostot për agjencitë.
- Mund të përfshijnë një audiencë dhe demografi më të gjerë.
- Ndhijmojnë në zhvillimin e qasjes së bazuar në të gjithë komunitetin për të krijuar një kulturë të gatishmërisë në Shqipëri.

3.1.1 Aktivitete të fushatave të gatishmërisë

Shumë fushata të gatishmërisë mund të realizohen në të gjithë sektorët dhe grupet demografike, duke filluar nga fëmijët në shkolla deri tek industria e sektorit privat. Fushata apo aktiviteti mund të modifikohet për t'iu përshtatur audiencës, por shumë prej parimeve mbeten të njëjta.

Ashtu siç ndodh me shumë prej fushatave të gatishmërisë, qëllimi dhe objektivat duhet të jenë të qartë. Ngritja e pyetjeve për veten është një instrument i shkëlqyer për zhvillimin e fushatës.

Tab. 3.1 Aktivitete në fushatat e Gatishmërisë

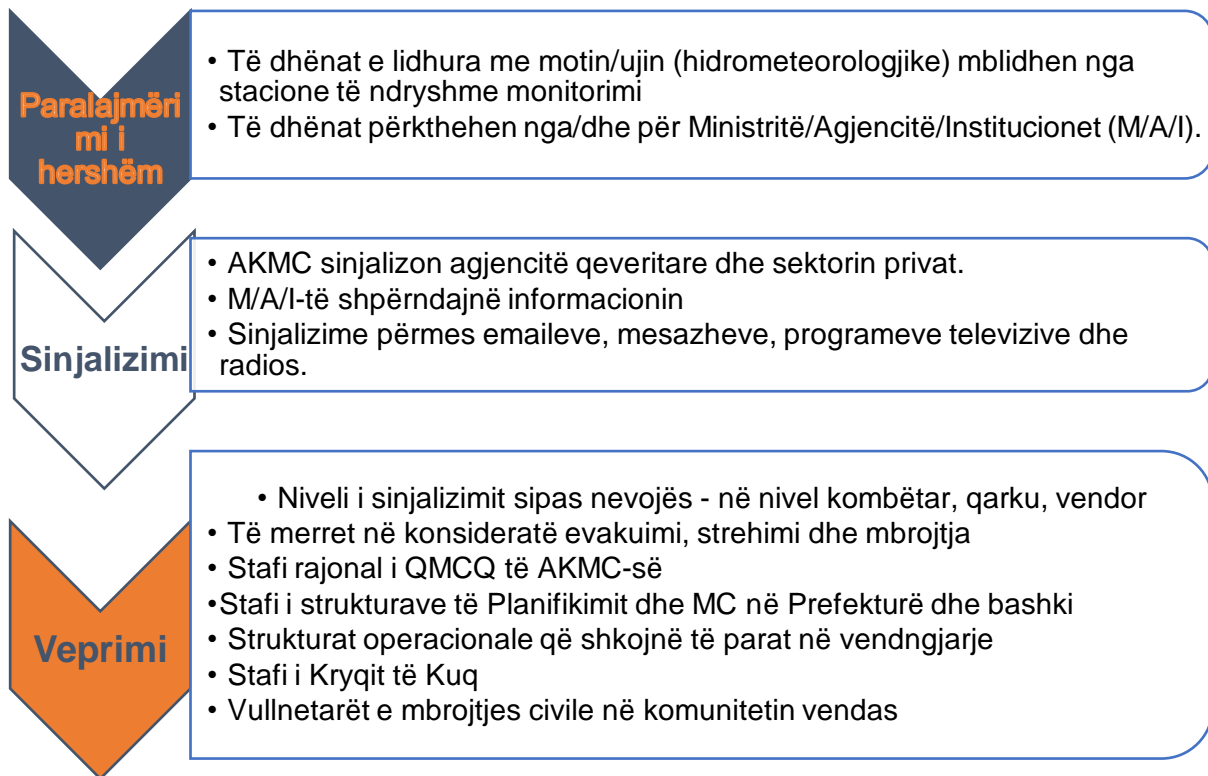
Nr.	Shembuj të pyetjeve	Aktivitete të mundshme
1	Çfarë dëshirojmë të arrijmë përmes kësaj fushate të gatishmërisë?	Paralajmërimi i hershëm Rritja e ndërgjegjësimit rreth rreziqeve dhe sigurisë Vlerësimi i riskut/rrezikut Identifikimi i grupeve specifike Trajtimi i çështjeve të përsëritura (p.sh., zjarret, aksidentet rrugore) Përgatitja e komuniteteve për stinën e lagësht/dimrin Takime/seminare të përgjithshme dhe periodike
2	Me kë do të komunikojmë? (Demografia)	Drejtuesit e mjeteve, punonjësit, fermerët, minatorët Fëmijët dhe mësuesit e shkollave Nëpunësit shtetërorë Punonjësit e kujdesit shëndetësor Prindërit Femra të caktuara Të moshuarit Personat me aftësi të kufizuara fizike Popullsitë e cenueshme Popullsitë e marginalizuara Kombinim
3	Si dhe kur do e realizojmë?	Postera dhe fletëpalosje Takime fizike/Mbledhje të llojit të bashkive

		Vizita në shtëpi Vizita në punë Grumbullime publike – Në kisha dhe xhami (lutje), në treg, në ngjarje të komunitetit Njoftime të përsëritura Duke realizuar një simulim/ushtrim Radio/gazeta lokale Media sociale Lojëra Njoftime publike (makinë dhe altoparlant) Burime specifike – libra pune për fëmijë, burime për popullsitë e cënueshme
4	Kush do e realizojë?	Të gjithë AKMC Strukturat operacionale për përgjigjen ndaj emergjencave në bashki Vullnetarët në komunitet Profesionistët/anëtarët e respektuar të komunitetit në fushën e shëndetësisë, besimit fetar ose mësuesit Fëmijët (të shoqëruar)
5	Aspekte të tjera për t'u marrë në konsideratë?	Kosto dhe buxheti në dispozicion Të mendohet për ndikimin real Të realizohet një anketë e shkurtër për të matur ndikimin dhe për të marrë komente

3.2 Paralajmërimi i hershëm

Për sa i përket komponentit të informimit dhe edukimit, është thelbësore që publiku të dijë se çfarë duhet të bëjë në kuadër të një procesi gjithëpërfshirës apo specifik të paralajmërimit të hershëm.

Përdorimi i informacionit me shpejtësi dhe me qëllimin e duhur për zonat e rrezikshme, duhet të planifikohet paraprakisht dhe të testohet. Në vijim ilustron qarkullimi i rekomanduar i informacionit:

Paralajmërimi i hershëm duhet t'i komunikohet të gjithë anëtarëve të publikut dhe të specifikohet në rastet kur nevojitet. Për shembull, grumbullimi i stoqeve, mbrojtja e mjeteve të jetesës, alokimi i burimeve dhe mbrojtja e komunitetit, mund të realizohen të gjitha përpara se të shfaqet një rrezik. Informacioni plotësisht gjithëpërfshirës duhet të komunikohet në kohën e duhur përmes një sërë mjetesh, ku përfshihen:

- Buletinet në radio
- Televizionet dhe mediat e shkruara
- Njoftimet zanore nga objektet fetare (kisha, xhami, etj.)
- Media sociale
- Mesazhet përmes telefonave celularë dhe e-mail
- Njoftimet në komunitet
- Njoftimet përmes automjeteve të policisë/ushtrisë/Kryqit të Kuq
- Ekranet dhe tabelat në publik.
- Sinjale tymuese ose fluturuese.

Paralajmërimi i hershëm duhet të fokusohet te një proces i plotë, në të cilin ekzistojnë sisteme përmes të cilave njerëzit mund të marrin një sinjalizim, të përgatiten/evakuohen dhe të kthehen në mënyrë të sigurt. Publiku duhet të dijë çfarë të bëjë dhe kohën e këtyre veprimeve.

3.2.1. Sistemet e vëzhgimit, monitorimit dhe parashikimit

Monitorimi sistematik i rrezeve që vijnë si rezultat i fatkeqësive të ndryshme, kërkojnë përcaktimin e saktë të roleve dhe të përgjegjësive të institucioneve monitoruese dhe informuese/njoftuese dhe atyre të mbrojtjes civile. Gjithashtu, kërkohet vendosja e linjave të qarta të komunikimit, informimit dhe raportimit midis strukturave monitoruese të mbrojtjes civile, qendrore, qarku dhe vendore. Procedurat e monitorimit përforcohen nga kritere ose tregues të qartë për paralajmërimin e hershëm dhe aktivizimin e etapave përkatëse të fazës së gatishmërisë. Institucionet dhe strukturat përkatëse që kanë kapacitete ose struktura vartëse për monitorimin dhe dhënien e informacionit, kanë për detyrë të japin informacion periodik dhe specifik në AKMC

sikurse tek institucionet dhe strukturat e tjera qendrore, në nivel qarku dhe vendore. Këto kritere duhet të miratohen nga institucioni ose struktura që merr dhe jep informacion gjatë monitorimit. Në këtë mënyrë, monitorimi në bazë ditore vazhdon deri në momentin e shfaqjes të shqetësimit serioz, i cili mund të jetë pragu i një situatë emergjence të pritshme. Në këtë moment bëhet kontakti i menjëhershëm me QKOEK dhe strukturat e mbrojtjes civile dhe monitorimi e transferimi i vazhdueshëm i të dhënave do të shërbejë për përgatitjen e etapës 1 të fazës së përgjigjes, asaj të “Alarmit për rritjen e gatishmërisë”.

Kërkesat për monitorim dhe çështjet më kryesore që duhet të mbuloohen, përfshijnë:

- Monitorimin e aktivitetit sizmik dhe hidrometeorologjik, vlerësimin e treguesve kritikë me qëllim aktivizimin e etapës 1 të fazës së përgjigjes.
- Monitorimin e nivelit të ujit brenda kapaciteteve të sigurisë së digave, duke kërkuar derdhjen e tij në rastet e tejmbushjes.
- Monitorimin e zonave me rrezik rrëshqitjeje ose që kanë mundësi potenciale për të qenë të tilla.
- Monitorimin e reshjeve lokale të dëborës, shpejtësisë së erës / drejtimit dhe kushtet e temperaturës, krahasuar me treguesit e lejuar të cilët ndikojnë në bllokimin ose në mbylljen e rrugëve.
- Monitorimin e trashësisë së konsoliduar të borës mbi faqet e thepisura të zonave me rrezik, kundrejt treguesve të lejuar, për pjerrësi prej 30 gradësh dhe më tepër.
- Monitorimin e kushteve dhe rreziqeve të rënies së zjarreve në pyje në zonat në rrezik
- Monitorimin e funksionimit të kushteve të sigurisë në objektet e infrastrukturës kritike dhe publike nëpërmjet kontakteve të drejtpërdrejta me Institucionet publike, strukturat qendrore dhe vendore apo subjektet private që i kanë në administrim apo pronësi.
- Monitorimin e ndotjes së mjedisit.
- Monitorimin e kushteve të higjienës dhe të epidemiologjisë.
- Monitorimin e sëmundjeve në bimë dhe në kafshë.

Në rastin e rreziqeve hidro-meteorologjike, përveç indikatorëve që janë të lidhur ngushtë me parashikimin e rrezikut hidrometeorologjik, për të konkluduar sa më realisht mbi etapën e përgjigjes, bashkitë duhet të marrin në konsideratë edhe indikatorët që rrjedhin nga:

- Informacioni nga monitorim instrumental
- Informacioni nga prania në territor e monitoruesve

Ky i fundit lidhet me vëzhgimet në kohë reale ose pothuajse në kohë reale të ngjarjes dhe të ndikimeve të saj në territorin ku ajo ndodh. Kjo kryhet nëpërmjet komunikimit të ekipeve të vlerësimit apo/edhe vrojtuesve të vendosur në terren. Aktiviteti i prezencës territoriale meteo-hidrogjeologjike duhet të zhvillohet në mënyrë dinamike, sipas itinerareve të paracaktuara nga stafi i caktuar nga bashkia ose vullnetarët, përmes përdorimit të automjeteve të njohura të pajisura me sisteme komunikimi radio dhe/ose telefonike. Operatorët e prezencës territoriale furnizojnë periodikisht QOECB me vëzhgimet e tyre në terren.

3.3 Paralajmërimi (Njoftimi) i hershëm në Shqipëri

Paralajmërimi i hershëm, monitorimi dhe njoftimi realizohen nga institucione dhe struktura të caktuara, organizimi dhe funksionimi i të cilave rregullohet me akte të ndryshme ligjore dhe nënligjore ku përfshihet ligji 45/2019 dhe VKM nr. 594, dt. 13.10.2021²³.

Në kuadër të mbrojtjes civile, këto institucione dhe struktura bashkëpunojnë me institucionet dhe strukturat e sistemit të mbrojtjes civile dhe për këtë qëllim kryejnë këto detyra:

- I. identifikojnë, mbledhin, përpunojnë, analizojnë, si dhe komunikojnë të dhënat që kanë të bëjnë me rreziqet e menjëhershme dhe ato të pritshme;
- II. identifikojnë dhe monitorojnë dukuritë që paraqesin rrezik, duke njoftuar institucionet dhe strukturat përkatëse;
- III. njoftojnë dhe raportojnë menjëherë AKMC lidhur me dukuri e ngjarje, sipas fushës së tyre të përgjegjësisë, të evidentuara ose të mundshme për t'u shfaqur në një periudhë kohe të shkurtër, të cilat përbëjnë ose mund të kthehen në risqe për komunitetin.

Subjektet private, të identifikuar si të përshtatshme nga strukturat përgjegjëse, duhet të lejojnë, për qëllime të paralajmërimit të hershëm, të monitorimit, njoftimit dhe alarmit, instalimin në objektet në pronësi të tyre, të mjeteve dhe sistemeve të dhënies së alarmit, si dhe të lejojnë aksesin, për mirëmbajtje dhe vëzhgim, për qëllime të mbrojtjes civile.

Kompanitë e furnizimit me energji elektrike duhet të sigurojnë furnizim të pandërprerë për mjetet dhe pajisjet e sistemit të paralajmërimit të hershëm, monitorimit, njoftimit dhe alarmit.

3.3.1 Instituti i Gjeoshkencave

Instituti i Gjeoshkencave është është njësi kërkimore në varësi të Universitetit Politeknik të Tiranës dhe është institucioni qendror përgjegjës për dërgimin efektiv të informacionit në lidhje me kushtet dhe situatën hidrologjike, sizmike, meteorologjike dhe të mjedisit në AKMC, për qëllimet e paralajmërimit të hershëm.

Në kuadër të parashikimit të ngjarjeve ekstreme hidrometeorologjike të pritshme përpilohet në Qendrën Kombëtare të parashikimit të Rreziqeve Natyrore (QKPMRrN) një buletin i përditshëm "Buletini i Rreziqeve Natyrore" që lajmëron mbi rrezikun e pritshëm në lidhje me fenomenet klimatike (reshjet, temperaturat, era etj.), përmbytjet dhe zjarret në pyje.

Sipas standardeve evropiane, rreziku në buletin ndahet në 4 nivele (S'ka rrezik, i ulët, i moderuar, i lartë), të cilat paraqiten në katër ngjyra të ndryshme (e gjelbër, e verdhë, portokalli, e kuqe).

Rreziku i pritshëm analizohet në bazë qarku dhe lajmërohet në buletin duke u paraqitur në formë tabelare dhe në hartë për çdo qark të Shqipërisë.

Tabela 1. Parashikimi i rreziqeve hidrometeorologjike, buletini ditor i IGJEU

Niveli i Rrezikut	Reshje shiu (mm/24 orë)
S'KA RREZIK	Të dobëta (0 – 15 mm/24 orë) Nuk priten fenomene hidro-meteorologjike problematike

²³ VKM Nr. 594, datë 13.10.2021 "Për miratimin e kriterëve për identifikimin e subjekteve private, strukturat përgjegjëse për identifikimin e tyre, si dhe rregullat për realizimin e bashkëpunimit ndërmjet tyre"

I ULËT	Mesatare (15 – 45 mm/24 orë) Mundësi që të shfaqen fenomene hidro-meteorologjike problematike
I MODERUAR	Intensive (45 – 90 mm/24 orë) Moti parashikohet i rrezikshëm. Parashikohen fenomene të pazakonta hidro-meteorologjike
I LARTË	Shumë intensive (> 90 mm/24 orë) Moti është shumë i rrezikshëm. Parashikohen fenomene të pazakonta hidro-meteorologjike mjaft intensive

Rrezikut për zjarre në pyje përshkruan nivelet e rrezikut që kanë lidhje me zjarret në pyje brenda territorit të Shqipërisë

Tabela 2. Parashikimi i rrezikut të zjarreve, buletini ditor i IGJEUM

S'KA RREZIK	Zjarret e mundshëm janë të kontrollueshëm lehtësisht
I ULËT	Barërat e thatë dhe pyjet mund të digjen lehtë. Flakët janë të mesme në pyje dhe të shpejta në zonat e ekspozuara
I MODERUAR	Ndezja e zjarreve mund të ndodhë lehtë dhe me përhapje të shpejtë. Zjarret mund të jenë shumë të nxehtë, me kurora përhapje të vogla dhe të mesme
I LARTË	Ndezja mund të shkaktohet edhe nga një shkëndijë. Zjarret janë shumë të nxehtë me përhapje shumë të shpejtë të flakëve si rrjedhim kontrolli i tyre është shumë i vështirë

QKOEK dhe QOEC-të në bashki dhe qark mbështeten mbi parashikimet e IGJEO sikurse edhe në parashikimet e Shërbimit Meteorologjik Ushtarak.

3.3.2 Numri i unifikuar i thirrjeve emergjente 112

Numri i unifikuar i thirrjeve emergjente 112 siguron komunikim, paralajmërim të hershëm, njoftim, alarm, informim, koordinim, vendimmarrje, aktivizim dhe ndërhyrje të integruar të strukturave operacionale në përballimin e aksidenteve dhe të situatave emergjente që mund të ndodhin në të gjithë vendin.

Numri 112 futet pa pagesë në rrjetet telefonike publike, si dhe në rrjetet digjitale të shërbimeve të integruara dhe shërbimet publike mobile, si numri i vetëm evropian i thirrjeve emergjente.

Ngritja dhe funksionimi i sistemit të numrit të unifikuar të thirrjeve emergjente 112 miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me bashkëpropozim të ministrit përgjegjës për emergjencat civile dhe të ministrit përgjegjës për punët e brendshme.

Numrat e tjerë të emergjencave që përdoren në vendin tonë.

- **125** Emergjencat detare (Qendra Ndërinstitucionale Operacionale Detare
- **126** Shërbimi i Policisë rrugore
- **127** Urgjenca mjekësore
- **128** Shërbimi zjarrfikës
- **129** Policia e shtetit
- Frekuenca VHF-16 Kapitaneria Detare

3.3.3 Alarmi

Sinjali i alarmit për njoftimin e hershëm të popullsisë për marrjen e masave të menjëhershme për mbrojtjen nga fatkeqësitë, në varësi të shkallës së rrezikut dhe të shtrirjes territoriale, aktivizohet nga:

- I. Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile,
- II. Prefekti i qarkut
- III. Kryetari i bashkisë

Llojet e sinjaleve testohen, me qëllim që të jenë të komunikueshme për gjitha kategoritë e personave:

- i. me vështirësi në dëgjim, me anë të shenjave pamore;
- ii. me vështirësi në shikim, me anë të sinjaleve akustike dhe të prekshme;
- iii. me kufizime intelektuale, në formate të thjeshtuara, përmes mesazheve me piktograme ose gjuhë e thjeshtë në media.

Llojet e sinjaleve të alarmit, numrit dhe mënyrës së përdorimit të tyre në rastet e fatkeqësive duhet të jenë në përputhje me kërkesat e VKM Nr. 775, datë 15.12.2021²⁴.

Vëmendje e veçantë gjatë komunikimit të riskut, pra dhënies së alarmit për emergjencën dhe njoftimit të komunitetit të zonave me risk, i kushtohet transmetimit të mesazheve tek grupet më të cenueshme për tu siguruar plotësisht se ato informohen për riskun njëjloj si pjesa tjetër e komunitetit. Për këtë është e rëndësishme që vendndodhja e tyre të jetë evidentuar paraprakisht gjatë hartimit të planeve për emergjencat civile në bashki. Planet për emergjencat civile duhet ta trajtojnë siç duhet çështjen e grupeve më të cenueshme, përtej paralajmërimit të hershëm edhe në aspekte të tjera të përgjigjes emergjente sikurse janë kërkim-shpëtimi, evakuimi, strehimi, kujdesi shëndetësor, shërbimet e ndihmës sociale, mbështetja psikosociale / zvogëlimi i panikut etj. Kjo kërkon një bashkëpunim mes strukturave të planifikimit dhe mbrojtjes civile dhe atyre të mbrojtjes sociale në të tre nivelet për të siguruar një planifikim që integron si duhet aspektin e grupeve më të cenueshme sikurse testim dhe rishikim të vazhdueshëm të këtyre planeve..

3.3.4 Ngritja e kapaciteteve

Ngritja e kapaciteteve përkufizohet si procesi përmes të cilit, njerëzit, organizatat dhe shoqëria përmirësojnë dhe zhvillojnë sistematikisht kapacitetet e tyre me kalimin e kohës për të arritur objektivat sociale dhe ekonomike. Në kontekstin e gatishmërisë, zhvillimi i kapaciteteve duhet të përfshijë fushatat, trajnimet, hulumtimet, simulimet dhe ushtrimet për zhvillimin e njohurive, aftësive, sjelljeve, sistemeve dhe mekanizmave që zvogëlojnë cenueshmëritë dhe që ndihmojnë grupe të ndryshme interesi për të përballuar rreziqet. Shembujt e ngritjes së kapaciteteve përfshijnë:

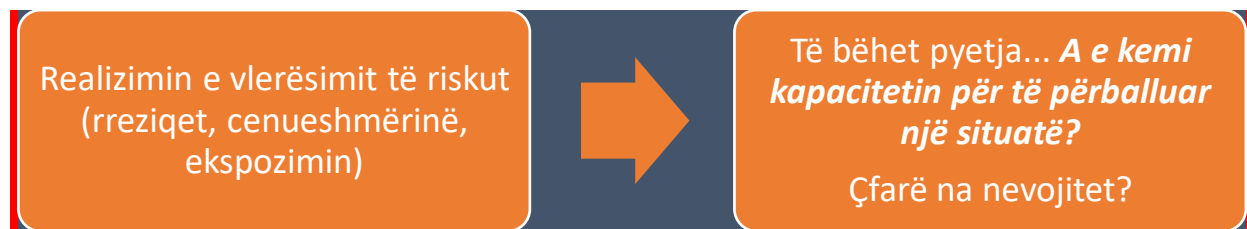
- Realizimin e simulimeve të evakuimit
- Rritjen e ndërgjegjësimit

²⁴ VKM Nr. 775, datë 15.12.2021 "Për miratimin e llojeve të sinjaleve të alarmit, numrit dhe mënyrës së përdorimit të tyre në rastet e fatkeqësive"

- Realizimin e një ushtrimi simulues/simulimi për përmbytjet
- Pjesëmarrjen e stafit në një kurs trajnimi
- Zhvillimin e një plani për ngritjen e kapaciteteve në mënyrë periodike.

Krahas ngritjes së kapaciteteve, duhet të merret gjithashtu në konsideratë edhe zhvillimi i aftësive. Kapaciteti ka të bëjë me ngjarjen aktuale, si p.sh., me një trajnim apo seminar, ndërsa aftësitë kanë të bëjnë me cilësinë funksionale. A zhvillon ngritja e kapaciteteve një produkt funksional që do të ndihmojë komunitetet? Ngritja e kapaciteteve duhet të bazohet në një vlerësim të nevojave për kapacitete (VNK), duke marrë në konsideratë fushat prioritare.

Ngritja e kapaciteteve duhet të fokusohet në të njëjtën masë te burimet, logjistika dhe komunikimet, pasi të gjithë këto elementë luajnë një rol thelbësor në menaxhimin e fatkeqësive. Vlerësimi për ngritjen e kapaciteteve lidhet me vlerësimin e rrezikut, riskut dhe të cenueshmërisë. Për ta përmbledhur, procesi përfshin:

Kapaciteti i decentralizuar për mbrojtjen civile është një prioritet i menjëhershëm. Për shkak të niveleve të larta të varfërisë dhe cenueshmërisë së komuniteteve, përgjigja e shpejtë, në kohën e duhur dhe e përshtatshme, është thelbësore në shpëtimin e jetëve dhe minimizimin e vuajtjeve.

3.3.5 Lokalizimi i mbrojtjes civile

Është i njohur fakti që zona (bashki apo qarqe) të ndryshme kanë rreziqe të ndryshme, në kohë të ndryshme. Për më tepër, ato kanë një gamë burimesh të ndryshme për gatishmërinë, përgjigjen dhe rimëkëmbjen. Plan i gatishmërisë duhet të përfshijë një inventar të burimeve:

- Fizike (strehimi, stoqet ushqimore, pajisjet),
- Njerëzore (strukturat operacionale të trajnuara dhe vullnetarët),
- Të transportit (automjetet, varkat, kamionët)
- Financiare (fondet vendore, mekanizmat e shpërndarjes)
- Teknologjike (komunikimet, të dhënat dhe informacioni).

Për më tepër, plani duhet të marrë në konsideratë kërkesat e sistemit të mbrojtjes civile në nivel qendror, pasi ato duhet të jenë pjesë e procesit të paralajmërimit të hershëm. Për rrjedhojë, ato konsiderohen të planifikuara paraprakisht. Edhe nëse nuk përdoren, të paktën duhet të jenë të përgatitura dhe në gatishmëri.

3.3.6 Identifikimi i rrezikut, analiza e cenueshmërisë e ekspozimit dhe vlerësimi i riskut

Kur njerëzit janë në dijeni të rreziqeve dhe risqeve që i kanosen, si dhe të ndikimit të mundshëm që mund të kenë tek ata vetë, familjet e tyre, mjetet e jetesës, biznesi ose komuniteti, atëherë ata janë më të mirë informuar rreth zbatimit të masave të kontrollit apo ndërhyrjeve, të cilat do të zbusin ndikimin negativ apo, akoma më mirë, do të eliminojnë ndikimin negativ të fatkeqësive.

AKMC ka hartuar së fundmi Raportin e Vlerësimit të Riskut në nivel kombëtar, i cili ofron detaje të nivelit të lartë rreth identifikimit të rrezikut dhe vlerësimit të riskut në Shqipëri. Secili prej tetë rreziqeve kryesore të identifikuar ka një vlerësim të veçantë të riskut.

Do të ketë gjithmonë rreziqe kryesore, të tilla si përmytjet, zjarret masive dhe incidentet teknologjike, të cilat njihen nga shumica. Megjithatë, ekspertët e emergjencave dhe qytetarët duhet të njohin gjithashtu edhe rreziqet dytësore dhe ndikimet e tyre pasuese. Nëse ndodhin përmytje të konsiderueshme, njerëzit duhet të jenë të njohur me rreziqet dytësore, të tilla si kolera, shembja e ndërtesave, dëmtimi i rrugëve dhe/ose barra financiare e lidhur me humbjen e stoqeve ose kulturave bujqësore. Nëse të gjitha rreziqet dhe risqet e mundshme planifikohen, diskutohen dhe hartëzohen, zbatimi i masave të kontrollit bëhet më i lehtë.

Fëmijët janë identifikues mjaft të mirë të rrezikut dhe edukimi rreth menaxhimit të riskut nga fatkeqësitë duhet të nxitet që në moshë të hershme. Fëmijët mund të ndikojnë pozitivisht te prindërit përmes mesazheve, veprave artistike dhe lojërave që lidhen me riskun nga fatkeqësitë.

Rreziku: Një proces, fenomen ose aktivitet njerëzor që mund të shkaktojë humbje të jetës, plagosje apo impakte të tjera shëndetësore, dëmtim të pronës, ndërprerje të veprimtarisë sociale dhe ekonomike ose degradim mjedisor.

Cënueshmëria: Kushtet e përcaktuara nga faktorë apo procese fizike, sociale, ekonomike dhe mjedisore, të cilat rrisin ndjeshmërinë e një individi, komuniteti, pasurie apo të sistemeve ndaj ndikimeve të rreziqeve.

Ekspozimi: Situata e njerëzve, infrastrukturës, banesave, kapaciteteve prodhuese dhe të aseteve të tjera të prekshme njerëzore, të cilët ndodhen në zonën e rrezikuar

Urbanizimi rrit cënueshmërinë dhe ekspozimin, çka nënkupton se gatishmëria, në veçanti paralajmërimi i hershëm dhe komunikimi, janë thelbësore për rritjen e sigurisë dhe zvogëlimin e ndikimeve tek komunitetet. Rëndësia e vlerësimit të riskut nuk mund të theksohet sa duhet. Vlerësimi i riskut bashkon në një analizë të vetme rrezikun, cënueshmërinë dhe ekspozimin.

Tabela në vijim ilustron procesin e vlerësimit të riskut dhe kërkesat për dokumentacion. Instrumentet shtesë për vlerësimin e riskut, në rastet kur mund të përdoren në mënyrë të sigurt, përfshijnë bërjen e fotove dhe videove për të theksuar rreziqet.

Risku i shfaqjes së rrezikut dhe shkalla e tij mund të maten me numra ose fjalë. Në përputhje me vlerësimin e riskut në nivel qendror të Shqipërisë, dy metodat e zgjedhura dhe që janë gjysëm sasiore përdorin kategorizimin me fjalë dhe kodimi me ngjyra. Terminologjia e vlerësimit të riskut që duhet të kuptojë stafi konsiston në:

Tab. 3.2 Vlerësimi i riskut dhe kërkesat për dokumentacion

Termi	Metodologjia	Kriteret	Detajet	Informacioni/Vlerësimi
-------	--------------	----------	---------	------------------------

Të prekurit			Personat (dhe objektet, sipas nevojës) që mund të preken nga rreziku dhe pasojat e tij	Njerëzit, vendet, sipërfaqet, qytetet.
Mundësia/Gjasat	Metodologjia e Vlerësimit Kombëtar Riskut të të të të fatkeqësive AFAD, Turqi	Jeta e njeriut dhe shëndeti	Probabiliteti që një ngjarje (rrezik) të çojë në plagosje, gjendje të keqe shëndetësore apo dëmtime.	Shumë e pamundur
		Ekonomia dhe mjedisi		e pamundur
		Funksionaliteti i shoqërisë		e mundur
Mundësia/Gjasat	Udhëzimi Kombëtar i Vlerësimit të Riskut të Emergjencave. Instituti Australian për Aftësinë Ripërtëritëse ndaj Fatkeqësive	Njerëzit	Probabiliteti që një ngjarje (rrezik) të çojë në plagosje, gjendje të keqe shëndetësore apo dëmtime	e pritshme
		Ekonomia		shumë e pritshme
		Mjedisi		Ekstremisht rallë
		Ambientet shoqërore		Shumë rallë
		Administrata publike		Rrallë
Ndikimi/Impakti	Metodologjia e Vlerësimit Kombëtar të Riskut të fatkeqësive të AFAD, Turqi	Jeta e njeriut dhe shëndeti	Niveli i dëmit të mundshëm të një rreziku të caktuar	Me gjasa të ulëta
		Ekonomia dhe mjedisi		E mundshme
		Funksionaliteti i shoqërisë		Thuajse e sigurt
Ndikimi/Impakti	Udhëzimi Kombëtar i Vlerësimit të Riskut të Emergjencave. Instituti Australian për Aftësinë Ripërtëritëse ndaj Fatkeqësive	Njerëzit	Niveli i dëmit të mundshëm të një rreziku të caktuar	I pakët
		Ekonomia		I rëndësishëm
		Mjedisi		I rëndë
		Ambientet shoqërore		Shumë i rëndë
		Administrata publike		Katastrofik
Masat e kontrollit		Njerëzit	Masat e kontrollit janë ndërhyrjet e ndërmarra për të për të eliminuar /zvogëluar riskun dhe për të parandaluar dëmin.	I papërfillshëm
		Ekonomia		I ulët
		Mjedisi		Mesatar
		Ambientet shoqërore		Madhor
		Administrata publike		Shkatërrimtar
Masat e kontrollit			Masat e kontrollit janë ndërhyrjet e ndërmarra për të për të eliminuar /zvogëluar riskun dhe për të parandaluar dëmin.	Eliminimi Zëvendësimi Lehtësimi Kufizimet Zvogëlimi Rregullat shtesë Burimet shtesë

Çështje kyçe – AKMC

Të rritet ndërgjegjësimi në mënyrë gjithëpërfshirëse përmes vlerësimit të rrezikut, cenueshmërisë dhe ekspozimit. Të mendohet për të gjitha aspektet/Qasja e rreziqeve të shumëfishta!

3.3.7 Masat në fazën e gatishmërisë

Falë informacionit, njohurive, trajnimeve, paralajmërimit të hershëm, vlerësimit të riskut dhe ngritjes së kapaciteteve, gatishmëria ndaj emergjencave duhet të garantojë sisteme funksionale dhe reaguese, të mirëpajisura me burime për të siguruar gatishmërinë në rastin e rreziqeve dhe emergjencave duke siguruar burimet.

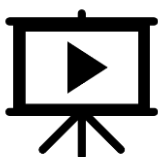
Mbrojtja civile është një qasje ndërinstitucionale dhe e bazuar në të gjithë komunitetin, krahas shërbimeve shtetërore dhe vullnetare. Organizatat vullnetare, organizatat e shoqërisë civile dhe ato 89nventarë89rëse, në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar, janë thelbësore për gjendjen e gatishmërisë në përgjithësi.

3.3.8 Vazhdimësia e veprimtarisë dhe shërbimeve

Bizneset dhe shërbimet duhet të përpiqen të ruajnë vazhdimësinë e veprimtarisë, në të gjithë sektorët qeveritarë, joqeveritarë dhe privat, në mënyrë sa më praktike dhe të sigurt që të jetë e mundur, ndërkohë që përgatiten për të përballuar dhe për t'u rimëkëmbur nga ndikimet e goditjeve dhe rreziqeve. Ekonomitë lokale udhëhiqen nga bizneset e vogla, të mesme dhe të mëdha. Shërbimet publike ose private, si transporti dhe institucionet qeveritare janë thelbësore që qytetarët të vazhdojnë jetën e përditshme. Bizneset janë një pjesë kyçe e këtyre komuniteteve dhe është e rëndësishme që të mbeten të hapura, të mbrojnë mjetet e jetesës dhe të garantojnë aksesin e njerëzve në mallrat dhe shërbimet që u nevojiten. Gatishmëria dhe planifikimi janë thelbësore për një vazhdimësi të suksesshme.

Ngritja e një sistemi të menaxhimit të vazhdimësisë së veprimtarisë (SMVV) është diçka fleksibël dhe e përshtatshme për organizatat dhe bizneset. Një SMVV është një grup elementesh të ndërlidhura që përdoren nga organizatat për të krijuar, zbatuar, operuar, monitoruar, rishikuar, ruajtur dhe përmirësuar kapacitetet e tyre të vazhdimësisë së veprimtarisë. Këto elemente përfshijnë njerëzit, politikat, planet, procedurat, proceset, strukturat dhe burimet. Të gjithë elementet përdoren për të rimëkëmbur, rivendosur dhe rifilluar ofrimin e produkteve dhe shërbimeve me kapacitete të pranueshme të paracaktuara dhe brenda afateve kohore të pranueshme të paracaktuara, në çdo rast kur ndodhin ndërprerje të rënda të veprimtarisë.

Ekzistojnë standarde dhe udhëzime të ndryshme ndërkombëtare të vazhdimësisë së veprimtarisë (www.iso.org), të cilat janë pjesë e termit të përbashkët aftësia ripërtëritëse organizative.

MENAXHIMI I VAZHDIMËSINË SË VEPRIMTARISË

Tab. 3.3 Lista e kontrollit për vazhdimësinë e veprimtarisë

Nr.	Veprimi	Përshkrimi	Shëno me ☒	Shënimet e pronarit të biznesit
1	PLANIFIKIMI	Lista e kontakteve të emergjencave të punonjësve (marrëdhënia), zinxhiri i furnizimit dhe shërbimi në raste emergjencash Sigurim?		
2	IDENTIFIKIMI I RREZIKUT	Cilat janë goditjet apo ngjarjet që mund të ndikojnë në veprimtarinë/biznesin tuaj?		
3	RISKU I BIZNESIT	Cila pjesë e biznesit është më e cenueshme? Të renditen produktet/shërbimet dhe të llogaritet koha dhe shkalla e ndikimit. Teknologjia e informacionit dhe të dhënat		
4	FINANCIMI	Çfarë mbështetjeje ekziston? E brendshme/e jashtme Kuponët për pagesa me para në dorë në rastet e emergjencave – A mund të përdor financime të tilla dhe të pranohet kuponë? A kam bërë përlogaritje dhe parashikime?		
5	TESTIMI	Përgatitja dhe testimi i planeve me stafin dhe furnitorët. Po nëse?		
6	MBROJTJA	Mallra të freskëta Produkte që prishen Gjëja e gjallë Ripozicionimi i stokeve Vendndodhje shtesë?		
7	KOMUNIKIMI	Klientët Punonjësit Zinxhiri i furnizimit Bizneset e tjera		
8	RIMËKËMBJA	Plani për rimëkëmbje Studimi i dëmeve Prioritizimi i shërbimeve/veprimtarive Përdorimi i rezervave Paratë në raste emergjencash		

3.3.9 Puna në partneritet

Koordinimi, bashkëpunimi dhe ndërveprueshmëria (kanë të gjitha të njëjtin kuptim) ndërinsticionale janë thelbësore për gatishmërinë, përgjigjen dhe rimëkëmbjen e suksesshme ndaj fatkeqësive. Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile do të rrisë koordinimin dhe do të plotësojë praktikën e menaxhimit të riskut duke zbatuar qasje të integruara në të gjitha fazat e mbrojtjes civile. Kjo garanton përfshirjen e planifikimit të emergjencave dhe fatkeqësive në politikat dhe operacionet e grupeve të interesit.

AKMC është një agjenci qendrore koordinuese për gatishmërinë ndaj fatkeqësive sepse ka mandatin për të mbledhur së bashku agjencitë për qëllime të zvogëlimit dhe menaxhimit të riskut. AKMC do të grupojë vlerësime shkencore dhe të llojeve të tjerë në kuadër të parandalimit dhe lehtësimit të fatkeqësive.

Qëllimi është të shmangët çdo humbje e mundshme e jetës dhe pasurive përmes veprimeve të lidhura me gatishmërinë. Nëse do të ketë ndikim nga rreziku, sistemi i ndërveprueshëm që informon gatishmërinë synon të garantojë vazhdimësinë e shërbimeve thelbësore për të shmangur ndikimet me efekte zinxhir apo fatkeqësitë e afërta. Krijimi i një platforme të integruar të vlerësimit të riskut dhe menaxhimit të emergjencave për të gjitha llojet e rreziqeve, është thelbësore për të ndërmarrë veprime efikase të lidhura me gatishmërinë. Platforma e integruar e vlerësimit të riskut është një test i nivelit të ndërveprueshmërisë së grupeve të ndryshme të interesit dhe institucioneve qeveritare. Platforma do të kërkojë që të gjithë grupet e interesit të punojnë së bashku për të identifikuar rreziqet, ekspozimet, cënueshmëritë dhe kapacitetet në Shqipëri.

3.3.10 Hartëzimi dhe planifikimi

ASIG është agjencia përgjegjëse për krijimin e infrastrukturës kombëtare të Informacionit Gjeohapsinor (GIS), e cila mund të sigurojë harta dhe plane të ndryshme që mund të përdoren nga institucionet / agjencitë përkatëse në kuadër të planeve të tyre të gatishmërisë dhe përgjigjes në nivel kombëtar, qarku dhe vendor.

Është shumë e rëndësishme që personeli përkatës të jetë në gjendje të kuptojë dhe interpretojë hartat, planet dhe skedarët GIS.

Ministria/Agjencia/Institucioni (M/A/I) – Rolet dhe përgjegjësitë e organizatës

Emri i M/A/I	Ministria e Mbrojtjes dhe strukturat e vartësisë
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Ndërton kapacitete operacionale dhe ndërmerr përgatitje paraprake.	<ul style="list-style-type: none"> Ndërton dhe forcon kapacitetet operacionale të FA. Shtabi i Përgjithshëm i FA cakton detyra operacionale për të gjitha strukturat e varësisë dhe përgatit logjistikën e nevojshme për emergjencat civile, duke i vendosur në gatishmëri operacionale. Ndërmerr përgatitje paraprake për të mbrojtur jetën dhe mjedisin e zonës së prekur nga fatkeqësia dhe emergjenca, përballë një kërcënimi të mundshëm të identifikuar.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale të Shtetit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
DPRMSH është institucion qendror, që administron rezervat materiale të shtetit të cilat krijohen për të ndërhyrë, në mënyrë operative, për mbrojtjen e popullsisë, të ekonomisë dhe mbrojtjen e vendit, në situata të gjendjes së jashtëzakonshme, gjendjes së emergjencës civile, dhe për dhënien e ndihmave humanitare	<ul style="list-style-type: none"> Përgatitja e planeve të masave organizative dhe administrative për përballimin e emergjencave civile Freskimi i vazhdueshëm i mallrave rezervë nëpërmjet këmbimit ose huadhënies, me anë të aktmarrëveshjeve, të lidhura me institucione, që financohen nga Buxheti i Shtetit, të kontratave dypalëshe, të lidhura me subjekte private, që kanë kontrata të ngjashme furnizimi për këto mallra, si dhe me anë të shitblerjes.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Brendshme – Drejtoria e Përgjithshme për Mbrojtjen nga Zjarri dhe Shpëtimin
Roli kryesor	Përgjegjësitë

<p>Shërbimi zjarfikës është struktura përgjegjëse për të siguruar, në të gjithë territorin, shërbimin për parandalimin dhe shuarjen e zjarreve, përfshirë ato në pyje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strukturat vendore të MZSH-së sigurojnë ndërhyrjet e nevojshme teknike për të ruajtur sigurinë e njerëzve dhe integritetin e pronës, duke garantuar asistencë jo vetëm në rast zjarri, por edhe në situata të tjera emergjente si shembje, rrëshqitje dheu, përmytje, etj. • Ngritja dhe trajnimi i strukturave vullnetare për luftën kundër zjarreve dhe operacionet e shpëtimit nga zjarret. • Ndërmarrja e fushatave të ndërgjegjësimit me komunitetet lokale përmes mediave lokale e kombëtare, rrjeteve sociale dhe takimeve në terren për ndërgjegjësimin e rreziqeve nga zjarret. • Informimi i komuniteteve lokale për masat përkatëse dhe veprimet që duhen ndërmarrë në rast zjarresh.
<p>Roli shtesë</p>	
<p>Emri i M/A/I</p>	<p>Ministria e Brendshme – Policia e Shtetit Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimin</p>
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Gatishmëria për t'iu përgjigjur me efikasitet fatkeqësive natyrore ose emergjencave civile nëpërmjet Procedurave Standarde të Veprimit (PSV) dhe qarkullimit të informacionit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fushata ndërgjegjësimi dhe garantimi i sigurisë rrugore dhe transportit. • Fushata ndërgjegjësimi dhe informimi me komunitetet lokale për risqet nga fatkeqësitë natyrore. • Implementimi i PSV për emergjencat civile dhe situatat e fatkeqësive natyrore. • Ndihma për grumbullimin dhe qarkullimin e informacionit. • Ndihma për vendosjen e komunikimit nëpërmjet radiove. • Garantimi i qarkullimit rrugor normal në akset kombëtare dhe lokale. • Ngritja e strukturave të përkohshme për të grumbulluar dhe përpunuar informacionin. • Bashkëpunimi me AKMC për grumbullimin dhe ofrimin e informacionit mbi emergjencat civile.
<p>Roli shtesë</p>	

<p>Emri i M/A/I</p>	<p>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS)</p>
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Përgatit kapacitete emergjence, si burimet njerëzore, medikamentet mjekësore, planet e furnizimit me ushqim dhe ruajtjen e standardeve higjieno-sanitare në zonat e prekura nga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Harton plane për parandalimin e përhapjes së sëmundjeve infektive. • Evidenton faktorët e riskut, sensibilizon komunitetin mbi ta si dhe mbi alternativat në aspektin e shërbimeve të kujdesit parësor. • Kryen në mënyrë të vazhdueshme trajnimin e stafeve. • Ngre ekipe të emergjencave shëndetësore për rastet e emergjencave civile. • Garanton rezervat farmaceutike për situata emergjencash masive.

<p>emergjenca civile, në mbrojtje të shëndetit të popullsisë.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Garanton pajisje shëndetësore shtesë dhe banka gjaku për emergjencat. • Zhvillon plane emergjencash për furnizimin e pandërprerë me ushqime për pacientët e hospitalizuar gjatë emergjencave. • Kontrollon dhe mbron, në bashkëpunim me aktorët e tjerë, situatën higjieno-sanitare dhe standardet e mbrojtjes së shëndetit të popullsisë. • Rritja e kapaciteteve si dhe e njohurive për të parashikuar si dhe për tu përgjigjur nevojave në mënyrë sa më efektive të mundshme. • Të gjitha institucionet që ofrojnë shërbim shëndetësor dhe që luajnë rol në përpjekjet për mbrojtjen civile duhet të jenë të përgatitur në mënyrën e duhur, ata duhet të kenë njohuri të qarta mbi planin kombëtar, të qarkut apo të bashkisë, rolet dhe përgjegjësitë e tyre, si dhe mbi mënyrën e bashkëpunimit ndërinstitutional, duhet të punojnë së bashku për të garantuar se janë të përgatitura për emergjencat, siç identifikohet në proceset kombëtare dhe lokale të vlerësimit të riskut. • Hartimi i planeve të gatishmërisë emergjente. <p>Mbrojta Sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harton dhe krijon paraprakisht një sistem mbrojtjeje dhe një sistem financiar, trajtimi, punësimi dhe ndihme sociale për qytetarët që, për shkak të një emergjence civile, kanë humbur shtëpinë e tyre, vendin e punës • Zhvillon dhe zbaton mjete të nevojshme, përfshirë PSV, protokolle dhe udhëzime që mbajnë dhe rregullojnë mandatin e mbrojtjes sociale
<p>Roli shtesë</p>	
<p>Emri i M/A/I</p>	<p>MSHMS – Qendra Spitalore Universitare (QSUT) “Nënë Tereza”</p>
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Harton një plan emergjencash për situatat e jashtëzakonshme, me shifra të larta personash të dëmtuar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Evidenton faktorët e riskut dhe bën komunikimin sipas hierarkisë. • Menaxhon dhe koordinon rastet emergjente me institucionet e tjera shëndetësore sipas politikave të MSHMS. • Qëndron gjithmonë në gatishmëri të lartë. • Harton dhe përditëson planin e saj të emergjencave, në përputhje me planin e emergjencave të MSHMS. • Ka përgatitur një plan specifik për situatat e jashtëzakonshme, me shifra të larta personash të lënduar, përtej kapaciteteve të saj akomoduese. • Çdo njësi e QSUT-së ka një numër të caktuar krevatesh dhe ka protokolle specifike për ditët e hospitalizimit të pacientëve, për të garantuar numrin më të lartë të posteve të shtrimit për situata emergjencash. • Monitoron zbatimin e urdhrave dhe ndjek ekzekutimin e tyre në shërbime. • Monitoron performancën spitalore dhe situatën higjieno-sanitare.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ngre grupe kontrolli për ndjekjen e rrugëtimit të pacientit. • Vlerëson nevojat për medikamente dhe mundëson sigurimin e tyre nëpërmjet MSHMS dhe Depove Farmaceutike me të cilat ka lidhur marrëveshje. • Vlerëson ngarkesën mikrobike. • Trajnimi i stafeve për minimizimin e nivelit të ekspozimit ndaj riskut të infektimit; • Koordinon sektorët dhe rolin e sektorit psikosocial. • Përcakton nevojat e veçanta. • Vlerëson burimet ekzistuese: njerëzore, pajisjeve, furniturës. • Vlerëson shërbimet në lidhje me rritjen e kapaciteteve të tyre, përfshirë pezullimin e aktiviteteve të planifikuara jo urgjente dhe largimin e pacientëve kur kjo është klinikisht e mundur. • Përgatit terrenin për të mundësuar rritjen e sigurisë tek hyrjet, daljet e spitalit.
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MSHMS – Instituti i Shëndetit Publik (ISHP)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Harton Plane Veprimi për situata të mundshme emergjencash shëndetësore	<ul style="list-style-type: none"> • Garanton operacionalitet të plotë për rastet e emergjencave civile nëpërmjet ofrimit të shërbimeve me efikasitet dhe në kohë në Bankat e Gjakut në spitale si dhe nëpërmjet planifikimit dhe organizimit të dhurimeve vullnetare të gjakut në funksion të realizimit të mjaftueshmërisë në gjak dhe komponentë • Në bashkëpunim me MSHMS harton planet e veprimit dhe përgatet për situata emergjence shëndetësore nga sëmundjet infektive dhe jo-infektive.
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MSHMS – Qendra Kombëtare e Urgjencës Mjekësore (QKUM)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	Të plotësohet nga QKUM
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Autoriteti Kombëtar i Ushqimit (AKU), Struktura Përgjegjëse për Veterinarinë,	Autoriteti Kombëtar i Ushqimit (AKU) Është institucioni përgjegjës që garanton sigurinë ushqimore dhe cilësinë e ushqimeve, ushqimeve për kafshë, inputeve bujqësore dhe veprimtarive prodhuese të duhan-cigareve në RSH nëpërmjet kryerjes së veprimtarisë

<p>Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve (AKVMB), Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë (ISUV) dhe Sektori për Mbrojtjen e Bimëve (SMB) janë përgjegjës për zhvillimin e mjeteve të njoftimit të hershëm, trajnime, monitorimin e situatës epidemiologjike dhe masat ndërgjegjësuese mbi risqet potenciale.</p>	<p>inspektuese, teknike dhe shkencore në këto fusha, me qëllim garantimin e shëndetit të konsumatorit, ruajtjen e jetës, të shëndetit të kafshëve, mbështetjen e prodhimit bujqësor, si dhe mbrojtjen e tokës e mjedisit, në zbatim të legjislacionit në fuqi dhe akteve nënligjore.</p> <p>AKU-ja shtrin veprimtarinë e saj në të gjithë territorin e RSH, në nivel qendror nëpërmjet Drejtorisë së Përgjithshme dhe në nivel rajonal ndërmjet 12 Drejtorive Rajonale. AKU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kryen kontrole zyrtare të ushqimeve, ushqimeve për kafshë, input-eve bujqësorë, të veprimtarive prodhuese të duhan-cigareve dhe kontrollin zyrtar në pikën e inspektimit kufitarë të shëndetit të kafshëve, produkteve mjekësorë veterinarë dhe produktet e mbrojtjes së bimëve. • kryen kontrollet paraprake për përmbushje e kërkesave tekniko-teknologjike, higjiene-sanitare, fitosanitare dhe veterinarë, verifikimin e dokumentacionit të nevojshëm për regjistrimin dhe licencimin e OB të ushqimit, ushqimit për kafshë dhe produktet e mbrojtjes së bimëve dhe inputet bujqësore. • drejton dhe bashkërendon veprimtarinë e laboratorëve të autorizuar të sistemit të kontrollit zyrtarë të ushqimeve dhe ushqimeve për kafshë. <p>.</p> <p>Struktura Përgjegjëse për Veterinarinë (SPV), si struktura përgjegjëse për politikën veterinarë dhe zbatimin e ligjit dhe akteve nënligjore në fushën e veterinarisë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasqyron informacionin mbi përputhshmërinë e legjislacionit shqiptar me kuadrin ligjor e rregullator të BE-së • Ndërmerr ose nxit ushtrime simuluese në përgjigje të sëmundjeve të ndryshme. • Mban dhe mbikëqyr përditësimin e sistemit “Blegtoral dhe veterinar” RUDA, lidhur me gjurmshmërinë dhe njoftimin e menjëhershëm të sëmundjeve veterinarë.. • Përmirëson dhe konsolidon rrjetin laboratorik. • Garanton akreditimin e të gjithë laboratorëve. • Ndërmerr trajnime të vazhdueshme të stafit veterinar në bashkëpunim me Urdhrin e Përgjithshëm të Mjekëve Veterinarë (UPMV). • Zbaton projekte mbështetëse për shërbimet veterinarë. <p>Struktura përgjegjëse e mbrojtjes së bimëve në ministri (APMB) është autoriteti kompetent që harton politikën e mbrojtjes së bimëve dhe përshtatjen e legjislacionit të mbrojtjes së bimëve me atë të BE-së;</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoron situatën fitosanitare përmes institucioneve të varësisë; • ndjek dhe zbaton aktivitetin e shërbimit në kuadër shërbimit të mbrojtjes së bimëve në nivel qendror dhe rajonal, në zbatim të kuadrit ligjor; • Zhvillon procedurat që lidhen me regjistrimin e PMB-ve, të lëndëve vepruese, si dhe shtuesve e të bashkëvepruesve.
--	---

	<p>Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve (AKVMB)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitoron dhe informohet rreth situatës epidemiologjike në vendet fqinje dhe në rajon. • Merr alarme për të gjitha shpërthimet e sëmundjeve në rajonin e gjerë. • Informon publikun dhe fermerët mbi risqet potenciale nga shpërthimi i sëmundjeve dhe zgjerimi i tyre. • Ndërmerr fushata ndërgjegjësimi mbi rrugët dhe mundësitë e frenimit të përkeqësimit të situatës. • Zbaton programet e kontrollit dhe mbikëqyrjes për sëmundjet me rrezikshmëri të lartë në kafshë të hartuar nga SPV • Kryen kontrole zyrtare brenda territorit të vendit për mbrojtjen e bimëve; • Informon fermerët dhe u shpërndan regjistrat e përdorimit të produkteve për mbrojtjen e bimëve në fermë; • Monitoron përdorimin e PMB-ve në fermë <p>Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë (ISUV)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjatë shpërthimeve epidemike ISUV merr masa bazuar në protokollet e reagimit të shpejtë. <p>Spektori i mbrojtjes së bimëve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kryen diagnostikimin e dëmtuesve; • Kryen diagnostikimin dhe prognozë-sinjalizimin e dëmtuesve; • Kryen analizimin e PMB-ve për cilësinë të regjistruara dhe të hedhura në treg <p>Drejtoria e Ujitjes dhe Kullimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ofron mbështetje teknike • Të gjithë drejtuesit dhe specialistët e strukturave qendrore dhe në nivel lokal, në varësi të saj, janë në gatishmëri për përfshirjen dhe angazhimin e tyre për operimin në kohë.
Roli shtesë	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemi RUDA shërben për mbrojtjen dhe menaxhimin në kohë të situatave të emergjencës nga shpërthimi i sëmundjeve infektive të lidhura me veterinarinë. Sistemi popullohet me të dhëna të raportuara nga shërbimet veterinarë të Drejtorisë Rajonale Veterinarë në Ministrinë e Bujqësisë. • ISUV shërben si laborator reference për diagnozën e të gjitha sëmundjeve të raportuara dhe vrojtuar. • AKU drejton procesin e vlerësimit të riskut në fushën që ai operon. • AKU, referuar njoftimeve alert të ndryshme nga sistemi RASFF (Food and Feed Safety Alert/Rapid Alert), ISUV, etj., kryen vlerësimin e riskut dhe menaxhimin e tij duke kryer inspektime jashtë programit.

Emri i M/A/I	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>- Paralajmërim i hershëm dhe zbutje/lehtësim gjatë emergjencave civile.</p> <p>- Bashkëpunim dhe koordinim me grupet e tjerë të interesit.</p>	<p>Autoriteti Rrugor Shqiptar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Përgjegjës për sistemin e paralajmërimit të hershëm dhe për ndërhyrjet e strukturave përgjegjëse për aksidente industriale, shpërthime të specializuara, lëshim të gazeve të dëmshëm që kërcënojnë komunitetet lokale dhe mjedisin. Përgjegjëse për informimin e publikut në rast të emergjencave ose riskut shumë të lartë të fatkeqësive përmes formave të ndryshme të komunikimit. • Mirëmbajtje e vazhdueshme dhe monitorim i urave në zonat me risk të lartë. • Trajnime për rritjen e kapacitetit të stafit për emergjencat civile (kjo është përgjegjësi e bashkërenduar me Autoritetin Kombëtar të Sigurisë dhe Emergjencave të Minierave (AKSEM)).
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MIE – Instituti i Ndërtimit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	MIE – Autoriteti Kombëtar për Sigurinë dhe Emergjencat në Miniera
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Sistemi i Paralajmërimit të Hershëm dhe bashkëpunim me aktorët e tjerë institucionalë për emergjencat civile në miniera dhe infrastrukturën nëntokësore.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Investime në pajisje emergjence të AKSEM që lehtësojnë punën e ekipeve të shpëtimit gjatë emergjencave. • Ndërmerr fushata ndërgjegjësimi dhe legjislacioni për sigurinë në vendin e punës në miniera dhe infrastrukturën nëntokësore. • Organizon sistemin e lajmërimit dhe të ndërhyrjes së strukturave të gatshme në aksidentet industriale të lidhura me shpërthime eksplozivi, çlirime gazrash helmuese, rrjedhje të reaktivëve kimikë të rrezikshëm për banorët dhe mjedisin. • Ngritja e sistemit të paralajmërimit të hershëm për emergjencat civile në miniera dhe infrastrukturën nëntokësore. • Fuqizimi i gatishmërisë përmes trajnimeve dhe ushtrimeve stërvitore për ndërhyrje dhe koordinim me aktorët e tjerë, sektorin privat dhe vullnetarët. • Zhvillimi i planeve të kontingjencave në rastet e aksidenteve industriale.
Roli shtesë	

MIE – Shërbimi Gjeologjik Shqiptar (SHGJSH)	
Emri i M/A/I	
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Zhvillon studime inxhinierike dhe gjeologjike për emergjencat dhe monitoron implementimin e tyre.	<ul style="list-style-type: none"> Zhvillon studime gjeologjike dhe inxhinierike dhe monitoron implementimin e rekomandimeve të tij nga aktorët përkatës. Bashkëpunon me AKMC dhe me strukturat e planifikimit dhe mbrojtjes civile në Institucionin e Prefektit të Qarkut dhe bashki për qëllime të informacionit, vlerësimit të riskut të rrëshqitjes së tokës si edhe komunikimit të tij
Roli shtesë	
MIE – Qendra për Grumbullimin dhe Trajtimin e Kimikateve të Rrezikshme	
Emri i M/A/I	
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Ndërmerr të gjitha masat e nevojshme për të mbrojtur substancat kimike duke respektuar me rigorozitet protokollet e depozitimit të tyre.	<ul style="list-style-type: none"> Vlerëson riskun për substancat e dëmshme kimike në vend-depozitimet e tyre dhe në mjediset magazinuese publike ose private, si pjesë e përgjegjësisë së MIE. Të evidentojë, të emërtojë, të depozitojë në vend të sigurt, të mbrojë nga lagështira, rrezatimi diellor dhe të garantojë ventilim të mirë për mbetjet dhe reagentët kimikë. Të monitorojë vazhdimisht kimikatet. Të trajnojë personelin për risqet dhe rreziqet nga menaxhimi i substancave kimike.
Roli shtesë	
Ministria e Arsimit dhe Sporteve (MAS)	
Emri i M/A/I	
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Mbështetje për strukturën e emergjencave civile. Harton dhe implementon programe edukimi dhe trajnimi për emergjencat civile.	<ul style="list-style-type: none"> Kërkon nga institucionet shtetërore dhe subjektet private që janë pronarë ose administratorë të hartojnë planet e emergjencave civile harmonizuar me planin vendor për emergjencat civile dhe me dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë të bashkive në territorin e së cilës ndodhen.
Roli shtesë	
Universiteti Politeknik i Tiranës – Instituti i Gjeoshkencave (IGJEO)	
Emri i M/A/I	
Roli kryesor	Përgjegjësitë

<p>Ofron informacion mbi meta-data për aktivitetet meteorologjike, hidrike, sizmike dhe gjeologjike në territorin e Shqipërisë, si dhe mbi parashikimin e motit. Zotëron kapacitetet monitoruese të motit dhe veprimtarisë sizmike.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Shtabi i Emergjencave të IGJEO (Urdhër Nr. 4, Datë 15.10.2020) për situatat e fatkeqësive natyrore nga tërmetet, kushte ekstreme të motit dhe hidrologjike, si dhe nga rreziqet e tjera gjeologjike. • Mbështet aktivitetin operacional dhe menaxhon situatat ekstreme nëpërmjet grumbullimit, filtrimit, orientimit dhe menaxhimit të informacionit mbështetës për vlerësimin e nivelit të rrezikut që ato shkaktojnë. • Koordinon shkëmbimin e informacionit me instancat përkatëse, AKMC, MM, etj. • Siguron në kohë informacion specifik dhe të detajuar, që buron nga monitorimi i rreziqeve natyrore, si dhe mendimi i ekspertëve. • Garanton koordinimin e Qendrave të Monitorimit në IGJEO me Drejtorinë e Teknologjisë së Informacionit, dhe grupin teknik, për mbështetjen e sigurt të aktivitetit monitorues • Mban komunikim të vazhdueshëm, nëpërmjet raporteve përditësues, me AKMC dhe MM deri në zvogëlimin e niveleve të riskut. • Siguron rritjen e vazhdueshme të kapaciteteve monitoruese dhe të vlerësimit të rreziqeve
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	Universiteti Tiranës – Instituti i Fizikës Bërthamore të Zbatuar (IFBZ)
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Funkionimi i Rrjetit Kombëtar të Monitorimit të Rrezatimeve - Fuqizimi i shërbimit dozimetrik - Mbajtja në gatishmëri e skuadrave të terrenit dhe laboratorit - Mbajtja në gjendje pune optimale e të gjitha pajisjeve matëse të radioaktivitetit 	<ul style="list-style-type: none"> • IFBZ-ja informon në kohën e duhur Komisionin e Mbrojtjes nga Rrezatimet (KMR), rreth rezultateve të matjeve dhe analizave të kryera gjatë emergjencës radiologjike lokale. • IFBZ kryen matje të radioaktivitetit dhe dozave.
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (MTM)
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Harton vlerësimin e riskut të fatkeqësive dhe evidenton masat strukturore dhe jostrukturore të nevojshme për zvogëlimin e tij Harton dhe përditëson planet e emergjencave civile sipas përgjegjësive përkatëse që burojnë nga ligji 45/2019 Ndërmerr masat strukturore dhe jostrukturore të nevojshme për rritjen e kapaciteteve të paralajmërimit të hershëm
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> Planifikon buxhetin e kushtëzuar të emergjencave civile në ligjin vjetor të buxhetit mbështetur në hapësirën fiskale në dispozicion dhe tavaneve buxhetore. Miraton detajimin e këtij buxheti në bashkëpunim me AKMC dhe ministrinë përgjegjëse për EC
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria për Europën dhe Punët e Jashtme (MEPJ)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Lehtëson koordinimin me vendet e tjera dhe organizatat ndërkombëtar në lidhje me mbrojtjen civile.	<ul style="list-style-type: none"> Ofron asistencë teknike për negociimin dhe finalizimin e marrëveshjeve në fushën e ZRF dhe MC. Merr pjesë në trajnime dhe ushtrime në fushën e ZRF dhe MC.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Drejtësisë (MD) dhe Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve (DPB)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Është përgjegjëse për koordinimin e aktiviteteve që lidhen me planet përgatitore për emergjenca civile.	<p>Ministria e Drejtësisë</p> <ul style="list-style-type: none"> Harton dhe miraton vlerësime risku për zjarret në të gjitha institucionet e varësisë. Harton dhe miraton rregulloret për mbrojtjen nga zjarri dhe shpëtimin. <p>Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Përgatit plane emergjencash për sistemin e burgjeve dhe organizon trajnime për të gjithë aktorët e përfshirë.

	<ul style="list-style-type: none"> • Organizon trajnime për menaxhimin praktik të zjarreve me pjesëmarrjen e policisë dhe strukturave civile të DPB. • Bashkëpunon me MB për certifikimin e të gjitha burgjeve me certifikata për sigurinë nga zjarri. • Ndërmerr inspektime paraprake në terren në të gjitha institucionet e varësisë për parapërgatitjet për raste të emergjencave civile. • Plotëson standardet ISO për sistemet hidrike dhe shpërndan të gjitha materiale teorike lidhur me këtë nëpër institucionet/strukturat e varësisë.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Kulturës (MK)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Harton, aprovon dhe përditëson planet për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore nga fatkeqësitë natyrore.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Në fazën e gatishmërisë, MK është përgjegjëse për: • Hartimin e planeve të evakuimit për objektet kulturore të lëvizshëm • Vendosjen e sistemeve të paralajmërimit dhe monitorimit. • Vendosjen e sistemeve zjarrfikës brenda qendrave kulturore. • Përmirësimin e kapaciteteve njerëzore dhe strukturave materiale për të reaguar në mënyrë efikase në rast emergjencash civile. • Koordinimin me institucione kombëtare dhe vendore për marrjen e masave me qëllim zvogëlimin e riskut për objektet e trashëgimisë kulturore në situata emergjencash civile. • Kryerjen e inspektimeve periodike dhe monitorimin e situatës së asketëve kulturore, në veçanti të atyre me risk të lartë nga fatkeqësitë natyrore në zonat me risk të lartë. • Zhvillimin e një baze të dhënash të vlerësimit të integruar të riskut, që përfshin: <ol style="list-style-type: none"> 1) listën e risqeve, duke identifikuar të gjitha asketët kulturore paraprakisht të dëmtuara; 2) asetet kulturore me risk të lartë ose potencialisht të rrezikuara për t'u dëmtuar në të ardhmen, bazuar në tipologjinë e riskut nga fatkeqësitë natyrore; 3) përditësim periodik çdo dy vjet i bazës së të dhënave. • Zhvillimin e vlerësimit të risqeve nga fatkeqësitë për trashëgiminë kulturore në nivel qendror, qarku dhe lokal. • Organizimin e sistemeve të paralajmërimit të hershëm, alarmeve dhe sistemeve të njoftimit në rast fatkeqësish natyrore për institucionet e specializuara për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore. • Krijimin e një Regjistri (Inventari) Dixhital në Institutin Kombëtar për Regjistrimin e Trashëgimisë Kulturore për të gjitha asetet kulturore dhe materialet arkeologjike të ekspozuar në parqet dhe sitet arkeologjike. • Zhvillimin e planeve dhe menaxhimit të riskut dhe masave të shpëtimit në raste fatkeqësish natyrore.

	<ul style="list-style-type: none"> • Zhvillimin e planeve të emergjencës rialokimin e aseteve kulturore të lëvizshme; • Koordinimin e institucioneve të varësisë me komunitetet lokale për ndërgjegjësim, monitorim dhe informim në rastet e emergjencave; • Fushatat e ndërgjegjësimit për komunitetet lokale, pronarët dhe/ose administratorët e aseteve kulturore për parandalimin e riskut nga fatkeqësitë natyrore dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore. • Stimulimi i vullnetarizmit në procesin e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore, e cila realizohet nën mbikëqyrjen e ekspertëve të trashëgimisë kulturore.
Roli shtesë	
Emri i M/A/I	Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Roli shtesë	

Seksioni 4

Përgjigja

4 Përgjigja

4.1 Përmbledhje nga praktikat më të mira të fazë së përgjigjes

Të gjitha aspektet e përgjigjes duhet të koordinohen dhe kontrollohen përmes zbatimit të një Sistemi të Menaxhimit të Emergjencave, i cili u mundëson të gjithë grupeve të interesit që të përgjigjen me efektivitet dhe efikasitet duke punuar së bashku.

Vazhdimësia e përgjigjes ndaj emergjencave

Ndodh një emergjencë/fatkeqësi

- I. Sa më shpejt që të jetë e mundur duhet ndërgjegjësimi për situatën dhe mbledhja e informacionit fillon dhe vazhdon gjatë gjithë kohës.
- II. Njoftohen autoritetet.
- III. Mobilizohen strukturat operacionale që shkojnë të parat në vendngjarje, AKMC dhe agjencitë e tjera.
- IV. Mbërrijnë strukturat operacionale që shkojnë të parat në vendngjarje dhe komunikohen mesazhet.
- V. Vazhdon mbledhja e të dhënave dhe e informacionit.
- VI. Aktivizimi i Qendrës Kombëtare Operacionale të Emergjencave Civile
- VII. Strukturat operacionale që shkojnë të parat në vendngjarje dhe agjencitë e tjera punojnë së bashku për të zgjidhur situatën.
- VIII. Menaxhimi i vazhdueshëm i riskut nga emergjencat dhe vënia në funksion e qendrave operacionale të emergjencave.
- IX. Nëse është e nevojshme, merren në konsideratë vazhdimësia e veprimtarive dhe rimëkëmbja e menjëhershme, si dhe zbatohen planet.
- X. Monitorimi dhe rishikimi periodik nga AKMC në kuadër të sistemit të koordinimit

4.2 Mbledhja e informacionit dhe menaxhimi i të dhënave

4.2.1 Informimi dhe ndërgjegjësimi mbi rreziqet

Ndërgjegjësimi ndaj rreziqeve dhe përgatitja për monitorimin e situatës janë hapat e parë për fazën e parapërgatitjes dhe të përgjigjes dhe janë detyrim për institucionet, strukturat dhe subjektet fizike dhe juridike. Këto realizohen nëpërmjet aktiviteteve të vazhdueshme, të cilat përfshijnë:

Fushatat e ndërgjegjësimit publik dhe të edukimit.

Prodhimi dhe publikimi i fletëpalosjeve, posterave, hartave të rreziqeve dhe i materialeve të tjera edukative, dhënia e informacionit nëpërmjet medias, takimeve me publikun dhe punës në shkolla dhe OJF rrit ndërgjegjësimin e publikut dhe të institucioneve për rreziqet specifike dhe njëkohësisht inkurajon pjesëmarrjen dhe komunikimin e tyre në fazën e përgjigjes ndaj emergjencave. Aktivitete të tilla duhet të zhvillohen nga institucione dhe struktura përgjegjëse e të bashkërendohen nga AKMC-ja. Këto mund të mbështeten në kapacitetet e grupeve të punës dhe duhet të bashkërendohen me administratën lokale, median e shkruar dhe elektronike, KKSH-në si dhe strukturat e tjera. Duke përdorur shprehjet dhe idetë e duhura, duhet të synohet sensibilizimi dhe ndërgjegjësimi i grupeve, si më poshtë:

Drejtuesit në nivel qarku dhe bashkie.

- Institucionet qeveritare me role kyç në fushën e ZRF dhe MC.

- Zyrtarë të tjerë me rol kyç dhe vendimmarrësit në zyrat publike dhe në sektorin privat.
- Grupet e identifikuara të komunitetit në zonat urbane, familjet dhe komunitetin në zonat rurale.
- Vullnetarët, organizatat qeveritare dhe organizatat jofitimprurëse.
- Publiku i gjerë, duke përfshirë grupet më të prekura të shoqërisë, si: gratë, fëmijët, familjet e mëdha, grupet e të moshuarve dhe të minorenëve
- Komuniteti diplomatik dhe donatorët.

Planet dhe stërvitjet.

Në mënyrë që planet e hartuara të jenë sa më afër përballimit të realitetit dhe ngjarjes, duhet të bashkërendohen veprimtaritë praktike të të gjitha institucioneve dhe të strukturave pjesëmarrëse.

Gjatë zhvillimit të stërvitjeve simuluese, stërvitjeve të strukturave drejtuese dhe testimit në terren të planeve të evakuimit, si dhe të planeve operacionale të hartuara, bazuar në hartat e rreziqeve të zonës, duhet të përqendrohet vëmendja tek rreziqet specifike.

Institucionet qendrore dhe strukturat e niveleve të ndryshme kanë detyrime për përgatitjen dhe zhvillimin e stërvitjeve të ndryshme dhe për testimin e planeve. Në këto stërvitje rëndësi kryesore ka aftësimi i strukturave për menaxhimin e emergjencave civile.

Institucionet dhe strukturat që përgatitin dhe zhvillojnë stërvitje me tematike nga emergjencat civile, detyrohen të informojnë dhe të bashkërendojnë veprimtarinë e tyre me strukturat e mbrojtjes civile.

4.2.2 Puna në partneritet dhe bashkëpunimi ndërmjet agjencive

Bashkëpunimi gjatë fazave të mbrojtjes civile është thelbësor për të pasur aktivitete të suksesshme dhe të qëndrueshme. MAI-të mund të punojnë së bashku në projektet e lehtësimit dhe të gatishmërisë, duke lejuar ndarjen e asetëve dhe të burimeve, duke përfshirë të financat dhe stafin. Gjatë fazës së përgjigjes dhe rimëkëmbjes, MAI-të nuk mund të zgjidhin të vetme situata emergjente me të cilat përballen.

Ministritë dhe institucionet qendrore shqiptare janë përgjegjëse në aspektin strategjik (dhe ligjor) për planifikimin e buxheteve vjetore dhe ky bashkëpunim strategjik duhet të pasqyrohet në nivelet e ndryshme të mbrojtjes civile, veçanërisht në angazhimet operacionale, në fazën e përgjigjes dhe rimëkëmbjes.

Ekzistojnë shumë terma sinonime që përfaqësojnë bashkëpunimin ndërmjet agjencive, ku përfshihen koordinimi ndërmjet agjencive, operacionet e përbashkëta dhe ndërveprueshmëria. Ato nënkuptojnë të njëjtën gjë në rastet kur agjencitë punojnë së bashku për të zgjidhur situatat emergjente. Për të qenë më i qartë, Plani Kombëtar për Emergjencat Civile do të përdorë termin “**ndërveprueshmëri**”.

Ndërveprueshmëria

Ekzistojnë shumë tema të përbashkëta të përgjigjes që vlejnë për të gjithë organizatat e grupeve të interesit dhe strukturat operacionale. Për të garantuar një qasje bashkëpunuese, i gjithë stafi duhet të jetë i njohur me elementet e rëndësishme të bashkëpunimit ndërmjet agjencive, me qëllim që të zhvillojë një përgjigje të integruar.

Parimet e ndërveprueshmërisë

Këto parime zbatohen për nivelet e koordinimit strategjik (kombëtar) dhe operacional (rajonal/vendor).

Tab. 4.1 Parimet e ndërveprueshmërisë

BASHKË VENDOSJA / GRUMBULLIMI
Në nivele të ndryshme, agjencitë duhet të grupohen së bashku (QOEC) për të planifikuar dhe zbatuar një përgjigje efektive.
KOMUNIKIMI
Rrjetet dhe burimet e komunikimit duhet të planifikohen paraprakisht, të jenë lehtësisht të kuptueshme dhe të jenë të përbashkëta ndërmjet strukturave operacionale.
KOORDINIMI
Koordinim duke rënë dakord rreth agjencisë udhëheqëse (nëse nuk është AKMC). Identifikimi i burimeve, aftësive dhe prioriteteve.
TË KUPTUARIT E RISKUT NË MËNYRË TË PËRBASHKËT
Të bashkëpunohet për të kuptuar riskun duke ndarë informacion rreth mundësisë dhe ndikimit të mundshëm të kërcënimeve dhe rreziqeve për të arritur dakordësi për masat e kontrollit.
NDARJA E VAZHDUESHME E NJOHURIVE MBI SITUATËN
Për të pasur ndërveprueshmëri të suksesshme, nevojitet një organ koordinues në fazat e përgjigjes dhe rimëkëmbjes. Ky rol duhet të ndërmerret nga Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile përmes zbatimit të një Sistemi të Menaxhimit të Emergjencave.

4.2.3 Njohuritë mbi situatën

Njohuritë mbi situatën mund të përkufizohen si:

“Njohuri të detajuara të rrethanave, pasojave të menjëhershme dhe implikimeve të emergjencës, si dhe një vlerësim i aftësive të disponueshme dhe prioriteteve të shërbimeve të emergjencave dhe agjencive të përgjigjes”.

E thënë thjeshtë: Njohuritë mbi situatën nënkuptojnë njohjen dhe vlerësimin e rrethanave, hapësirave dhe njerëzve përreth, si dhe të të gjitha vendimeve, rreziqeve, risqeve dhe ngjarjeve të mundshme.

Ekzistojnë pesë elementë që janë thelbësore për njohjen e mirë të situatës:

- I. Përcaktimi i kërkesave për informacion
- II. Përcaktimi i mënyrës së mbledhjes së informacionit
- III. Marrja e vendimit rreth analizuesit të informacionit
- IV. Përcaktimi i mënyrës së ndarjes së informacionit
- V. Përzgjedhja e teknologjisë që do të ndihmojë në komunikimin dhe menaxhimin e informacionit

Mbledhja e informacionit i jep mundësi drejtuesit të njohë situatën dhe mundëson vendimmarrjen e informuar. Gjatë periudhës fillestare të një emergjence, përpjekjet duhet të fokusohen në marrjen e njohurive mbi situatën dhe në vendosjen e prioriteteve të emergjencës. Është thelbësore që të ekzistojë një aftësi e mirëpërcaktuar për mbledhjen e informacionit operacional.

Ndërgjegjësimi për situatën përfaqëson perceptimin dhe të kuptuarit që Drejtuesi i Operacionit ka për situatën e emergjencës, duke përfshirë rreziqet, risqet dhe aktivitetet operacionale të tij. Gjithashtu merr në konsideratë mënyrën se si Drejtuesi i Operacionit parashikon zhvillimin e situatës duke analizuar veprimet që do ndërmerren. Ndërgjegjësimi sa më i plotë i situatës është

thelbësor për proces me vendimmarrjen e duhur. Është e rëndësishme që drejtuesit e operacionit të sigurojnë që gjatë dorëzimit të komandës të ruhet niveli i ndërgjegjësimit për situatën.

Tri fazat e ndërgjegjësimit të situatës janë:

- I. Mbledhja e informacionit
- II. Kuptimi i informacionit
- III. Parashikimi

Në përputhje me tre fazat e ndërgjegjësimit të situatës, Drejtuesit e Operacionit duhet:

- I. Të njohin burimet e informacionit në dispozicion për një situatë të caktuar; kjo do t'i ndihmojë ata të marrin dhe të ruajnë nivelin e duhur të ndërgjegjësimit për situatën.
- II. Të jenë në gjendje të kuptojnë dhe të interpretojnë informacionin e mbledhur, së bashku me njohuritë dhe përvojën e tyre të kaluar, në një pamje koherente për të kuptuar situatën; ky proces do të vazhdojë gjatë gjithë situatës emergjente.
- III. Të jenë në gjendje të parashikojnë se si një incident do të zhvillohet dhe do të ndryshojë bazuar në të kuptuarit e tyre; në veçanti, ata duhet të jenë në gjendje të parashikojnë ndikimin e veprimeve të tyre në zhvillimin dhe rezultatet e emergjencës.
- IV. Drejtuesit e operacionit duhet të jenë të vetëdijshëm për faktorët që mund t'i ndihmojnë ata të marrin dhe të ruajnë ndërgjegjësim efektiv për situatën. Ata duhet të kuptojnë se si të vendosin mjetet për të monitoruar territorin operacional për të zbuluar ndryshimet dhe për të kuptuar saktë situatën në çdo moment.

Kjo mund të përfshijë përdorimin e:

- Burimeve mbështetëse të Drejtuesit
- Një strukturë drejtuese operacionale të përshtatshme
- Një rrjetë efektiv komunikimi
- Sigurisë operacionale
- Monitorimit aktiv

Ndërgjegjësimi efektiv i situatës siguron që interpretimi të pasqyrojë situatën aktuale. Drejtuesit e operacionit duhet të jenë të vetëdijshëm për faktorët që mund të ndikojnë negativisht në ndërgjegjësimin e tyre për situatën. Këto mund të përfshijnë:

- Stresin
- Lodhjen
- Paragjykimet që ndikojnë në marrjen e vendimeve, kujtesën dhe ndërveprimet me të tjerët
- Komunikimi i dobët, për shembull përmbledhjet e pastrukturuara
- Hapësira e tepruar e kontrollit
- Shpërqëndrimet gjatë detyrave kritike
- Supozimet që nuk janë konfirmuar si të sakta
- Menaxhimi i dobët i informacionit, për shembull, dështimi në regjistrimin ose verifikimin e informacionit

Përgjegjësitë e personelit në ndërgjegjësimin për situatën

Ndërsa personeli kryen detyrat e tij, ata mund të marrin informacione të reja rreth rreziqeve ose risqeve. Secili person ka përgjegjësinë të plotësojë vlerësimin e tij të rrezikut dhe t'ia japë këtë Drejtuesit të Operacionit, sipas rastit. Ky informacion i ri mund të ndikojë në planin operacional dhe sigurinë e njerëzve, pronës ose mjedisit. Prandaj është e rëndësishme që personeli të jetë i

vetëdijshëm për përgjegjësitë e tij për identifikimin e rreziqeve dhe vlerësimin e riskut, për të mbështetur ndërgjegjësimin e saktë të situatës

Mbledhja e informacionit

Për të perceptuar me saktësi një situatë emergjente, Drejtuesi i Operacionit duhet të mbledhë dhe kuptojë informacionin për të mundësuar parashikimin e saktë se si mund të zhvillohet ajo dhe cili mund të jetë ndikimi i një ndërhyrjeje në zhvillimin e saj.

Sigurimi i informacionit kritik për riskun është thelbësor për të siguruar operacione të sigurta. Vendimmarrja e komandës mund të ndikohet ndjeshëm nëse ka mungesë informacioni për riskun ose kur informacioni nuk është transmetuar saktësisht. Personelit të QKOEK shpesh do t'i kërkohet të marrë dhe të komunikojë informacione kritike për riskun. Në rastet kur informacioni kritik për riskun përfshihet në detajet fillestare, ai duhet të jetë i lehtë për t'u identifikuar.

Një nga detyrat e Drejtuesit të Operacionit është aplikimi i masave të përshtatshme të kontrollit. Për të qenë në gjendje ta bëjnë këtë, ata duhet të jenë në gjendje të mbledhin të gjithë informacionin e disponueshëm për një situatë emergjente. Kjo ka të ngjarë të përfshijë: informacion nga faza e para-planifikimit, të tilla si informacioni i riskut, i disponueshëm në format elektronik ose të shkruar.

Drejtuesi i Operacionit do të mbledhë informacion nga një shumëllojshmëri burimesh për të fituar ndërgjegjësim të saktë të situatës. Shërbimet e Përgjigjes ndaj emergjencës duhet të sigurojnë që Drejtuesi i Operacionit të ketë akses në të gjithë informacionin e disponueshëm dhe të nevojshëm.

Rëndësia e mbledhjes së saktë dhe në kohë të informacionit nuk mund të mbi-vlerësohet. Mbledhja e informacionit së bashku me ndërgjegjësimin e situatës është thelbësore për vendimmarrjen gjatë një ndërhyrjeje në fazën e Përgjigjes. Informacioni mund të mblidhet nga një sërë burimesh. Në vijim është lista me burimet e mundshme të informacionit në Shqipëri.

- Qendrat e dërgimit/kontrollit të shërbimeve të emergjencës
- Personi përgjegjës
- Njerëzit e përfshirë/ prekur
- Dëshmitarët
- Personeli:
 - Inteligjencëa operacionale
 - Informacion mbi sigurinë
 - Agjencitë e tjera
- Informacioni i riskut specifik për zonën
- Informacioni i zonës si p.sh.
 - Harta
 - Strategjitë e evakuimit
 - Planet e emergjencës
 - Vrojtme në terren
- Pajisjet audio dhe vizuale, duke përfshirë:
 - Televizion me qark të mbyllur (CCTV)
 - Burimet ajrore si helikopterët, satelitët dhe dronët (të klasifikuar si një lloj sistemi i avionëve pa pilot nga Autoriteti i Aviacionit Civil)
 - Kamerat e inspektimit
 - Detektorë audio direkt

- Pajisje robotike që mund të shfrytëzohen

4.3 Aktivizimi i përgjigjes në Shqipëri

Në kuptimin e këtij kapitulli:

Emergjenca të shkallës më të ulët do të përfshijnë:

- Emergjencat civile që në kuptimin e ligjit 45/2019 emërtohen emergjenca civile vendore dhe emergjenca civile rajonale,
- Emergjencat civile vendore dhe ato rajonale të cilat mund të kërkojnë edhe aktivizimin e disa kapaciteteve operacionale shtesë të institucioneve dhe strukturave qendrore.
- Emergjencat civile kombëtare për të cilat nuk shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore.

Emergjenca civile të shkallës më të lartë do quhen emergjencat civile që sipas ligjit 45/2019 emërtohen emergjenca civile kombëtare dhe për të cilat **shpallet** gjendja e fatkeqësisë natyrore.

Sistemi i Mbrojtjes Civile (SMC) vepron si një sistem i strukturuar i menaxhimit të emergjencave dhe mbulon qeverinë, ministritë dhe agjencitë. SMC është fleksibël dhe i përshtatshëm në lidhje me një emergjencë të caktuar. SMC ka katër faza aktivizimi:

Tab. 4.2 Etapat e aktivizimit të fazës së Përgjigjes

Alarm për rritjen e gatishmërisë	Etapa I	Të gjitha masat për njoftimin e parë Mbledhja e informacionit Sinjalizimi për të rritur gatishmërinë
Vendosja e gjendjes së gatishmërisë	Etapa II	Gatishmëri e plotë Njoftimi i situatës së pashmangshme
Aktivizimi	Etapa III	Dislokimi i plotë dhe mobilizimi
Dalja nga situata	Etapa IV	Rikthimi i burimeve në veprimtaritë e zakonshme

Etapa I-rë: Alarm për rritjen e gatishmërisë vendoset në çastin e marrjes së njoftimit paraprak ose të informacionit për mundësinë e ndodhjes së një ngjarjeje e cila mund të shoqërohet me dëmtime në njerëz dhe dëme materiale.

Etapa I. "Alarm për rritjen e gatishmërisë"	
Drejtori i AKMC:	Kontrulli i realizimit të aktivitetit
1. Informon Ministrin e përgjegjës për mbrojtjen civile për kalimin në gjendjen "Alarm për rritjen e gatishmërisë".	
2. Komunikon me Prefektët dhe kryetarët e bashkive në rrezik në lidhje me situatën.	
3. Informon të gjitha institucionet dhe strukturat e dhura në lidhje me situatën.	
4. Informon institucionet dhe strukturat përkatëse monitoruese dhe informuese/njoftuese dhe kërkon prej tyre monitorimin e vazhdueshëm të rrezikut dhe dhënien e informacionit të vazhdueshëm dhe parashikimin për zhvillimin situatës.	

5. Verifikon nëse QKOEK ka staf të mjaftueshëm dhe të pajisur për punë 24 orë gjatë etapës “Alarm për rritjen e gadishmërisë”.	
6. Kontrollon mjetet e komunikimit, numrat e telefonave celularë, radiot, llampat e ndriçimit dhe siguron që telefonat të jenë të karikuar. Kërkohen numra telefonikë shtesë dhe njoftohen operatorët e komunikimit për situatën.	
7. Verifikon nëse mjetet e transportit të AKMC janë në gadishmëri, të pajisura me mjetet e nevojshme, karburant dhe nëse kanë rezervë karburanti.	
8. Kërkon informacion për rezervën cash (monedhë) që mban AKMC dhe Ministria përgjegjëse për mbrojtjen civile, për situatat emergjente.	
9. Kërkon nga Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale të Shtetit (DPRMSH) konfirmimin e nivelit të stokut, gjëndjen dhe vendndodhjen.	
10. Siguron informacion të saktë për të bërë paralajmërimet e hershme dhe këshillimet e duhura për publikun me anë të mjeteve të informimit.	
11. Përgatit informacion të përmbledhur për përfaqësuesit e Qeverive, Donatorët, OKB-së, BE, BB, KKSH, organizatat jo fitimprurëse në vend dhe kontribuesit e tjerë.	

Etapa II-të: Vendosja e gjendjes së gatishmërisë. **Gjendja e gatishmërisë** vendoset kur një rrezik i afërt konsiderohet i pashmangshëm dhe mund të shoqërohet me dëme në njerëz dhe materiale.

Etapa II: Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë.	
Drejtori i AKMC-së	<i>Kontrulli i realizimit të aktivitetit</i>
1. Informon Ministrin përgjegjës për mbrojtjen civile rreth situatës dhe nevojës për fillimin e etapës 2 “Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë”, i cili pas konsultimeve dhe vlerësimeve vendos fillimin e kësaj etape.	
2. Mbledh pranë AKMC, KTK-në dhe kërkon përgatitjen për procesin e marrjes së vendimeve, takimeve informative për median dhe partnerët.	
3. Komunikon me Prefektin dhe kryetarët e bashkive në rrezik, duke kërkuar të mbledhin KMCQ dhe KMCB dhe ndjekjen e situatës sipas planeve përkatës për emergjencat civile.	
4. Informon të gjitha institucionet dhe strukturat e duhura, veçanërisht ato që përfshihen në përgjigjen e parë (njoftimi paraprak/informimi i publikut, evakuimi, kërkim-shpëtimi, ndihma e parë, zjarrfikësi, dhe sigurimi i vendeve të strehimit të përkohshëm).	
5. Komunikon me institucionet dhe strukturat përkatëse monitoruese dhe informuese/njoftuese dhe kërkon prej tyre monitorimin e vazhdueshëm të rrezikut dhe dhënien e informacionit të vazhdueshëm për parashikimin e situatës, informacioni i cili i dërgohet në mënyrë të menjëhershme Ministrin përgjegjës për mbrojtjen civile.	
6. Siguron dërgimin urgjent të të gjitha të dhënave dhe parashikimeve tek strukturat e planifikimit dhe mbrojtjes civile në Qarqet dhe bashkitë në rrezik.	
7. Harton Raportin e Parë për Situatën dhe informacione të rezervuara të cilat sipas rastit i dërgohen Këshillit të Ministrave, Komitetit të Mbrojtjes Civile, institucioneve dhe ministrive përkatëse të linjës dhe një	

përmbledhje të këtij Raporti ia dërgon Prefektëve të Qarqeve dhe Kryetarëve të bashkive të rrezikuara nga fatkeqësia.	
8. Kontrollon dhe konfirmon që të gjitha masat e mëparshme të jenë përmbushur. QKOEK-ja punon me staf të plotë, të pajisur për të punuar në Etapën “ Vendosija e gjendjes së Gatishmërisë” për 24 orë.	
9. Krijon Grupe të Përbashkëta Vlerësimi për në zonat e rrezikuara nga fatkeqësia, verifikimin e të dhënave për situatën dhe në mbështetje të strukturave të emergjencave civile.	
10. Përgatit materiale paraprake mbi dëmet, nevojat e pritshme dhe forcat operacionale që mund të përfshihen për përballimin e emergjencave, nisur nga informacionet, për zonën, natyrën e fatkeqësisë, të dhënat GIS, vlerësimin e risqeve etj.	
11. Përgatit informacione për publikun, median dhe raporte periodike për instancat Qeveritare, Donatorët, KKSH, dhe OJF-të interesuara.	

Etapa III-të: Aktivizimi fillon në rastet kur një ngjarje e papritur ka shkaktuar dëmtime në njerëz dhe materiale ose kur një ngjarje e ngadaltë është në zhvillim e sipër dhe mund të sjellë të njëjtat pasoja të cilat tejkalojnë mundësitë për t'u përballuar nga strukturat e Mbrojtjes Civile në nivel vendor. Ministri përgjegjës për mbrojtjen civile është autoriteti që njofton fillimin e etapës 3, “aktivizimit”, duke angazhuar vetëm strukturat e përhershme që në misionin e tyre kanë detyra për mbrojtjen civile.

Në rastet e emergjencave civile kombëtare dhe në të cilat shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore, me vendim të Këshillit të Ministrave krijohet KNEC-ja. Në mbledhjen e tij të parë, KNEC-ja emëron DQO-në, që do të marrë drejtimin e përgjithshëm për përgjigjen në nivel kombëtar dhe asistencën ndërkombëtare, nëse është e nevojshme.

Etapa III: Aktivizimi.	
<i>Për emergjenca të shkallës më të ulët:</i> <i>Ministri përgjegjës për mbrojtjen civile:</i>	<i>Kontrolli i përfundimit të aktivitetit</i>
1. Sigurohet për aktivizimin e strukturave dhe kapaciteteve të përgjigjes në nivel bashkie dhe qarku, duke përfshirë dhe vënien në funksion të KMCQ dhe KMCB.	
2. Kërkon informacion nga Prefekti dhe AKMC, rreth situatës së emergjencës dhe gjendjes me deklarin e etapës III-të “ Aktivizimi”.	
3. Qëndron në kontakt me organizmat dhe donatorët brenda vendit, për sigurimin e mundësive të mbështetjes.	
4. Kërkon aktivizimin e menjëhershëm të institucioneve dhe strukturave qendrore operacionale të nevojshme.	
5. Nëse është e nevojshme, Ministri përgjegjës për mbrojtjen civile (në rastet e fatkeqësive natyrore) ose Ministra te tjerë në bashkë propozim me Ministrin përgjegjës për mbrojtjen civile (në rastet e fatkeqësive të tjera), i propozojnë Kryeministrit deklarin e gjendjes së Fatkeqësisë natyrore për zonën e prekur.	
<i>Drejtori i AKMC-së</i>	
7. Nëse nuk është bërë ende (për rastet e emergjencave të menjëhershme), mbledh pranë QKOEK-së atë pjesë të KTK të domosdoshme për konsultime sipas llojit të emergjencës dhe fillon përgatitjen për procesin e marrjes së vendimeve.	

8. Nëse nuk është bërë ende, krijon Grupe të Përbashkëta Vlerësimi për t'u dërguar në zonat e prekura nga fatkeqësia, për verifikimin e të dhënave për situatën dhe mbështetjen e autoriteteve vendore dhe në nivel qarku.	
9. Kërkon informacion periodik rreth situatës në terren, nga Grupet e Përbashkëta të Vlerësimit dhe KMCQ dhe KMCB e qarqeve dhe bashkive të prekura.	
10. Harton Raportin e Parë për Situatën dhe informacione të rezervuara të cilat sipas rastit i dërgohen Këshillit të Ministrave, institucioneve dhe ministrive përkatëse të linjës dhe një përmbledhje të këtij Raporti ia dërgon Prefektëve të Qarqeve dhe Kryetarëve të bashkive të rrezikuara nga fatkeqësia.	
11. Komunikon me institucionet dhe strukturat monitoruese dhe informuese/njoftuese dhe kërkon prej tyre monitorimin e vazhdueshëm të rrezikut dhe dhënien e informacionit të vazhdueshëm për parashikimin e situatës, informacioni i cili i dërgohet në mënyrë të menjëhershëm Ministrit përgjegjës për mbrojtjen civile.	
12. Dërgon menjëherë të gjitha të dhënat dhe parashikimet për strukturat e mbrojtjes civile në nivele të ndryshme.	
13. Siguron që QKOEK-ja e përbërë nga stafi i përhershëm të mbështetet fillimisht nga stafi tjetër i Drejtorisë së Gatishmërisë dhe Koordinimit të Përgjigjes Emergjente dhe gradualisht në varësi të përshkallëzimit të situatës edhe nga staf shtesë i AKMC-së, të pajisur për të punuar 24 orë dhe pranë saj është gati vënia në funksion të plotë e Ekipit të Menaxhimit të Emergjencës Civile.	
14. I propozon Ministrit përgjegjës për mbrojtjen civile për të kërkuar asistencë ndërkombëtare, për pranimin apo refuzimin e asistencës ndërkombëtare për emergjencën me ekipe, mallra ushqimore dhe joushqimore, asistencë teknike, makineri, pajisje, në vlerë monetare dhe në ekspertë për shërbime të ndryshme,	
15. Përgatit informacione për publikun, median dhe raporte periodike për instancat Qeveritare, Donatorët, KKSH, dhe OJF-të e interesuara.	
<i>Për emergjenca të shkallës më të lartë:</i> <i>Pas emërimit, DQO do të sigurojë këto aktivitete:</i>	
16. Verifikon që hapat e sipërshënuara 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 janë përmbushur dhe në plotësim të pikës 13, Ekipi i Menaxhimit të Emergjencave Civile në QKOEK është vënë në funksion të plotë.	
17. Verifikon faktin nëse në qarqet dhe bashkitë e prekura: <ul style="list-style-type: none"> • Drejtuesi i Operacionit në Qark (DOQ) dhe Drejtuesi i Operacionit në Bashki (DOB) janë caktuar dhe janë aktivë. • Qendra Operacionale e Emergjencave Civile në Qark (QOECQ) dhe Qendra Operacionale e Emergjencave Civile në Bashki (QOECB) janë aktivizuar në funksion të menaxhimit të emergjencës 	
18. Në varësi nga nevojat, i propozon KNEC kërkesat për asistencë ndërkombëtare apo refuzimin e asistencës ndërkombëtare për emergjencën me ekipe, mallra ushqimore dhe joushqimore, asistencë teknike, makineri, pajisje, në vlerë monetare dhe në ekspertë për shërbime të ndryshme	
19. Nëpërmjet EMEC, drejton të gjithë operacionet e strukturave qendrore dhe ndërkombëtare në mbështetje të drejtuesve të operacioneve në qark dhe bashki.	

19. Përgatit raporte për situatën, kërkesa për ndihmë dhe draft-aktesh të ndryshme, komunikon me median e publikun dhe inspekton direkt operacionet në terren.	
--	--

Etapa IV-t: Dalja nga situata Njoftimi për këtë etapë, bëhet nga i njëjti autoritet që ka njoftuar fillimin e fazës I, II ose III.

Në etapën IV, “dalja nga situata”, mund të kalohet:

- Menjëherë pas etapës së I-rë ose të II-të dhe pa kaluar situatën e fatkeqësisë
- Nga etapa III-të kur një ngjarje ka ndodhur realisht.

Etapa e IV-rt, paraqet situatën normale, kur nuk ekziston më kërcënim i drejtpërdrejtë.

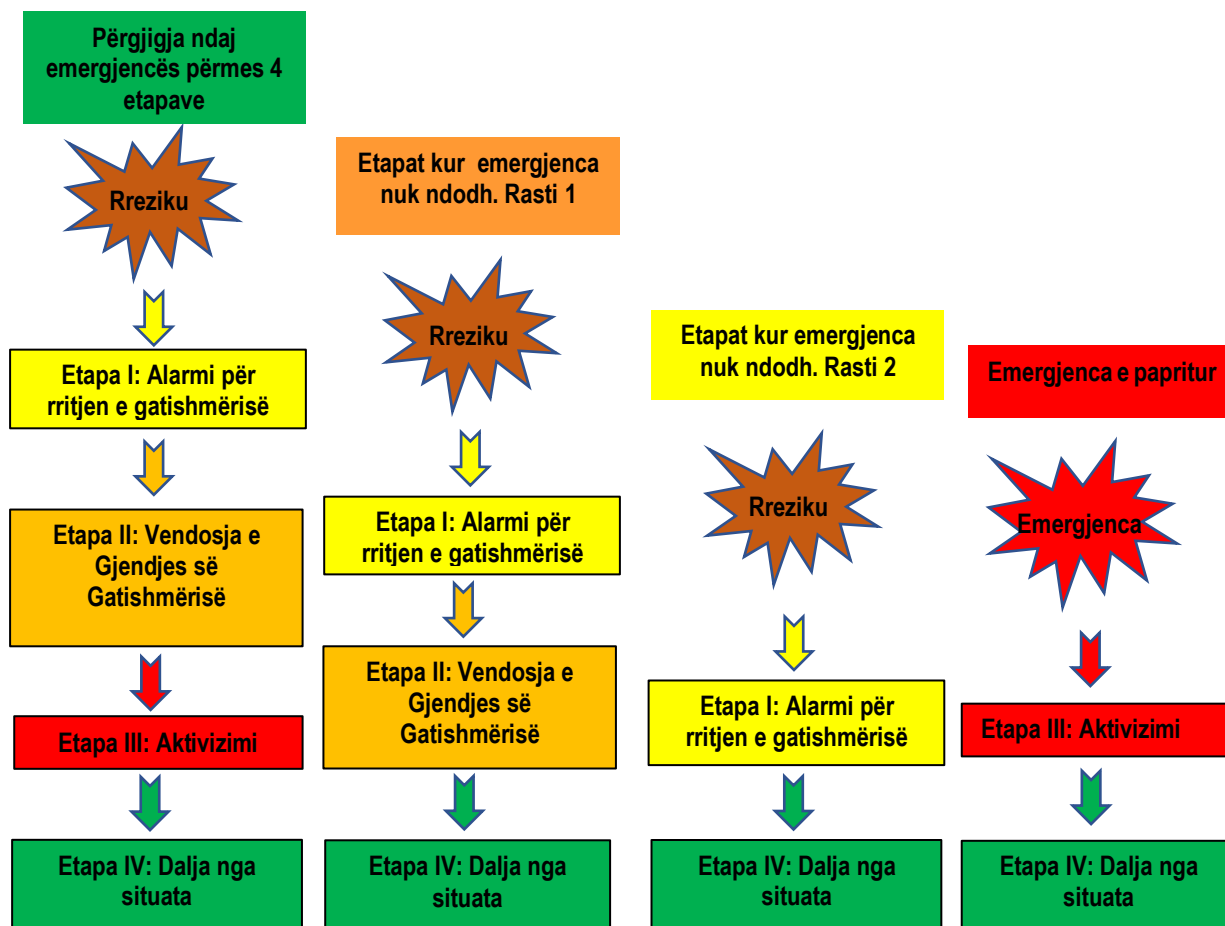
Në çdo rast dalja nga situata bëhet kur:

- Është bërë vlerësimi i plotë i situatës
- Kërcënimi i fatkeqësisë është zvogëluar
- Operacionet e ndihmës kanë dhënë rezultatet e duhura
- Nevojat më imediate janë plotësuar

Etapa IV: Dalja nga Situata.	
<i>Drejtori i AKMC-së ndjek etapën 4 “Daljen nga Situata”.</i>	<i>Kontrolli përfundimit të aktivitetit</i>
1. Komunikon me Prefektët e qarqeve dhe kryetarët e bashkive të prekura.	
2. Verifikon që informacioni dhe këshillat e duhura i janë transmetuar publikut nëpërmjet mjeteve të informimit publik.	
3. Informon të gjitha institucionet dhe strukturat operacionale rreth gjendjes “Dalja nga Situata”.	
4. Informon institucionet dhe strukturat monitoruese dhe informuese/njoftuese rreth gjendjes “Dalja nga Situata”.	
5. Harton Raporte Përfundimtare të Situatës dhe i shpërndan në të gjitha institucionet dhe ministrinë përkatëse dhe sipas rastit tek Prefektët e qarqeve dhe bashkive të prekura.	
6. Përgatit informacion përmbledhës, për njoftimin e Etapës “Dalja nga Situata”, për median, Donatorët, OKB-në, BE, BB, KKSH dhe përfaqësuesit e OJF-ve.	
7. Mbledh të gjitha të dhënat, raportet, hartat, dhe korrespondencën duke i vendosur ato në dosjet përkatëse nën datën/numrin dhe titullin përkatës.	
8. Siguron rikthimin e QKOEK-së në gjendjen normale të punës me kapacitet të plotë.	
9. Kthen çdo pajisje të marrë hua nga institucionet dhe strukturat e tjera.	
10. Kontrollon që mjetet e transportit të AKMC të jenë kthyer në vendin e parkimit, kutitë e pajisjeve të punës të jenë plotësuar me materialet shtesë dhe nëse është e nevojshme të jenë kryer shërbimet shtesë të riparimit dhe furnizimi me karburant.	
11. Kërkon inventarin e gjendjes financiare dhe mbledhjen e faturave përkatëse.	

12. Kontrollon mjetet e komunikimit, rishikimin e numrave të telefonave celularë, nëse është e nevojshme pajisjet e ndriçimit etj.	
13. I kërkon DPRMSH të kontrollojë dhe të plotësojë nivelin e rezervës Materiale të Shtetit.	

Fig. 4.1 Aktivizimi sipas etapave në raste të ndryshme

4.4 Rolet dhe përgjegjësitë gjatë fazës së përgjigjes në nivel qarku dhe bashkie

Menjëherë pas informimit rreth ndonjë situatë emergjente, ose ngjarjeve të mundshme të cilat mund të shkaktojnë një emergjencë në nivel rajonal, qarku ose vendor, prefektët, strukturat e planifikimit dhe mbrojtjes civile dhe/ose kryetarët e bashkive do të ndërmarrin veprimet e duhura në mbështetje dhe plotësim të nevojave të fazës së përgjigjes.

Prefekti i qarkut	Kontrulli i përfundimit të aktivitetit
1. Verifikojnë dhe japin informacion QKOEK-së për ngjarje të mundshme rreziku që mund të çojnë në situatë emergjente. (Etapa 1. Alarmi për rritjen e gatishmërisë).	
2. Sigurojnë raporte të vazhdueshme me gojë dhe me shkrim rreth zhvillimit të situatës. (Etapa 2. Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë)	
3. Mbledh KMCQ. (Etapa 2. Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë)	

4. Cakton DOQ. (Etapa 2. Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë)	
5. Harton Raporte Ditore për Situatën dhe i raporton në mënyrë të vazhdueshme QKOEK-së. (Etapa 2. Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë dhe Etapa 3. Aktivizimi)	
6. Detyrat, funksionet dhe përgjegjësitë e veçanta të paraqitura në këtë plan për Nivelin e Qarkut	
Bashkia	
1. Jep informacion për Prefektin, QOECQ ose direkt në QKOEK rreth ngjarjeve të mundshme të rrezikut. (Etapa 1. Alarmi për rritjen e gatishmërisë)	
2. Mbledh KMCB . (Etapa 2. Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë)	
3. Harton raporte të situatës me shkrim për Prefektin, QOECQ ose direkt për QKOEK. (Etapa 2. Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë dhe Etapa 3 Aktivizimi).	
4. Cakton DOB. (Etapa 2. Vendosja e gjendjes së Gatishmërisë)	
4. Ndjek detyrat, funksionet dhe përgjegjësitë e veçanta të planifikuara në këtë plan për bashkitë.	

4.5 Burimet dhe kapacitetet kombëtare për Përgjigjen në rastet e EC

Ministritë e linjës dhe institucionet e tjera shtetërore zotërojnë kapacitete të ndryshme, të cilat duhet të vihen në eficiencë nëse ndodh një emergjencë civile.

Strukturat operacionale të mbrojtjes civile të dërgojnë në AKMC në muajin Janar të çdo viti “Kapacitet Operacionale për përballimin e Emergjencave Civile” të rishikuara dhe të cilat do të shërbejnë për përgjigjet ndaj emergjencave.

4.6 Detyrat dhe aktivitetet kryesore të fazës së përgjigjes

Përgjigja ndaj emergjencave civile krijon një situatë të aktivizimit të njëkohshëm, në të cilën drejtuesit dhe koordinatorët duhet të njihen plotësisht, ndërsa emergjenca vazhdon. Komunikimi dhe koordinimi efektiv ka një rëndësi kyç në ecurinë e aktiviteteve në fazën e Përgjigjes.

<p>Koordinimi i Përgjithshëm: Emergjenca të shkallës më të ulët</p> <p>Koordinimi i përgjithshëm i përgjigjes kombëtare dhe ndërkombëtare është nën përgjegjësinë e MM</p>
<p>Koordinimi i Përgjithshëm: Emergjenca të shkallës më të lartë</p> <p>Bashkërendimi i përgjithshëm i përgjigjes kombëtare dhe ndërkombëtare është nën përgjegjësinë e KNEC, që mbështetet dhe këshillohet nga AKMC.</p> <p>KNEC, ka rol bashkërendues me ministritë e linjës, institucionet dhe strukturat monitoruese dhe informuese/njoftuese. DQO dhe KNEC mbështeten nga grupi i UN OCHA, ekipi e UNDAC (UN Disaster Assessment and Coordination – ekipi e Kombeve të Bashkuara për Vlerësimin dhe Koordinimin e Fatkeqësisë) dhe ekipi i Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të Bashkimit Evropian(MMCBE) ky i fundit i integruar ose jo në UNDAC</p>
<p>Aktivizimi dhe koordinimi i Strukturave Operacionale të nivelit vendor</p> <p>Aktivizimi i forcave operacionale në nivel bashkie, bëhet nga kryetari i bashkisë, ndërsa bashkërendimi i strukturave të Policisë së Shtetit (PSH), Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimit (MZSH), Forcave të Armatosura (FA) dhe Shërbimit të Urgjencës Mjekësore (SHUM) në nivel qarku dhe i strukturave që vijnë në ndihmë, janë përgjegjësi e Prefektit, i cili këshillohet nga KMCQ.</p>

Aktivizimi dhe Bashkërendimi i Strukturave Operacionale Aktive dhe Strukturave Operacionale Mbështetëse Kombëtare

Në rast se nuk janë mobilizuar ende, Drejtuesi Qendror i Operacionit u kërkon institucioneve përkatëse, aktivizimin e Strukturave Operacionale Aktive dhe Strukturave Operacionale Mbështetëse Kombëtare. Bashkërendimi i aktiviteteve të FA, PSH, MZSH, SHUM etj., është përgjegjësi e DQO dhe mbështetet nga Ekipi i Menaxhimit të Emergjencës Civile.

Operacionet e Kërkim-Shpëtimit (SAR – Search and Rescue)

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA emërohet Koordinator Kombëtar i Kërkim Shpëtimit në Republikën e Shqipërisë. Koordinatori Kombëtar i SAR drejton operacionet e kërkim-shpëtimit përmes Qendrës Kombëtare të Kërkimit dhe Shpëtimit.

Përveç strukturave të FA, struktura mbështetëse të SAR jashtë sistemit të FA janë: Forcat, mjetet dhe pajisjet e tjera në dispozicion të strukturave të Ministrisë së Brendshme, MZSH, Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë (Autoriteti i Aviacionit Civil, Drejtoria e Përgjithshme Detare dhe Reparti Inspektim-Shpëtimit të Minierave), Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, ministritë e tjera të linjës, si dhe struktura të tjera publike dhe private në vend (peshkimi, alpinizmi, KKSH, shoqata ajrore private, etj.)²⁵.

Grupet kombëtare të Kërkim-Shpëtimit mund të mbështeten nga grupet e kërkim-shpëtimit ndërkombëtare dhe mund të bashkërendohen nga Ekipi i UNDAC dhe / ose i MMCBE, në rast se ky i fundit është prezent. Grupet ndërkombëtare të Kërkim-Shpëtimit preferohen të jenë të akredituara nga INSARAG (Grupi Ndërkombëtar Këshillues i Kërkim-Shpëtimit) dhe t'i prezantohen Drejtuesit Qendror të Operacionit, nëpërmjet UNDAC-ut, ekipit të MMCBE ose AKMC.

Vlerësimi i Nevojave: Emergjencat e Shkallës më të Ulët

Koordinimi për vlerësimin e nevojave për emergjencat civile vendore ose rajonale, është nën përgjegjësinë e bashkisë të prekur, të mbështetur nga Prefekti i Qarkut që koordinon degët territoriale dhe kapacitete të tjera në qark, sipas nevojës.

Në përputhje me rrethanat, AKMC mbështet koordinimin dhe sigurimin e angazhimit të ministrive të linjës, për infrastrukturën dhe asetet që janë prekur. Në procesin e vlerësimit të nevojave mund të përfshihen KKSH, subjektet private të prekura, OJF të specializuara dhe kapacitete të tjera joqeveritare dhe private.

Vlerësimi i Nevojave: Emergjencat të Shkallës më të lartë

Koordinimi për vlerësimin e Nevojave është nën përgjegjësinë e KNEC, nëpërmjet Grupeve të Përbashkëta të Vlerësimit, të cilat mbështeten drejtpërdrejt nga AKMC dhe nga grupeve specialistësh nga ministritë e linjës, institucionet dhe institutet duke përfshirë Ministrinë e Mbrojtjes, Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit, Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministrinë e Arsimit dhe Sportit, Ministrinë e Brendshme dhe nga personel tjetër shtesë duke përfshirë punonjësit e institucionit të Prefektit, Bashkive, KKSH dhe kapacitete të OJF të specializuara dhe kapacitete të tjera joqeveritare dhe private.

Për vlerësimin e nevojave për ndërhyrje në asetet e subjekteve private me qëllim mundësimin e vazhdimësisë së veprimtarisë së tyre, këto të fundit të bashkëpunojnë me bashkitë, Prefektin e qarkut ku ushtrojnë veprimtarinë dhe AKMC, për lejimin e hyrjes së grupeve përkatëse të punës si edhe për të vendosur në dispozicion të vlerësimit të nevojave, të kapaciteteve që disponojnë.

Grupet e përbashkëta të vlerësimit

Grupet e përbashkëta të vlerësimit nën përgjegjësinë e KNEC, drejtohen nga specialistët të AKMC ose të Ministrive dhe institucioneve përkatëse në varësi të natyrës dhe shkallës së fatkeqësisë. Specialistët mund të jenë nga MM, MSHMS, MBZHR, MIE, MTM ose të MB, apo nga një institucion i specializuar në varësi të tyre. Në këto grupe mund të përfshihen ekspertë nga KKSH dhe subjekte joqeveritare / private.

²⁵ Manuali i Shërbimit të Kërkim-Shpëtimit në FARSH (Joint Search and Rescue Manual) MP 3-3-2-1 Miratuar me Urdhrin nr. 614, datë 09.06.2016 të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të FARSH.

Vlerësimi i dëmeve (në aspektin e dëmtimeve të infrastrukturës dhe objekteve të ndërtimit)

Vlerësimi i dëmeve në infrastrukturë dhe ndërtesa për emergjencat shkallës së ulët, sipas rastit, është përgjegjësi e bashkisë në koordinim me Prefektin e Qarkut. Për infrastrukturën dhe asetet në administrim të ministrive dhe institucioneve të tjera qendrore, ato janë vetë përgjegjëse kryesore për vlerësimin e dëmeve.

Në rastet e emergjencave të shkallës më të lartë, vlerësimi i dëmeve në infrastrukturë dhe ndërtesa bëhet nga Grupet e përbashkëta të vlerësimit.

Mbështetja teknike kryesore sigurohet nga specialistët dhe institucione më të specializuara në lidhje me dëmet, duke përfshirë: Fakultetin e Inxhinierisë së Ndërtimit, Institutin e Ndërtimit, Entin Kombëtar të Banesave (EKB), Shërbimin Gjeologjik Shqiptar (SHGJSH), Autoritetin Rrugor Shqiptar (ARRSH), Drejtorinë e Përgjithshme të Hekurudhave, Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil, Drejtorinë e Përgjithshme të Elektro-energjetikës, Institutin i Transporteve, Institutin e Studimit të Tokave dhe specialistë instituteve private etj. Ekspertë nga subjekte joqeveritare / private mund të përfshihen në këto Grupe.

Për vlerësimin e dëmeve në asetet e subjekteve private, këto të fundit të bashkëpunojnë me bashkitë, Prefektin e qarkut ku ushtrojnë veprimtarinë dhe AKMC, për lejimin e hyrjes së grupeve përkatëse të punës si edhe për të vendosur në dispozicion të vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia të kapaciteteve që disponojnë dhe për të cilat bien dakord.

Qendra Kombëtare Operacionale e Emergjencave Civile (QKOE)

QKOE është qendra kryesore për menaxhimin e informacionit. Ajo mbledh, përpunon, analizon dhe shpërndan informacionin për përballimin e emergjencës. Mbështetja dhe informacioni për QKOE-në sigurohet nga të gjitha ministritë e linjës, institucionet dhe strukturat, autoritetet lokale dhe publiku i gjerë. Informacioni në lidhje me të gjitha aspektet e asistencës kombëtare dhe ndërkombëtare duhet t'i jepet menjëherë QKOE-së.

Sigurimi i informacionit për Qendrën Kombëtare Operacionale të Emergjencave Civile

Është përgjegjësia e të gjitha ministrive të linjës, institucioneve, agjencive, strukturave, autoriteteve vendore përkatëse dhe subjekteve të sektorit privat dhe (kur është e nevojshme) edhe e shtetasve, të sigurojnë informacion të vazhdueshëm nga terreni për QKOE. Kjo i mundëson AKMC-se bërjen e propozimeve të drejta për Ministrin përgjegjës për mbrojtjen civile, KNEC dhe KTK në varësi të situatës. Kjo përgjegjësi përfshin sigurimin e informacionit teknik dhe shkencor në lidhje me kushtet dhe situatën meteorologjike, hidrologjike, sizmike dhe të mjedisit. Informacioni burimor vjen në QKOE gjithashtu nga Prefekti i qarkut, KMCQ, KMCB dhe Drejtuesit e tyre të Operacioneve, Drejtuesit e Operacioneve të forcave operacionale në nivel qendror dhe vendor, si dhe qendrat e tyre operacionale, dhe nëse është ngritur, nga Grupi i Përbashkët i Vlerësimit të dëmeve dhe nevojave.

Ekipi i Menaxhimit të Emergjencës Civile (Task Force)

Me shpalljen e gjendjes të fatkeqësisë natyrore pranë QKOE mblidhet Ekipi i Menaxhimit të Emergjencave Civile (EMEC) i cili sipas situatës dhe llojit të emergjencave, përbëhet nga përfaqësues të Ministrive të linjës dhe institucioneve qendrore të cilët organizohen në katër sektorë bazë:

- Sektori i informacionit,
- Sektori i planifikimit,
- Sektori operacional
- Sektori i logjistikës).

Pranë këtij ekipi mund të punojnë, ndihmojnë dhe përfaqësues të KKSH, Organizmave Ndërkombëtare dhe të OJF-ve. EMEC përgatit tërë procesin e vendimmarrjes së DQO-së dhe KNEC-së.

Paralajmërimi i hershëm, njoftimi i hershëm, informimi dhe këshillimi i publikut

Përgjegjësia kryesore për informimin e popullsisë, në varësi të shpejtësisë dhe shkallës së emergjencës, është e Bashkisë, Prefektit të qarkut si dhe e Strukturave Operacionale në terren. Përgjegjësia për njoftimin e parë në nivel kombëtar për ngjarje të shkallës më të lartë është e Ministrisë së Mbrojtjes. Njoftimi, informimi dhe këshillimi i publikut bëhet kryesisht nga Radio-Televizionet Publike Shqiptare, Agjencia Telegrafike Shqiptare, Media Private (elektronike dhe e

shkruar), sistemi shkollor, grupet e vullnetarëve nga organizma të specializuara për emergjencat civile, organizatat e Shoqërisë Civile, si dhe mjete e burime të tjera.

Vëmendje e veçantë gjatë dhënies së informacioneve publike për emergjencën dhe njoftimit të komunitetit të zonave me risk, i kushtohet transmetimit të mesazheve tek grupet më të cenushme për tu siguruar plotësisht se ato informohen njëjloj si pjesa tjetër e komunitetit.

Mjetet e transportit të emergjencës duke përfshirë transportimin gjatë emergjencës të njerëzve, evakuimin, grupeve të Kërkim-Shpëtimit, artikujve të ndihmës, depozitave të ujit dhe naftës

Kur është shpallur gjendja e fatkeqësisë natyrore, kërkesat për transport në emergjencë dhe kapacitetet e disponuara bashkërendohen në nivel kombëtar nga DQO. MM, ka rolin drejtues në sigurimin e mjeteve të transportit, qofshin këto të drejtorive vartëse të saj, apo të ministrive të tjera të linjës përfshirë sektorin privat etj. Në nivel Qarku dhe Bashkie, punonjësit e emergjencave civile mbajnë inventarë të kapaciteteve të disponuara duke përfshirë OJF të specializuara dhe ato të sektorit privat.

Lehtësirat e Transportit Ndërkombëtar për Emergjencat (Ajri dhe Deti)

Në rastet e emergjencave të shkallës më të lartë (kur shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore), aktivitetet në përgjigje të saj që kërkojnë përdorimin e lehtësirave portuale dhe aeroportuale koordinohen nga DQO. Drejtorja e Përgjithshme e Aviacionit Civil dhe/ose Drejtorja e Përgjithshme e Transportit Detar sigurojnë mbështetje teknike të menjëhershme. Mbështetje gjithashtu sigurohet dhe nga MEPJ, MM, MB (PSH), Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFEE) (Drejtorja e Përgjithshme e Doganave) dhe të kontraktuarit nga sektori privat.

Hyrja për në zonat e prekura nga emergjenca

Bashkërendimi i aktiviteteve për hyrjen në zonat e prekura nga emergjenca sigurohet nga DQO dhe/ose Drejtori i Përgjithshëm i AKMC sikurse edhe Komisionet e Mbrojtjes Civile/strukturat përgjegjëse për planifikimin dhe mbrojtjen civile në nivel qarku dhe bashkie. Hapja dhe pastrimi i rrugëve nacionale dhe hekurudhave është përgjegjësi e ARRSH dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Hekurudhave. Këto mund të kërkojnë mbështetje nga kapacitetet e Ministrisë së Mbrojtjes përfshi Bazën e Mbështetjes së Emergjencave Civile, MIE, MBZHR dhe të kontraktuarit nga sektori privat, të cilët disponojnë pajisje për këtë qëllim. Në rastet kur në zonat e prekura nga fatkeqësia ka rrugë rurale, urbane të bllokuara, përgjegjësinë për zhbllokimin e tyre e kanë autoritetet që i kanë ato në inventarin e tyre dhe në rast nevojë mbështeten nga strukturat si dhe në rastin e rrugëve nacionale.

Në të gjitha rastet, kur zhbllokimi i rrugëve nuk mund të përballohet me kapacitetet e tyre teknike, atëherë sigurohen kapacitete shtesë nga asistenca kombëtare dhe ndërkombëtare të koordinuara nga KNEC përmes DQO.

Kontrolli i kufijve në kohë emergjence

Përgjegjësitë për kontrollin, zbatimin e rregullave doganore për Emigracionin dhe Kontrollin e Kufijve, janë të strukturave përkatëse dhe kryesisht, të Ministrisë së Brendshme (Policia e Shtetit, Policia Kufitare, Departamenti për Kufirin dhe Migracionin, Drejtorja e Policisë Kufitare) MFE (Drejtorja e Përgjithshme e Doganave) dhe MEPJ (marrëdhëniet ndërkombëtare) aktiviteti i të cilave bazohet në legjislacionin kombëtar, marrëveshjet ndërinstitucionale dhe në konventat ndërkombëtare. Me shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore, përgjegjësinë për koordinimin e strukturave të mësipërme e ka KNEC. Në këtë rast, mbështetja në zbatimin e masave emergjente të sigurisë dhe kontrollit është përgjegjësi e KNEC.

Shërbimi shëndetësor parësor

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS) është përgjegjëse për sistemin e kujdesit shëndetësor. Qendra Kombëtare e Urgjencës Mjekësore (QKUM) është institucioni përgjegjës për sigurimin e shërbimit të urgjencës mjekësore. MSHMS është përgjegjëse për organizimin dhe funksionimin e shërbimit Shëndetësor Parësor, nëpërmjet Operatorëve Rajonalë të Kujdesit Shëndetësor dhe Njësive Vendore të Kujdesit Shëndetësor dhe 598 Qendrave Shëndetësore të cilat janë funksionale. Kërkesat dhe nevojat koordinohen nga DQO.

Shërbimi shëndetësor dytësor dhe tretësor

Shërbimi Shëndetësor Dytësor dhe Tretësor është në përgjegjësinë e MSHMS – Drejtoria Spitalore. Në nivel kombëtar dhe në nivel qarku ky shërbim realizohet nëpërmjet 3 spitaleve universitare, 11 Spitaleve Rajonale, 23 spitaleve në bashki, 8 spitaleve në zonat rurale, 4 njësi të specializuara dhe 29 bankave të gjakut.

Kapacitetet shtesë sigurohen nga MM, nëpërmjet Bazës Mbështetëse Emergjencave Civile BMEC dhe të Forcës Tokësore, ndihma ndërkombëtare dhe subjektet private. Kërkesat dhe nevojat koordinohen nga DQO.

Menaxhimi i të dëmtuarve/viktimave në masë

Në kuptimin e këtij plani, menaxhimi i viktimave dhe të dëmtuarve në masë, konsiderohet një numër më i madh të dëmtuarish dhe viktimash se sa mundësitë përbaluese të sistemit shëndetësor në kohë normale.

Emergjencat të tilla shoqërohen normalisht me shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore prandaj edhe menaxhimi i tyre kryhet nga KNEC. Menaxhimi i viktimave dhe të dëmtuarve në masë në momentet e para drejtohet nga strukturat e para reaguese, të cilat janë zakonisht forcat operacionale më të afërta në vendin e ngjarjes. Në varësi të vendit, Triazhi dhe Ndihma e Parë bëhet nga struktura të Shërbimit Shëndetësor të MSHMS, të mbështetura nga MM, PSH, MAS (Fakulteti i Mjekësisë), MZSH, KKSH, OJF të specializuara dhe vullnetarëve të kualifikuar nga sektori privat.

Evakuimi i të dëmtuarve për në shërbimin shëndetësor dytësor dhe tretësor është përgjegjësi e MSHMS, SHUM dhe bashkive. Kapacitetet përforcohen dhe nga MB, forcat speciale “DELTA”, Forcat Specializuara të MM nëpërmjet grupeve të shpëtimit në det, ajër, evakuimit, urgjencës, dhe KKSH. Për identifikimin dhe menaxhimin e viktimave në masë përgjigjen strukturat e pushtetit vendor, policisë së shtetit, MM dhe MIE.

Sigurimi i Shërbimit të Shëndetit Publik:

MSHMS dhe Instituti i Shëndetit Publik në varësi të saj, kanë përgjegjësinë për monitorimin e cilësisë të ujit të pijshëm dhe higjienës, si dhe për Programin e Zgjeruar të Vaksinimit dhe sistemin përkatës monitorues të situatës epidemiologjike, mbështetur dhe nga Organizata Botërore e Shëndetësisë (OBSH). Këto kapacitete përforcohen dhe mbështeten nga MIE, Agjencia Kombëtare e Ujësjellës Kanalizimeve dhe Infrastrukturës së Mbetjeve (AKUM) dhe specialistë të qarqeve e të strukturave të bashkive të të njëjtit profil. Gjithashtu ndihmesë mund të japë dhe KKSH apo OJF të specializuara.

Sigurimi dhe rivendosja në funksionim e shërbimeve jetike.

Furnizimi i popullatës me ujë të pijshëm është i organizuar si një sistem me dy nivele, me qeverinë qendrore përgjegjëse për strategjitë sektoriale dhe zhvillimin e politikave dhe në nivel vendor për ofrimin e shërbimeve. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë është ministria përgjegjëse për Sektorin e Ujit në Shqipëri. MIE është përgjegjëse për përcaktimin e prioriteteve kryesore të sektorit të ujit.

Sigurimi i burimeve alternative me ujë duke përfshirë furnizimin me autobote dhe të ambalazhuar dhe riparimi i sistemit të furnizimit me ujë të pijshëm është përgjegjësi e MIE, e cila e realizon këtë nëpërmjet strukturave të saj, ndërmarrjeve në nivel vendor, bashkëpunimit me organet e pushtetit vendor dhe të kontraktuarit që kryejnë këto shërbime, mbështetur dhe nga MM.

Sigurimi i burimeve alternative të energjisë dhe riparimet e sistemit të furnizimit me energji elektrike janë përgjegjësi e MIE, Drejtorisë së Përgjithshme të Elektroenergjitikës, e cila e realizon nëpërmjet aktivizimit të grupeve të përgjigjes së menjëhershme (Grupi i eliminimit të avarive të Divizionit të parë) të KESH për prodhimin e energjisë, punonjësve të OST për transmetimin e

energjisë, punonjësve të OSHEE për shpërndarjen e energjisë dhe nëpërmjet bashkëpunimit me organet e pushtetit vendor dhe të kontraktuarit që kryejnë këto shërbime, mbështetur nga MM. Sektori privat "Shoqëritë e Tregtimit të Karburanteve dhe Gazit" kanë përgjegjësi të ngjashme për stacionet në pronësi të tyre, për masat e sigurisë dhe të furnizimit me gaz. MTM, ka përgjegjësinë për sigurimin dhe shpërndarjen e lëndës drusore për ngrohje mbështetur për transport nga MM dhe MIE.

Evakuimi i popullsisë civile:

Në situata emergjente dhe kur nuk është shpallur gjendja e fatkeqësisë natyrore, me propozim të MM, vendimi për evakuim në nivel kombëtar merret nga KMC pas propozimit të Ministrit të i Mbrojtjes dhe operacioni drejtohet nga Drejtori i Përgjithshëm i AKMC. Në rastet kur është shpallur gjendja e fatkeqësisë natyrore, urdhri jepet nga KNEC dhe operacioni drejtohet nga DQO.

Në nivel qarku, përgjegjësia për evakuimin është e Prefektit dhe në nivel vendor e kryetarit të bashkisë. Gjatë situatave të emergjencës, forcat operacionale në terren (FA, PSH, SHUM, Shërbimi i MZSH etj.) mund të vendosin evakuimin e menjëhershëm për territore të kufizuara. Në varësi të situatës, rol të rëndësishëm luajnë forcat operacionale, strukturat operacionale aktive të MM, MB, MSHMS, MIE, KKSH dhe Sektori Privat.

Në fazën e evakuimit një rëndësi të veçantë merr:

- Informimi publik për rrezikun dhe masat që duhen marrë për të lëvizur në zona të sigurta.
- evakuimi i personave që i përkasin grupeve më të cenueshme²⁶

Sigurimi i digave, pritave, argjinaturave, kanaleve, lumenjve, liqeneve etj.:

Strukturat e administrimit dhe menaxhimit të ujit janë të organizuara në nivel kombëtar dhe vendor. Këshilli Kombëtar i Ujit (KKU) është organi qendror ekzekutiv i mbështetur nga Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore. Vendi është i ndarë në gjashtë basene ujore, secili me një Këshill të Basenit Ujor dhe një Zyrë Administrative. Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural është përgjegjëse për menaxhimin e ujitjes dhe kullimit. Ky rol realizohet nëpërmjet katër Bordeve Rajonale të Kullimit dhe Ujitjes si dhe nëpërmjet bashkëpunimit me organet e qeverisjes vendore. Përgjegjësia për kontrollin, mirëmbajtjen, sigurinë dhe riparimin e digave e dambave, argjinaturave, kanaleve, lumenjve dhe liqeneve etj., është e ndarë nëpër institucione si vijon:

- **Kryeministria, Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore** për basenet ujëmbledhës duke përfshirë liqenet, lumenjtë dhe pritrat në lumenj,
- **Komiteti Kombëtar i Digave të Mëdha (KKDM)** është organ i KM i cili ushtron kontrollin e shtetit për sigurinë e digave dhe dambave si vepra të një rëndësie të veçantë. I ndihmuar nga Këshilli Teknik i Përhershëm i Digave (KTPD) si organ këshillimor i tij dhe Sekretariati Kombëtar i Digave të mëdha (SKDM) si zyrë ekzekutive për digat dhe rezervuarët.
- MIE, përmes KESH për digat e hidrocentraleve.
- Përgjegjësia e menaxhimit për shumicën e kanaleve vaditëse dhe kulluese u është transferuar bashkive.
- MBZHR, Drejtoria e Menaxhimit të Ujërave nëpërmjet Drejtorive Rajonale të Ujitjes dhe Kullimit dhe kontraktorëve për kanalet kryesore dhe veprat e marrjes së ujit të 22 sistemeve ujitës të mëdha dhe 7 rezervuarë të mëdhenj. Mirëmbajtja dhe rehabilitimi i kolektorëve dhe kanaleve të mëdha kulluese, stacioneve të pompimit, kanaleve të ujërave të larta dhe argjinaturave mbrojtëse nga lumenjtë. MBZHR do të jetë përgjegjëse për mirëmbajtjen dhe rehabilitimin për kolektorët dhe kanalet e mëdhenj kullues, hidrovorët, kanalet e ujërave të larta dhe argjinaturat mbrojtëse nga lumenjtë.

Mbështetja teknike sigurohet nga:

- Në një periudhë afatshkurtër pastrimi i kolektorëve, kanaleve kryesore dhe sekondarë do të bëhet nga buxheti i shtetit nëpërmjet strukturave përgjegjëse për ujitjen dhe kullimin në

²⁶ Sipas Strategjisë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë "Grupet më të cenueshme përbëhen nga familje të pafavorizuara financiarisht, komunitete të marginalizuara dhe të përjashtuara nga shoqëria, duke përfshirë minoritetet dhe anëtarët e komunitetit LGBTQ, gratë, fëmijët, të moshuarit dhe personat me aftësi të kufizuara".

varësi të MBZHR dhe bashkive. Pastrimi i kanaleve të treta do të trajtohet nga Organizata e Përdoruesve të Ujit (OPU) dhe Grupi i Përdoruesve të Ujit (GPU).

MTM (Drejtoria e Parandalimit të Ndotjes, Sistemi i Lajmërimit dhe Agjencitë Rajonale të Mjedisit). Ndihmë shtesë sigurohet nga Prefektët e qarqeve, tek të cilët funksionojnë 6 Komitete të Baseneve Ujëmbledhës dhe nga organizmat përgjegjëse për sistemet e kanalizimeve dytësore dhe tretësore në nivel vendor në bashkëpunim me MBRZH dhe autoritetet vendore.

Mbështetje me mjete dhe pajisje të rënda, nëse është e nevojshme, sigurohet nga MM, MB, sektori privat. Shoqata e fermerëve Përdorues të Ujit.

Kontraktorët shfrytëzues të burime ujore dhe rezervuarëve.

Identifikimi dhe sigurimi i strehimeve të përkohshme.

Vlerësimi i nevojave për strehim dhe identifikimi paraprak i objekteve dhe zonave për sigurimin e vendstrehimeve të përkohshme të sigurta është përgjegjësi e bashkisë e mbështetur nga Prefekti i qarkut. Menaxhimi i strehimit të të evakuuarve gjatë emergjencës është përgjegjësi e bashkisë e mbështetur nga Prefekti i qarkut, të mbështetur nga AKMC/ DQO në nivel kombëtar. Ndihmë jepet nga ministritë dhe strukturat që kanë kapacitete në ndërtesa apo terrene/ambiente për strehime emergjente të përkohshme, ku përfshihen: MAS, MK, MM, MIE, MB dhe MD (për evakuimin dhe strehimin e personave të paraburgosur dhe të burgosur) por edhe nga KKSH, OJF, subjekte private dhe organizata vullnetare.

Duhet të sigurohet që grupet më të cenueshme të mos diskriminohen në planifikimin, hartimin ose caktimin e strehimit të përkohshëm pas fatkeqësisë, i cili duhet të jetë i arritshëm dhe funksional në përputhje me nevojat e tyre. Ata nuk duhet të diskriminohen as në caktimin e strehimeve të përkohshme dhe as në banesat e përhershme.

Menaxhimi i artikujve të ndihmës emergjente nga burime të brendshme

Bashkërendimi për sigurimin, furnizimin, transportin, magazinimin dhe shpërndarjen e artikujve të ndihmës kombëtare, bëhet nga:

DQO i mbështetur nga EMEC dhe AKMC.

Sigurimi dhe furnizimi me artikuj të ndihmës bëhet nga: MFE (Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve), MIE (ARRSH), MSHMS, KKSH dhe OJF të specializuara në EC.

Shpërndarja e ndihmës bashkërendohet nga DQO i mbështetur nga EMEC dhe AKMC në nivel kombëtar, ndërsa në nivel vendor nga Prefekti i qarkut dhe organet e pushtetit vendor, në bashkëpunim të ngushtë me strukturat e MSHMS (për ndihmën në ilaçe), vullnetarët e KKSH dhe subjekte private të planifikuar paraprakisht në planet për emergjencat civile.

Menaxhimi i artikujve të ndihmës emergjente nga burime ndërkombëtare

Procedurat për apel për asistencë ndërkombëtare ndiqen nga ministria përgjegjëse për punët e jashtme pas kërkesës së argumentuar të MM dhe në bashkëpunim të ngushtë me këtë të fundit. Për rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore kërkesa bëhet pas vendimit përkatës të KNEC ndërsa në rastet e tjera pas vendimit përkatës të KMC.

Pranimi i asistencës ndërkombëtare bëhet nga ministria në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse për punët e jashtme.

Procedurat për magazinimin, transportin dhe shpërndarjen e artikujve të ndihmës në nivel kombëtar bëhet nga DQO i mbështetur nga AKMC. Shpërndarja e asistencës kryhet nga DQO dhe në nivel vendor mbështetet nga autoritetet e qarkut dhe organet e pushtetit vendor, në bashkëpunim të ngushtë me strukturat e MSHMS (për ndihmën në ilaçe), KKSH, vullnetarët e OJF të specializuara në EC në nivel kombëtar dhe vendor dhe subjektet private.

Telekomunikacioni i Emergjencës.

MIE ka rolin e përgjithshëm koordinues në telekomunikacion për emergjencat, duke u mbështetur në ndihmën e strukturave të pajisura me rrjete telekomunikimi. Këto përfshijnë:

- AKMC (rrjetin e QKOEK-së);
- Shërbimi i MZSH (Drejtoria e Përgjithshme e MZSH, Drejtoritë ose sektorët e MZSH-së në bashki);
- MM (Qendra e Bashkuar Operacionale e Ministrisë së Mbrojtjes "QBOMM", rrjetet e radiove dhe telefonike me njësitë ushtarake).

- MB (rrjeti i Qendrës së Informacionit dhe të Evakuimit në Ministrinë e Brendshme “QIEMB”, njësitë e radiove telefonike, rrjetin me qendrat operacionale në DVP dhe Komisaritet e Policisë).
- MFE (rrjeti i radio komunikimit të doganave)
- Njësia e Koordinimit të Urgjencave Mjekësore në QKUM ka dhe një sallë emergjencash që i dedikohet rasteve të emergjencave të shkallës më të lartë sikurse 5 numra telefoni fiks të cilëve mund t’iu drejtohen personat në nevojë. .
- MIE – (rrjeti i radiove të Drejtorisë së Përgjithshme Detare; Autoritetit Shtetëror të Sigurisë Portuale dhe kapitanerive të porteve);
- KKSH (rrjeti i radiove, Wave-mail dhe njësitë lëvizëse).
- Qendra Ndërinstitucional Operacionale Detare (QNOD). Për të siguruar mirëfunksionimin e të gjitha operacioneve në det është vënë në dispozicion numri emergjencës – 125 (numri blu). Ky numër ofrohet pa pagesë nga të gjithë operatorët e rrjeteve të telefonisë publike dhe jopublike. Sistemi i radio komunikimit TETRA administrohet nga QNOD-ja dhe siguron komunikim të kriptuar që përdoret gjatë të gjitha operacioneve detare. Frekuenca VHF-16 Kapitaneria Detare

Ndihmë shtesë sigurohet nga Agjencia e Frekuencave, Këshilli Kombëtar i Radio-Televizionit, Drejtoritë Kombëtare të Telekomunikacionit dhe operatorët privatë celularë.

Shërbimet e Ndhmës Sociale, mbështetja psikosociale / zvogëlimi i panikut

Mbështetja psikosociale ka për qëllim si popullatën e prekur nga ngjarja ashtu edhe Forcat Operacionale dhe strukturat e tjera të angazhuara në menaxhimin e fatkeqësisë. MSHMS është përgjegjëse në lidhje me çështjet e ndihmës sociale, nëpërmjet Operatorëve Rajonalë të Kujdesit Shëndetësor dhe Njësive Vendore të Kujdesit Shëndetësor sikurse SHUM. Për vlerësimin e nevojave, identifikimin e më të prekurve dhe hartimin e zbatimit e asistencës sociale të nevojshme, ajo punon ngushtë me strukturën e planifikimit dhe Mbrojtjes Civile dhe atë të mbrojtjes sociale në bashki. Ajo bashkëpunon edhe me Prefektin e qarkut, përkatësisht me strukturën e Planifikimit dhe Mbrojtjes Civile sikurse edhe me strukturën e Mbrojtjes Sociale në nivel qarku. Në punën e saj ajo asistohet nga AKMC sikurse nga Zyra Qendrore dhe Degët e KKSH si edhe OJF të tjera.

Kujdes i veçantë i duhet kushtuar grupeve më të cenueshme të cilët nuk duhet të vuajnë nga nivele më të larta të riskut pas fatkeqësisë sesa pjesa tjetër e komunitetit të prekur.

Ruajtja e Sigurisë dhe Rendit Publik.

Për situata të Jashtëzakonshme problemet e sigurisë drejtohen nga Presidenti i Republikës këshilluar nga Këshilli Kombëtar i Sigurisë dhe mbështeten nga MB (PSH), MM, Shërbimi Informativ Kombëtar dhe autoritetet në nivel qarku dhe bashkie.

Në emergjenca të shkallës më të lartë me shpallje të gjendjes së fatkeqësisë natyrore: përgjegjësia e përgjithshme është e KNEC, nëpërmjet MB (PSH) së mbështetur nga MM, autoritetet në nivel qarku dhe në nivel bashkie nëpërmjet strukturave të policisë bashkiake. E rëndësishme në rastet e evakuimeve është si ruajtja e vendbanimeve të braktisura për shkak të emergjencës nga keqbërësit ashtu edhe ruajtja e qendrave të pritjes së të evakuuarve dhe atyre të strehimit.

Ri-bashkimet familjare

Kur ndodh një fatkeqësi me një numër të madh viktimash ose lëndimesh, individë të panjohur, dëme në infrastrukturën e komunikimit, evakuime etj., niveli vendor mund të mbingarkohet shpejt me kërkesa nga të dashurit e interesuar.

Strukturat e PSH të mbështetura nga bashkia, Prefekti i qarkut dhe KKSH do të luajnë rolin kryesor në këtë funksion mbështetës të emergjencës. Një rol të rëndësishëm në ribashkimet familjare, krahas strukturave të bashkisë do të luajnë strukturat qendrore, në nivel qarku dhe vendore të MSHMS, sikurse edhe media.

4.6.1 Shpërndarja dhe transmetimi i Informacionit Publik

Informimi i publikut është element thelbësor i njoftimit të hershëm, parapërgatitjes dhe këshillimit të komunitetit. Informimi i publikut mund të luajë rol të rëndësishëm në shpëtimin e jetës së njerëzve dhe pasurisë së tyre në raste emergjencash civile. Qartësia, korrekhtësia dhe shpejtësia e dhënies së informacionit është mjaft e rëndësishme në raste të emergjencave civile, e cila sigurohet në nivel qendror nëpërmjet njoftimeve periodike të QKOEK-së (sektorit të informacionit) dhe njëkohësisht nga autoritetet e drejtimit të operacioneve në nivele të ndryshme (në nivel qarku apo bashkie).

Ato që përcjellin mesazhet (zëdhënësit) duhet të jenë të trajnuar në mënyrë adekuate për konferenca mediatike dhe mesazhet në mediat sociale duhet të jenë të sakta, të kontrolluara dhe në kohë reale. Platformat ekzistuese duhet të përdoren aty ku është e mundur, duke përfshirë radiostacionet, televizionin, faqet e internetit dhe mediat sociale dhe burime shtesë jo-teknologjike si objektet e kultit, automjetet shëtitëse me altoparlantë dhe angazhimi derë më derë.

4.6.2 Çështjet financiare

Mbështetja financiare e emergjencës në të gjitha nivelet shtetërore.

Fondet për emergjencë mund të aktivizohen duke përdorur burimet në vijim:

- I. Fondi për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë dhe Mbrojtjen Civile në buxhetin e Bashkive.
- II. Fondi për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë dhe Mbrojtjen Civile në buxhetin e Ministrisë së Mbrojtjes dhe AKMC,
- III. Fondi për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë dhe Mbrojtjen Civile në buxhetin e Ministrive të linjës
- IV. Rialokimin e buxheteve të Ministrive të Linjës,
- V. Fondin Rezervë të Këshillit të Ministrave .

Roli drejtues për mbështetjen financiare në emergjencat kombëtare me shpallje të gjendjes së fatkeqësisë natyrore merret nga Këshilli i Ministrave me kërkesë të KNEC. Mbështetje dhe këshilla jepen nga MM, MFE dhe ministri të tjera përkatëse në varësi të natyrës së emergjencës civile.

Situatat e emergjencave civile sjellin ndikime financiare afatgjata e afatshkurtra, të cilat duhet të zgjidhen në mënyrë që një përgjigje të konsiderohet efektive. Për këtë arsye, kostot e mundshme duhet të planifikohen paraprakisht me kujdes në të gjitha nivelet. Problemet financiare të fazës së përgjigjes mund të renditen si vijon:

Problemet e menjëhershme financiare:

Në mënyrë që të kenë pavarësi në veprime, të gjitha strukturat të cilat kanë përgjegjësi dhe detyrime për situatat e emergjencave civile, duhet të jenë në gjendje të veprojnë menjëherë dhe në çdo kohë. Është absolutisht e nevojshme që strukturat të kenë mundësi për të siguruar *cash* (monedha) të mjaftueshme për të ndërmarrë vlerësimin dhe përgjigjen e parë. Duhet të merren të gjitha masat që pajisjet, mjetet e transportit, nafta dhe kostot e komunikimit që parashikohen të nevojshme, të jenë të disponueshme dhe të bëhen paraprakisht të përdorshme nga të gjitha strukturat e përfshira në emergjencat civile, në mënyrë që të lejojnë personelin e tyre të lëvizë në rajonin e prekur dhe të fillojë menjëherë punë.

Problemet financiare dytësore:

Ndërkohë që situata e emergjencës civile zhvillohet, problemet financiare rriten dhe bëhen afatgjata. Këto përfshijnë kostot për orët shtesë të personelit, kostot për sigurimin dhe vënien në funksionim të pajisjeve të specializuara dhe të mjeteve të transportit, si dhe kostot për sigurimin e vendstrehimeve të sigurta apo asistencën mjekësore dhe atë humanitare në përgjithësi, për ata që janë prekur nga situata e emergjencës civile. Këto shpenzime të konsiderueshme do të përbëjnë probleme afatgjata buxhetore dhe duhet të planifikohen nëpërmjet projekteve, preventivave, planeve dhe të vlerësohen së bashku nga niveli qendror e lokal.

Problemet financiare tretësore:

Si shtesë e kostove, në përgjigje të nevojave për situatën e emergjencës civile, edhe pse ende në fazën e përgjigjes, fillojnë të dalin në pah ndërlikimet financiare tretësore. Në më të shumtën e rasteve këto janë të lidhura me përpjekjet për stabilizimin e situatës para fillimit të fazës së rimëkëmbjes. Këto mund të përfshijnë kostot për riparimin e ndërtesave të dëmtuara apo të infrastrukturës, rikonstruksionin e shërbimeve bazë, si: të ujit të pijshëm, të energjisë elektrike dhe sigurimin e strehimeve të sigurta për një periudhë afatgjatë për ata të cilët mund të mos jenë në gjendje të kthehen në shtëpitë e tyre.

Gjatë fazës së përgjigjes, masat në vijim duhet të jenë planifikuar paraprakisht dhe të jenë të aplikueshme për të gjitha strukturat dhe shërbimet e përfshira në zgjidhjen e çështjeve të emergjencave civile:

- Mbajtja e një rezerve të mjaftueshme në *cash* për t'u përdorur për vlerësimet e menjëhershme të situatës dhe përgjigjen e menjëhershme ndaj situatës emergjente.
- Në të gjitha strukturat përgjegjëse duhet të ekzistojnë plane dhe marrëveshje në mënyrë që të mbulojnë automatikisht kostot për marrjen e mjeteve të transportit, shoferëve dhe karburantit, për të mundësuar vlerësimet e menjëhershme të situatës dhe përgjigjen e menjëhershme ndaj situatës emergjente.
- Duhet të ekzistojnë lehtësira, në mënyrë që personeli i emergjencave civile të jetë në gjendje të kërkojë rimbursimin e shpenzimeve, për të mbuluar shpenzimet e bëra në fazën e parë të përgjigjes së menjëhershme.
- Kontrata të lidhura paraprakisht ose marrëveshje duhet të jenë bërë që në kohë të qetë dhe të vihen në veprim në kohën e emergjencave civile. Këto marrëveshje bëjnë të mundur lejimin e shërbimeve, si për shembull, atë të makinerive të rënda që të kërkojnë urgjentisht tek kontraktorët dhe pagesa të bëhet në një fazë të mëvonshme, siç parashikohet në marrëveshje.
- Është e nevojshme të parashikohen kostot e mundshme të përgjigjes ndaj emergjencës civile, duke marrë për bazë përvojat e kaluara dhe stërvitjet simuluese dhe të përfshihen në planifikimet e buxhetit të strukturave dhe të shërbimeve të interesuara, si në nivel qendror, ashtu edhe në atë lokal.

Duke u bazuar në këto vlerësime, një përqindje e buxhetit vjetor duhet të veçohet për përgjigjen ndaj emergjencave civile për secilën nga institucionet dhe strukturat sikurse edhe strukturat operacionale në të tre nivelet. Akses i shpejtë/ i lehtësuar në këto burime financiare buxhetore duhet të garantohet nëpërmjet procedurave të brendshme, duke krijuar mekanizma lehtësues të çeljes së fondit të emergjencës, për përdorimin në mënyrë sa më fleksibël në kohë emergjence.

4.6.3 Asistenca Ndërkombëtare

Kërkesa për asistencë ndërkombëtare për përballimin e emergjencave civile në Republikën e Shqipërisë bëhet vetëm në rastet kur vlerësohet se dëmet dhe nevojat nuk mund të përballohen nëpërmjet burimeve dhe kapaciteteve kombëtare. Vendimi për apel për asistencë nga vendet e

huaja ose organizmat ndërkombëtarë jashtë vendi merret nga KNEC-ja në rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore dhe nga KMC-ja në rastet e emergjencave të tjera. Në të dy rastet, përkatësisht KNEC dhe KMC vendosin pas shqyrtimit të propozimit të argumentuar të MM.

Procedurat e apelit ndiqen nga MEPJ në bashkëpunim me MM.

Asistenca ndërkombëtare mund të kërkohet ose të ofrohet, si kontribut financiar, donacion në natyrë (artikuj ushqimorë dhe industrialë, barna dhe pajisje mjekësore etj.), ose si shërbime të veçanta (ekipe kërkim-shpëtimi, ekipe të menaxhimit të logjistikës etj.), asistencë teknike, makineri, pajisje, Ajo mund të konsistojë edhe në ekspertë, të cilët mund të thirren për të shërbyer në shtetet e prekura nga një emergjencë, në një ekip vlerësimi dhe/ose koordinimi.

Kërkesat për asistencën ndërkombëtare përcaktohen nga KNEC-ja dhe DQO-ja me mbështetjen e AKMC-së kur shpallet gjendja e fatkeqësisë natyrore, dhe nga KMC-ja e mbështetur nga AKMC-ja në emergjencat e tjera.

KNEC-ja/MM sigurojnë agjencitë donatore për mënyrën e përdorimit të asistencës së akorduar dhe hartimin e raporteve të kërkuara në bazë të termave dhe kushteve bashkëngjitur asistencës së dhënë.

Në vend mund të vijë papritmas edhe asistencë e pakërkuar, e cila duhet menaxhuar në mënyrë korrekte, në po të njëjtën mënyrë si edhe asistenca e kërkuar, në rast se është e nevojshme. “Refuzimi” i asistencës ndërkombëtare bëhet në rastet kur është e papërshtatshme ose e panevojshme për shkak se me kapacitetet që disponohen, është i mundur përballimi i situatës së krijuar.

Vendimi për “refuzimin” e asistencës, në rastet e shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore, merret nga KNEC, këshilluar nga DQO/AKMC-ja. Në rastet e tjera merret nga KMC pas shqyrtimit të propozimit përkatës të AKMC.

Koordinimi efektiv i ndihmës ndërkombëtare është ngarkesë shumë e madhe për sistemin kombëtar të MC gjatë përgjigjes për përballimin e situatës së emergjencës. Ndihmë në këtë proces bashkërendues mund të kërkohet nga grupet e vlerësimit të emergjencave të Kombeve të Bashkuara (UNDAC), me qendër në Gjenevë. UNDAC-u mund të aktivizojë një grup me menaxherë me përvojë për emergjencat, të cilët vendosen në gatishmëri dhe, nëse është e nevojshme, vijnë brenda 24 orëve në Shqipëri. Roli i UNDAC-ut është të japë ndihmë dhe të mbështetë agjencinë e menaxhimit të emergjencave civile të një vendi për bashkërendimin e aktiviteteve të grupeve të kërkim-shpëtimit dhe të menaxhimit të asistencës ndërkombëtare. Kërkesa për një grup të UNDAC-ut mund të bëhet nëpërmjet përfaqësuesit vendës të Kombeve të Bashkuara në Shqipëri. Krahas UNDAC për koordinimin e asistencës ndërkombëtare shërben edhe ekipi i Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të Bashkimit Evropian (MMCBE) i cili mund të jetë i integruar ose jo në UNDAC.

4.6.4 Doganat, emigracioni dhe karantina

Në rast se është drejtuar apel për asistencë ndërkombëtare, shërbimet doganore dhe ato kufitare shqiptare duhet të njoftohen dhe të këshillohen menjëherë. Lehtësimi i procedurave të hyrjes së personelit të ndihmës në territorin shqiptar përbën një nga përparësitë e domosdoshme. Në veçanti, duhet të përbëjë përparësi hyrja e shpejtë me procedura të lehtësuara e grupeve të kërkim-shpëtimit, e pajisjeve të tyre të shpëtimit dhe e qenve të kërkimit. veç kësaj, Përveç kësaj, sistemi i taksave dhe heqja e disa tarifave doganore duhet të aplikohen për të gjithë ndihmën e vendosur me shenjë “Asistencë humanitare” ose e marrë “Për qëllim lehtësimin e fatkeqësisë”.

Për këtë do të shfrytëzohet legjislati në fuqi sikurse edhe parashikimet e marrëveshjeve përkatëse ndërkombëtare.

DQO/ekipi i menaxhimit të emergjencave është përgjegjës për të gjitha aspektet e Mbështetjes së Vendit Pritës (Host Nation Support/HNS), konkretisht me sigurimin e informacionit në lidhje me asistencën ndërkombëtare në pritje për trajtimin në dogana dhe kalimin e kufirit, për të bërë të mundur lehtësimin e këtij procesi. Informacioni do të përmbajë sa më shumë detaje që të jetë e mundur, për llojin, sasinë, burimin, mjetet/mënyrat e transportit, pikat e hyrjes dhe kohën e mundshme të arritjes. Në rastet e emergjencave me mosshpallje të gjendjes së fatkeqësisë natyrore, përgjegjëse për HNS është AKMC e mbështetur nga MM.

Në rast se nga Shqipëria është kërkuar ardhja dhe ka mbërritur grupi i UNDAC-ut dhe/ose MMCBE, duhet të jepet e gjithë ndihma dhe mbështetja shtesë për realizimin me sukses të misionit të tyre.

Në rast emergjence në vendet fqinjë mund të kemi një dyndje të shpërngulurish nga trojet e tyre, për këtë arsye shërbimi doganor, kufitar, i karantinës dhe i emigracionit (nëse lejohen për të hyrë) duhet të jenë të përgatitur për të pritur/përcjellë njerëzit dhe gjënë e gjallë të tyre në territorin shqiptar.

Zakonisht, mekanizmi ngrihet kur alokohet ndihmë e huaj për vendet që mund të jenë prekur nga një fatkeqësi e madhe dhe që kanë nevojë për ndërhyrje ndërkombëtare nga subjektet ushtarake dhe civile. Strukturat operacionale në nivel kombëtar mund të nxjerrin mësimet të vjera dhe të zbatojnë mësimet e nxjerra në procedurat dhe sistemet e tyre vendase, nga përgjigjet ndërkombëtare në vendet që janë prekur nga një fatkeqësi e madhe dhe që kanë marrë asistencë ndërkombëtare nga subjektet ushtarake dhe civile.

4.7 Raportimi

Raportimi është një element kryesor i komunikimit në menaxhimin të situatave emergjente. Raportimi realizohet për zyrën e Drejtuesit të Operacionit dhe brenda Qendrave Operacionale të Emergjencave. Shumë persona kanë stilin e tyre të veçantë të raportimit dhe komunikimit. Kjo është e pranueshme për sa kohë që ndiqen hapat e duhura raportimit.

Raportimet dhe vlerësimet e brendshme

Me qëllim që të kemi një proces raportimi të njësuar/unifikuar, nevojiten formularë standardë të raportimeve për situatën, dëmet dhe nevojat si më poshtë:

- I. Formulari i njoftimit të parë.
- II. Raporti i të dhënave të para për fatkeqësinë.
- III. Kërkesë për ministritë e linjës në rast emergjence.

Formularët e vlerësimit të menjëhershëm të nevojave dhe dëmeve janë mjete praktike, nëpërmjet të cilave merret informacion për nevojat e menjëhershme dhe dëmet e shkaktuara, për plotësimin e të cilit duhet të kontribuojnë në mënyrë aktive të gjitha autoritetet përkatëse.

Formulari i raportit të të dhënave të para për fatkeqësinë duhet të përgatitet nga grupet e përbashkëta të vlerësimit. Sidoqoftë, para kësaj, çdo kontribut i mundshëm i mëparshëm i prefektit dhe i autoriteteve të bashkisë, duke përdorur të njëjtin format, është i mjaft i rëndësishëm. Në situata të tejskajshme, mund të bëhen ndërhyrje të menjëhershme paraprake (si: evakuim në

masë i popullsisë, operacione kërkim-shpëtimi, dhënie e ndihmës mjekësore dhe aktivitete të tjera parësore) përpara ose gjatë kryerjes së vlerësimit të nevojave.

Vlerësime të tjera pasuese do të bëhen duke përdorur të njëjtën metodologji dhe mënyrë pune, por më të detajuar në bazë të informacioneve të grumbulluara.

Krahas vlerësimeve dhe raportimeve të brendshme, e rëndësishme është qenia në gjendje e stafit të AKMC për përdorimin e informacionit të grumbulluar nga raportime për hartimin e kërkesave, dhe raporteve përkatës për organizmat ndërkombëtarë sikurse janë:

- Kërkesë për asistencë ndërkombëtare drejtuar ERCC, EADRCC dhe UN
- Raport i situatës (situation report/sit rep) për ERCC dhe EADRCC

Lista e mëposhtme e kontrollit (II MARCH) ndihmon Drejtuesit e Operacionit dhe personat përgjegjës që merren me raportimin:

Tab. 4.3 Format i raportimit II MARCH

Elementi	Pyetjet dhe aspektet kryesore për t'u marrë në konsideratë	Veprimi
I	Informacioni (Information) Çfarë, ku, kur, si, sa, pasojat, çfarë mund të ndodhë? Periudha kohore dhe historiku (nëse ka), raportimi i fakteve kryesore	
I	Qëllimi (Intent) Pse jemi këtu, çfarë po mundohemi të arrijmë? Qëllimi strategjik dhe objektivat, strategjia e përbashkët e punës	
M	Metoda (Method) Si do ta realizojmë qëllimin? Komanda, kontrolli dhe masat e koordinimit, politikat dhe planet taktike dhe operacionale, planet e kontingjencës	
A	Administrimi (Administration) Çfarë nevojitet për një zbatim efektiv, efikas dhe të sigurt? Identifikimi i drejtuesve, përcaktimi i detyrave, afatet kohore, regjistrat e vendimeve, pajisjet, kodi i veshjes, pajisjet e mbrojtjes personale (PMP), mirëqenia, ushqimet, logjistika	
R	Vlerësimi i riskut (Risk Assessment) Cilat janë risqet përkatëse dhe çfarë masash nevojiten për zbutjen e tyre? Vlerësimet e riskut (dinamike dhe analitike) duhet të ndahen për të pasur një kuptim të përbashkët rreth riskut. Risqet duhet të zvogëlohen në nivelin më të ulët të mundshëm duke marrë masa parandaluese, sipas prioritetit. Të merret në konsideratë hierarkia e kontrolleve. Të merren në konsideratë kontrollet e vendimeve	

Elementi	Pyetjet dhe aspektet kryesore për t'u marrë në konsideratë	Veprimi
C	<p>Komunikimet (Communication)</p> <p>Si do të nisin dhe ruhen komunikimet me të gjithë partnerët dhe palët e interesuara?</p> <p>Kodet me radio, mjetet e tjera të komunikimit, njohuritë mbi komunikimet ndërinstitucionale, vlerësimi i informacionit, administrimi i mediave dhe strategjia e përbashkët për median</p>	
H	<p>Çështjet humanitare (Humanitarian issues)</p> <p>Çfarë asistence humanitare mund të nevojitet dhe cilat janë çështjet e lidhura me të drejtat e njeriut që mund të lindin nga kjo ngjarje dhe nga përgjigja ndaj saj?</p> <p>Kërkesa për asistencë humanitare, ndarja dhe zbulimi i informacionit, ndikimet e mundshme tek të drejtat e njeriut</p>	

Raportimi duhet të jetë i qartë, i saktë dhe i përditësuar, bazuar në informacionet faktike të mbledhura.

- Të garantohet se të gjithë pjesëtarët e stafit janë të vëmendshëm dhe nuk janë të hutuar (të përdoret një vend i qetë ose hapësirë pushimi)
- Të mbahet një ton i qetë, por preciz, si dhe të krijohet mundësia për komente dhe pyetje
- Të konfirmohet se të gjithë i kuptojnë informacionet e dhëna dhe veprimet e tyre. Të ndahet informacioni i dhënë në pjesë të menaxhueshme, nëse është e nevojshme
- Të përdoret një tabelë e bardhë, letër, prezantime, objekte ndihmëse
- Konfirmimi-Diskutimi-Pyetje dhe përgjigje!

4.7.1 Përmbledhja

Përmbledhja përfshin formate të ndryshme dhe është thelbësore për mbledhjen e informacionit, të mësuarit, monitorimin dhe vlerësimin, si dhe për rritjen e sigurisë.

Tab. 4.4 Formate për mbledhjen e informacionit

Përmbledhja e menjëhershme	<p>Pas përfundimit të një detyre ose aktiviteti, individët ose ekipet mund të bëjnë përmbledhje për menaxherët ose mbikëqyrësit duke u dhënë kështu informacionet përkatëse.</p> <p>Kjo mund të realizohet gjatë një emergjence</p>
Përmbledhja për rastet madhore	<p>Një përmbledhje e strukturuar që realizohet menjëherë pas një emergjence me të gjithë pjesëtarët e stafit.</p> <p>Duhet të zbatohet për emergjencat dhe brenda QOEC-së</p> <p>Duhet të koordinohet nga menaxheri i emergjencave dhe të gjithë pjesëtarët e stafit kanë mundësinë të japin komente dhe ide</p> <p>Duhet të mbahen shënime vëzhgimet</p>
Përmbledhja formale/Shqyrtimi pas veprimeve (After Action Review/AAR)	<p>Një përmbledhje formale është një ngjarje e organizuar në një datë të mëvonshme, pas emergjencës</p> <p>Ajo pasqyron strategjinë, aftësinë, operacionet dhe aspektet teknike</p> <p>Zakonisht, gjatë kësaj përmbledhjeje marrin pjesë shumë agjenci</p> <p>Mund të ketë një veprim pas një shqyrtimi pas veprimeve (AAR)</p>
Përmbledhja për mirëqenien	<p>Koordinohet nga nëpunësi përkatës për mirëqenien</p> <p>Garanton trajtimin e emergjencave kritike</p>

	Rikujton të gjithë pjesëtarët e stafit rreth ambienteve dhe mekanizmave të mirëqenies Stafi duhet të inkurajohet që të përdorë ambientet e mirëqenies dhe të angazhohet me stafin e trajnuar
--	---

Aftësitë ndërpersonale janë të rëndësishme gjatë përmbledhjes pasi mund të ketë aspekte të ndjeshme, veçanërisht kur bëhet fjalë për incidente traumatike që përfshijnë shumë agjenci. Zakonisht, formati i përmbledhjes mund të ndjekë pikat në vijim:

- I. Cilat ishin aspektet pozitive? Pse konsiderohen pozitive?
- II. Cilat aspekte kanë nevojë për përmirësim? Pse?
- III. Si mund të përmirësohemi? Çfarë duhet bërë?
- IV. Veprimet dhe afatet kohore!

4.7.2 Shqyrtimet pas veprimeve

Shqyrtimet pas veprimeve (AAR) janë një pjesë thelbësore e vazhdimësisë së planifikimit të gatishmërisë gjatë emergjencave, e cila mbështet përgjigjen efektive ndaj krizave dhe fatkeqësive. AAR-të ndihmojnë agjencitë që të analizojnë mënyrën e funksionimit të personelit dhe burimeve gjatë një ushtrimi ose emergjence reale. Mësimet e nxjerra mund të përdoren për të zhvilluar dhe përmirësuar në mënyrë proaktive planet dhe procedurat e menaxhimit të emergjencave dhe fatkeqësive, të cilat do të garantojnë sigurinë e personelit, publikut dhe komuniteteve. Në vijim jepet informacion i përmbledhur për aspekte bazë që duhen konsideruar.

4.7.3 Rishikimi

AKMC, strukturat e mbrojtjes civile në ministritë e linjës, strukturat e planifikimit dhe mbrojtjes civile dhe KMC në nivel qarku dhe bashkie janë përgjegjës për të bërë rishikimin e plotë të veprimeve të planëzuara dhe të realizuara në fund të çdo situatë emergjence civile / fatkeqësie. Rishikimi duhet të përfshijë kontributet e të gjithë protagonistëve duke përfshirë popullsinë e prekur dhe organizatat e ndryshme aktive dhe të interesuara. Aspekt i rëndësishëm i rishikimit është të parashikojë në mënyrë të saktë veprimet që duhen ndërmarrë për t'u realizuar në të ardhmen. Rishikimi mund të nxjerrë probleme të qarta se si duhet vepruar dhe hapat që duhet të ndërmerren nga strukturat përkatëse për të parandaluar dhe për të lehtësuar pasojat në ngjarje të tilla në të ardhmen dhe për të përmirësuar fazën e gatishmërisë.

Rishikimi mund të ndjekë një format të përshtatshëm për raportim, të jetë sa më i kuptueshëm dhe të marrë parasysh këto çështje:

- Ndikimin dhe përshtatshmërinë e çdo mase parandaluese dhe lehtësuese të planit për emergjencat civile që është ndërmarrë.
- Efektivitetin e masave të gatishmërisë dhe të përgjigjes të planeve për emergjencat civile gjatë ngjarjes.
- Efektivitetin e procedurave të komunikimit.
- Veprimet dhe efektivitetin e aktivizimit të Sistemit Kombëtar Mbrojtjes Civile.
- Efektivitetin e procedurave të paralajmërimit të hershëm dhe të informimit publik.
- Efektivitetin e masave për bashkërendimin e strukturave të mbrojtjes civile në nivel kombëtar, qarku dhe bashkie duke përfshirë marrjen dhe analizimin e informacionit, vendimmarrjen, dhënien dhe shpërndarjen e informacionit me institucionet dhe strukturat e interesuara si edhe publikun e gjerë.
- Kryerjen efektive të roleve dhe të përgjegjësive të identifikuar nga strukturat përkatëse

- Mbledhjen efektive të kapaciteteve në nivel bashkie dhe qarku dhe përdorimin e tyre gjatë fazës së përgjigjes.
- Rrjedhën e informacionit dhe efektivitetin e koordinimit në nivel qendror, qarku dhe vendor.
- Shpejtësinë dhe efektivitetin e operacioneve të përgjigjes për: kërkim-shpëtimin, menaxhimin e viktimave në masë, evakuimin, sigurimin e akseve rrugore të sigurta, pastrimin e rrugëve dhe transportin, sigurimin e shërbimeve publike bazë.
- Efektivitetin e veprimeve për dhënien e ndihmës shëndetësore në rastet e emergjencave civile, për vendstrehimet e përkohshme të sigurta, asistencën ushqimore dhe joushqimore.
- Efektivitetin e veprimeve në sigurimin dhe marrjen e asistencës ndërkombëtare dhe marrëdhëniet me organizmat ndërkombëtarë.
- Ndikimin dhe vlerësimin e programeve të trajnimit në forcimin e kapaciteteve të përgjigjes ndaj emergjencës.
- Vlerësimet dhe informacionin si dhe sigurimin e burimeve për rikthimin në gjendje normale.
- Faktorë të tjerë shtesë, të ardhur si rezultat i situatës së emergjencës civile.
- Prezantimin e rishikimit të planit të veprimeve në KTK.

4.7.4 Vlerësimi

Vlerësimi i jashtëm ose i brendshëm duhet të marrë parasysh të njëjtat çështje si dhe rishikimi i brendshëm, por mund të kërkohet që vlerësimi të japë një analizë më të hollësishme të ndërmarrë nga vlerësues të specializuar në fushën e mbrojtjes civile, por që, domosdoshmërisht, të mos kenë qenë drejtpërdrejt të përfshirë në operacionet e përgjigjes konkrete që po vlerësohet.

Grupi i vlerësimit do të punojë sipas termave të veçantë të referencës së miratuar dhe do t'u raportojë instancave përkatëse të cilat kanë nisur vlerësimin.

4.7.5 Faza vijuese

Çështjet ose rekomandimet mbi të cilat është rënë dakord gjatë rishikimit dhe vlerësimit të një situatë emergjente, ndiqen në vazhdimësi nga AKMC-ja dhe strukturat e tjera të Sistemit Kombëtar të Mbrojtjes Civile, nëpërmjet hapave në vazhdim:

- Shtesa apo ndryshime, rishikime ose përgjithësime të PKEC-së si dhe në planet për emergjencat civile të niveleve të ndryshme (në nivel qarku, bashkie).
- Shtesa apo ndryshime për masat ekzistuese dhe masat e reja që do të përfshihen në:
 - parandalim dhe lehtësim,
 - gatishmëri,
 - përgjigje,
 - rimëkëmbje.
- Ndryshime në strukturën e forcave operacionale të sistemit të mbrojtjes civile.
- Rishikim i çështjeve të veçanta brenda sistemit të mbrojtjes civile, si për shembull: njoftimi i hershëm (paralajmërimi), ndërgjegjësimi publik, rolet dhe përgjegjësitë parësore, mekanizmat e koordinimit, lidhjet me mekanizmat e përgjigjes ndërkombëtare dhe aktivitetet trajnuese.
- Faktorë të veçantë për t'u përfshirë në planet e zhvillimit në nivel kombëtar dhe vendor, duke përfshirë dhe ata faktorë që kanë mbështetjen ndërkombëtare.

Ministria/Agjencia/Institucioni (M/A/I) – Rolet dhe përgjegjësitë e organizatës

Emri i M/A/I	Ministria e Mbrojtjes – Forcat e Armatosura (FA)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Angazhohet sipas kërkesës në zonat e prekura nga rreziqet natyrore dhe të tjera. Koordinon aktivitetin me gjithë strukturat operacionale dhe vë në dispozicion personelin ushtarak dhe pajisjet e nevojshme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Harton plane specifike masash për të gjitha strukturat e varësisë. • Faza e përgjigjes për FA fillon nga momenti kur ndodh një ngjarje e papritur që ka shkaktuar dëmtime në njerëz dhe materiale, ose një ngjarje e ngadaltë që është në zhvillim e sipër • Kjo fazë fillon me kërkesën e AKMC, për aktivizimin e strukturave operacionale, për përballimin e emergjencës civile, me qëllim likuidimin e pasojave të shkaktuara nga emergjenca/fatkeqësia, për shpëtimin e jetës së njerëzve, pronës, trashëgimisë kulturore dhe mjedisit në zonën e prekur • Pas marrjes së kërkesës nga AKMC, angazhohen kapacitetet operacionale të FA për përballimin e situatës së shkaktuar nga fatkeqësia. • Aktivizohen menjëherë forcat dhe mjetet në zonën e fatkeqësisë, sipas planeve të përgatitura më parë. • Bëhet vlerësimi i situatës rast pas rasti dhe informohet MM/SHPFA dhe AKMC çdo ditë. Informacioni përmban të dhëna për forcat dhe mjetet e angazhuara në operacion, volumi i punimeve të kryera etj. • Koordinohet me autoritetet civile, AKMC dhe strukturat tjera pjesëmarrëse për evidentimin e kapaciteteve pjesëmarrëse në operacion si dhe ecurinë e situatës. • Evidentohet nëpërmjet strukturave Bashkëpunimit Civil-Ushtarak lista e organizmave jo qeveritare pjesëmarrëse në operacione të ndryshme. • FA kontribuon në eskortimin (shoqërimin) e asistencës humanitare të ardhur nga vende të ndryshme, nga pikat hyrëse kufitare deri në zonën e përgjegjësisë. • Sipas nevojës bëhet aktivizimi i zyrës HNS pranë QBO në FA për lehtësimin e kalimit të trupave ushtarake me kapacitete operacionale brenda kufirit të RSH apo ato të kalimit tranzit. <p>Në rastet e emergjencave/fatkeqësive, FA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • merr pjesë në kërkim-shpëtimin, evakuimin, trajtimin e popullsisë së dëmtuar dhe rikthimin në zonat e tyre të banimit pas qetësimit të situatës, në bashkëpunim me ministritë e tjera dhe organet e pushtetit vendor. • Për bashkërendimin e dhënies së ndihmës në det, nëpërmjet rojës bregdetare, QNOD në raste të aksidenteve detare, përmes shërbimit SAR.

	<p>Për bashkërendimin e dhënies së ndihmës, në raste të aksidenteve ajrore dhe detare nëpërmjet QKKSH, në bashkëpunim me institucionet e tjera, përmes shërbimit SAR.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Në rastet e emergjencave civile të shkaktuara nga aksidentet ose veprime të qëllimshme me përdorimin e lëndëve kimike, biologjike e radioaktive, bashkëpunon me ministritë dhe agjencitë shtetërore përkatëse, duke angazhuar repartet e specializuara për: • Zbulimin dhe identifikimin e materialeve të përdorura; • Marrjen e mostrave dhe transportin e sigurt pranë institucioneve për analizimin e tyre; • Izolimim të zonës, bllokimin e rrjedhjes së materialeve; • Mbështetjen e Shërbimit të Urgjencës Mjekësore dhe strukturave të tjera të shërbimit shëndetësor në trajtimin e personave dhe të viktimave të infektuara si edhe në dhënien e ndihmës mjekësore <p>Në rastet e emergjencave të tjera, FARSH, siguron dhe vë në dispozicion:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupe të kërkim–shpëtimit për të gjitha llojet e operacioneve; • mjete të nevojshme të transportit masiv; • mjete të transportit ajror; • mjete gjurmimi dhe transportimi të materialeve; • mjete dhe forca për shuarjen e zjarreve; • logjistikë tjetër të nevojshme për të ndihmuar në operacionet e zhblokimit të rrugëve nga dëbora, ndërtimin e urave metalike tip Bailey heqjen dhe shkatërrimin e masiveve shkëmborë etj.; • Kryen operacione EOD për pastrimin e Hot-Spoteve, heqjen dhe asgjësim në vend të municioneve të ndryshme të gjetura; • ndihmon me rrjetin e saj të informacionit dhe të telekomunikimit;
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale te Shtetit
Roli kryesor	Përgjegjësitë

<p>DPRMSH është institucion qendror, që administron rezervat materiale të shtetit të cilat krijohen për të ndërhurë, në mënyrë operative, për mbrojtjen e popullsisë, të ekonomisë dhe mbrojtjen e vendit, në situata të gjendjes së jashtëzakonshme, gjendjes së emergjencës civile, dhe për dhënien e ndihmave humanitare</p>	<p>Siguron lëvrimin e mallrave rezervë të grupit B²⁷ të nevojshme në rastet kur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Është shpallur gjendje e fatkeqësisë natyrore. • Si rezultat i kohëzgjatjes së emergjencës civile, mallrat rezervë të grupit B janë prekur deri në limitin minimal. <p>Siguron lëvrimin e mallrave rezervë të grupit C²⁸</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kur shpallet gjendje e fatkeqësisë natyrore ose me kërkesë të prefektit të qarkut. • Kur, për kohëzgjatje të emergjencës civile vendore ose rajonale, vlerësohet i pamundur përballimi i situatës së krijuar me mallrat ndihmë humanitare. Në këto raste veprohet me nismën e kryetarit të bashkisë dhe me kërkesë të prefektit të qarkut. • Kur, si rezultat i fatkeqësive apo aksidenteve të paparashikuara, rrezikohet ose kërcënohet jeta e pjesëtarëve të disa familjeve. • Për realizimin e detyrave, për përballimin e emergjencave civile të strukturave operacionale, aktive dhe mbështetëse, si dhe të grupeve të vullnetarëve, me kërkesë të prefektit të qarkut. • Kur ndihma do të shërbejë si masë urgjente mbështetëse, paraprake. • Kur vlerësohet e nevojshme nga strukturat operacionale aktive të qarkut për riparimin e infrastrukturës jetike në zonat e dëmtuara.
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	Ministria e Brendshme - Drejtoria e Përgjithshme për Mbrojtjen nga Zjarri dhe Shpëtimin Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimin
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Reagimi menjëhershëm i Shërbimit të MZSH së me forca dhe mjete për ndërhyrje për fikjen e zjarrit/shpëtimin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reagimi menjëhershëm i shërbimit të MZSH së me forca dhe mjete për ndërhyrje për fikjen e zjarrit dhe shpëtimin. • Bashkëpunimi me strukturat e tjera operacionale dhe të ndihmës së shpejtë sipas kontekstit të situatave të krijuara. • Mbështetja me forca dhe mjete nga strukturat e bashkisë dhe subjektet private.

²⁷ Mallra të Grupit B sipas VKM nr. 1128, datë 5.8.2008 “Për krijimin dhe administrimin e mallrave rezervë materiale shtetërore” janë mjete të vogla lundrimi, automjete të tonazhit të ulët nën 10 ton dhe karburante

²⁸ Mallra të Grupit C janë mjedise strehimi të përkohshëm, mallra ushqimore dhe jo ushqimore, pajisje elektroshtëpiake dhe ushqim për kafshët

FAZA E PËRGJIGJES

	<ul style="list-style-type: none"> • Ndihma nga shërbimet e MZSH-ve të bashkive fqinje, strukturave të emergjencave civile dhe Forcave të Armatosura. • Siguron aksesin në zonat e zjarrit për automjetet e zjarrfikësve • Siguron mundësi për furnizim me ujë të makinave zjarrfikëse dhe personelit.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Brendshme – Policia e Shtetit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Ofron shërbime emergjente për mbrojtjen e jetës së njerëzve, pronës dhe garanton sigurinë publike	<ul style="list-style-type: none"> • kërkim- shpëtim; • dhënie të ndihmës së parë; • evakuim dhe sigurim të zonës ; • ruajtje dhe izolim të zonës ; • ruajtje të rendit dhe të qetësisë; • garantim të qarkullimit normal në akset rrugore; • ruajtje dhe kontroll kufitar; • bashkëpunim në veprimet e mëtejshme hetimore; • shoqërim i mjeteve të evakuimit, emergjencës dhe i ndihmave humanitare; • vënie në dispozicion të operacioneve në zonat e dëmtuara, të mjeteve, materialeve dhe burimeve njerëzore; • ndihmë në informim dhe radio komunikim; • organizim shërbimi të përforcuar në të gjitha objektet e rëndësishme të veçantë, si dhe në pikat e kalimit kufitar, porte, aeroporte si dhe në institucione qendrore; • garantim i kushteve normale për ekipet e huaja të ndihmës dhe mediat që ushtrojnë aktivitetin në zonën e dëmtuar.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Përgjegjëse për ndihmën e parë mjekësore të të dëmtuarve, evakuimin dhe monitorimin e kushteve	<p>Nëpërmjet strukturave të saj të varësisë, Ministria siguron shërbimet bazë për popullatën në zonat e prekura në rastet e emergjencave civile.</p> <p>Detyrat kryesore të saj janë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zhvillon dhe zbaton komunikimet e riskut dhe mesazhet e shëndetit publik në rastet e fatkeqësive

<p>higjenike në bashkëpunim me ministrinë e linjës</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Menaxhimi i personave të lënduar. Pasi vlerësohet situata, personat e lënduar klasifikohen dhe në bazë të gjendjes së tyre mund të trajtohen direkt në vendngjarje, në spitalin më të afërt bashkiak, rajonal ose privat, në spitalet e specializuara në Tiranë ose edhe jashtë shtetit sipas mundësive. • Sigurimi i transportit me autoambulancë. Te gjitha ambulancat e sistemit të urgjencës mjekësore, të institucioneve të tjera shëndetësore publike dhe private duhet të vihen në dispozicion të MSHMS në raste EC. • Siguron garantimin e transportit tokësor dhe ajror të personave të dëmtuar; • Sigurimi i vijueshmërisë së trajtimit të të sëmurëve kronikë • Sigurimi i shërbimeve të Shëndetit Publik (ISHP) <p>Gjithashtu MSHMS në raste emergjencash</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ofron kujdes mjekësor për viktimat e infektuara nga pandemia. • Verifikon barnat e importuara/të prodhuara në vend në ambientet e importuesit/prodhuesit vendas, ose në magazinat e Drejtorisë së Rezervave Materiale të Shtetit. • Monitoron kushtet e ruajtjes e të shpërndarjes së barnave në destinacionet e përcaktuara nga MSHMS, dhe mënyrën e përdorimit të barnave nga popullata në zonat e prekura • Siguron parandalimin e sëmundjeve infektive • Mbështet operacionet e kërkim-shpëtimit për personat nën rrënoja, të humbur ose të zhdukur. • Menaxhon operacionet e evakuimit të pacientëve nga spitalet e dëmtuara dhe evakuimin e të dëmtuarve në spitale të tjera jashtë zonës së dëmtuar; • Siguron garantimin e pajisjeve shëndetësore shtesë dhe gjakut rezervë; • Siguron trajtimin e viktimave të infektuara; • Kontrollon cilësisë së ujit të pijshëm dhe të përdorimit familjar si dhe trajtimin etj. • Siguron furnizimin ritmik me ushqime të pacientëve, • Siguron kontrollin dhe ruajtjen e higjienës shëndetësore; • Siguron trajtimin e zonave të ndotura; • Siguron dhënien e asistencës për strukturat që trajtojnë popullsinë e strehuar në vendstrehime kolektive të përkohshme; • Siguron krijimin e ekipeve shëndetësore të emergjencës; • Siguron shpalljen e gjendjes së karantinës shëndetësore; <p>Mbrojtja Sociale:</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Sigurimi i Shërbimeve Sociale dhe mbështetja e grupeve më të cenueshme gjatë gjithë fazës së përgjigjes • Programon dhe krijon një sistem mbrojtjeje dhe trajtimi financiar, punësimi, përkrahjeje dhe përkujdesjeje shoqërore për shtetas që, si pasojë e emergjencave civile, masivisht humbasin strehimin, vendin e punës. • Ofron ndihmën e parë mjekësore për të lënduarit nën autoritetin e saj. • Ndihmon në evakuimin e personave nga qendrat e kujdesit shëndetësor (azil dhe jetimore). Monitoron kushtet sanitare dhe higjienike në vendstrehimet e përkohshme të këtyre personave. • Organizon dhe angazhon grupe të personave të papunë në punët publike gjatë një situate të emergjencës civile dhe gjen fonde në dispozicion për t'i paguar ato, • Siguron që fondet të jenë në dispozicion dhe të ofrojnë ndihmë sociale për personat e traumatizuar, • Promovon programe për zhvillimin e bizneseve private • Identifikon dhe angazhon OJF-të për mbështetje në zonat e prekura, bazuar në një listë të përgatitur paraprakisht. • Vë në dispozicion listën e grupeve /personave të paracaktuar për punë publike dhe specialiteteve • të ndryshme dhe së bashku me organet e qeverisjes vendore përkujdeset për regjistrimin dhe trajtimin e personave që do të strehohen në familje të tjera. • Kontributi në ri-bashkimin e familjeve <p>Gjatë zbatimit të detyrave të tyre, MSHMS bashkëpunon ngushtë me:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MM për sigurimin e ekipeve mjekësore, spitaleve dhe klinikave ushtarake, të përhershme ose të përkohshme, transportin e pacientëve, aplikimin e karantinës, trajtimin e viktimave, transportin ajror dhe tokësor, furnizimin me ushqime shtesësi edhe gjatë emergjencave nga armët e shkatërrimit në masë, për trajtimin e personave të kontaminuar. • KKSH dhe organizata të tjera vullnetare për ofrimin e ndihmës dhe trajtimit të parë mjekësor, si dhe për kujdesin e mëtejshëm shëndetësor të të lënduarve. Bashkëpunimi me KKSH është gjithashtu i rëndësishëm për sjelljen në Shqipëri të ekipeve mjekësore ndërkombëtare, shpërndarjen e ushqimit dhe prokurimin e medikamenteve nga organizatat ndërkombëtare të ndihmës humanitare. • Bashkitë dhe Prefektin e qarkut për identifikimin dhe regjistrimin e pacientëve që kanë nevojë për evakuim jashtë zonave të prekura nga fatkeqësia. • MB për ruajtjen e zonave të infektuara, garantimin e transportit të shpejtë emergjent, ruajtjen e sigurisë në spitale dhe klinika gjatë emergjencave dhe për trajtimin mjekësor të personave të ndaluar. • MEPJ për identifikimin dhe trajtimin e personave të dëmtuar apo viktimave shtetas të huaj, si dhe për lehtësimin e hyrjes në Shqipëri të ekipeve ndërkombëtare të ndihmës mjekësore dhe spitaleve fushore.
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	MSHMS – Qendra Spitalore Universitare (QSUT) “Nënë Tereza”
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Përgjegjëse për sigurimin e shërbimit shëndetësor në raste emergjencash	<ul style="list-style-type: none"> • Në kushtet e një fatkeqësie, QSUT aktivizon planin e saj të emergjencave dhe Grupin e Përgatitjes së Përgjigjes për Emergjencat, duke u siguruar që çdo gjë është optimale dhe funksionale (zona e dekontaminimit; zona e pretriazhit; zona e triazhit; zona e pacientëve; zona e familjarëve; zona e medias; zona e morgut; sigurimi stafit të dedikuar). • QSUT ka një kapacitet total prej 1391 shtretërish. • Raporton në institucionet përkatëse mbi numrin e rasteve nëpërmjet Tabelave të Përshkrimit të Punës dhe Formularëve Standardë; • Vlerëson/përcakton modelin e traumës/shërbimeve thelbësore që nevojiten, p.sh. djegie, pediatrike; • Raporton nivelin e alarmit te spitalit; • Njofton partnerët e spitalit për aktivizimin e planeve të tyre kur nevojitet; • Rishikon shërbimet e planifikuara (operacione, konsulenca) për të mundësuar shtyrjen/anulimin e tyre; • Vendos në gjendje të plotë alarmi të urgjencës, reanimacionit, sallave të operimit, shërbimeve mbështetëse; • Redukton dhënien e shërbimeve diagnostikuese (laboratorët, radiologjia,) vetëm për rastet urgjente; • Ri konfirmon numrin e viktimave;
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MSHMS – Instituti i Shëndetit Publik (ISHP)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Identifikon hapat dhe masat e nevojshme për t’u ndërmarrë për të ruajtur shëndetin publik dhe ndikimet në mjedis në zbatim të normave të shëndetit dhe higjienës	<ul style="list-style-type: none"> • Kryen vlerësim të situatës emergjente në lidhje kontrollin e sëmundjeve infektive në mbikëqyrjen epidemiologjike të sëmundjeve infektive e të faktorëve të rrezikut, • Përcakton në bashkëpunim me strukturat e tjera të vlerësimit mjedisor tërësinë e masave në shëndetin mjedisor duke monitoruar dhe vlerësuar ndikimin e mjedisit në shëndet, mbikëqyrjen e normave higjieno-shëndetësore • Në varësi të emergjencës së krijuar vlerëson sëmundjet e parandalueshme me vaksinë dhe mbulesën vaksinale sipas kalendarit kombëtar • Mbështetur në llojin e emergjencës vlerëson dhe mbikëqyr gjithashtu situatën epidemiologjike të sëmundjeve jo-infektive dhe faktorëve risk që sjell emergjencën.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MSHMS – Qendra Kombëtare e Urgjencës Mjekësore (QKUM)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	Të plotësohet nga QKUM
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Përmes AKU, Sektorit të veterinarisë, AKVMB, ISUV dhe Struktura përgjegjëse për Mbrojtjen e Bimëve është përgjegjëse për menaxhimin e krizave që kanë lidhje me sëmundjet e kafshëve dhe bimëve, për planet e emergjencës, sigurimin e gjurmueshmërisë së kafshëve të sëmura dhe garantimin e mospërhapjes së sëmundjeve tek njerëzit, deri në çrrënjosjen e plotë.</p> <p>Ndërmerr veprime me qëllim mbrojtjen e jetës së njerëzve dhe zvogëlimin e dëmeve materiale, kryesisht në rastet e përmytjeve</p>	<p>Përgjegjësi të përgjithshme të MBZHR</p> <ul style="list-style-type: none"> Mbrojtjen e shëndetit të shtetasve nga përdorimi i ushqimeve. Mbrojtjen e kafshëve nga sëmundjet dhe parandalimin e përhapjes së tyre. Njohjen e vazhdueshme të situatës fitosanitare në kulturat bujqësore në shkallë kombëtare si dhe mbrojtjen e tyre. Mirëmbajtjen, monitorimin dhe vënien në gatishmëri të sistemit të të infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit, pritave, argjinaturave dhe sistemeve të pompimit. Inspektimin e kushteve optimale të prodhimit, magazinimit, tregtimit dhe përdorimit të produkteve ushqimore, blegtorale dhe bujqësore. Ushtrimin e kontrollit në vendkalimet kufitare, për parandalimin e transmetimit të sëmundjeve në bimë dhe në kafshë. <p>Autoriteti Kombëtar i Ushqimit</p> <ul style="list-style-type: none"> AKU kryen kontrollet zyrtare sipas planit vjetor me bazë risku dhe marrjes së mostrave (të miratuar) . AKU, referuar njoftimeve alerte ndërmarrin veprime të menjëhershme për menaxhimin e krizave në fushën e sigurisë ushqimore me qëllim parandalimin dhe minimizimin e riskut nëpërmjet kontrolleve zyrtare dhe masave urgjente. AKU bashkëpunon me aktorë të tjerë si Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve (AKVMB), Agjencia Rajonale e Ekstensionit Bujqësor (AREB) etj. për të ndjekur gjurmueshmërinë dhe minimizuar riskun. Gjithashtu, bashkëpunon edhe me qeverisjen vendore/bashkitë, Agjencinë Rajonale të Mjedisit për asgjësimin e produkteve ushqimore, ushqimit për kafshë dhe inputeve bujqësore. <p>Spektori i Veterinarisë:</p> <ul style="list-style-type: none"> Drejtoria Veterinare është përgjegjëse për menaxhimin e krizave në rast të shfaqje sëmundjesh.

	<ul style="list-style-type: none"> • Në raste krizash për sëmundje endemike, drejtoria fut në fuqi planet e kontigjencës • Me urdhër të ministrit krijohet Qendra Kombëtare e Krizës, që menaxhon krizën. Menaxhimi i kësaj njësie bëhet në nivel Zv.Ministri. <p>Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve (AKVMB)</p> <ul style="list-style-type: none"> • AKVMB është përgjegjëse për veprimet në terren për kontrollin dhe çrrënjosjen e situatës së rrezikut. • Zyrat rajonale të AKVMB janë përgjegjës për zbatimin e masave në zonën e krizës, eliminimin e kadavrave, rripullimin e fermave me kafshë të reja • Kryen vaksinime dhe gjurmime për sëmundjet të cilat përfshihen në programet e kontrollit të sëmundjeve për të ruajtur shëndetin e kafshëve dhe të njerëzve nga sëmundjet zoonotike. • Zbaton planet e kontigjencës për të gjitha masat e veprimit të autoritetit kompetent dhe fermave për të siguruar kontrollin e sëmundjes, mospërhapjen e saj deri në çrrënjosjen e plotë. <p>Instituti i Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë (ISUV) ISUV është përgjegjës për njoftimin e hershëm</p> <p>Struktura përgjegjëse për Mbrojtjen e Bimëve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Njofton autoritetin kompetent (sektorin përgjegjës për mbrojtjen e bimëve në ministri), • Informon dhe këshillon fermerët për masat e duhura dhe siguron gjurmueshmërinë e përdorimit të një PMB-je nëse është mbajtur në regjistër nga fermeri. <p>Drejtoria e Ujitjes dhe Kullimit (DUK)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të gjithë drejtuesit dhe specialistët e strukturave qendrore dhe në nivel lokal, në varësi të saj, ndërmarrin veprime të menjëhershme për të minimizuar dëmtimet në vlera materiale dhe njerëz duke operuar dhe bashkëpunuar me aktorë tjerë si pushteti vendor dhe specialistë të fushës në sektorin shtetëror dhe privat.
<p>Roli shtesë</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ushtrimi i kontrollit në vendkalimet kufitare, për parandalimin e transmetimit të sëmundjeve në bimë dhe në kafshë. • Mirëmbajtjen, monitorimin dhe vënien në gatishmëri të sistemit të kanalizimeve, pritave, argjinaturave dhe sistemeve të pompimit. • AKU nëpërmjet njoftimeve publike informon konsumatorin për riskun e produktit të hedhur në treg me orientimet përkatëse, në funksion të menaxhimit të krizës dhe emergjencës.

Emri i M/A/I	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Siguron shërbimet bazë për popullsinë</p> <p>Siguron akses në zonat e dëmtuara / rrezikuara dhe bashkëpunon me ministritë e linjës dhe strukturat operacionale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Angazhon institucionet dhe strukturat monitoruese dhe informuese/njoftuese dhe strukturat operacionale mbështetëse. • Në rastet e dëmtimit të infrastrukturës rrugore, merr masa te menjëhershme për krijimin e rrugëkalimeve të përkohshëm ose urave te përkohshme me qëllim te realizimit te nevojave baze te popullsisë. • Bashkërendon veprimtaritë e operatorëve të komunikimit për garantimin e komunikimit me zonat e dëmtuara dhe të të gjitha subjekteve të përfshira në operacionet e përgjigjes. Garanton komunikimin me tarifa të ulëta për këto struktura në operacionet e kërkim-shpëtimit dhe të ndihmës mjekësore. • Përgjigjet për angazhimin, menaxhimin e mjeteve të transportit për evakuim dhe transport mallrash deri në magazinimin e tyre, në bashkëpunim me MM, MB, organet e pushtetit vendor dhe biznesin privat. • Në rastet e aksidenteve të rënda tokësore, ajrore e detare dhe operacionet e kërkim- shpëtimit në zonat e vështira, bashkëpunon me MM dhe MB. • Përgjigjet për funksionimin normal të porteve dhe të strukturave të ngarkim- shkarkimit, përpunimin e mjeteve detare të ndihmave me procedurë të përshpejtuar (e ndihmuar nga MFE dhe MEPJ, garantimin e qarkullimit të mjeteve që dërgojnë në destinacion ndihmat (në bashkëpunim me MB. • Luan rol parësor, në bashkëpunim me MM-në dhe MRP-në, në rastet e aksidenteve ajrore si dhe në zbatimin e veprimeve dhe të procedurave në bazë të normave dhe të konventave ndërkombëtare dhe përgjigjet për informimin e agjencive dhe të shoqërive të transportit ajror për kapacitetet dhe regjimet e fluturimeve të avionëve dhe menaxhimin e procedurave në aeroporte. • Luan rol parësor në paralajmërimin, lehtësimin, përballimin e emergjencave civile të shkaktuara nga aksidentet në sistemin e industrisë, në sistemin e minierave dhe në atë të energjetikës si dhe bashkëpunon në rastet e emergjencave civile të shkaktuara nga fatkeqësi të tjera. • Organizon sistemin e lajmërimit dhe të ndërhyrjes së strukturave të gatshme në aksidentet industriale të lidhura me shpërthime eksplozivi, çlirime gazrash helmuese, rrjedhje të reaktivëve kimikë të rrezikshëm për banorët, gjënë e gjallë dhe mjedisin • Bashkëpunon me strukturat e gatshme te shërbimit zjarfikës dhe shpëtimit, shërbimin e urgjencës mjekësore dhe organizon teknikisht ndërhyrjen e strukturave operacionale. • Në rastet e aksidenteve të ndodhura në miniera, rrëshqitjeve masive të tokës si dhe fundosjeve tektonike, vepron me grupet e saja vlerësuese dhe avaroshpëtuese. • Siguron shërbimet bazë për popullsinë, si ujë, energji elektrike, lëndë djegëse etj

FAZA E PËRGJIGJES

	<ul style="list-style-type: none"> • Menaxhon sistemin e prodhimit, te transmetimit dhe të shpërndarjes së energjisë elektrike, te menaxhimit dhe te ruajtjes se objekteve te veçanta, menaxhon sistemin e shkarkimeve masive nga hidrocentralet dhe garanton prodhim te pandërprerë të energjisë elektrike. • Siguron mbështetjen dhe organizon vlerësimin e dëmeve dhe te qëndrueshmërisë ne objektet e banimit, në infrastruktura dhe objekte publike. • Miraton planet për ndërtimet me karakter të përkohshëm. Këshillon dhe jep ndihmesën e saj në menaxhimin e mbetjeve urbane në raste të emergjencave civile. • Bashkëpunon me njësitë e qeverisjes vendore dhe institucione të tjera për sigurimin e sipërfaqeve të nevojshme për varreza masive, në rastet kur, si rezultat i fatkeqësive të mëdha, do të kemi viktimë në masë. • Në bashkëpunim me MBZHR, përcakton e rrezikshmërinë e baseneve, për devijimin e shtretërve të lumenjve, si dhe ato që lidhen me digat e mëdha për tu mbrojtur nga rreziku i shpërthimit te digave dhe dambave. • Bashkëpunon me MM,MB,MSHMS ne rastet e aksidenteve ne det, për operacionet e dhënies se shpejte, te ndihmës mjekësore, akomodimin dhe dërgimin në destinacion te personave te dëmtuar dhe viktimave. • Përgjigjet për angazhimin, menaxhimin e mjeteve te transportit për evakuim dhe transport mallrash deri ne magazinimin e tyre, ne bashkëpunim me MM-në.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MIE – Instituti i Ndërtimit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Ndërmerr veprime në sektorin e ndërtimit, për të garantuar sigurinë publike dhe për të përmbushur nevojat themelore të jetesës së njerëzve të prekur	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerësim i objekteve ndërtimore dhe infrastrukturave të dëmtuara nga fatkeqësitë natyrore. • Vlerësimi i sigurisë së objekteve të banimit dhe shërbimeve nëse ato janë të banueshme ose jo, pas një fatkeqësie natyrore. • Veprimet e ndërmarra për të garantuar sigurinë publike dhe për të përmbushur nevojat themelore të jetesës së njerëzve të prekur • Merr pjesë në Task Forcën e përbërë nga inxhinierë, në bashkëpunim me UPT-në, duke qenë e pranishme në kohë reale në identifikimin e dëmtimeve të strukturave dhe sugjerimin/marrjen e masave të nevojshme për fatkeqësitë natyrore
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MIE – Autoriteti Kombëtar për Sigurinë dhe Emergjencat në Miniera
Roli kryesor	Përgjegjësitë

<p>Në raste aksidentesh/ emergjencash ndërhyr me skuadra shpëtimi dhe organizon ndërhyrjen e strukturave operacionale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Merr masa për ndërhyrjen në raste avarish në miniera me anë të burimeve njerëzore dhe mjeteve të posaçme nëpërmjet grupeve të saj avaro-shpëtues për të siguruar jetën e njerëzve • Bashkëpunon me struktura të gatshme të shërbimit zjarrfikës dhe shpëtimit, shërbimin e urgjencës mjekësori, shërbimet e Policisë së Shtetit dhe organizon teknikisht ndërhyrjen e strukturave operacionale. • Ndërhyn në aksidente industriale dhe në infrastrukturën nëntokësore (miniera) me skuadrat speciale të trajnuar të shpëtimit dhe pajisjet e nevojshme. • Ndërhyn në aksidente industriale të shkaktuara nga lëndë plasëse, në struktura industriale, me skuadrat speciale të trajnuar të shpëtimit dhe pajisjet e nevojshme. • Koordinon me strukturat operacionale në rastet emergjencave të shkaktuara nga lëndë kimike, të cilat rrezikojnë jetën e njerëzve dhe ndotjen e mjedisit • Koordinon me strukturat e zjarrfikësve e shpëtimit, dhe ato shëndetësore dhe të Policisë së Shtetit për organizimin dhe realizimin e ndërhyrjeve specifike
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	MIE – Shërbimi Gjeologjik Shqiptar (SHGJSH)
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Ofron agjencive të tjera vlerësime për gjeologjinë, ujin dhe burimet</p>	<p>Gjatë emergjencave, nën koordinimin e KNEC/KMC, SHGJSH bashkëpunon me institucione të tjera duke siguruar informacion të përditësuar duke kryer vlerësime për Gjeologjinë, Gjeologjinë Inxhinierike dhe Hidrogjeologjinë (burimet e ujërave nëntokësore, etj.)</p>
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	MIE – Qendra për Grumbullimin dhe Trajtimin e Kimikateve të Rrezikshme
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Merr gjithë masat e nevojshme për mbrojtjen e popullsisë dhe mjedisit në rastet e rrjedhjes të kimikateve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • QGTKRR merr të gjitha masat për të reaguar në rast emergjence duke mundësuar protokollet e saj për rrjedhjet kimike. • QGTKRR bashkëpunon me institucione qendrore dhe lokale për realizimin me sukses të veprimtarisë. • QGTKRR informon AKMC dhe publikun për rreziqet eminente nga një situatë emergjente e vazhdueshme.
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	Ministria e Arsimit dhe Sporteve (MAS)
--------------	--

Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Siguron vazhdueshmërinë e procesit mësimor dhe në bashkëpunim me ministritë e linjës ndihmon komunitetet e prekura nga fatkeqësia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bazuar në parashikimet e institucioneve monitoruese dhe parashikuese dhe në bashkëpunim me AKMC-në, përgatit dërgon për miratim aktet përkatëse ligjore përkatëse për ndërprerjen e procesit mësimor dhe mbylljen e përkohshme të institucioneve arsimore • Siguron procesin mësimor me zhvendosjen e nxënësve dhe mësuesve në shkolla më të afërta për të vazhduar ndjekjen e procesit mësimor, duke siguruar transport, ngritjen e qendrave të përkohshme mësimore ose zhvillimin e mësimi online; • Bashkëpunon me MSHMS, MB dhe MM në ofrimin e ndihmës së parë mjekësore përmes angazhimit të universiteteve/programeve të mjekësisë. • Bashkëpunon me MB-në, MM-në, MIE dhe sektorin privat për organizimin e transportit dhe evakuimit të nxënësve dhe studentëve gjatë emergjencave civile. Në bashkëpunim me Policinë e Shtetit, AKMC dhe bashkinë është përgjegjës për regjistrimin e nxënësve dhe studentëve të evakuuar dhe dorëzimin e tyre tek familjet e tyre. • Bashkëpunon me MSHMS për ndihmën e parë, transportin e studentëve në spitale dhe ofron ambiente të përshtatshme sanitare për strehimin e personave në shkolla dhe konvikte studentore dhe për angazhimin e ekipeve të studentëve në shërbimet e kujdesit shëndetësor. • Bashkëpunon me MB, MM, MBZHR, institucionin e prefektit dhe pushtetin vendor, duke angazhuar staf të specializuar, studentë dhe staf të tjerë në detyrat e vlerësimit dhe detyrave të tjera që lidhen me emergjencat civile. • Gjatë emergjencave ndihmon dhe koordinon në evakuimin e nxënësve dhe studenteve nga konviktet. Ndhmon në evakuimin e materialeve të rëndësishme nga institucionet arsimore (objekte me vlerë kulturore), objekte monumentale. Angazhohet për formimin dhe vënien në dispozicion të një ekipi ekspertësh për operacione specifike të kërkim-shpëtimit. • Në raste emergjente, MAS dhe të gjitha institucionet arsimore në varësi të saj, vejnë në dispozicionin gjithë infrastrukturën e nevojshme, përfshirë ambientet sportive, për qëllime strehimi të përkohshëm për personat e evakuuar.
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	Universiteti Politeknik i Tiranës – Instituti i Gjeoshkencave (IGJEO)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
<p>Siguron informacion për vlerësimin e riskut në kohë reale në mbështetje të operacioneve të terrenit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Përmes AKMC jep informacion në kohë reale për të gjitha strukturat e emergjencave civile, ministritë dhe si dhe organet e qeverisjes vendore për aktivitetin meteorologjik, hidrologjik, sizmik dhe gjeologjik në territorin e vendit

	<ul style="list-style-type: none"> • Përmes AKMC jep informacion për grupet e terrenit, mbi ecurinë e ngjarjes, në mënyrë që institucionet përgjegjëse dhe publiku të jenë të përgatitur ndaj risqeve dhe rreziqeve natyrore deri në qetësimin e situatës
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Universiteti Tiranës – Instituti i Fizikës Bërthamore të Zbatuar (IFBZ)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
IFBZ ka kapacitete të reduktuara teknike dhe njerëzore për monitorimin radiologjik gjatë aksidenteve radiologjike lokale	<ul style="list-style-type: none"> • Siguron shërbime për monitorimin e situatave emergjente gjatë aksidenteve radiologjike lokale me burime të rrezatimit jonizues, nëpërmjet skuadrës së emergjencave (3 - 4 punonjës) • Siguron informacion nga Rrjeti Kombëtar i Monitorimit të Rrezatimeve (stacionet e monitorimit të fuqisë së dozës në ajër në 6 qytete) • Siguron matjen e fuqisë së dozës në ajër dhe dozën personale të punonjësve të përfshirë në përgjigjen ndaj një aksidenti radiologjik lokal me burime të rrezatimit jonizues • Siguron matjen e fuqisë së dozës në ambientin kufizues me aksidentin radiologjik
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Luan rol parësor në vlerësimin paraprak të situatave që bëhen shkak për të kaluar në një emergjencë mjedisore të përmasave të mëdha, me pasoja për mjedisin në përgjithësi, jetën e shtetasve, gjënë e gjallë, pronën private dhe publike dhe trashëgiminë kulturore. • Angazhon institucione dhe struktura monitoruese dhe informuese/njoftuese dhe struktura operacionale aktive dhe mbështetëse, dhe, nëse është e nevojshme, ekipe dhe struktura të specializuara ndërkombëtare në bazë të konventave dhe të marrëveshjeve dypalëshe. • Siguron asistencën teknike për grupet e ndërhyrjes, pritjen dhe shoqërimin e tyre. • Udhëzon drejtuesit e strukturave qendrore në nivel lokal në varësi të saj, për angazhimin e tyre në përballimin e emergjencave civile në nivel lokal. • Siguron informacion dhe mbështetje për turistët dhe zonat turistike gjatë situatës emergjente. <p>Bashkërendon aktivitetet me:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MB-në dhe organet e vetëqeverisjes vendore, për evakuim të menjëhershëm. • MSHMS-në, për përgatitjen dhe ndërhyrjen e strukturave shëndetësore. • MIE-në, në rast të aksidenteve industriale dhe të atyre me prani lëndësh të rrezikshme, hidrokarburesh. • MM-në, për rastet e rreziqeve nga shpërthimet, lëndët helmuese të veprimit në masë.

FAZA E PËRGJIGJES

	<ul style="list-style-type: none"> • MM-në, MSHMS-në dhe Komisionin e Mbrojtjes nga Rrezatimet për prani të rënduar radioaktiviteti. • MIE-në, MM-në dhe MB-në dhe organet e vetëqeverisjes vendore, për ndotje masive të mjedisit në ujërat dhe brigjet e detit Adriatik dhe Jon. • MIE-në, në rastet e ndotjeve masive nga mbetjet urbane. • MFE-në për rastet kur shkak për ndotjen e mjedisit bëhen importimi / eksportimi, transporti, magazinimi dhe përdorimi i materialeve të rrezikshme.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Menaxhon asetet financiare të emergjencës në nivel qendror	<p>Menaxhimi i fondeve buxhetore,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rishikimi i buxhetit bazuar në nevojat specifike për emergjencat civile • Menaxhon të ardhurat në buxhetin qendror të dhëna në formën e granteve apo kredive • Parandalimi i importit, eksportit, kalimit transit, depozitimit, prodhimit, tregtimit të materialeve dhe produkteve të ndaluara. • Krijimin e kushteve, lehtësimit dhe përsheptimi i procedurave doganore për mallra, materiale, grupe, individë, si dhe pajisjet e tyre, kur vërtetohet se ardhja e tyre është në funksion të përballimit të emergjencave civile. • Favorizimi dhe mbështetja e krijimit dhe të përdorimit me efikasitet të bazës së duhur materiale për rastet e emergjencave civile, nëpërmjet lehtësimit të procedurave doganore dhe tatimore. • Parashikimi dhe ndërhyja në buxhetin vjetor të planifikuar, me synim gjetjen e fondeve të nevojshme për përballimin e detyrave shtesë që rrjedhin nga aktivitetet e institucioneve në gjendjen e fatkeqësisë natyrore. • Programimi dhe ndryshimi i buxhetit vjetor në funksion të realizimit të shpejtë të investimeve bazë për kthimin në normalitet të aktivitetit jetësor në zonat e dëmtuara. • Marrja e masave parandaluese në bashkëpunim me Bankën Kombëtare të Shqipërisë, për të garantuar stabilitet në inflacion dhe për të parandaluar kolapse financiare
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme (MEPJ)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Koordinon ndihmën dhe udhëheq procesin e marrëveshjeve me vendet e	<ul style="list-style-type: none"> • Menaxhon apelin për asistencë ndërkombëtare në bashkëpunim me MM, AKMC dhe ministritë e linjës. • Kryen pranimin e asistencës ndërkombëtare në bashkëpunim me MM

<p>tjera në sektorin e mbrojtjes civile</p> <p>Aktivizon mekanizmin për akses të shpejtë të skuadrave të huaja të emergjencave civile në Shqipëri</p>	<ul style="list-style-type: none"> Në bashkëpunim me MM janë përgjegjëse për raportet periodike të situatës për Qendrën Evropiane të Koordinimit të Emergjencave, për Qendrën Euroatlantike të Koordinimit të Përgjigjes për Fatkeqësitë Në koordinim me ministrinë përgjegjëse për punët e jashtme dhe, sipas rastit, edhe me ministrinë e tjera kryen procedurat për kërkesën e specifikuar për nevojat për asistencë dhe raportet periodike të situatës për Qendrën Evropiane të Koordinimit të Emergjencave (EERCC), për Qendrën Euroatlantike të Koordinimit të Përgjigjes për Fatkeqësitë (EADRCC), si dhe koordinimin e asistencës së ofruar. Mundëson pajisjen me dokumente dhe procedura të përsheptuara vizash, për punonjësit e emergjencave të grupeve ndërkombëtare dhe pajisjet e tyre, nëse vijnë në territorin e vendit tonë. Ndihmon në hyrjen pa pengesë dhe të përsheptuar të ndihmave humanitare. Kontaktin me ambasadat e huaja për evidentimin, trajtimin dhe rikthimin në vendet e tyre të të huajve që, gjatë fatkeqësive të ndodhura në Shqipëri, dëmtohen ose ndërrojnë jetë.
<p>Roli shtesë</p>	

Emri i M/A/I	Ministria e Drejtësisë (MD)
<p>Roli kryesor</p>	<p>Përgjegjësitë</p>
<p>Zbaton masat e parashikuara në Planin e Emergjencave të institucionit dhe siguron evakuimin e të burgosurve dhe personelit të burgjeve nga zonat e ndikuara nga emergjencat civile</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aktivizon masat e parashikuara në Planin e Emergjencave të institucionit Siguron evakuimin e të burgosurve dhe personelit të burgjeve nga zonat e ndikuara nga emergjencat civile Ndihmon forcat operacionale të SAR në organizimin dhe ndërmarrjen e operacioneve të kërkim-shpëtimi në ndërtesat e dëmtuara të sistemit të burgjeve Organizon aspekte të sigurisë dhe verifikon kontrollin e të burgosurve në zonat e evakuimit Bashkëpunon me gjitha ministrinë e linjës për kryerjen e detyrave të mësipërme. <p>Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Zbaton Planin e Emergjencave dhe Evakuimit të Burgjeve (të miratuar me Urdhër Ministri). <p>Prokuroria:</p> <ul style="list-style-type: none"> Përgjegjëse për hetimin dhe parandalimin e akteve terroriste në infrastrukturat kritike Ndjek ligjërisht personat që shkaktojnë zjarre ilegale në pyje ose fatkeqësi të tjera. Ndjek ligjërisht personat që plaçkitin banesat dhe pasuritë e tjera nga të cilat pronarët janë evakuuar. <p>Sistemi gjyqësor :</p>

FAZA E PËRGJIGJES

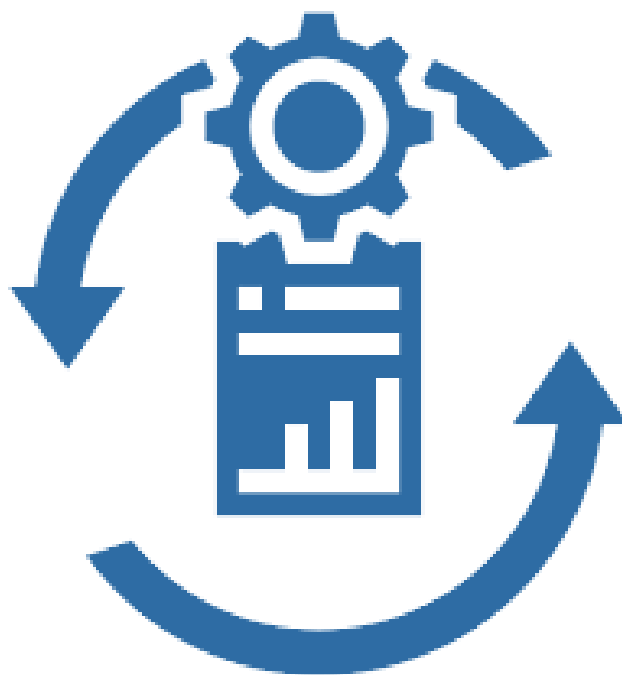
	<ul style="list-style-type: none"> • Përgjegjës për të siguruar vendime gjyqësore në kohën e duhur për persona që shkaktojnë zjarre ilegale në pyje, fatkeqësi të tjera sikurse dëmtim të pronës private.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Kulturës (MK)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
Aktivizon strukturat përgjegjëse për trashëgiminë kulturore në zbatimin e planeve dhe rregulloreve që synojnë mbrojtjen e vendeve dhe objekteve kulturore.	<ul style="list-style-type: none"> • Angazhimi i strukturave përkatëse në ministrinë përgjegjëse për trashëgiminë kulturore dhe i institucioneve të varësisë, për realizimin e planeve apo rregulloreve përkatëse, me qëllim mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, mjedisit dhe të jetës së njeriut. • Nxitja e bashkëpunimit ndërinstitucional për angazhimin e Forcave të Armatosura, Policisë së Shtetit dhe strukturave të tjera operationale të sistemit të mbrojtjes civile, në varësi të llojit të fatkeqësive natyrore; • Vlerësimi i menjëhershëm i dëmit për të përcaktuar humbjet, shkallën e dëmtimit të pasurive kulturore, sipas formularëve të vlerësimit për pasuritë kulturore të paluajtshme dhe të luajtshme, pjesë përbërëse të procedurave të emergjencës civile; • Planifikimi i masave dhe hartimi i ndërhyrjeve emergjente në pasuritë kulturore brenda zonave të riskut nga Instituti Kombëtar i Trashëgimisë Kulturore;
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
AMBU, sëbashku me organet e tjera të menaxhimit dhe administrimit të burimeve ujore, në bashkëpunim me strukturat dhe organet e qeverisjes vendore, janë përgjegjëse për parandalimin, përballimin dhe për rehabilitimin e gjendjes së shkaktuar nga përmbytjet.	Në rast përmbytjesh të mëdha, AMBU, sëbashku me organet e tjera të menaxhimit dhe administrimit të burimeve ujore, në bashkëpunim me strukturat dhe organet përgjegjëse për emergjencat civile, urdhërojnë ekzekutimin e punimeve të emergjencës, duke kërkuar nga përdoruesit e ujit të gjitha pajisjet dhe materialet e nevojshme për këtë qëllim.
Roli shtesë	

Seksioni 5

Rimëkëmbja

5 Rimëkëmbja

Rimëkëmbja	Rivendosja ose përmirësimi i mjeteve të jetesës dhe të shëndetit, asetëve ekonomike, fizike, shoqërore, kulturore dhe mjedisore, sistemeve dhe aktiviteteve të një komuniteti ose shoqërie të prekur nga fatkeqësitë, në përputhje me parimet e zhvillimit të qëndrueshëm dhe konceptit “rindërto më mirë” / “ndërto në mënyrë të qëndrueshme”, për të shmangur ose zvogëluar riskun e fatkeqësive të ardhshme.
-------------------	---

Kalimi nga faza e përgjigjes ndaj fatkeqësive te faza e rimëkëmbjes nga fatkeqësitë

Aktivitetet e rimëkëmbjes nga fatkeqësitë duhet të fillojnë ndërkohë që vijojnë përpjekjet për përgjigje me qëllim mbrojtjen e jetës dhe të pronës. Vendimet e marra gjatë fazës së përgjigjes do të kenë ndikim të planifikimi i rimëkëmbjes nga fatkeqësitë. Shpeshherë, përgjigja ndaj fatkeqësive fokusohet te parimet e ngushta të mbrojtjes së jetës, pronës dhe mjedisit, ndërsa funksioni i rimëkëmbjes karakterizohet nga një grup kompleks çështjesh që mund të kenë efekte afatgjata tek komuniteti²⁹.

5.1 Parimet udhëzuese të rimëkëmbjes

Parimet në vijim përfaqësojnë parimet më të mira ndërkombëtare për maksimizimin e suksesit të përpjekjeve për rimëkëmbje.

- I. **Fuqizimi i individëve dhe familjeve.** Rimëkëmbja e suksesshme nis me aftësinë e individëve dhe familjeve për të rifituar ose ruajtur mirëqenien e tyre fizike, emocionale, sociale dhe ekonomike. Duhet të ketë burime të disponueshme për individët dhe familjet, si trajnime dhe njoftime rreth shërbimeve publike, të cilat fokusohen në rritjen e aftësisë ripërtëritëse përpara, gjatë dhe pas një fatkeqësie. Burimet e përshtatshme duhet të ndahen në mënyrë të barabartë sipas moshës, seksit, gjinisë, përkatësisë etnike, besimit fetar, orientimit seksual apo aftësisë së kufizuar.
- II. **Lidershipi dhe udhëheqësit vendorë.** Për të pasur një rimëkëmbje të suksesshme nevojitet lidërsip i qartë, me role dhe përgjegjësi të mirëpërcaktuara në nivel vendor, qarku dhe kombëtar. Veprimet e rimëkëmbjes duhet të koordinohen gjithashtu sa më shumë të jetë e mundur në nivel vendor, pasi udhëheqësit vendorë i njohin më shumë se kushdo tjetër sfidat dhe kapacitetet unike të komuniteteve të tyre.
- III. **Planifikimi i rimëkëmbjes përpara fatkeqësive.** Shpejtësia dhe efikasiteti i operacioneve të rimëkëmbjes, si dhe shkalla dhe niveli i ndikimeve nga fatkeqësitë, mund

²⁹ Banka Aziatike për Zhvillim. Rekomandime për mënyrën e kalimit nga faza e përgjigjes te faza e rimëkëmbjes nga fatkeqësitë (Recommendations for Dealing with the Transition from Disaster Response to Recovery) (2008)

të përmirësohen përmes planifikimit të rimëkëmbjes përpara fatkeqësive. Planifikimi i rimëkëmbjes përpara fatkeqësive mund të ndihmojë në identifikimin e ndikimeve të mundshme, si dhe në zhvillimin e masave për trajtimin e këtyre ndikimeve përmes ngritjes së kapaciteteve, kodeve të ndërtimit, edukimit të komunitetit etj.

- IV. **Partneritetet e angazhuara dhe përfshirja.** Rimëkëmbja nga fatkeqësitë kërkon përpjekje të koordinuara nga të gjitha nivelet e qeverisë, sektori privat, OJF-të dhe madje edhe nga qytetarët. Përfshirja nënkupton të punuarit me grupet e advokimit ose individët me aftësi të kufizuara, të moshuarit, fëmijët apo grupet e tjera të popullsisë, të cilat kanë qenë historikisht të cenueshme, me qëllim që të garantohet se veprimet e rimëkëmbjes do të pasqyrojnë sfidat unike me të cilat përballen këto grupe në një fatkeqësi. Këto partneritete, të krijuara përpara një fatkeqësie, ndihmojnë për të garantuar se komunikimi gjatë procesit të rimëkëmbjes është i qartë, konsistent, efikas, i aksesueshëm dhe i përshtatshëm në aspektin kulturor.
- V. **Bashkimi i përpjekjeve.** Rimëkëmbja është më e suksesshme kur vjen si produkt i një përpjekjeje të koordinuar ndërmjet të gjitha niveleve të qeverisë dhe grupeve të interesit. Një agjenci e vetme, më konkretisht AKMC-ja, shërben si pikë kontakti për të shfrytëzuar ekspertizën dhe burimet e ministrive dhe të partnerëve të tjerë në nivel kombëtar, për të garantuar prioritetet e përbashkëta të rimëkëmbjes dhe koordinimin e përpjekjeve për arritjen e këtyre objektivave.
- VI. **Afati kohor dhe fleksibiliteti.** Për të pasur një rimëkëmbje të suksesshme nevojitet një afat kohor dhe fleksibilitet për koordinimin dhe realizimin në mënyrë efikase të aktiviteteve të rimëkëmbjes dhe ofrimin e asistencës. Procesi priorizon në mënyrë strategjike vendimet për rimëkëmbje dhe nxit koordinimin ndërmjet grupeve të interesit për të trajtuar sfidat e mundshme, për të rritur besimin, si dhe për të garantuar se planet dhe praktikat janë të përshtatshme për të përmbushur nevojat e paparashikuara.
- VII. **Aftësia ripërtëritëse dhe qëndrueshmëria.** Komunitetet duhet të fokusohen jo vetëm në kthimin e kushteve të para fatkeqësisë, por edhe në parimin e “rindërtimit më të fortë”. Planifikimi i rimëkëmbjes afatgjatë duhet të përfshijë strategjitë e lehtësimit dhe gatishmërisë me qëllim rritjen e aftësisë ripërtëritëse. Rimëkëmbja duhet të fokusohet gjithashtu në rritjen e kapaciteteve brenda komuniteteve të prekura për të mundësuar që udhëheqësit, strukturat operacionale dhe qytetarët në përgjithësi të përballen me sfidat e fatkeqësisë së ardhshme, duke garantuar kështu aftësinë ripërtëritëse të komunitetit.
- VIII. **Rimëkëmbja psikologjike dhe emocionale.** Krahas rindërtimit të një ekonomie dhe infrastrukture më të fortë, është po aq e rëndësishme që përpjekjet për rimëkëmbje të fokusohen në fuqizimin e individëve. Nevojat e lidhura me shëndetin emocional të personave të prekur nuk mund të anashkalojnë dhe nuk duhet të anashkalojnë. Për të plotësuar dhe trajtuar nevojat psikologjike të qytetarëve do të nevojitet një përpjekje e koordinuar ndërmjet një sërë grupesh interesi. Duke trajtuar këto nevoja, individët mund

të menaxhojnë në mënyrë më të suksesshme rimëkëmbjen e aspekteve të tjera të jetëve dhe mjeteve të tyre të jetesës.

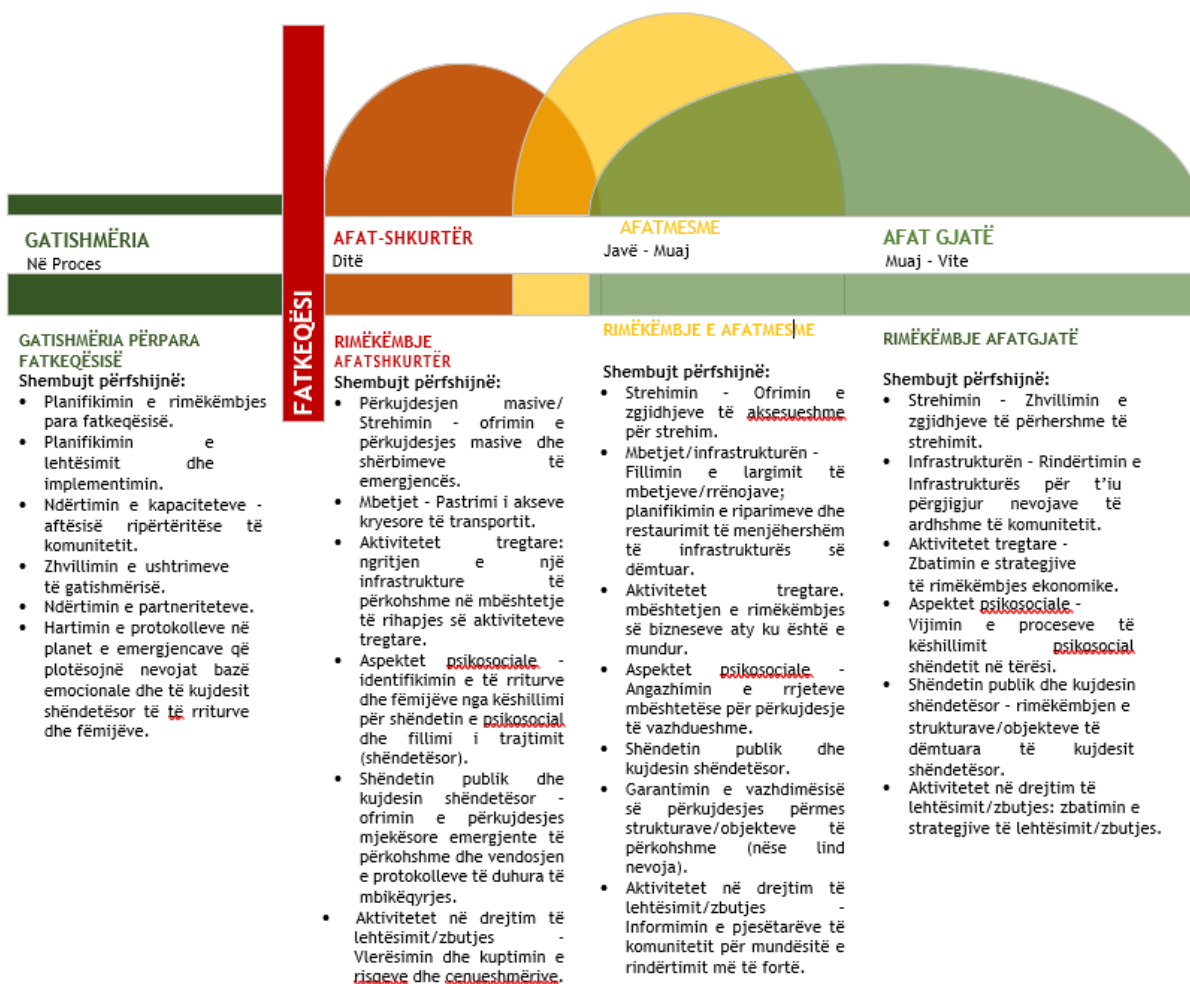

Fig. 5.1 Fazat e rimëkëmbjes nga fatkeqësitë

Periudha e rimëkëmbjes afatshkurtër

Shpeshherë, periudha e rimëkëmbjes afatshkurtër shfaqet njëkohësisht me aktivitetet e përgjigjes. Gjatë kësaj kohe, përpjekjet për rimëkëmbje fokusohen në stabilizimin e aksesit në nevojat kritike, si ushqimi, uji, strehimi dhe infrastruktura kritike. Zakonisht, riparimet e infrastrukturës kritike janë zgjidhje të përkohshme për të rifilluar sistemet derisa të mund të realizohen ndërhyrje më të përhershme. Rihapja e bizneseve, shpeshherë me kufizime. Shpeshherë, periudha e rimëkëmbjes afatshkurtër zgjat disa ditë nga shfaqja e një fatkeqësie.

Periudha e rimëkëmbjes afatmesme

Gjatë periudhës së rimëkëmbjes afatmesme, popullsia e prekur është më e qëndrueshme. Kanë nisur përpjekjet për të rikthyer infrastrukturën kritike dhe bizneset ashtu siç ishin përpara fatkeqësisë. Zgjidhjet afatshkurtra ndaj dëmeve po zëvendësohen me riparime më të përhershme. Periudha e rimëkëmbjes afatmesme mund të zgjasë disa javë deri në disa muaj pas një fatkeqësie.

Periudha e rimëkëmbjes afatgjatë

Periudha e rimëkëmbjes afatgjatë mund të zgjasë disa muaj deri në disa vite pas një fatkeqësie. Gjatë kësaj faze, komunitetet synojnë të zbatojnë parimin e “rindërtimit më të fortë”. Mësimet e nxjerra nga fatkeqësia e fundit zbatohen në komunitet dhe përfshihen në strategjitë e rizhvillimit ekonomik. Identifikohen dhe zbatohen mundësitë për të forcuar infrastrukturën me qëllim lehtësimin e fatkeqësive të ardhshme, si dhe ndërmerren përpjekje për të përgatitur individët për ngjarje të ngjashme.

Gjatë rimëkëmbjes afatgjatë duhet t'i jepet një vëmendje e konsiderueshme zhvillimit të komunitetit. Komunitetet e prekura nga fatkeqësitë duhet të shmangin rindërtimin me të njëjtat lloje materialesh, përdorimin e metodave të njëjta të ndërtimit dhe ndërtimin në të njëjtat vendndodhje që rezultuan të cënueshme gjatë fatkeqësisë madhore. Në këtë mënyrë, rimëkëmbja afatgjatë ecën paralelisht me fazën e lehtësimit, pasi duhet të zbatohen kodet e përmirësuara të ndërtimit dhe ligjet e planifikimit.

Faktorët për t'u marrë në konsideratë gjatë rimëkëmbjes

- Shpeshherë, aktivitetet e rimëkëmbjes fillojnë ndërkohë që vijojnë operacionet e përgjigjes.
- Procesi i rimëkëmbjes mund të zgjasë disa javë dhe madje vite.
- Do të duhet të merren vendime të shpejta rreth godinave thelbësore të shërbimeve publike (ku përfshihen ambientet shëndetësore dhe shkollat), të cilat mund të jenë dëmtuar rëndë ose shkatërruar.
- Ndërtesat, të cilat nuk mund të riparohen, duhet të shkatërrohen dhe të merren në konsideratë objekte zëvendësuese të përkohshme ose të përhershme.
- Do të duhet të merren vendime të shpejta lidhur me strehimin e sigurt të popullsisë të prekur.
- Operacionet e rimëkëmbjes duhet të ofrojnë barazi dhe akses për të gjithë personat në komunitetin e prekur.
- Me shumë mundësi, për të arritur rimëkëmbjen nga emergjencat në shkallë të gjerë do të nevojitet asistencë ndërkombëtare.

- Dëmet ndaj industrisë ose bujqësisë mund të kenë ndikime të thella në ekonomi dhe në rimëkëmbjen afatgjatë.
- Rimëkëmbja është një mundësi për përmirësim. Gjatë rimëkëmbjes së tyre, komunitetet duhet të marrin në konsideratë mënyrat se si mund të zbatojnë parimin e “rindërtimit më të fortë”.

Eliminimi ose zvogëlimi i rrezikut parësor

Për të garantuar se risku i lindur nga rreziku parësor që ka shkaktuar situatën e emergjencës civile nuk ekziston më ose është ulur në nivele të sigurta dhe se nuk ka indicie të kthimit të menjëhershëm në nivelet e mëparshme të intensitetit, nevojiten vlerësime dhe informacione të sakta teknike. Në varësi të rrezikut në fjalë, institutet shqiptare, si Instituti i Gjeoshkencave, kanë role në rëndësishme në vlerësimin e riskut, si dhe ndikim në operacionet e rimëkëmbjes.

Ky informacion plotësohet nga vëzhgimet dhe të dhënat e përpiluara dhe të analizuar nga autoritetet e mbrojtjes civile në zonat e prekura, në kuadër të rolit të tyre koordinues.

Këtu përfshihen informacionet rreth:

- Thellësisë së lumenjve, kanaleve dhe rrjedhave të sipërme ujore
- Shpejtësisë së erës dhe modeleve të drejtimit në nivel vendor
- Niveleve të reshjeve në nivel vendor
- Luhatjeve të temperaturave në nivel vendor
- Aktivitetit sizmik
- Monitorimit të instalacioneve lokale që mund të jenë të rrezikuara

Stabilizimi i riskut të rreziqeve dytësore

Stabilizimi i rreziqeve përkatëse dytësore është thelbësor për të garantuar sigurinë e aktiviteteve të rimëkëmbjes. Nevojiten vlerësime dhe këshilla specifike teknike nga institucionet që kanë kompetenca të specializuara për të vlerësuar rreziqet dytësore. Këto institucione të specializuara përfshijnë:

- Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (menaxhimi i ujit dhe ujitja dhe shërbimet veterinare)
- Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit (pyjet dhe kullotat)
- Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë (rrugët, hekurudhat, aviacioni civil, transporti detar, sistemet e minierave, prodhimi dhe transmetimi i energjisë)
- Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (monitorimi i sëmundjeve dhe risqeve shëndetësore, sistemet e kujdesit shëndetësor)

Kur vlerësohet se është zhdukur risku i rreziqeve dytësore që janë shfaqur, atëherë mund të realizohen procedurat për kthimin e sigurt dhe të rregullt të popullsisë në zonën e prekur. Masat në vijim do të duhet të merren përpara kthimit të publikut.

Procedurat për kthimin e sigurt ose rikthimin e aksesit normal

Bazuar në rolin e tyre koordinues, strukturat e mbrojtjes civile në nivel qarku dhe bashkie, me ndihmën e AKMC-së, dhe nën koordinimin e përgjithshëm të KMC, kur faza e rimëkëmbjes pason atë të përgjigjes në kushtet e shpalljes gjendjen e fatkeqësisë natyrore, duhet të marrin një sërë veprimesh gjatë kthimit të popullsisë në zonën e prekur ose gjatë rikthimit të aksesit normal në këtë zonë.

Këto veprime janë:

- *Kontrollet e parametrave të sigurisë.* Përpara kthimit të popullsisë në zonën e prekur nga fatkeqësia, ndërmerren veprime për kontrollin e çdo pjese të kësaj zone. Këtu përfshihen kontrollet e: rrjetit të furnizimit me ujë të pijshëm, rrjetit të transmetimit dhe të shpërndarjes së energjisë elektrike, zonave me çarje tektonike, sistemeve të tubacioneve dhe të kanaleve të ujërave të zeza, gjendjes së materialeve të rrezikshme, nivelit dhe shpejtësisë së rrjedhjes së ujërave, vatrave dhe burimeve të rrezikshme e të mundshme të zjarrit dhe çështje të tjera të lidhura me sigurinë.
- *Hyrje- dalje të sigurt.* Kjo nënkupton garantimin e hyrjeve dhe të daljeve të sigurt për qytetarët në zonat e prekura. Këtu përfshihet; rrethimi, bllokimi dhe vendosja e sinjaleve lajmëruese në drejtimet dhe zonat e rrezikshme dhe klasifikimi i qëndrueshmërisë së ndërtesave të prekura.
- *Sigurimi i zonave të sigurt për kthimin e popullsisë.* Sa më shpejt të jetë e mundur duhet të bëhet largimi në kohë i mbeturinave, i materialeve të rrezikshme ose të dëmshme, zhbllokimi i rrugëve si dhe heqja e çdo materiali që mund të bëhet shkak për lindjen e një rreziku dytësor ose të një dukurie tjetër rreziku.
- *Sigurimi i strehimeve provizore.* Sigurimi i strehimeve të përkohshme, të sigurt (mundësisht disa alternativa) për ata që nuk janë në gjendje të kthehen në shtëpitë e tyre brenda një periudhe të shkurtër.
- *Informimi publik.* Shpërndarja e udhëzimeve të qarta për publikun në lidhje me kthimin në vendbanimet e përhershme, duke përfshirë edhe udhëzime specifike për grupet e popullsisë të cilat cilësohen si parësore. Dhënia e udhëzimeve për zonat dhe rrugët e kthimit dhe, nëse është e mundur, për mënyrat e kthimit.
 - *Informacion paralajmërues.* Shpërndarja e paralajmërimeve institucionale për publikun, duke përfshirë informacionin rreth rreziqeve të shkallës së vogël që mbeten ende evidente, për instalimet e riparuar, pengesat në rrugë, praninë e materialeve të

rrezikshme, rrezikun nga rrjedhjet e ujërave, burimet dhe rreziqet e mundshme nga zjarri dhe çështje të tjera të sigurisë.

- **Shëndeti publik.** Dhënia e këshillave të nevojshme për publikun në lidhje me çështjet e shëndetit, burimet dhe cilësinë e ujit të pijshëm, gatishmërinë e ndërtesave të shërbimit shëndetësor parësor etj.
- **Grupet më të cenueshme:** Dhënia e ndihmës për grupet më të cenueshme, p.sh., për të familjet me një prind ose familjet e mëdha, ata që janë larg shtëpisë ose familjes së tyre, familjet e pafavorizuara financiarisht, komunitetet e marginalizuara dhe të përjashtuara nga shoqëria, duke përfshirë minoritetet dhe anëtarët e komunitetit LGBTQ, gratë, fëmijët, të moshuarit dhe personat me aftësi të kufizuara.
- **Shërbimet publike.** Ndërgjegjësimi për informimin publik, ndihmën, vendet e regjistrimit dhe të shpërndarjes së ndihmës, informacioni në lidhje me ndihmën humanitare.
- **Lidhjet familjare.** Sigurimi i informacionit për të mbështetur autoritetet vendore, PSH dhe KKSH-në në lidhje me gjetjen e personave që mungojnë dhe rivendosja e lidhjeve familjare.

Rivendosja e shërbimeve publike thelbësore

Institucionet dhe strukturat e mbrojtjes civile në nivel kombëtar dhe vendor, bazuar në vlerësimin e dëmeve të realizuar gjatë fazës së përgjigjes dhe referuar fushës së tyre të përgjegjësisë shtetërore, janë përgjegjëse për të garantuar rivendosjen e plotë të të gjitha shërbimeve kryesore publike.

Kjo kërkon riparime urgjente, të përkohshme ose të përhershme, të cilat janë të nevojshme për të rikthyer në funksion të plotë:

- Tubacionet e furnizimit me ujë të pijshëm
- Nxjerrjen e rezervave së ujit, impiantet e trajtimit, rezervuarët dhe kanalet
- Impiantet e shkarkimit dhe trajtimit të ujërave të zeza
- Furnizimin me energji elektrike për përdorim shtëpiak dhe industrial
- Tubacionet e furnizimit të gazit
- Lidhjet e telekomunikacionit
- Qarkullimin rrugor

Strukturat e shkatërruara dhe të dëmtuara

Strukturat dhe objektet e shkatërruara, si dhe strukturat dhe objektet e dëmtuara që nuk mund të riparohen menjëherë, janë sfida të pashmangshme në fazën e rimëkëmbjes. Kjo do të thotë se një pjesë e popullsisë nuk do të jetë në gjendje t'i kthehet menjëherë jetës normale në shtëpi apo në vendin e punës. Gjithashtu, paraqet vështirësi kthimi në normalitet i sipërfaqeve të shkatërruara mjedisore, si sipërfaqet e shkatërruara nga zjarri apo sipërfaqet e tokave bujqësore të rrëmbyera nga ujërat e përmytjeve ose të mbuluara me aluvione. Niveli shumë i ulët i sigurimit

të ndërtesave në Shqipëri nënkupton që, pas ndodhjes së një emergjence civile, si rezultat i së cilës dëmtohen një numër i madh banesash, banorët e dëmtuar janë në varësi vetëm të asistencës shtetërore ose të asaj humanitare.

Hapat e mëposhtëm janë të nevojshëm në fazën e rimëkëmbjes, krahas menaxhimit të situatës në të gjitha nivelet nën koordinimin e KMC/MM:

- I. *Këshillimi*. Të garantohet ofrimi i informacionit dhe këshillimit përkatës për familjet që nuk janë në gjendje të kthehen në shtëpitë e tyre ose në zonat e tyre të banimit.
- II. *Strehimi*. Të garantohet ofrimi i burimeve të nevojshme për strehim të menjëhershëm dhe në vazhdimësi të popullsisë deri në gjetjen e një strehimi të përhershëm.
- III. *Asistenca*. Iguirimi i asistencës së vazhdueshme derisa banorët, grupet apo komuniteti i prekur të jenë në gjendje të fitojnë një masë sigurie dhe besimi në vetvete .
- IV. *Rindërtimi*. Iguirimi i të gjitha hapësirave të mundshme për gjetjen e materialeve të ndërtimit dhe të shërbimeve, atje ku rindërtimi ose ndërtimi i pjesshëm është i mundur.
- V. *Shembja*. Iguirimi i kushteve të tilla që ndërtesat e dëmtuara apo pjesërisht të shkatërruara që përbëjnë rrezik, të mund të bëhen të sigurta apo të shemben fare, nëse është e nevojshme.
- VI. *Zhvendosja*. Në rastet kur kthimi nuk është i mundur, të garantohet sigurimi i të gjitha mjeteve të mundshme për të zhvendosur familjet në një vendbanim më të përshtatshëm dhe të sigurt nga të njëjtat shkaqe rreziku ose rreziqe që mund të shkaktojnë emergjencë civile të ngjashme me to.
- VII. *Kompensimi*. Sigurimi i kushteve të barabarta për qytetarët, grupet apo komunitetin e prekur, për të ndihmuar dhe për të bërë të mundur përfaqësimin me efektivitet gjatë kërkesave të tyre për ndihmë humanitare apo kompensime nga shteti, nëse një gjë e tillë aplikohet.

Ministria/Agjencia/Institucioni (M/A/I) – Rolet dhe përgjegjësitë e organizatës

Emri i M/A/I	Ministria e Mbrojtjes dhe strukturat e varesise
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel kombëtar dhe në nivel komuniteti. • Ndihton, sipas kërkesës, në zhvendosjen e materialeve, burimeve dhe personelit për të mbështetur operacionet e rimëkëmbjes. • Mbështet restaurimin e infrastrukturës së telekomunikacionit, sipas nevojës. • Ofron mbështetje për ngritjen e strukturave të përkohshme ose të përhershme për të mundësuar strehimin në masë të popullsisë. • Vlerëson ndikimet e fatkeqësisë në strukturat dhe burimet ushtarake. • Koordinohet me ministritë e tjera sipas nevojës për të realizuar riparime emergjente në infrastrukturën kritike. • Mbikëqyr riparimet afatshkurtra në strukturat dhe burimet ushtarake të prekura. • Zbaton restaurimin afatmesëm të strukturave dhe burimeve ushtarake. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të "rindërtuar struktura dhe burime ushtarake më të forta".
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale te Shtetit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
DPRMSH është institucion qendror, që administron rezervat materiale të shtetit të cilat krijohen për të ndërhyrë, në mënyrë operative, për mbrojtjen e popullsisë, të ekonomisë dhe mbrojtjen e vendit, në situata të gjendjes së jashtëzakonshme, gjendjes së emergjencës civile, dhe për dhënien e ndihmave humanitare	<p>Siguron lëvrimin e mallrave rezervë të grupit C:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kur vlerësohet e nevojshme nga strukturat operacionale aktive të qarkut për riparimin e infrastrukturës jetike në zonat e dëmtuara. • kur është e domosdoshme për institucionet e rehabilitimit dhe të përkujdesjes shoqërore, si dhe për grupet e vullnetarëve, pjesëmarrës në përballimin e emergjencës.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Brendshme - Drejtoria e Përgjithshme për Mbrojtjen nga Zjarri dhe Shpëtimin Shërbimi i mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimin
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Fillon veprimet emergjente për të siguruar vazhdimësinë e shërbimeve kryesore të shuarjes së zjarrit dhe shpëtimin gjatë gjithë fazës së rimëkëmbjes • Vlerëson dhe raporton dëmtimet ndaj burimeve të shuarjes së zjarrit dhe shpëtimin (p.sh., stacionet e zjarrfikësve, aparatet, stacionet e monitorimit, sistemin e komunikimit me radio etj.) • Prioritizon dhe realizon riparime afatshkurtra të dëmtimeve të burimeve të shuarjes së zjarrit dhe shpëtimin • Zhvillon strategjinë e rimëkëmbjes afatmesme dhe afatgjatë për burimet e dëmtuara të shuarjes së zjarrit dhe shpëtimin. • Ndhmon organet e hetimit rreth shkaqeve të fillimit të zjarrit (skenari i zjarrit) • Rishikon performancën e sistemit të paralajmërimit të hershëm të zjarrit dhe shpëtimin
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Brendshme – Policia e Shtetit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Garanton vazhdimësinë e sigurisë dhe mbrojtjes publike • Garanton sigurinë në strehimet e përkohshme për popullsinë e evakuuar • Mbron ndërtesat e dëmtuara kundër vjedhjes ose pengon hyrjen në strukturat e pasigurta. • Ndhmon evakuimin dhe pengon hyrjen e personave në zonën e fatkeqësisë. • Siguron mbrojtje sipas nevojës për ekipet e punonjësve të huaj të ndihmës dhe mediave që veprojnë në zonat e dëmtuara • Koordinohet me Ministrinë e Brendshme dhe institucionet e tjera për zbatimin e sistemit të regjistrimit të personave të zhvendosur, të lënduar, të vdekur ose të zhdukur. • Ndhmon në kalimin tranzit të ekipeve ndërkombëtare të ndihmës përmes strukturave ndërkufitare.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel qendror si dhe në nivel vendor.

- Vlerëson dhe monitoron shëndetin publik, mbikëqyrjen e sëmundjeve dhe parandalimin e lëndimeve të komunitetit të prekur, për të identifikuar dhe zbutur problemet shëndetësore.
- Vlerëson dhe monitoron ndikimet e lidhura me fatkeqësitë në institucionet e kujdesit shëndetësor (spitalet, klinikat, shtëpitë e të moshuarve, qendrat për mbështetjen e jetesës, bankat e gjakut, qendrat e dializës, qendrat për trajtimin e abuzimit me substancat, qendrat e kontrollit të helmimit, klinikat mjekësore dhe dentare)
- Ofron asistencë teknike (staf udhëzues, ekspertë të zhvillimit të kurrikulës, ekspertë të fushave përkatëse, staf profesional) për ndërgjegjësimin mbi rreziqet të lidhur me rimëkëmbjen
- Vlerëson ndikimet strukturore, funksionale dhe operacionale të lidhura me fatkeqësinë në programet dhe objektet e shëndetit psikologjik
- Vlerëson nevojat, ofron asistencë teknike dhe identifikon praktikat më të mira, duke përfshirë ato për parandalimin
- **Mundëson lidhjen e specialistëve me burimet**
- Zhvillon strategji, duke përfshirë strategjitë me bazë popullatën, për të adresuar vlerësimin e vazhdueshëm, mbikëqyrjen dhe nevojat për trajtimin afatgjatë të shëndetit psikologjik
- Zhvillon dhe shpërmdan mesazhe të vazhdueshme dhe udhëzime për strategjitë e menaxhimit dhe uljes së stresit.
- Vlerëson mjedisin për të përcaktuar nëse kushtet pas fatkeqësisë natyrore mund të shkaktojnë efekte negative në shëndetin publik
- Ofron asistencë teknike (të dhëna dhe modele shkencore) dhe trajnime për shëndetin mjedisor
- Vlerëson ndikimet strukturore, funksionale dhe operacionale të lidhura me fatkeqësinë në qendrat e shërbimeve sociale (qendrat e kujdesit në komunitet, qendrat që ofrojnë kujdes për fëmijët, çerdhet dhe kopshtet pa pagesë, qendrat e të moshuarve, qendrat për të pastrehët) dhe programet e shërbimeve sociale (shërbimet e dhunës në familje, programet për mbështetjen e fëmijëve, programet e kujdestarisë, programet për mbështetjen e familjes)
- Vlerëson dhe monitoron ndikimet e lidhura me fatkeqësinë tek individët në rrezik (fëmijët, të moshuarit, gratë shtatzëna, personat e pastrehë, personat me aftësi të kufizuara dhe personat e tjerë që mund të kenë nevoja për akses dhe nevoja funksional shtesë, personat me çrregullime të lindura të shëndetit mendor, personat me aftësi të kufizuara gjuhësore, grupe të tjera të pambuluara të popullsisë)
- Identifikon nevojat e shërbimeve sociale të lidhura me fatkeqësinë, të cilat nuk mund të përmbushen nga burimet në komunitet për shkak të fatkeqësisë
- Koordinohet, sipas nevojës, me Institutin e Shëndetit Publik për marrjen e ekspertizës lidhur me çështjet epidemiologjike dhe ato të shëndetit publik gjatë fazës së rimëkëmbjes.
- Siguron mbështetje në strukturat/strehimore të popullatës së evakuuar.
- Kryen analizën e cilësisë së ujit të pijshëm.
- Kryen autopsi dhe varrosje të viktimave.
- Mban një furnizim të vazhdueshëm të ushqimit për pacientët.
- Ofron ndihmë sociale për njerëzit e goditur nga trauma pas fatkeqësisë.
- Siguron vazhdimin e trajtimit afatgjatë për personat e dëmtuar.

FAZA E RIMËKËMBJES

	<ul style="list-style-type: none"> • Siguron mbështetje psikologjike për personat e traumatizuar • Programon dhe ndërton një sistem mbrojtjeje me mbështetje financiare, punësim, mbështetje sociale dhe kujdes për njerëzit që humbasin punën e tyre dhe/ose strehimin si rezultat i një fatkeqësie. • Identifikon dhe përfshin individë të papunë në punët publike gjatë rimëkëmbjes
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MSHMS – Qendra Spitalore Universitare (QSUT) “Nënë Tereza”
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Rifillon menaxhimin normal të shërbimeve të spitalit dhe kujdeset për ofrimin e shërbimit sa më cilësor ndaj pacientit; • Redukton gradualisht personelin vullnetar/personelin shtesë; • Vlerëson performancën e treguar në fazën e përgjigjes; • Përgatit raportet përfundimtare • Vijon ndjekjen dhe mbështetjen e stafit/ pacientëve / familjarëve të pacientëve me sektorin psikosocial • Vlerëson infrastrukturën dhe nevojat pas përfundimit të situatës së emergjencës • Vlerëson kërkesat e shërbimeve për nevojat mbi medikamentet dhe normalizimin e situatës.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MSHMS – Instituti i Shëndetit Publik (ISHP)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	Koordinohet, sipas nevojës, me MSHMS për marrjen e ekspertizës lidhur me çështjet epidemiologjike dhe ato të shëndetit publik gjatë fazës së rimëkëmbjes.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MSHMS – Qendra Kombëtare e Urgjencës Mjekësore (QKUM)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	Të plotësohet nga QKUM
Roli shtesë	

FAZA E RIMËKËMBJES

Emri i M/A/I	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel qendror dhe në nivel vendor. • Vlerëson ndikimet e fatkeqësisë në bujqësi, blegtori dhe burime të tjera natyrore. • Jep udhëzime për riparimet afatshkurtra dhe afatmesme të nevojshme për të rimëkëmbur bujqësinë, blegtorinë dhe burimet natyrore. • Koordinohet me Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për të menaxhuar zonat e infektuara si rezultat i fatkeqësisë, të cilat paraqesin rrezik për bimët, kafshët dhe njerëzit. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të "rindërtuar një bujqësi dhe burime natyrore më të forta" • Drejtoria e Ujitjes dhe Kullimit do të kryejë investime në infrastrukturën e ujitjes, kullimit dhe mbrojtjes nga përmytjet duke përdorur fondet e shtetit dhe/ose ato të përfutuara nga ndihma e donatorëve. • Administron kompensimin për feramat e prekura nga humbja e kafshëve, me qëllim ripopullimin e tyre në përputhje me ligjin 10465/2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", VKM nr. 408/2013 "Për dëmshpërblimin për kafshët e eliminuara", dhe Urdhrin vjetor të Ministrit "Për miratimin e fondit financiar për shërbimin veterinar". • AKU në OB ku konstatohen mangësi dhe lihen detyra, kryen ri kontrollë për verifikimin e plotësimit të detyrave të lëna nga kontrolli paraardhës. • AKU harton planin kombëtar të kontrolleve zyrtare me bazë risku dhe marrjes së mostrave, për vitin pasardhës bazuar në metodologjinë e profilizimit të riskut, që lidhet me aktivitetet e OB dhe faktorët e tjerë ndikues nëpërmjet një sistemi pikëzimi, ku sipas vlerësimit të riskut për çdo OB bazuar edhe në historikun e tij përcaktohet frekuenca e inspektimit, e cila rritet për subjektet në të cilat janë konstatuar mangësi.
Roli shtesë	<ul style="list-style-type: none"> - AKU pas menaxhimit dhe minimizimit të riskut informon konsumatorit mbi ecurinë e situatës dhe gjendjen aktuale. • AKU përgatit materiale ndërgjegjësuese për publikim në faqen zyrtare të autoritetit, me qëllim informimin e konsumatorit, OB etj. • AKU në bashkëpunim me Ministrinë e Arsimit dhe Sportit zhvillon fushata sensibilizuese për sigurinë ushqimore në shkolla.

Emri i M/A/I	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel kombëtar dhe në nivel komuniteti.

FAZA E RIMËKËMBJES

	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerëson dëmet e infrastrukturave kryesore. Këtu përfshihen rrugët, urat, hidrocentralet dhe rezervuarët, digat, sistemet e prodhimit dhe transmetimit të energjisë, sistemet e ujit dhe ujërave të përdorura, si dhe zona të tjera që konsiderohen përgjegjësi e Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë. • Monitoron dhe eliminon pasojat e aksidenteve në miniera ose të shkaktuara nga çlirimi i hidrokarbureve. • Koordinohet me Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit për vlerësimin e ndotjes dhe masat e nevojshme për të trajtuar kontaminimin. • Prioritizon infrastrukturën e dëmtuar me qëllim realizimin e riparimeve emergjente afatshkurtra. • Koordinohet sipas nevojës me Ministrinë e Mbrojtjes për përdorimin e burimeve ushtarake në realizimin e riparimeve emergjente të infrastrukturës kritike. • Jep udhëzime për riparimet afatmesme për infrastrukturën kritike. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të "rindërtuar infrastrukturë më të fortë" brenda vendit. • Koordinohet me institucione të ndryshme shkencore për hartimin e projekteve zhvillimore, si dhe për përcaktimin e standardeve dhe kriterëve që do të ulin kërcënimet nga fatkeqësitë në të ardhmen bazuar në situatën aktuale të emergjencës
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MIE – Instituti i Ndërtimit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Mbështet vlerësimet e objekteve dhe infrastrukturës së dëmtuar nga fatkeqësitë natyrore. • Identifikon masat e nevojshme për të ulur risqet ndaj infrastrukturës nga fatkeqësitë në të ardhmen • Përgatit akt-ekspertiza dhe Oponenca Teknike të detajuara për rindërtimin dhe përforcimin e objekteve.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MIE – Autoriteti Kombëtar për Sigurinë dhe Emergjencat në Miniera
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	Të plotësohet ose të hiqet
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MIE – Shërbimi Gjeologjik Shqiptar (SHGJSH)
Roli kryesor	Përgjegjësitë

FAZA E RIMËKËMBJES

	<ul style="list-style-type: none"> • Siguron ekspertizën e kërkuar për rimëkëmbjen, në përputhje me fushën e përgjegjësisë shtetërore, nën koordinimin e KMC/MM apo çfarëdo organi tjetër përgjegjës. • Merr pjesë në grupe pune për vlerësimin e dëmeve dhe të humbjeve të fatkeqësive; • Jep asistencën e nevojshme teknike për fazën e rimëkëmbjes
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	MIE – Qendra për Grumbullimin dhe Trajtimin e Kimikateve të Rrezikshme
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	Të plotësohet ose do të hiqet
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Arsimit dhe Sporteve (MAS)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel qendror dhe në nivel vendor. • Vlerëson ndikimet në institucionet arsimore dhe nëpërmjet implementimit të programeve zbatimëse kujdeset për mirëqenien psiko-sociale të nxënësve. • Ndihmon në ofrimin e mbështetjes për operacionet afatgjata të strehimit duke përdorur objektet arsimore dhe sportive. • Zhvillon strategji për minimizimin e ndërprerjeve në shërbimet arsimore, ku përfshihen vendndodhjet alternative mësimore dhe realizimin e procesit mësimor në mënyrë virtuale. • Koordinohet me Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për të garantuar vënien në dispozicion të burimeve të mbështetjes psikologjike dhe emocionale për nxënësit dhe studentët, familjet dhe kujdestarët. • Nën koordinimin e KMC/MM ose të çfarëdo strukture tjetër të ngarkuar dhe në bashkëpunim me MIE jep udhëzime për veprimet e menjëhershme emergjente për të mbrojtur dhe riparuar objektet arsimore të dëmtuara. • Prioritizon projektet afatmesme të riparimit dhe restaurimit të ambienteve arsimore dhe zbatimëse. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të “rindërtuar ambiente arsimore dhe zbatimëse më të forta”.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Universiteti Politeknik i Tiranës – Instituti i Gjeoshkencave (IGJEO)
Roli kryesor	Përgjegjësitë

FAZA E RIMËKËMBJES

	Vlerëson dëmet e shkaktuara nga fatkeqësia dhe përmirëson sistemin e integruar të monitorimit për të tre rrejet (hidrologjik, meteorologjik dhe sizmik), me qëllim rritjen e aftësisë ripërtëritëse dhe qëndrueshmërisë së tyre. Siguron në mënyrë të vazhdueshme informacionet dhe njohuritë për rreziqet natyrore, të cilat do të shërbejnë për hartimin dhe rishikimin e dokumenteve të vlerësimit të riskut të fatkeqësive dhe të planeve të emergjencave civile
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Universiteti Tiranës – Instituti i Fizikës Bërthamore të Zbatuar (IFBZ)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	Të plotësohet ose do të hiqet
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinohet me MIE për vlerësimin e ndotjes dhe masat e nevojshme për të trajtuar kontaminimin; • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel qendror dhe në nivel vendor. • Vlerëson ndikimet në mjedis, pyje dhe kullota dhe sektorin e turizmit • Ndhmon në ofrimin e mbështetjes për operacionet afatshkurtra dhe afatmesme të strehimit duke përdorur objektet turistike dhe ambientet hoteliere. • Jep udhëzime për riparimet afatshkurtra dhe afatmesme të nevojshme për monitorimin e cilësisë së ujërave, për të rimëkëmbur mjedisin, pyjet dhe kullotat dhe sektorin e turizmit.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Krijon kushtet e duhura për lehtësimin dhe përsheptimin e procedurave dhe regjimit doganor për mallrat, materialet, grupet, individët dhe pajisjet e tyre, kur ka prova se mbërritja e tyre është në mbështetje të aktiviteteve të rimëkëmbjes. • Lehtëson heqjen e barrierave doganore ose tatimore që mund të lehtësojnë ose rrisin efikasitetin e aktiviteteve të rimëkëmbjes. • Parashikon dhe ndërhyr në buxhetin e planifikuar vjetor për të vënë në dispozicion fondet në mbështetje të aktiviteteve të rimëkëmbjes.

FAZA E RIMËKËMBJES

	<ul style="list-style-type: none"> • Harton dhe modifikon buxhetin vjetor për zbatimin e shpejtë të investimeve bazë, me qëllim kthimin në normalitet të veprimtarisë njerëzore. • Miraton masa specifike që mundësojnë bashkëpunimin me Bankën Qendrore të Shqipërisë për të garantuar stabilitetin e inflacionit dhe për të shmangur kolapsin e mundshme financiare. • Rishikon dhe identifikon nevojat dhe prioritetet e objekteve dhe infrastrukturave publike të dëmtuara dhe identifikon fondet kombëtare të disponueshme për mbështetje. • Koordinohet me Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme për të marrë fonde nga donatorë të huaj. • Vendos masa mbështetëse për riaktivizimin e kompanive private të dëmtuara gjatë të gjithë fazës së rimëkëmbjes. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të “rindërtuar ekonomi më të forta” për komunitetet e prekura.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria për Europën dhe Punët e Jashtme (MEPJ)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Kryhen në koordinim me MM dhe sipas rastit, edhe me ministrinë e tjera kërkesa të specifikuar për nevojat për asistencë ndërkombëtare për rimëkëmbjen. • Ministria përgjegjëse për mbrojtjen civile në koordinim me ministrinë përgjegjëse për punët e jashtme do të jenë përgjegjëse për përmbushjen e kërkesave për raportet periodike të progresit që mund të kërkohen nga qendrat e koordinimit, të cilat mbështesin asistencën ndërkombëtare gjatë procesit të rimëkëmbjes afatshkurtër dhe afatmesme.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Drejtësisë (MD)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel qendror dhe në nivel vendor. • Vlerëson ndikimet në burimet e sistemit të drejtësisë, duke përfshirë burimet dhe ambientet e zbatimit të ligjit, burgjet, institucionet gjyqësore dhe burimet e tjera të nevojshme për zbatimin e procedurave ligjore. • Zhvillon strategji për minimizimin e ndërprerjeve në procedurat ligjore, ku përfshihen ambientet alternative të gjykatës ose kryerja e procedurave në mënyrë virtuale, kur është e përshtatshme. • Verifikon strategjinë për prioritizimin e çështjeve ligjore dhe mbrojtjen e të pandehurve sipas kuadrit ligjor shqiptar. • Vlerëson nevojën për të bërë emërimet emergjente të gjyqtarëve ose të pjesëtarëve të tjerë kyç të stafit për të siguruar vazhdimësinë e sistemit ligjor.

FAZA E RIMËKËMBJES

	<ul style="list-style-type: none"> • Jep udhëzime për veprimet afatshkurtra për të mbrojtur dhe riparuar objektet e dëmtuara të sistemit të drejtësisë. • Prioritizon projektet afatmesme të riparimit dhe restaurimit të ambienteve të sistemit të drejtësisë. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të "rindërtuar ambiente më të forta" të sistemit të drejtësisë.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Ministria e Kulturës (MK)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Merr pjesë në vlerësimet e dëmeve në nivel qendror dhe në nivel vendor • Vlerëson ndikimet në zonat dhe burimet kulturore dhe historike. • Jep udhëzime për masat emergjente afatshkurtra që kanë si qëllim ruajtjen e zonave dhe burimeve kulturore dhe historike, në bashkëpunim me Institutin e Ndërtimit. • Zhvillon strategji për rehabilitimin dhe restaurimin e zonave dhe burimeve kulturore dhe historike. • Angazhohet në digjitalizimin e muzeve të prekur, me qëllim mbrojtjen e dokumenteve historike për të ardhmen. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të "rindërtuar zona dhe burime kulturore dhe historike më të forta", për aq sa është e mundur.
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<p>AMBU, sëbashku me organet e tjera të menaxhimit dhe administrimit të burimeve ujore, në bashkëpunim me strukturat dhe organet e qeverisjes vendore, janë përgjegjëse për parandalimin, përballimin dhe për rehabilitimin e gjendjes së shkaktuar nga përmytjet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kryen vlerësimin e infrastrukturës në pronësi dhe përdorim të Agjencisë • Koordinohet me Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, sipas nevojës, lidhur me riparimet e përkohshme emergjente të infrastrukturës në pronësi dhe përdorim të Agjencisë. • Koordinohet me inxhinierë dhe ekspertë nga Agjencia, MIE dhe MSHMS, sipas rastit, për të identifikuar riparimet afatmesme të nevojshme për të rivendosur funksionimin e infrastrukturës kritike të Agjencisë. • Merr pjesë në planifikimin afatgjatë për të "rindërtuar infrastruktura më të forta" në pronësi të Agjencisë. • Shqyrton dhe rishikon, sipas nevojës, Planet e Menaxhimit të Riskut nga Përmytjet për basenet e lumenjve të Erzenit, Ishmit, Semanit, Shkumbinit dhe Vjosës, sipas nevojës, bazuar në ndikimet e fatkeqësive (specifike për skenarin e përmytjeve).
Roli shtesë	

Emri i M/A/I	Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor (ASIG)
Roli kryesor	Përgjegjësitë
	<ul style="list-style-type: none"> • Kontribuon në mbështetjen që ofron sistemi i informacionit gjeohapësinor në studimet gjeologjike dhe inxhinierike për të ndihmuar në aktivitetet e rimëkëmbjes. • Ndhmon në studimet me autoritetet e tjera teknike për të identifikuar mundësitë për zvogëlimin e riskut në fatkeqësitë e ardhshme.
Roli shtesë	

Organizatat ndërkombëtare, qeveritare dhe jofitimpruese

OJF-të janë organizata vullnetare, të besimit/fetare, komunitare ose organizata filantropike që koordinojnë dhe bashkëpunojnë për të ndihmuar në përgjigjen dhe rimëkëmbjen nga fatkeqësitë. Mbështetja e OJF-ve ofrohet përmes një game të gjerë organizatash, duke filluar nga organizatat e vogla komunitare deri te donatorët e mëdhenj ndërkombëtarë. OJF-të luajnë një rol madhor në të gjitha fazat e një fatkeqësie përmes advokimit, asistencës teknike të ekspertëve, ngritjes së kapaciteteve, financimit dhe burimeve të tjera.

Lista në vijim e OJF-ve specifike, të cilat janë aktive në fazën e rimëkëmbjes, nuk duhet të konsiderohet shteruese. Ka gjasa që të ekzistojnë OJF të tjera në komunitetet shqiptare, të cilat mund të mos jenë përfshirë ende. OJF-të mund të përfshijnë:

- Organizatat e besimit/fetare.
- Organizatat komunitare
- Organizatat e kontrollit, mirëqenies ose shpëtimit të kafshëve
- Organizatat e biznesit
- Organizatat mjedisore
- Organizatat kulturore
- Organizatat profesionale
- Organizatat e kërkimeve universitare dhe akademike

OJF-të kryesore	Përgjegjësitë gjatë fazës së përgjigjes dhe rimëkëmbjes
Kryqi i Kuq Shqiptar dhe Gjysëm Hëna e Kuqe	<ul style="list-style-type: none">• Mbështet operacionet e kërkim shpëtimit dhe të evakuimit.• Ofron mbështetje për strehimet e përkohshme ose afatgjata, duke përfshirë kujdes mjekësor dhe emocional për një periudhë prej 6 muajsh deri në 1 vit.• Mbështet në gjurmimin e personave të humbur dhe rivendosjen e lidhjeve familjare në bashkëpunim me komunitetin ndërkombëtar të Kryqit të Kuq.• Mbështet në njoftimin e qytetarëve për rrezikun e pritshëm me fokus të veçantë në grupet më të cenueshme.• Mbështet autoritetet qendrore dhe ato vendore në vlerësimin e nevojave dhe të dëmeve nga fatkeqësitë.• Mbështet autoritetet vendore në dhënien e ndihmës sociale dhe mbështetjen psikosociale/zvogëlimin e panikut.• Mbështet shërimin shëndetësor parësor sidomos në emergjencat e shkallës së lartë dhe atyre ku nevojitet menaxhimi i të dëmtuarve/viktimave në masë.• Koordinon marrjen dhe shpërndarjen e produkteve ushqimore, joushqimore dhe medikamenteve që i janë dhënë Kryqit të Kuq.• Organizon aktivitetet e edukimit të komunitetit për të mbështetur shëndetin publik, çështjet mjedisore dhe temat e tjera të lidhura me rimëkëmbjen nga fatkeqësitë.• Përgatit kërkesën ndërkombëtare për ndihmë që do të paraqitet përmes Federatës Ndërkombëtare të Kryqit të Kuq dhe Shoqërive të Kryqit të Kuq dhe Gjysmëhënës së Kuqe.

	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinon kërkesat për mbështetje përmes Ekipit Rajonal të Përgjigjes ndaj Fatkeqësive të Evropës Juglindore ose Ekipeve Ndërkombëtare të Vlerësimit dhe Koordinimit në Terren.
Qendra Vullnetare e Emergjencave Civile (QVEC)	<ul style="list-style-type: none"> • Vlerëson kapacitetet e saj njerëzore dhe logjistike për të mbështetur operacionet e rimëkëmbjes • Koordinohet me AKMC-në dhe autoritetet e tjera për të përcaktuar mbështetjen që mund të ofrojë QVEC. • Rishikon kapacitetet për të mbështetur emergjencat e ardhshme.
Malteser Shqipëri	<ul style="list-style-type: none"> • Mbështet përpjekjet për rimëkëmbje përmes sigurimit të stafit, shërbimeve dhe pajisjeve për të ndihmuar me riintegrimin dhe aktivitetet e tjera
Shoqata Kombëtare e Jetimëve të Shqipërisë	<ul style="list-style-type: none"> • Ndihmon në rindërtimin e shtëpive të dëmtuara përmes mbështetjes financiare nga donatorët

Sektori privat

Sektori privat luan një rol kritik në rritjen e besimit të publikut në përpjekjet për rimëkëmbje menjëherë pas një fatkeqësie. Kur bizneset dhe industria lokale janë funksionale, komuniteti rimëkëmbet më me shpejtësi duke ruajtur vendet e punës, mallrat dhe shërbimet, si dhe aksesin në infrastrukturën private.

Shpeshherë, infrastruktura kritike, si uji, gazi dhe energjia elektrike, menaxhohet pjesërisht ose plotësisht nga ndërmarrjet private. Është thelbësore që ministritë dhe institucionet qendrore, duke përfshirë AKMC-në, të ruajnë komunikimin dhe koordinimin me këta subjekte private dhe t'i asistojnë në procesin e rimëkëmbjes, në nivelin maksimal që e lejon ligji.

Një aspekt shumë i rëndësishëm i aftësisë ripërtëritëse të sektorit privat është ruajtja e vazhdimësisë së tyre, krahas të gjithë sektorëve qeveritarë, në mënyrë sa më praktike dhe të sigurt që të jetë e mundur, ndërkohë që përgatiten për të përballuar dhe për t'u rimëkëmbur nga ndikimet e goditjeve dhe rreziqeve. Për këtë nevojitet një SMVV e cila është shpjeguar në seksionin 3.3.8. Vazhdimësia e veprimtarisë dhe shërbimeve.

Individët dhe familjet

Individët dhe familjet kanë një rol kyç jo vetëm në rimëkëmbjen e tyre, por edhe në rimëkëmbjen e komunitetit. Një nga veprimet kryesore që mund të ndërmarrin individët dhe familjet për të lehtësuar rimëkëmbjen është të zhvillojnë një plan dhe paketë për fatkeqësitë. Duke përgatitur anëtarët e familjes rreth hapave që duhen marrë përpara, gjatë dhe pas një fatkeqësie, si dhe duke i nxitur ata që të grumbullojnë rezerva të ujit, ushqimit, baterive dhe produkteve të tjera, individët mund të zvogëlojnë ndikimin e fatkeqësive të mundshme në familjet e tyre, çka zvogëlon gjithashtu ndikimin në komunitetet e tyre.

Planifikimi dhe gatishmëria para fatkeqësisë duhet të fokusohet në "përgatitjen për t'u rimëkëmbur" ose në përgatitjen e individëve rreth asaj që do të nevojitet pas një fatkeqësie. Kjo duhet të përfshijë evakuimin, strehimet e emergjencës ose kalimin e periudhave të gjata në shtëpitë e tyre me akses të kufizuar ose pa akses në produktet dhe shërbimet thelbësore. Dhënia e mesazheve për publikun pas një fatkeqësie duhet të fokusohet te siguria dhe fuqizimi i veprimeve individuale për të mbështetur rimëkëmbjen e komunitetit.

Planifikuesit e emergjencave duhet të pranojnë faktin se segmente të caktuara të popullsisë/grupe më të cenueshme vuajnë në mënyrë joproporcionale gjatë fatkeqësive. Këto grupe përfshijnë nga familje të pafavorizuara financiarisht, komunitete të marginalizuara dhe të përjashtuara nga shoqëria, duke përfshirë minoritetet dhe anëtarët e komunitetit LGBTQ, gratë, fëmijët, të moshuarit dhe personat me aftësi të kufizuara.

Asistenca ndërkombëtare

Përmasa e një fatkeqësie dhe kompleksiteti i rimëkëmbjes së saj mund të kërkojnë asistencën e organizatave ose donatorëve ndërkombëtarë. Koordinimi i asistencës ndërkombëtare në fazën e rimëkëmbjes (duke supozuar se gjendja e fatkeqësisë natyrore ka përfunduar), duke përfshirë përgatitjen e kërkesës së specifikuar për nevojat për asistencë ndërkombëtare, është përgjegjësi e Ministrisë përgjegjëse për Mbrojtjen Civile, në koordinim me MEPJ dhe, sipas rastit, edhe me ministritë e tjera.

Në Republikën e Shqipërisë janë në fuqi një sërë marrëveshesh ndërkombëtare dhe ndërinstitucionale, në kuptim të Ligjit nr. 43/2016 “Për marrëveshjet ndërkombëtare në Republikën e Shqipërisë”, në fushën e mbrojtjes civile të cilat jepen të detajuara në [shtojcat e këtij dokumenti](#).

Ministria përgjegjëse për Mbrojtjen Civile në koordinim me MEPJ do të jetë përgjegjëse për përgatitjen e raporteve periodike të progresit për qendrat e koordinimit, përkatësisht EERCC dhe EADRCC, të cilat mund të mbështesin asistencën ndërkombëtare gjatë procesit të rimëkëmbjes. MEPJ do të punojë gjithashtu me AKMC-në dhe Ministrinë e Mbrojtjes, sipas nevojës, për të garantuar se burimeve ndërkombëtare u jepet mbështetja e duhur për të operuar në Shqipëri.

Seksioni 6

Trajnimi dhe

zhvillimi

6 Trajnimet dhe zhvillimi

6.1 Përmbledhje

Trajnimi dhe zhvillimi janë koncepte tejet të gjera dhe një nga aspektet më të rëndësishme për t'u marrë në konsideratë janë specifikat e tyre. Trajnimi mund të realizohet në nivel personal, profesional dhe akademik, si dhe në ekipe, departamente dhe agjenci. Trajnimi dhe zhvillimi në partneritet inkurajohet fort dhe zakonisht është efikas nga pikëpamja e kostos. Kur merret në konsideratë një plan disavjeçar i trajnimeve dhe ushtrimeve, duhet të identifikohet një institucion i qartë përgjegjës, i cili për Shqipërinë do të jetë AKMC-ja.

Qëllimi i Planit disavjeçar të trajnimeve dhe ushtrimeve (PDTU) është të ofrojnë një dokument udhëzues/ PSV për t'u zbatuar nga AKMC. Ky plan është një dokument në ndryshim të vazhdueshëm, i cili do të përditësohet dhe përpunohet çdo vit. Plani disavjeçar i trajnimeve dhe ushtrimeve ofron një udhërrëfyes për t'u ndjekur nga AKMC dhe agjencitë partnere për realizimin e prioritetëve të parashikuara në ligjin 45/2019. Gjithashtu, plani përcakton identifikimin e aftësive kryesore të synuara, të lidhura me prioritetet, si dhe trajnimet dhe ushtrimet që do të ndihmojnë agjencitë t'i përftojnë ose validojnë këto aftësi. Plani disavjeçar i trajnimeve dhe ushtrimeve përfshin modelin e kalendarit të trajnimeve dhe ushtrimeve, i cili parashikon aktivitetet e propozuara. Ai përfaqëson zhvillimin natyral të trajnimeve dhe ushtrimeve që duhet të realizohen në përputhje me qasjen e "shtyllave kryesore".

Koordinimi

AKMC është përgjegjëse sipas ligjit 45/2019 për trajnimet dhe ushtrimet që kanë të bëjnë me mbrojtjen civile. AKMC përgatit programin e trajnimit të strukturave të mbrojtjes civile, në nivel qendror dhe vendor.

Cikli i zhvillimit

Bazuar në statusin aktual të AKMC-së dhe të partnerëve të saj strategjikë, PDTU duhet të zhvillohet nga ana funksionale dhe të bazohet në objektiva SMART (specifikë, të matshëm, të arritshëm, realistë dhe të bazuara në kohë ose sipas tipit të tyre). Evidencat janë dhënë nga dokumenti i Vlerësimit të Riskut nga Fatkeqësitë në nivel qendror dhe nga Raporti i Vlerësimit të Kapaciteteve të Sistemit të Menaxhimit të Riskut nga Fatkeqësitë. Agjencitë janë në dijeni të kohëzgjatjes aktuale të trajnimit në lidhje me fazat e gatishmërisë dhe përgjigjes ndaj emergjencave. Njohja është elementi kyç në koordinimin e treguesve bazë të kapacitetit dhe aftësisë së strukturave operacionale dhe të institucioneve dhe strukturave të mbrojtjes civile.

Planifikimi kombëtar

Për të garantuar një zbatim realist, ndarja gjeo-administrative mundëson që AKMC të zbatojë një plan vjetor të trajnimeve, ushtrimeve dhe simulimeve. Duhet t'i kushtohet vëmendje shpeshtësisë së rrezikut, vlerësimeve të riskut, emergjencave të përsëritura dhe mbi të gjitha, zhvillimit profesional të stafit.

Ushtrimet

Ushtrimet e bazuara në diskutime

Ushtrimet e bazuara në diskutime përdoren zakonisht si pikënisje në qasjen e shtyllave kryesore, për ciklin, grupin dhe gamën e ushtrimeve. Ushtrimet e bazuara në diskutime përfshijnë seminarët, mbledhjet e punës, ushtrimet simuluese (TTX) dhe lojërat. Zakonisht, këto lloje ushtrimesh e vënë theksin te planet, politikat, marrëveshjet për ndihmë të ndërsjellë (MNN) dhe procedurat ekzistuese. Për rrjedhojë, ato janë instrumente të jashtëzakonshme për të familjarizuar institucionet, strukturat dhe stafin me aftësitë aktuale ose të parashikuara sipas juridiksionit. Ushtrimet e bazuara në diskutime fokusohen zakonisht në çështjet e orientuara drejt politikave strategjike ndërsa ushtrimet e bazuara në operacione fokusohen më tepër në çështjet e lidhura me përgjigjen taktike. Zakonisht, moderatorët dhe/ose prezantuesit udhëheqin diskutimin dhe mbajnë pjesëmarrësit në rrugën e duhur, duke përmbushur njëkohësisht edhe objektivat e ushtrimit.

Seminarët

Në përgjithësi, seminarët përdoren për të orientuar pjesëmarrësit ose për të ofruar një përmbledhje të autoriteteve, strategjive, planeve, politikave, procedurave, protokolleve, burimeve të përgjigjes apo të koncepteve dhe ideve. Seminarët ofrojnë një pikënisje të mirë për juridiksionet që po zhvillojnë ose që po bëjnë ndryshime madhore në planet dhe procedurat e tyre. Ato kanë karakteristikat në vijim:

- Diskutime joformale të udhëhequra nga drejtuesi i seminarit
- Falë portretizimit të ngjarjeve në kohë reale, nuk kufizohen në kohë.
- Mjedis me nivel të ulët stresi ku përdoren një sërë teknikash udhëzuese, si leksionet, prezantimet në multi-media, diskutimet në panele, diskutimet e rasteve studimore, dëshmitë e ekspertëve dhe instrumentet e mbështetjes së vendimeve
- Efikasitet i faktuar përmes grupeve të vogla dhe të mëdha

Mbledhjet e punës

Mbledhjet e punës përfaqësojnë nivelin e dytë të ushtrimeve në qasjen e shtyllave kryesore. Edhe pse janë të ngjashme me seminarët, mbledhjet e punës ndryshojnë në dy aspekte të rëndësishme: ndërveprimi i pjesëmarrësve është më i lartë dhe fokusi është në arritjen apo zhvillimin e një produkti (si p.sh. të një plani apo politike). Mbledhjet e punës mundësojnë një forum ideal për aspektet në vijim:

- Krijimin e ekipeve
- Mbledhjen ose ndarjen e informacionit
- Arritjen e konsensusit
- Marrjen e perspektivave të reja ose të ndryshme
- Zgjidhjen e problemeve të çështjeve komplekse
- Testimin e ideve, proceseve ose procedurave të reja
- Trajnimin e grupeve në aktivitete të koordinuara
- Krahas zhvillimit të ushtrimeve, mbledhjet e punës janë më të dobishme në arritjen e aspekteve të caktuara të projektimit të ushtrimeve, të tilla si:
 - Përcaktimi i elementeve të vlerësimit dhe standardeve të performancës
 - Përcaktimi i objektivave të programit apo ushtrimit
 - Zhvillimi i skenarit të ushtrimit dhe renditja e ngjarjeve kyçe

Një mbledhje pune mund të përdoret për të hartuar procedura të reja standarde të veprimit (PSV), Planet për Emergjencat Civile, marrëveshjet për ndihmë të ndërsjellë (MNN), Planet disavjeçare të ushtrimeve dhe Planet e Përmirësimit (PM). Për të qenë efektive, mbledhjet e punës duhet të fokusohen te një çështje specifike, si dhe duhet të përcaktohet qartë rezultati ose objektivi i dëshiruar. Ekzistojnë një sërë temash dhe objektivash të mundshme, të cilat janë me rëndësi, por të gjitha mbledhjet e punës karakterizohen nga aspektet e përbashkëta në vijim:

- Efikasitet përmes grupeve të vogla dhe të mëdha
- Moderator dhe seanca të punës në grupe
- Objektiva të orientuar drejt një produkti të identifikueshëm
- Informacioni përcillet përmes teknikave të ndryshme udhëzuese
- Falë portretizimit të ngjarjeve në kohë reale, nuk kufizohen në kohë
- Mjedis me nivel të ulët stresi
- Forum që nuk ka si qëllim të përcaktojë fajin
- Diskutime plenare të udhëhequra nga drejtuesi i mbledhjes së punës

Ushtrimet simuluese në tavolinë (Table Top Exercise - TTX)

Ushtrimet simuluese përfshijnë pjesëtarët e stafit të nivelit të lartë, nëpunësit e zgjedhur ose të emëruar, apo pjesëtarët e tjerë kryesorë të stafit në një ambient joformal, për të diskutuar situata të simuluar. Ky lloj ushtrimi ka si synim të nxisë diskutimin rreth çështjeve të ndryshme lidhur me një situatë hipotetike. Ai mund të përdoret për të vlerësuar planet, politikat dhe procedurat ose për të vlerësuar llojet e sistemeve të nevojshme për të drejtuar parandalimin, përgjigjen dhe rimëkëmbjen nga një emergjencë e caktuar. Zakonisht, ushtrimet simuluese synojnë të lehtësojnë të kuptuarit e koncepteve, identifikimin e pikave të forta dhe mangësive dhe/ose ndryshimin e sjelljes. Pjesëmarrësit nxiten që të diskutojnë çështjet në detaje dhe të zhvillojnë vendime përmes zgjidhjes së problemeve me një ritëm të ngadaltë dhe jo përmes vendimmarrjes së shpejtë dhe spontane që ndodh në kushtet e emergjencave reale ose të simuluar. Ndryshe nga ushtrimet e bazuara në operacione dhe lojërat, të cilat kanë një shtrirje dhe kosto më të lartë, ushtrimet simuluese mund të jenë instrumente efektive nga pikëpamja e koston kur përdoren së bashku me ushtrime më komplekse. Efikasiteti i TTX-ve varet nga përfshirja energjike e pjesëmarrësve, si dhe nga vlerësimi i tyre lidhur me rishikimet e rekomanduara në politikat, procedurat dhe planet aktuale.

Metodat e ushtrimeve të simuluar ndahen në dy kategori: bazë dhe të avancuara. Në një TTX bazë, vendngjarja e përcaktuar nga materialet e skenarit mbetet konstante. Kjo metodë përshkruan një ngjarje apo incident të lidhur me një emergjencë dhe i sjell pjesëmarrësit e diskutimit deri në momentin aktual të simuluar. Aktorët përdorin njohuritë dhe aftësitë e tyre për të zgjidhur një listë problemesh të paraqitura nga moderatori. Problemet diskutohen në grup dhe zakonisht bihet dakord për një zgjidhje, e cila më pas prezantohet në mënyrë të përmbledhur nga drejtuesi. Në një TTX të avancuar, loja fokusohet në dhënien e mesazheve të caktuara për aktorët, të cilat ndryshojnë skenarin origjinal. Moderatori i ushtrimit zakonisht i prezanton problemet një e nga një, në formën e një mesazhi të shkruar, telefonatave të simuluar, videove ose formave të tjera. Pjesëmarrësit diskutojnë çështjet e ngritura nga problemi, duke përdorur planet dhe procedurat e përshtatshme. Karakteristikat e ushtrimeve simuluese mund të përfshijnë:

- Arritjen e objektivave të kufizuara ose specifike
- Vlerësimin e koordinimit ndërinstytucional
- Realizimin e një rasti të caktuar studimor
- Shqyrtimin e kontingjencave të stafit
- Familjarizimin e nëpunësve të lartë me një situatë
- Pjesëmarrjen në ndarjen e informacionit
- Praktikimin e zgjidhjes së problemeve në grup
- Testimin e interpretimit të mesazheve në grup

Ushtrimet e bazuara në skenar real

Ushtrimet e bazuara në operacione përdoren për të validuar planet, politikat, marrëveshjet dhe procedurat e konkretizuara në ushtrimet e bazuara në diskutime. Ushtrimet e bazuara në operacione përfshijnë simulime, ushtrime funksionale dhe ushtrimet gjithëpërfshirëse/në shkallë të gjerë (UShGj). Ato mund të qartësojnë rolet dhe përgjegjësitë, të identifikojnë mangësitë në burimet e nevojshme për zbatimin e planeve dhe procedurave, si dhe të përmirësojnë performancën individuale dhe në ekip. Ushtrimet e bazuara në operacione karakterizohen nga përgjigja reale, mobilizimi i aparaturave dhe burimeve, si dhe nga angazhimi i stafit, zakonisht në periudha të gjata kohore.

Simulimet

Një simulim është një aktivitet i koordinuar dhe i mbikëqyrur, i cili në përgjithësi përdoret për të testuar një operacion ose funksion të caktuar në një agjenci të vetme. Zakonisht, simulimet përdoren për të dhënë trajnime rreth pajisjeve të reja, për të zhvilluar ose testuar politikat ose procedurat e reja, apo për të praktikuar dhe ruajtur aftësitë aktuale. Karakteristikat tipike përfshijnë:

- Një fokus të ngushtë, i cili matet në përputhje me standardet e përcaktuara
- Komentet të menjëhershme
- Performancë e izoluar
- Mjedis realist

Ushtrimet funksionale

Ushtrimet funksionale janë projektuar për të testuar dhe vlerësuar aftësi individuale, një sërë funksionesh apo aktiviteteve brenda një funksioni, ose grupeve të pavarura të funksioneve. Në përgjithësi, ushtrimet funksionale fokusohen në testimin e planeve, politikave, procedurave, si dhe stafin e drejtimit dhe kontrollit të Sistemit të Menaxhimit të Emergjencave Civile. Në përgjithësi, incidentet projektohen përmes një skenari të ushtrimit, i cili përmban përditësime të ngjarjeve që nxisin aktivitetin në nivel drejtues. Simulohet lëvizja e stafit dhe pajisjeve.

Objekti i ushtrimeve funksionale është të ekzekutojë plane dhe procedura specifike, si dhe të zbatojë politikat, planet dhe procedurat e krijuara, në kushtet e krizës, brenda ekipeve të caktuara funksionale ose nga ekipe të caktuara funksionale. Një ushtrim funksional simulon realitetin e operacioneve në një hapësirë funksionale duke prezantuar probleme komplekse dhe realiste që kërkojnë përgjigje të shpejta dhe efektive nga stafi i trajnuar, në një mjedis tejet stresues. Karakteristikat e një ushtrimi funksional përfshijnë:

- Vlerësimin e QOEC-ve, zyrave qendrore dhe stafit
- Vlerësimin e funksioneve
- Shqyrtimin e marrëdhënieve ndërmjet juridiksioneve
- Matjen e përshtatshmërisë së burimeve
- Fuqizimin e politikave dhe procedurave të krijuara

Ushtrimet gjithëpërfshirëse/në shkallë të gjerë (UShGj)

Këto janë ushtrime ndërinstucionale, të cilat përfshijnë shumë juridiksione dhe të cilat testojnë shumë aspekte të përgjigjes dhe rimëkëmbjes nga emergjencat. Ato përfshijnë shumë struktura operacionale që shkojnë të parat në vendngjarje dhe që operojnë nën Drejtuesin e Operacionit për t'iu përgjigjur dhe për t'u rimëkëmbur me efektivitet dhe efikasitet nga një emergjencë.

Një UShGj fokusohet në zbatimin dhe analizimin e planeve, politikave dhe procedurave të zhvilluara gjatë ushtrimeve të bazuara në diskutime dhe të rafinuara në ushtrimet e mëparshme dhe më të vogla të bazuara në operacione. Ngjarjet projektohen përmes një skenari të shkruar të ushtrimit, me fleksibilitet për të mundësuar përditësime që nxisin aktivitetet. Ai realizohet në kohë reale dhe në një mjedis stresues që i ngjason shumë një emergjence reale. Strukturat operacionale që shkojnë të parat në vendngjarje dhe burimet mobilizohen dhe alokohen në vendngjarjen ku ndërmerren veprimet, njësoj sikur të kishte ndodhur një emergjencë reale (me përjashtime të vogla). UShGj simulon realitetin e operacioneve në disa hapësira funksionale ose gjeografike duke prezantuar probleme komplekse dhe realiste që kërkojnë një qasje të menduarit kritik, zgjidhje të shpejtë të problemeve, si dhe përgjigje efektive nga stafi i trajnuar, në një mjedis tejet stresues. Subjektet e tjera të cilat nuk përfshihen në ushtrim, por që do të përfshiheshin në një emergjencë reale, duhet të udhëzohen që të mos përgjigjen.

Një UShGj ofron një mundësi për të ekzekutuar planet, procedurat dhe PSV-të në përgjigje të një emergjence të simuluar, në një mjedis tejet stresues. Karakteristikat e zakonshme të një UShGj-je përfshijnë:

- Aktivizimin e stafit dhe pajisjeve
- Alokimin e burimeve dhe stafit
- Analizimin e memorandumeve të mirëkuptimit (MM), PSV-ve, planeve, politikave dhe procedurave
- Vlerësimin e kapaciteteve të pajisjeve
- Vlerësimin e bashkëpunimit ndërmjet juridiksioneve
- Vlerësimin e performancës organizative dhe individuale
- Zbatimin në praktikë të bashkëpunimit ndërinstucional
- Përdorimin në praktikë të sistemeve të informimit të publikut
- Testimin e sistemeve dhe procedurave të komunikimit

Niveli i mbështetjes që nevojitet për të realizuar një UShGj është më i lartë se ai që nevojitet për lloje të tjera ushtrimesh. Zakonisht, vendndodhja e ushtrimit ka një sipërfaqe të konsiderueshme dhe logjistikë komplekse. Pjesëmarrësit dhe vullnetarët duhet të furnizohen me ujë dhe ushqim. Duhet të monitorohen çështjet e lidhura me sigurinë, duke përfshirë ato që kanë të bëjnë me përdorimin e objekteve dhe efekteve speciale

Zhvillimi personal

Në vijim jepen disa faqe interneti me informacion për rritjen e njohurive dhe të kapaciteteve si për ekspertët që janë të angazhuar me sistemin e mbrojtjes civile në nivel qendror ose lokal ashtu edhe për grupet e tjera të interesit.

- Akademia e Lidërsipit Humanitar

<https://www.humanitarianleadershipacademy.org/new-online-course-disaster-risk-reduction-management/>

- Kampusi i hapur i mësimi i Bankës Botërore

https://olc.worldbank.org/search?search_api_views_fulltext=disaster

- Mësimi i hapur i Organizatës Botërore të Shëndetësisë

<https://openwho.org/courses?q=emergency>

- Kurset online të Iniciativës Humanitare të Universitetit të Harvardit

<https://hhi.harvard.edu/online-education>

- Kurset online të Institutit të Menaxhimit të Emergjencave në SHBA (nevojitet adresa postare në SHBA)

<https://training.fema.gov/is/>

- Burimet e planifikimit të emergjencave në Mbretërinë e Bashkuar

<https://www.epcresilience.com/insight>

- Disaster Ready (Online learning)

www.disasterready.org

- Prevention Web

<https://www.preventionweb.net/community/academic-programmes>

<https://www.preventionweb.net/community/training>

[https://www.undrr.org/event-](https://www.undrr.org/event-type/training?node_type&page=%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C1)

[type/training?node_type&page=%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C1](https://www.undrr.org/event-type/training?node_type&page=%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2C1)

- Bashkimi Evropian

https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/system/files/2021-12/UCPM-Training-Programme-Factsheet_final.pdf

https://ec.europa.eu/echo/files/civil_protection/civil/prote/pdfdocs/Training%20brochure.pdf

7 Grupi Teknik Ndërinstitucional i Punës për përgatitjen e PKEC³⁰

Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile - AKMC

Z. Haki Çako	Drejtor i Përgjithshëm
Znj. Adisa Bala	Drejtor i Drejtorisë së Zvogëlimit të Riskut dhe Fatkeqësive dhe Parandalimit
Z. Robert Hysenllari	Drejtor i Drejtorisë së Gatishmërisë dhe Koordinimit të Përgjigjes Emergjente
Z. Klajdi Nikolla	Drejtor i Drejtorisë së Bashkëpunimit Ndërkombëtar dhe Projekteve
Z. Jonian Harka	Drejtor i Drejtorisë së Edukimit, Trajnimit dhe Teknologjisë së Informacionit
Z. Sadik Balliu	Specialist në Sektorin e Planifikimit të Mbrojtjes Civile, Sekretariati Teknik i Grupit Ndërinstitucional të Punës
Znj. Xhesi Besho	Specialist në Sektorin e Planifikimit të Mbrojtjes Civile, Sekretariati Teknik i Grupit Ndërinstitucional të Punës
Z. Leonard Qyra	Përgjegjës i Sektorit të Paralajmërimit dhe Mbështetjes Operacionale dhe Humanitare
Znj. Brisilda Sina	Përgjegjës Sektori në Qendrën Kombëtare Operacionale të Emergjencave Civile

Nënkolonel Jetnor Balla	Ministria e Mbrojtjes
Z. Arben Mollaj	
Z. Albert Jole	Ministria e Brendshme
Z. Rehani Jaupi	Ministria e Brendshme – Policia e Shtetit
Z. Gëzim Zhupaj	
Z. Fit Tola	Ministria e Brendshme – Drejtoria e Përgjithshme e MZSH
Znj. Klea Doko	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme
Znj. Ardita Xhyheri	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
Znj. Kledia Dono	
Z. Aurel Doma	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
Znj. Bukurie Çika	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
Z. Ermal Hoxha	
Znj. Eglantina Killo	Ministria e Arsimit dhe Sportit
Z. Besfort Goxhi	
Znj. Edlira Nastimi	
Z. Benon Memaga	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
Z. Skënder Brataj	Qendra Kombëtare e Urgjencës Mjekësore
Z. Klejdi Cankja	

³⁰ Urdhër i KM nr. 58, datë 29.06.2021 "Për ngritjen e Grupit Ndërinstitucional dhe Grupit Teknik Ndërinstitucional të Punës për përgatitjen e projektit të Planit Kombëtar për Emergjencat Civile"

Znj. Esina Sallaku	Qendra Spitalore Universitare “Nënë Tereza”
Z. Alfred Cake	Spitali Universitar i Traumës
Z. Dritan Ulqinaku	Instituti i Shëndetit Publik
Z. Ylli Hoxha	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
Z. Admir Seci	
Z. Edvin Morava	Ministria e Drejtësisë
Z. Edmond Muçaj	
Znj. Entela Çipa	Ministria e Kulturës
Z. Mariglen Meshini	
Znj. Enkelejda Kucaj	Instituti i GjeoShkencave
Z. Vladimir Kola	Shërbimi Gjeologjik Shqiptar
Znj. Esma Canaj	
Z. Mentor Lamaj	
Z. Dritan Prifti	Instituti i Fizikës Bërthamore të Zbatuar
Znj. Irma Bërdufi	
Znj. Florinda Cfarku	
Z. Robert Çeço	Agjencia Shtetërore e Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndhmës (SASPAC)
Znj. Anisa Pashaj	Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore
Z. Gerti Çela	Instituti i Ndërtimit
Z. Igli Shehu	Korporata Elektroenergjitike Shqiptare
Z. Arlind Arapi	Agjencia e Komunikimeve Elektronike dhe Postare
Z. Arli Minga	
Z. Fatos Xhengo	Kryqi i Kuq Shqiptar
Z. Nebi Muçaj	Qendra Vullnetare e Emergjencave Civile
Z. Grej Malo	

Ekipi i ekspertëve:

Programi për Zhvillim i Kombeve të Bashkuara - UNDP në Shqipëri

Znj. Elvita Kabashi	Drejtuese e Departamentit të Mjedisit, Ndryshimeve Klimatike dhe Energjisë
Z. Paul Murphy	Drejtues i Ekipit të ekspertëve për hartimin e PKEC
Z. Devin Kerins	Ekspert ndërkombëtar për hartimin e PKEC
Z. Rikard Luka	Ekspert kombëtar për hartimin e PKEC
Z. Enri Hide	Ekspert kombëtar për hartimin e PKEC
Z. Doreid Petoshati	Koordinator Kombëtar i projektit RESEAL
Z. Maksimiljan Dhima	Konsulent Kombëtar i projektit RESEAL
Z. Gentjan Dema	Asistent Finance/Administrativ i projektit RESEAL

**FORMATET E
RAPORTEVE
DHE
KERKESAVE**

SHTOJCAT

Mirëmbajtja e planit

PKEC është një dokument në ndryshim të vazhdueshëm dhe do të rishikohet rregullisht për të vlerësuar përputhshmërinë e tij me legjislacionin dhe politikat ekzistuese dhe ato të reja, me kushtet në zhvillim, si dhe me përvojën e fituar nga përdorimi i tij. Rishikimet për të vlerësuar efektivitetin e PKEC-së do të kryhen së paku një herë në 3 vjet.

AKMC-ja do të koordinojë dhe mbikëqyrë procesin e rishikimit dhe mirëmbajtjes së PKEC-së. Procesi i rishikimit përfshin zhvillimin ose përditësimin e dokumenteve të nevojshme për realizimin e shërbimeve kritike. Përditësimet e konsiderueshme të PKEC-së do të shqyrtohen dhe miratohen përmes procesit të rishikimit ndërinstitucional. PKEC-ja do të rishikohet në mënyrë që:

- I. Të garantojë se vazhdon të përputhet me kontekstin e ZRF dhe MC në vend dhe mbështet siç duhet të katër fazat e menaxhimit të emergjencave civile.
- II. Të garantohet se pasqyron në mënyrë të përshtatshme organizimin e ministrive, institucioneve, agjencive dhe strukturave përgjegjëse në të tre nivelet e sistemit të MC në vend.
- III. Të përditësohen proceset bazuar në ndryshimet e risqeve dhe elementëve përbërës të tyre duke marrë parasysh edhe ndikimet e ndryshimeve klimatike.
- IV. Të përfshijë reflektimet nga mësimet e nxjerra dhe praktikat efektive nga operacionet e përditshme, ushtrimet dhe fatkeqësitë reale
- V. Të reflektohet Vlerësimi i Riskut në nivel Kombëtar, Strategjia Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë dhe ecuria e përpjekjeve kombëtare për zvogëlimin e riskut.
- VI. Ndryshimet në sistemin e paralajmërimit të hershëm dhe të tjera zhvillime relevante në nivelin teknik dhe shkencor.
- VII. Të përshtatet me ndryshimet ligjore dhe të politikave në fushën e ZRF dhe MC por edhe në legjislacionin dhe politikat e tjera sektoriale dhe ndërsektoriale të lidhura dhe me ndikim në to.
- VIII. Ndryshimeve organizative të të gjithë sektorëve të tjerë me ndikim në ZRF dhe MC.
- IX. Ndryshimet në politikat dhe praktikat e lidhura me fushën e ZRF dhe MC në nivelin ndërkombëtar.
- X. Ndryshimet në ndarjen administrativo-territoriale të Njësive të Vetëqeverisjes Vendore në Republikën e Shqipërisë.

Gjatë rishikimit të zbatimit të PKEC-së, AKMC-ja do të marrë në konsideratë praktikat efektive dhe mësimet e nxjerra nga ushtrimet dhe fatkeqësitë, si dhe proceset dhe teknologjitë e reja. Praktikrat efektive përshijnë planifikimin e vazhdimësisë, i cili garanton vazhdimësinë e zbatimit të masave që përmban PKEC-ja, pavarësisht rrezikut. Proceset dhe teknologjitë e reja duhet t'i mundësojnë një shteti që të përshtatet në mënyrë efikase ndaj risqeve në zhvillim dhe të përdorë të dhënat në lidhje me vendndodhjen, kontekstin dhe ndërvarësitë për të lejuar një koordinim efektiv në të gjitha nivelet e përgjigjes.

Rreziqet dhe risqet Shqipëri. Faktorët që ndikojnë në menaxhimin e EC

A.1.1 Tërmetet³¹

Risku i tërmeteve është vlerësuar i nivelit “mesatar” në dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë të vitit 2023. Shqipëria është një vend sizmiki aktiv. Shumica e tërmeteve që ndodhin në vend konsiderohen tërmete mikro ($1,0 < M \leq 3,0$), të vogla ($3,0 < M \leq 5,0$) ose mesatare ($5,0 < M \leq 7,0$), ndërsa ngjarjet e tërmeteve të mëdha ($M > 7,0$) kanë qenë të rralla gjata 100 viteve të fundit. Megjithatë, faktorët kryesorë të riskut për Shqipërinë nuk janë madhësia e tërmeteve. Në fakt, faktorët e rrezikut përfshijnë infrastrukturën e dobët dhe ndërtimin e objekteve në mënyrë të jashtëligjshme ose të parregulluar. Gjithashtu, ka munguar përforsimi i duhur i ndërtesave, duke përfshirë këtu monumentet e kulturës dhe veprave infrastrukturore, të dëmtuara nga tërmetet pararendës në mënyrë që ato të përballojnë ngjarjet sizmike në të ardhmen. Koha kalon dhe shumë nga 362 digat e mëdha (me lartësi mbi 15 metra) në vend kanë mirëmbajtje të kufizuar, çka rrit riskun për popullsinë që ndodhet në rrjedhën e poshtme të digave. Një pjesë e konsiderueshme e pasurive kulturore dhe qendrave historike ndodhen në zona që konsiderohen të cenueshëm ndaj tërmeteve. Rimëkëmbja nga pasojat e një tërmeti ndërlikohet ndjeshëm nga niveli i ulët i sigurimeve dhe aftësia e kufizuar e personave të varfër ekonomikisht.

Tërmeti i vitit 2019, me magnitudë të regjistruar prej 6.4 të shkallës Rihter, ishte tërmeti më i fortë në Shqipëri në 40 vitet e fundit. Tërmeti shkaktoi 51 të vdekur, mbi 913 të plagosur, shkatërrimin apo dëmtimin e rëndë të 11 490 shtëpive ose ndërtesave dhe dëmtime në 83 475 ndërtesave të tjera, si dhe një dëm total të përlogaritur prej 843.9 milionë euro. Nga vlerësimi rezulton se efekti total i fatkeqësisë në 11 bashkitë arrin në 985.1 milionë euro (121.21 miliardë lekë) ndërsa nevojat totale të rimëkëmbjes janë 1,076.15 billion EUR (132.4 miliardë lekë)³².

IGJEO është përgjegjës për krijimin dhe shpërndarjen në kohë reale të informacionit mbi tërmetet, brenda territorit shqiptar dhe rreth tij, ngritjen dhe përmirësimin e vazhdueshëm të arkivës kombëtare përkatëse, ndërmarrjen e studimeve specifike dhe përgjithësuese. Gjithashtu, është përgjegjës për vlerësimin e rrezikut sizmik kombëtar dhe mbështet në mënyrë të vazhdueshme aktivitetet e Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile (AKMC) për menaxhimin e Riskut Sizmik, me anë të aktiviteteve operacionale dhe kërkimore-shkencore në kuadër të parapërgatitjes, zvogëlimit dhe reagimit.

Monitorimi dhe regjistrimi i aktivitetit sizmik brenda territorit të Shqipërisë dhe rreth saj sikurse shpërndarja e vazhdueshme dhe thuajse në kohë reale e informacionit për ngjarjet sizmike është përgjegjësi e Departamentit të Sizmologjisë pranë IGJEO.

Do të shtohet seksioni “karakteristikat bazë”

Do të shtohen grafikët, tabelat dhe figurat bazë nga VR të tërmeteve në nivel qendror

A.1.1.1 Faktorë që duhet të merren parasysh për fazën e Parandalimit/ Lehtësimit

- Një ngjarje sizmike është e pamundur të parandalohet apo parashikohet, por në zonat me rrezik të lartë mund të merren masa për të kufizuar efektet më negative që lidhen me cenimin e jetës dhe të pasurisë.

³¹ SKZRF, seksioni 3.1

³² Albania Post Disaster Needs Assessment

- Investimet, bashkërendimi dhe fushatat e ndërgjegjësimit të institucioneve dhe të publikut të gjerë kanë si pasojë lehtësimin dhe zvogëlimin e riskut.
- Përmirësimet, pranimi dhe zbatimi i kodeve dhe i standardeve të ndërtimit për të përballuar lëkundjet sizmike zvogëlojnë dëmet në njerëz dhe në pasurinë private dhe publike. Masat parandaluese dhe përgatitore zvogëlojnë, gjithashtu, edhe dëmtimet e mundshme ndaj infrastrukturës kritike, të cilat janë shumë të rëndësishme për fazën e përgjigjes dhe të rimëkëmbjes.
- Ndërtimet e reja të objekteve të një rëndësie të veçantë (siç janë spitalet) në zonat e rrezikuara nga goditjet sizmike duhet të bëhen në mënyrë të tillë që ato të përballojnë goditje më të forta sizmike sesa kërkohet nga kodet standarde dhe një gjë e tillë është investim që ia vlen. Ky investim është më i lirë sesa përmirësimi i strukturave ekzistuese.
- Sensibilizimi i institucioneve në nivel lokal dhe qendror është i rëndësishëm për të sjellë së bashku aktorët e ndryshëm, për të ndërgjegjësuar dhe për të zhvilluar strategji për zbatimin e eurokodeve.
- Objektet e rëndësishme të infrastrukturës kritike dhe publike që paraqesin rrezik, si diga, ura, është e rëndësishme të mirëmbahen të paktën në nivelin e standardeve origjinale duke kërkuar rrugë dhe mënyra për të siguruar kushtet më të larta të mirëmbajtjes tek to, studimet për qëndrueshmërinë e tyre ndaj risqeve, dhe duke bërë edhe përmirësime pa vonesa të strukturave të tyre.

A.1.1.2 Faktorë për t'u marrë në konsideratë për fazën e Gatishmërisë

- Në përgjithësi, në rastet e tërmeteve ose të goditjeve sizmike, paralajmërimi në kohë nuk është i mundur, por mund të bëhen përgatitje të veçanta në zonat e identifikuara si zona me rrezik të lartë sizmik.
- Ndërgjegjësimi i publikut për atë çfarë duhet bërë në momentet e para të tërmeteve ose të goditjeve sizmike është shumë i rëndësishëm për shpëtimin e jetës. Për këtë qëllim duhen përdorur të gjitha mënyrat e mundshme për informimin e publikut dhe institucionet përkatëse. Shkollat, administrata publike, spitalet, industria private, media lokale dhe publike duhet të angazhohen për të shpërndarë mesazhe të thjeshta e të kuptueshme nëpërmjet të gjitha mjeteve të komunikimit.
- Duhet të zhvillohet planifikimi i emergjencave civile në nivel bashkie, qarku dhe qendror për çdo institucion dhe strukturë përkatëse, pasi një gjë e tillë është e lidhur drejtpërdrejt me koordinimin e përgjithshëm, me mobilizimin e burimeve nëpërmjet Planit Kombëtar për Emergjencat Civile në Republikën e Shqipërisë.
- Planet për emergjencat civile duhet të praktikohen nëpërmjet ushtrimeve simuluese dhe në terren.
- Të gjitha kontaktet e strukturave të mbrojtjes civile, linjat e komunikimit, rolet dhe përgjegjësitë duhet të qartësohen, të përditësohen dhe të testohen në bazë të planeve për të siguruar një përgjigje efektive të vazhdueshme.

A.1.1.3 Faktorët për t'u marrë parasysh për fazën e Përgjigjes

- Veprimet e menjëhershme të kërkim–shpëtimit ndërmerren kryesisht nga komuniteti i prekur, ku pjesa më e madhe e njerëzve shpëtohen nga familjarët, të afërmit ose fqinjët.
- Trajtimi i menjëhershëm mjekësor i të plagosurve do të jetë mjaft i domosdoshëm në rast të një tërmeti. Një fatkeqësi e përmasave të mëdha do të kërkojë një plan për trajtimin e viktimave në masë, për të bërë të mundur trajtimin në zonën e prekur dhe, nëse është e nevojshme, edhe evakuimin për trajtim mjekësor jashtë saj.

- Vlerësimi i shpejtë rreth humbjeve, dëmtimeve dhe nevojave.
- Nëse njerëzit mbeten brenda strukturave të dëmtuara, duhet të fillojnë sa më shpejt të jetë e mundur operacione profesionale kërkim-shpëtimi, duke pasur parasysh se 24-48 orët e para janë “orët e arta”, kohë gjatë së cilës mund të shpëtohen pjesa më e madhe e njerëzve.
- Në varësi të shumë faktorëve, duke përfshirë edhe temperaturat, operacionet e kërkim-shpëtimit mund të vazhdojnë në mënyrë të suksesshme për deri në 65 ose më shumë orë pas ngjarjes. Përveç shembujve ekstremë nga fatkeqësi të mëdha, numri i të mbijetuarve që shpëtohen pas katër ose pesë ditësh është jashtë mase i vogël, megjithëse shpëtimi në këtë kohë mund të jetë ende i mundur.
- Nëse është shkaktuar një dëmtim struktural i konsiderueshëm dhe nëse një numër i madh njerëzish kanë mbetur brenda, mund të kërkohet edhe asistencë ndërkombëtare për operacionet e kërkim-shpëtimit.
- Ardhja e skuadrave të kërkim-shpëtimit do të shkaktojë një ngarkesë të konsiderueshme mbi infrastrukturën e transportit ajror dhe rrugor si dhe kërkon angazhime e përpjekje për t'i shpërndarë dhe për t'i dërguar ato në zonat e prekura sa më shpejt që të jetë e mundur.
- Ekipet dhe modulet ndërkombëtare për operacionet e kërkim-shpëtimit ndonjëherë vijnë të pajisura me spitale fushore. Spitalet fushore mund të ofrohen, gjithashtu, edhe si asistencë ndërkombëtare.
- Edhe gjatë përgjigjes së menjëhershme mjekësore dhe SAR, duhet të vlerësohen gjithashtu risqet dytësore dhe vlerësimi strukturor i ndërtesave të shërbimeve publike (si spitale, shkolla, ndërtesa administratash etj.) nevojitet për të përcaktuar nëse ato mund të funksionojnë në mënyrë të sigurt.
- Vlerësimi i vazhdueshëm për nevojat për aksesin në ujë të pijshëm të sigurt, strehim të sigurt, furnizim me ushqime dhe artikuj të tjerë jo-ushqimorë si dhe regjistrimin dhe gjurmimin e personave të zhdukur.
- Mbështetja logjistike është shumë e rëndësishme për një përgjigje të suksesshme. Rrjeti rrugor, aeroporti, komunikimi dhe infrastruktura tjetër duhet të vihen në funksion sa më shpejt dhe sa më mirë që të jetë e mundur pavarësisht kufizimeve.
- Gjatë ngjarjeve të rënda mund të shfaqen probleme specifike, si për shembull, problemi i qindra ose edhe mijëra të vdekurve në një situatë traumatike. Lidhur me planin e viktimave masive mund të ndërmerren hapa specifike për të menaxhuar efektivisht në një mënyrë të ndjeshme një situatë e tillë.

A.1.1.4 Faktorët për t'u marrë parasysh për fazën e Rimëkëmbjes

- Shërbimet publike thelbësore, duke përfshirë ujin e pijshëm, ujërat e zeza, aksesin në rrugë dhe furnizimin me energji elektrike duhet të bëhen të sigurt dhe të restaurohen si bazë mbi të cilën do të fillojë rimëkëmbja.
- Vendime të shpejta duhet të merren, gjithashtu, në lidhje me ndërtesat kryesore të shërbimeve publike (duke përfshirë objektet shëndetësore dhe shkollat), të cilat mund të jenë shkatërruar ose dëmtuar rëndë. Ndërtesat që nuk mund të riparohen, duhet të prishen plotësisht dhe të merren në konsideratë zëvendësime të përkohshme ose të përhershme.
- Vendime të shpejta duhet të merren, gjithashtu, edhe në lidhje me strehimin e sigurt për popullsinë e prekur. Strehimi i përkohshëm, si për shembull, çadrat, mund të jenë të përshtatshme për një periudhë afatshkurtër, por nuk janë të përshtatshme për një periudhë afatmesme në klimë më të ftohtë.

- Një emergjencë e përmasave të mëdha në përgjithësi shoqërohet nga asistencë ndërkombëtare dhe nga një mbështetje e mundshme financiare. Është shumë e rëndësishme të bashkërendohen në mënyrë efektive donacionet kundrejt nevojave prioritare dhe që të ketë një informacion të plotë në mënyrë që të jemi në gjendje të refuzojmë donacione ose oferta jo të përshtatshme mbështetjeje.
- Ndërtesat industriale dhe objektet bujqësore mund të jenë dëmtuar ose shkatërruar. Rivendosja e këtyre burimeve është pjesë thelbësore e rimëkëmbjes ekonomike dhe e punësimit të komunitetit. Mund të nevojiten qasje inovative shtesë për të rifilluar ekonominë lokale dhe nëse është e nevojshme të zëvendësohen llojet tradicionale të punësimit, të cilat mund të mos jenë përsëri të mundshme.
- Një tërmet i fuqishëm i lë efektet e tij për një brez ose dhe për më tepër dhe rajoni i prekur do të ketë nevojë për mbështetjen ndërkombëtare për një afat më të gjatë derisa të vazhdojë të bazohet në forcat e tij. Planifikimi për rimëkëmbje duhet ta reflektojë këtë gjë.
- Së fundmi, rimëkëmbja është mundësi për lehtësimin dhe parandalimin. Pavarësisht presioneve të mëdha për të siguruar strehim dhe shërbime sa më shpejt të jetë e mundur, ky proces duhet konsiderojë parimin Rindërto Më Mirë (Build Back Better).

A.1.2 Përmbytjet, vërshimet e ujit dhe çarjet e digave³³

Si risku i përmbytjeve ashtu edhe ai i çarjeve të digave janë vlerësuar të nivelit “i lartë” në dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë të vitit 2023. Stuhitë gjatë dimrit dhe thatësitrat gjatë verës po bëhen gjithnjë e më të shpeshta në Shqipëri, siç tregohet nga tendencat e dy dekadave të fundit. Edhe pse 130 000 hektarë të vendit mbulohen nga masat e mbrojtjes nga përmbytjet, shumë prej këtyre masave janë zbatuar pas përmbytjeve katastrofale të periudhës 1962-1963. Shumë prej digave janë ndërtuar kohë më parë dhe rehabilitimi i këtyre projekteve po zbatohet me ngadalë. Një vlerësim i 626 digave tregoi se 65% e tyre shfaqnin probleme teknike të konsiderueshme. Është vlerësuar se ka një numër të konsiderueshëm të ndërtimeve të jashtëligjshme në infrastrukturën e ujitjes, kullimit dhe mbrojtjes nga përmbytjet.

Përmbytjet janë më të përhapura në ultësirën perëndimore, duke përfshirë në qarqet e Fierit, Vlorës, Lezhës dhe Shkodrës. Nuk ekzistojnë ende masat e duhura për menaxhimin e përmbytjeve në të gjithë territorin e vendit duke qenë se hartat e riskut të përmbytjeve dhe plani i menaxhimit të basenit ujor është përfunduar vetëm për basenin ujor Drini-Buna.

IGJEO është përgjegjës për paralajmërimin e hershëm, monitorimin, analizimin, parashikimin dhe shpërndarjen e informacioneve rreth rrezikut nga përmbytjet. Shërbimet hidrometeorologjike në Shqipëri ofrohen nga IGJEO, Shërbimet Meteorologjik Ushtarak dhe shërbimi meteorologjik i “Albcontrol” (e njohur më parë si Agjencia Kombëtare e Trafikut Ajror).

Rreziku nga përmbytjet në Shqipëri ndikohet nga një sërë faktorësh, ku përfshihen sasi të mëdha dhe intensiteti i reshjeve, shpyllëzimi dhe ndryshimet e tjera në mbulimin me bimësi në zonat ujëmbledhëse, grumbullimi i mbetjeve urbane dhe të ndërtimit në zonat ujëmbledhëse, urbanizimi i zonave pranë brigjeve të lumenjve, si dhe ndikimet e ndryshimeve klimatike në nivelet e parashikuara të temperaturave ekstreme dhe reshjeve. Për më tepër, duhen ruajtur masat e mbrojtjes nga përmbytjet. Më konkretisht, rreth 300 km të argjinaturave kanë nevojë për riparim, rehabilitim, rindërtim apo ridimensionim.

³³ SKZRF seksioni 3.2

Do shtohet diçka edhe për çarjen e digave

Do të shtohet seksioni “karakteristikat bazë”

Do të shtohen grafikët, tabelat dhe figurat bazë nga VR të përmbytjeve në nivel qendror

A.1.2.1 Faktorët që duhet të merren në konsideratë në fazën e Parandalimit / Lehtësimit

- Përmbytjet e menjëhershme shpesh lidhen me ndryshimin klimaterik, degradimin mjedisor dhe urbanizmin në rritje.
- Përmbytjet e menjëhershme mund të shkaktohen nga mosmirëmbajtja e kanaleve dytësore ose tretësore, nga mirëmbajtja jo ashtu siç duhet e digave, pritave, argjinaturave etj.
- Pritat kryesore ekzistuese si rezultat i prurjeve të mëdha mund të vendosen në një presion më të madh sesa ishte parashikuar, duke çuar në përmbytje, prishje dhe efekte më të mëdha që shkaktojnë probleme dytësore dhe tretësore në zonat që nuk kanë përvojë në mbrojtjen nga përmbytjet ose përballimin e tyre.
- Digat e larta përfaqësojnë rrezik specifik të përmbytjeve nëpërmjet çarjes Veprime të kufizuara mund të ndërmerren për të parandaluar çarjen si rezultat i një tronditjeje të madhe sizmike nëpërmjet mirëmbajtjes dhe riparimit të strukturës dhe menaxhimit të rrjedhës së ujit të cilat ulin presionin mbi strukturën ekzistuese.
- Menaxhimi i pellgjeve ujore, kanaleve, lumenjve dhe strukturave të lidhura me ujin shpesh ndahet ndërmjet shumë institucioneve dhe strukturave. Bashkërendimi dhe vendimmarrja kolegjiale në nivel lokal dhe kombëtar është e domosdoshme për të ofruar tregues të matshëm gjatë shfaqjes së problemeve dhe, nga ana tjetër, shkëmbimi i informacionit dhe paralajmërimi i hershëm efektiv, luajnë rol shumë të rëndësishëm për të ulur ndikimin, madje edhe për të parandaluar ujërat e grumbulluara në nivele më të larta.
- Zonat pa përvojë në lidhje me problemet e përmbytjeve tani po bëhen më të rrezikshme. Planifikimi, përdorimi i tokës dhe sjellja e njerëzve duhet të reflektojnë realitetet e jetës në një zonë tanimë të rrezikuar nga përmbytjet, dhe ngjarjet e përmbytjeve duhet të konsiderohen si me gjasa ose të mundshme, në vend që thjesht të mos merren parasysh.

A.2-4 Faktorë për t'u marrë në konsideratë në fazën e Gatishmërisë

- Informacioni i koordinuar, sistemi i paralajmërimit i vendosur më parë dhe plani i informimit publik janë shumë të rëndësishëm për të shpëtuar jetën dhe pronën në zonat me risk të lartë.
- Publiku dhe institucionet duhet të jenë të ndërgjegjshëm për një plan evakuimi nëse do të jetë e nevojshme dhe për zonat e identifikuara të strehimit të sigurt,.
- Plane specifike për evakuimin e shpejtë të popullsisë që jeton poshtë digave të mëdha janë masa shumë të rëndësishme sigurie.
- Planifikimi duhet të përfshijë si përparësi, si ofrimin e shërbimeve bazë publike duke përfshirë ujin dhe shërbimin shëndetësor parësor. Publiku duhet të këshillohet të konsumojë ujë të pastër ose ta ziejë atë 10 minuta para përdorimit dhe të mos inkurajojë fëmijët të luajnë në ujërat e përmbytjes.
- Shërbimet dytësore dhe tretësore të kujdesit shëndetësor duhet të kenë plane gatishmërie duke marrë në konsideratë një numër të rritur pacientësh si rezultat i efekteve të përmbytjeve si dhe për sigurimin e sistemeve alternative të furnizimit me energji elektrike dhe ujë të pijshëm për një kohë të caktuar.

- Në varësi të kushteve dhe të situatave të paparashikuara, në nivel lokal duhet të mbahen inventarë për makina të larta, barka të përshtatshme shpëtimi dhe pajisje të tilla, si mushama shiu, pompa dhe depozita uji, të cilët mund të përdoren gjatë situatave të përmytjeve.
- Kontaktet me shërbimin më të afërt ose më të përshtatshëm të kërkim-shpëtimit duhet të mbahen të përditësuar dhe kontaktet të njihen me njëri-tjetrin dhe vendndodhjet në rrezik, duke përfshirë hartat e përbashkëta dhe informacione të tjera

A.1.2.2 Faktorët që duhet të merren parasysh gjatë fazës së Përgjigjes

- Nevoja e menjëhershme është evakuimi në kohë dhe i organizuar i popullsisë së prekur ose të cenuar për në zona të sigurta dhe, nëse është e nevojshme, dërgimi i tyre në strehime të sigurta.
- Dhënia dhe marrja e informacionit për popullsinë e dëmtuar është mjaft e rëndësishme në këtë etapë. Personat e zhdukur duhet të identifikohen me emër dhe vendndodhja e tyre e fundit duhet të jetë e saktësuar. Nëse është e nevojshme, duhet të ndërmerren operacione kërkim-shpëtimi sa më shpejt të jetë e mundur.
- Furnizimi me pajisje për strehim, ujë të pijshëm, racione ushqimi, batanije dhe rroba të ngrohta do të nevojiten shumë shpejt për popullsinë e prekur. Në këtë kuadër duhet të përcaktohet një plan shpërndarjeje dhe kriteret të qarta për të gjithë.
- Vlerësimi i mjedisit dhe ndikimi i tij mbi shëndetin duhet të bëhet menjëherë duke përfshirë zonat dhe burime të tjera të kontaminuara dhe publiku duhet të informohet sa më mirë të jetë e mundur për risqet dhe faktorët që duhet të mbahen parasysh gjatë procesit të kthimit të tyre në shtëpi.
- Në këtë periudhë mund të jetë ende e nevojshme të ofrohen furnizime të përkohshme me ujë (duke përfshirë dhe furnizimet me autobote e cisterna) për një periudhë afatshkurtër për popullsinë e prekur, edhe kur ata janë kthyer në shtëpi.

A.1.2.3 Faktorët për t'u marrë parasysh gjatë Rimëkëmbjes

- Dëmtimi fizik i ndërtesave dhe i infrastrukturës duhet të vlerësohet dhe të analizohet si bazë për rimëkëmbjen. Strukturat e dëmtuara ujëmbajtëse dhe të mbrojtjes nga përmytja duhet të riparohen sipas standardeve të reja, mundësisht sipas eurokodeve, në mënyrë që të përballojnë një përmytje edhe më të madhe në të ardhmen.
- Vetëm pasi zona të konsiderohet e mbrojtur dhe e sigurt nga struktura të tilla, mund të fillojë rikonstrukcioni dhe rehabilitimi i shtëpive dhe i ndërtesave publike.
- Rehabilitimi është një mundësi për të përmirësuar funksionet fizike dhe strukturore të ndërtesave. Ndërtimi i mureve mbajtëse dhe i argjinaturave pritëse mund të ulë rastet e përmytjeve serioze.
- Përmytjes duhet t'i bëhet një rishikim në nivelin lokal, duke nxjerrë në pah shkaqet, qofshin ato natyrore ose njerëzore, si dhe për mënyrën e drejtimit dhe të zhvillimit të operacioneve për përballimin e emergjencës.
- Përfundimet që do të dalin gjatë rishikimit, do të çojnë drejtpërdrejt në iniciativa për parandalimin dhe lehtësimin e situatave, duke përfshirë identifikimin më të mirë të përgjegjësive për mirëmbajtjen e kanaleve kullues, të hidrovorëve dhe, në përgjithësi, të masave mbrojtëse dhe parandaluese.

A.1.3 Rrëshqitjet e tokës, reshjet e dëborës dhe ortekët³⁴

Në dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë të vitit 2023, risku nga rrëshqitjet e tokës është vlerësuar si “mesatar” ndërsa ai i ortekëve si “i ulët-mesatar”. Terreni malor, konfigurimi gjeologjik i tokës dhe reshjet vjetore në Shqipëri çojnë në rritjen e riskut nga rreziqet gravitacionale, ku përfshihen rrëshqitjet e tokës, rrokullisjet e shkëmbinjve, ortekët dhe lëvizjet e tjera. Ndryshimet klimatike dhe risku hidrometeorologjik kontribuojnë në mundësinë e rreziqeve gravitacionale. Shumë prej zonave dhe pasurive të shumta kulturore dhe historike të vendit, ku përfshihen kalatë, monumentet dhe zonat arkeologjike, janë veçanërisht të cënueshme ndaj këtyre rreziqeve gravitacionale.

Faktorët e riskut për lëvizjet gravitacionale rriten si pasojë e shpyllëzimit dhe dëmtimit të sipërfaqeve të bimësisë, ndërtimeve të papërgjegjshme, dëmtimeve të zonave malore, dëmtimeve dhe devijimeve të shtretërve të lumenjve dhe shfrytëzimit të burimeve natyrore.

IGJEO është caktuar si institucioni kryesor për monitorimin dhe paralajmërimin kombëtar të rreziqeve natyrore, duke përfshirë atë të rreziqeve gravitacionale. IGJEO mbështetet nga përpjekjet e Shërbimit Gjeologjik Shqiptar, i cili realizon hulumtime rreth eliminimit të pasojave dhe mban një bazë të dhënash për ngjarjet e lidhura me lëvizjet gravitacionale.

Shqipëria është vend që shquhet për pjerrësinë e madhe të shpateve malore dhe kodrinore (>30%), për bimësinë e paktë dhe pyjet e rralla në shumë krahina si dhe për reshjet e dendura të dëborës. Të ndërthurura bashkë, këto rrethana janë të përshtatshme për krijimin dhe aktivizimin e ortekëve, të cilët, për shkak të shpërndarjes demografike të popullsisë, shpesh shoqërohen me dëme.

Dëbora e madhe dhe ortekët e shpeshtë kanë shkaktuar dëme të ndjeshme në dimrat e viteve 1933/34, 1940/41, 1953/54, 1963/64 dhe 1972/73. Ortekët në Batër (rrethi i Matit, mars 1965) dhe në Feken (Mali me Gropa, mars 1981) kanë qenë me pasoja të rënda.

Në periudhën janar-shkurt të vitit 1985, në rrethet e Tropojës, Kukësit, Dibërës, Pukës, Shkodrës dhe Matit, si pasojë e dëborës së madhe, u shkëputën shumë ortekë. U vranë 68 veta, u plagosën 135 dhe u shkatërruan 1.604 shtëpi. Rrjeti rrugor kombëtar dhe rajonal si dhe linjat e shpërndarjes së energjisë elektrike e të telefonisë u dëmtuan ndjeshëm.

Ortekët në Shqipëri ndodhin kur grumbullimet e dëborës në shpatet me bimësi të paktë kanë pjerrësi >30% , janë të ekspozuara nga ana veriore, verilindore e lindore dhe kur trashësia e dëborës është më madhe se 30 cm.

Do të shtohet seksioni “karakteristikat bazë”

Do të shtohen grafikët, tabelat dhe figurat bazë nga VRF- Rrëshqitjet e tokës, reshjet e dëborës dhe ortekët në nivel qendror

A.1.3.1 Faktorë për t’u marrë parasysh në fazës e Parandalimit / Lehtësimit

- Paralajmërimi në kohë është zakonisht i mundur dhe popullsisë duhet t’i jepet alarmi menjëherë nëpërmjet një sistemi standard dhe praktik.
- Ndërkohë që reshjet e mëdha të dëborës nuk mund të parandalohen, ortekët mund të parashikohen me një farë saktësie dhe të parandalohen. Një gjë e tillë kërkon një punë shumë të specializuar që përfshin monitorim të vazhdueshëm dhe mjete të tjera duke

³⁴ SKZRF, seksioni 3.3

përfshirë shpërthime të kontrolluara për të ulur grumbullimin e rrezikshëm të dëborës në zonat e cenueshme.

- Sensibilizimi i popullatës për rëndësinë e ruajtjes së një rezerve me artikuj ushqimorë që nuk prishen, sigurimin e ngrohjes dhe të strehimit, duke pasur rroba të ngrohta, batanije dhe ujë të pijshëm. Popullsia duhet të dekurajohet sa më shumë që të jetë e mundur që të mos udhëtojë jashtë zonës gjatë reshjeve të shumta të dëborës.
- Në rastet e reshjeve të mëdha të dëborës duhet të mirëmbahet një burim informacioni, si për shembull, një stacion lokal radioje, për ta këshilluar popullsinë për situatën dhe për mënyrën si do të kërkohet asistenca nëse është e nevojshme.

A.1.3.2 Faktorët për t'u marrë në konsideratë në fazën e Gatishmërisë

- Duhet të ketë plane specifike për mbylljen e shkollave dhe të shërbimeve të tjera jothelbësore.
- Duhet të bëhet paraprakisht, sa të jetë e mundur, identifikimi i njerëzve dhe i familjeve të cilat janë më të cenueshme ndaj motit të keq, duke përfshirë familjet e të moshuarve dhe të të izoluarve.
- Duhet të përpilohen plane të veçanta për përforcimin e shërbimeve bazë, si për shembull të ndërtesave ku ofrohen shërbime mjekësore, në mënyrë që të sigurohet vazhdimësia e funksionalitetit/veprimtarisë së këtyre shërbimeve në një situatë të tillë dhe të sigurohet ngrohje, furnizim i pavarur me energji dhe karburant, ndriçim, ushqime, ujë të pijshëm dhe persona të mjaftueshëm në punë dhe në gatishmëri.
- Në nivelin lokal duhet të bëhet dhe të mbahet një inventar i mjeteve të pastrimit të dëborës, i makinave të ndryshme që përdoren për transport në raste emergjente, dhe i pajisjeve të tjera të rëndësishme. Pikat e kontakteve duhet të njihen me njëri tjetrin dhe të jenë përgatitur kontrata paraprake me subjekte private, nëse do të jetë e nevojshme.
- Kontaktet me shërbimin më të afërt ose më të përshtatshëm SAR duhet të mbahen të përditësuar dhe kontaktet të njihen me njëri-tjetrin dhe vendndodhjet në rrezik, duke përfshirë hartat e përbashkëta dhe informacione të tjera.
- Duhet të përgatiten, gjithashtu, edhe planet e gatishmërisë për të ofruar asistencë të një shkallë të gjerë nëse kushtet e vështira vazhdojnë. Këtu mund të përfshihen racionet ushqimore dhe lloje të tjera asistence, strehim për ata që kanë lënë shtëpitë e tyre si rezultat i situatës së krijuar.
- Planet e emergjencës duhet të mbështeten në hartëzimin dhe zoonimin e zonave me risk nga rrëshqitjet e borës dhe ortekët, për të ndihmuar gatishmërinë e komuniteteve të cenueshme dhe rrugëve të aksesit.

A.1.3.3 Faktorët për t'u marrë në konsideratë fazën e Përgjigjes

- Nevoja e menjëhershme është dhënia e informacionit në kohë reale për t'u siguruar se e gjithë popullsia në rrezik është e vetëdijshme për situatën, dhe të inkurajohet dhe të ndihmohet për të shkuar ose për të qëndruar në një objekt strehimi të sigurt. Në rastin e reshjeve të mëdha të dëborës së menjëhershme mund të jetë e nevojshme të hapen strehime të përkohshme të sigurta.
- Në këtë fazë, shkëmbimi i informacionit me popullsinë është shumë i rëndësishëm. Personat e zhdukur duhet të identifikohen me emra dhe të saktësohet, gjithashtu, vendndodhja e tyre e fundit dhe, nëse është e nevojshme, të ndërmerren operacionet e kërkim-shpëtimit sa më shpejt të jetë e mundur

- Ekziston një risk specifik për njerëzit e bllokuar në automjete, të cilët duhet të shpëtohen nga skuadra kompetente dhe të pajisura siç duhet të kërkim-shpëtimit, të cilët duhet të dërgohen në vende të sigurta, të identifikuara më parë, derisa risku të zvogëlohet.
- Lidhjet e shkëputura të transportit janë me përparësi për t'u rihapur. Mund të vendosen kufizime në llojet e automjeteve në qarkullim për të favorizuar makineritë për pastrimin e dëborës dhe makinat që përdoren për furnizimin me artikuj që nevojiten për situatën e emergjencës.
- Nëse reshjet vazhdojnë të shtrihen në kohë, sigurimi i strehimit, furnizimit me ujë të pijshëm, racione ushqimore, batanije dhe mundësisht edhe me veshje të ngrohta, do të nevojitet menjëherë për popullsinë që është transferuar në vendstrehimet e përkohshme dhe, gjithnjë e më shumë, për familjet që janë izoluar në shtëpitë e tyre.
- Pas një kohe të shkurtër, institucionet që karakterizohen nga një densitet i lartë popullsie, si për shembull spitale dhe shtëpi kolektive, do të kërkojnë gjithashtu asistencë shtesë, pasi funksionimi i tyre i plotë është thelbësor pavarësisht izolimit të mundshëm nga aksesi në rrugë dhe shërbimet.
- Në çdo kohë, një sistem ngrohjeje i dështuar, mungesa e karburantit ose e energjisë elektrike, mund ta bënë një pjesë të popullsisë tej mase të cenushme ndaj të ftohtit dhe izolimit. Situata duhet të monitorohet dhe rishikohet vazhdimisht dhe, aty ku është e nevojshme, të ndërmerren veprime të shpejta.
- Shpesh është më e lehtë të evakuhohen dhe të asistohen njerëzit në një strehim të sigurt kolektiv, kur mundësia për të arritur ato individuale bëhet problematike ose e paparashikuar.

A.1.3.4 Faktorët që do të merren parasysh në fazën e Rimëkëmbjes

- Dëmtimi fizik i ndërtesave dhe i strukturave të zakonshme zakonisht nuk është shumë serioz. Më të prekshme janë rrjetet e furnizimit me energji, instalimet e ujit të pijshëm, të ujërave të zeza dhe sipërfaqet e rrugëve të cilat mund të dëmtohen seriozisht nga veprimet e shpeshta të ngrirjes dhe të shkrirjes.
- Përmbytjet dytësore nga shkrirja e shpejtë e dëborës përbëjnë një faktor të menjëhershëm që duhet të merret në konsideratë në fazën e rimëkëmbjes dhe mund të përfaqësojnë një ngjarje të dytë emergjente.
- Për këtë arsye, është thelbësor sigurimi i informacionit për popullsinë nëpërmjet të njëjtave mjete, si radio lokale, që janë përdorur edhe gjatë fazës së përgjigjes.
- Rivendosja e lidhjeve ekzistuese të komunikimit dhe të transportit është përparësi absolute dhe një mundësi për të forcuar sistemet dhe për të lehtësuar efektet e reshjeve të mëdha në të ardhmen.
- Duhet të bëhet një rishikim i plotë në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar në lidhje me situatën e reshjeve, planet dhe veprimet e strukturave si dhe cilësinë e operacioneve të ndërmarra në fazën e përgjigjes.

A.1.4 Zjarret masive/zjarret në pyje³⁵

Risku nga zjarret masive në Shqipëri është klasifikuar si “Mesatar” nga Raporti i Vlerësimit të Riskut nga Fatkeqësitë i vitit 2003. Rreziku nga zjarret klasifikohet “i lartë” nga instrumenti “Think

³⁵ SKZRF, seksioni 3.4

Hazard” i Strukturës Globale për Zvogëlimin dhe Rimëkëmbjen nga Fatkeqësitë. Ky klasifikim nënkupton se ekziston një probabilitet më i lartë se 50% në nivel vjetor që kushtet atmosferike të mbështesin zjarret masive të konsiderueshme, të cilat mund të çojnë në humbje të jetës dhe pasurisë.

Risku nga zjarret mund të rritet edhe më tej si pasojë e ndikimeve të ndryshimeve klimatike, si dhe nga zjarret antropogjene, zjarrvëniet apo zjarret e ndezura qëllimisht nga njerëzit për qëllime të djegies së mbetjeve ose për qëllime bujqësore në zonat ku zjarri përhapet me lehtësi.

Faktorët e riskut në Shqipëri rriten pasi aktualisht nuk ka një udhëzues për zvogëlimin e riskut nga zjarret masive për qëllime planifikimi në nivel vendor dhe kombëtar, nuk ka një sistem mbarëkombëtar për mbikëqyrjen/sinjalizimin e zjarreve masive që të mundësojë ndërhyrjen në kohë, si dhe mungojnë fondet për trajnimin dhe pajisjet për zjarrfikësit. Zonat historike dhe kulturore përballen me një risk më të lartë si pasojë e kufizimeve të instalimit të sistemeve të sinjalizimit të zjarrit dhe tymit në këto zona. Për më tepër, rrugët e ngushta lidhëse dhe zonat e thella malore vështirësojnë aksesin e strukturave operacionale.

Instituti i Gjeoshkencave (IGJEO) është përgjegjës edhe për monitorimin dhe llogaritjen e parametrave të Indeksit të Motit për Zjarret. Gjatë stinës së thatë, Qendra Kombëtare për Parashikimin dhe Monitorimin e Rreziqeve Natyrore e IGJEO-s, publikon çdo ditë Buletinin e Rrezikut të Zjarreve në Pyje.

Do të shtohet seksioni “karakteristikat bazë”

Do të shtohen grafikët, tabelat dhe figurat bazë nga VRF- zjarret në pyje

A.1.4.1 Faktorët për t’u marrë në konsideratë në fazën e Parandalimit / Lehtësimit

- Faktorët e parandalimit, si fushatat e ndërgjegjësimit publik dhe institucional, mund të kenë ndikim të rëndësishëm në zvogëlimin e riskut. Këto fushata duhet të ndërmerren në nivel qendror, nivel rraqur dhe bashkie, të përshtatura sipas risqeve specifike në zonën përkatëse.
- Publiku dhe institucionet duhet të jenë të ndërgjegjshëm për legjislacionin ekzistues, që ndalon ndezjen e zjarreve në zonat me rrezik të lartë dhe rregullat duhet të jepen si mesazhe të thjeshta.
- Një sistem serioz vëzhgimi dhe patrullimi ndihmon në ndërgjegjësimin, informimin dhe zbatimin e legjislacionit.
- Nevojiten ndryshime në praktikën bujqësore për sa u përket rreziqeve në rritje. Alternativa, opsione dhe udhëzime janë të nevojshme për të rritur ndërgjegjësimin për mos-djegien e kullotave në periudhat kur rrezikshmëria e përhapjes dhe e daljes jashtë kontrollit është e lartë.

A.1.4.2 Faktorët për t’u marrë në konsideratë në fazën e Gatishmërisë

- Përforcimi dhe zbatimi i masave ekzistuese të mbrojtjes, si për shembull, barrierat për parandalimin e zjarrit, kullat për monitorimin e pyjeve dhe një situatë vëzhgimi dhe patrullimi i përforcuar për pyjet, është çelësi për mbrojtjen e sipërfaqeve të mëdha nga zjarret.
- Mbështetja dhe përforcimi i një rrjeti të përhershëm ekzistues të mbikëqyrje-sinjalizimit (me disa kulla vrojtimi) jep këtë përgjigje thelbësore të hershme.

- Investimet dhe trajnimi në përdorimin e pajisjeve teknike të shuarjes së zjarrit mund të ofrojnë një përgjigje efektive të hershme përpara se situata e zjarreve të dalë jashtë kontrollit njerëzor.

A.1.4.3 Faktorët për t'u marrë parasysh në fazën e Përgjigjes

Shpejtësia e përgjigjes është faktori kryesor në parandalimin e përhapjes së një zjarri të vogël në një pyll ose të zjarrit në shkurre, për të mos marrë përmasat e një emergjence civile të madhe.

Drejtimi i zjarrit është shumë i paparashikuar dhe e gjithë popullsia vendëse ose e përkohshme në çdo rast duhet të përgatitet për t'u evakuuar. Evakuimi duhet të bëhet mundësisht sipas planeve të gatishmërisë ekzistuese dhe të testuara.

Duhet të identifikohen dhe të paracaktohen zonat e sigurta për evakuimin së bashku me rrugët e sigurta për të shkuar në ato zona në skenarin ekzistues ose të mundshëm të ndryshimit të drejtimit të zjarrit.

Publiku dhe institucionet duhet të mbahen të mirinformuara nëpërmjet mjeteve të nevojshme (si për shembull, stacioneve lokale të radiove) dhe duhet të lejohen ose të inkurajohen të kthehen në shtëpitë e tyre kur situata të jetë përsëri absolutisht e sigurt.

Në emergjencat e zjarreve të një madhësie të konsiderueshme mund të kërkohet asistencë ndërkombëtare për shuarjen e zjarrit, si për shembull zjarrfikës të fuqishëm, helikopterë dhe avionë të prodhuar posaçërisht për këtë qëllim, veçanërisht nga vendet fqinje.

A.1.4.4 Faktorët për t'u marrë në konsideratë në fazën e Rimëkëmbjes

- Dëmtimet në lidhjet e transportit, të energjisë elektrike dhe të telekomunikacioneve duhet të jenë me përparësi për t'u rregulluar, sapo situata të jetë e sigurt për të bërë një gjë të tillë.
- Situata duhet të monitorohet nga afër për shpërthime të papritura të vatrave të zjarrit fillestar ose të zjarreve dytësore, që ndodhin nga i njëjti shkak fillestar ose nga materialet djegëse që zhvendosen nga era.
- Kthimi i situatës në normalitet sjell mundësi për të mësuar nga një rishikim i plotë i shkaqeve dhe ndikimit të asaj çfarë ndodhi, duke analizuar kohën e duhur dhe përshtatshmërinë e paralajmërimit të hershëm dhe përgjigjes.
- Një rishikim i plotë siguron përmirësime të mundshme në përgjigje por edhe në parandalim dhe lehtësim.
- Humbja ekonomike që vjen si rezultat i zjarrit, duhet të paraqitet e krahasuar me koston e mundshme të lehtësimit kundrejt një situatë të përsëritur, si mjet për të kërkuar investime për parandalimin.
- Etapa e menjëhershme e pasngjarjes, mund të paraqesë një mundësi për të aplikuar për burime shtesë për parandalimin, lehtësimin dhe mbrojtjen.

A.1.5 Aksidentet teknologjike³⁶

Risku teknologjik në Shqipëri është klasifikuar i lartë në dokumentin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë të vitit 2023. Prania e sektorit të industrisë dhe akteve të transportit rrugor në vend rrisin riskun e rreziqeve teknologjike që përfshijnë prodhimin, ruajtjen dhe transportin e lëndëve kimike dhe materialeve të tjera. Shqipëria është prekur nga rreziqe të konsiderueshme

³⁶ SKZRF, seksioni 3.5

teknologjike gjatë viteve të fundit, ku përfshihen zjarri në një depo të ruajtjes së naftës në vitin 2006, shpërthimi në një depo municionesh në vitin 2008 dhe rrjedhja e hidrokarbureve në vitin 2012. Vendi nuk ka një nivel të konsiderueshëm të aktivitetit industrial, kështu që risku i aksidenteve të lidhura me prodhimin mbetet i ulët. Megjithatë, ruajtja dhe transporti i këtyre materialeve përbën një risk të konsiderueshëm. **Gjendja e keqe e përmendur më sipër në shumë prej digat e ndërtuara nga njeriu, rrit gjithashtu riskun e rrezikut teknologjik.**

Do të shtohet seksioni “karakteristikat bazë”

Do të shtohen grafikët, tabelat dhe figurat bazë nga VRF- zjarret në pyje

A.1.5.1 Faktorët për t’u marrë në konsideratë në fazën e Parandalimit / Lehtësimit

Identifikimi i zonave të rrezikuara në nivel kombëtar dhe lokal është i rëndësishëm për të planifikuar masat e nevojshme.

Planet e emergjencave civile dhe të gatishmërisë të niveleve të ndryshme, duke përfshirë edhe sistemin e lajmërimit-evakuimit të punonjësve brenda objekteve dhe komunitetit në afërsi të tyre, janë të dobishme në një situatë të tillë.

Objektet industriale duhet të përfshihen edhe në skenarët e tjerë, si për goditjet sizmike, rrëshqitjet e tokës dhe përmytjet, pasi mund të ketë efekte serioze dytësore të një natyre teknologjike të cilat nuk duhet të dalin si surpriza gjatë fazës së përballimit.

Një plan kombëtar, në nivel qarku ose në nivel bashkie me kërkesa për instalime të sigurt ndihmon në caktimin e përparësive sipas rrezikut që paraqesin për popullsinë dhe mjedisin. Përveç burimeve të kufizuara, në këtë mënyrë, të paktën kërcënimet më të mëdha mund të reduktohen një nga një në varësi të fondeve të caktuara për këtë qëllim.

A.1.5.2 Faktorë për t’u marrë parasysh në fazën e Gatishmërisë

- Përballimi drejtpërdrejt i fatkeqësive teknologjike është një punë shumë e specializuar të cilën mund ta bëjnë vetëm njësi të kualifikuara ose me përvojë.
- Përveç evakuimit të planifikuar të popullsisë, mund të dalin dhe detyra të tjera që mund të mos jenë parashikuar. Parashikimi i efekteve dytësore të mundshme në basenet ujore dhe atmosferë duhet të jetë bazë për planifikimin e ndikimit maksimal të fatkeqësisë. Mjaft struktura mund të përfshihen në garantimin e sigurisë së popullsisë dhe të mjedisit. Në këtë drejtim, koordinimi i mirë i përgjigjes është shumë i rëndësishëm.
- Nevojat shëndetësore mund të jenë shumë specifike dhe planifikimi i skenarit duhet të përfshijë inpute dhe burime specifike të kujdesit shëndetësor si për parandalimin ashtu edhe për trajtimin.

A.1.5.3 Faktorët për t’u marrë në konsideratë në fazën e Përgjigjes

- Evakuimi i menjëhershëm i popullsisë së prekur dhe i popullsisë që ka gjasa të preket, është shumë i rëndësishëm. Sistemet e paralajmërimit dhe të informacionit publik duhet të mirëmbahen dhe të funksionojnë gjatë gjithë ngjarjes.
- Inspektoratet dhe policitë përkatëse duhet të jenë të pranishme gjatë vlerësimit dhe përballimit të situatës së krijuar.
- Sipas situatës, mund të kërkohet prania e skuadrave shumë të specializuara të kërkim-shpëtimit për të nxjerrë njerëzit e bllokuar nga fatkeqësia.

- Duhet të merret parasysh evakuimi i shpejtë për në objektet shëndetësore i personave që kanë nevojë për trajtime të ndryshme, duke përfshirë djegiet ose komplikacione të tjera të cilat janë planifikuar në mënyrë specifike.
- Kërkohet vlerësim i menjëhershëm teknologjik për të përcaktuar efektet reale dhe potenciale, duke përfshirë edhe ndotjen e mjedisit.
- Shkaku fillestar i ngjarjes duhet të stabilizohet dhe të bëhet i sigurt ose më i sigurt se përpara ndodhjes së fatkeqësisë. Duhet të shmangët skenari i përsëritjes
- Duhet të minimizohen efektet dytësore, duke synuar koordinimin më të mirë të mundshëm të strukturave dhe të institucioneve të përfshira.
- Shërbimi shëndetësor, shërbimet e mbrojtjes nga zjarri dhe të shpëtimit mund të kërkojnë mbështetje shtesë të menjëhershme. Burimet e mundshme të mbështetjes duhet të jenë element kyç në planet e gatishmërisë në nivel lokal dhe qendror.

A.1.5.4 Faktorët që duhet të merren parasysh në fazën e Rimëkëmbjes

- Popullsia e evakuuar duhet të mbahet e informuar mbi risqet derisa kthimi të jetë i sigurt. Këtu përfshihen risqe, si ai i furnizimit me ujë të kontaminuar.
- Sipas situatës, mund të ketë raste kur një popullsi e ka pasur të pamundur të kthehet në shtëpi e siguruar dhe, në këto raste, duhet të parashikohen mundësi alternative të përshtatshme.
- Është shumë e rëndësishme të vlerësohen ndikimet e konsiderueshme në numër, ndikimet afatgjata mjedisore dhe ndikimet mbi kafshët e egra, gjënë e gjallë, burimet ujore dhe të mbjellat.
- Mund të ketë mundësi për lehtësim për zonën e prekur dhe zona të ngjashme gjatë operacioneve të rimëkëmbjes Ndërtimi i mureve mbajtëse të lira ose pritave, mbyllja e dyshemeve dhe ujëmbledhësve prej betoni, si dhe kontrollimi dhe riparimi i veçorive ekzistuese të sigurisë të dëmtuara dhe dakordësimi për treguesit për paralajmërimin e hershëm mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në parandalimin e një ngjarjeje të përsëritur.

A.1.6 Sëmundjet infektive³⁷

Rreziqet biologjike përfshijnë mikroorganizmat që shkaktojnë ose që janë të lidhura me sëmundjet te njerëzit, kafshët dhe bimët. Këto mund të vijnë nga sëmundjet që shfaqen në mënyrë natyrore ose nga sëmundjet e sjella në mënyrë të qëllimshme apo të paqëllimshme nga njeriu dhe shkaktojnë humbje të konsiderueshme të jetës, florës ose faunës, si dhe humbje të konsiderueshme ekonomike dhe mjedisore. Rreziqet biologjike mund të vijnë gjithashtu edhe nga fatkeqësitë e papritura, si tërmetet ose përmbytjet. Globalizimi i transportit dhe ndikimet e ndryshmeve klimatike në modelet e vektorëve (si lëvizja e kafshëve ose insekteve që transmetojnë sëmundjet) mund të rrisin ndjeshëm rrezikun në Shqipëri, çka do të kërkojë vigjilencë të vazhdueshme epidemiologjike.

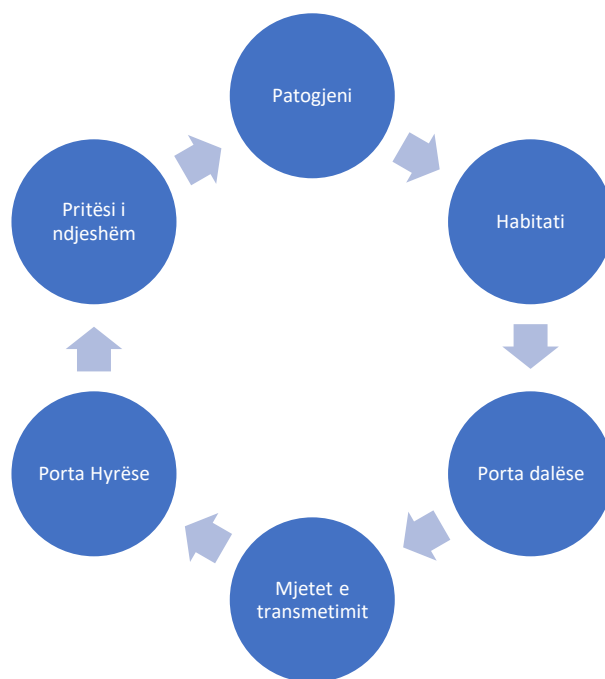
Risku rritet nga mungesa e imunitetit të njerëzve, bimëve dhe kafshëve ndaj organizmave të sëmundjeve të reja dhe virulente, mungesës së praktikave të lidhura me ujin dhe higjienën, kufizimeve në kapacitetet aktuale laboratorike dhe të mbikëqyrjes, urbanizimit të paplanifikuar, transportit më të shpejtë të njerëzve dhe kafshëve në mbarë botën, përhapjes së informacioneve të pasakta ose qëllimisht të gabuara rreth risqeve biologjike dhe burimeve të ulëta socio-ekonomike.

³⁷ SKZRF, seksioni 3.6

Pandemia e COVID-19 rezultoi në më tepër se 280 000 raste dhe në mbi 3400 humbje jete në Shqipëri. Kjo pandemi shkaktoi humbje të konsiderueshme ekonomike në Shqipëri dhe në mbarë botën.

A.1.6.1 Faktorët për t'u marrë në konsideratë në fazën e Parandalimit / Lehtësimit

Parandalimi i sëmundjeve duhet të jetë prioritet dhe është përgjegjësi e të gjithë qytetarëve shqiptarë, të rinj e të vjetër. Parandalimi i sëmundjeve duhet të edukohet që në moshë të re në shkolla apo ambiente të përbashkëta dhe të mbahet e izoluar. Këputja e zinxhirit të infeksionit ose ndërprerja e fazave të zinxhirit është çelësi për Parandalimin dhe Kontrollin e suksesshëm të Infeksionit

Cikli i infeksionit

Hallka	Shembull i ndërprerjes (këputjes) të ciklit të infeksionit
Patogjeni	Përdorimi sipas përshkrimit të antibiotikëve zvogëlon mundësinë që patogjeni të bëhet rezistent ndaj trajtimit
Habitati	Kërkesat e rregullta për pastrim ose dekontaminim do të zvogëlojnë numrin e patogjenëve të pranishëm në mjedis dhe në pajisje që përdorim çdo ditë. Izolimi ose distancimi, mbajtja larg nga të tjerët kur një person është i infektuar, zvogëlon mundësinë që patogjeni të gjejë një pritës (habitat) të ri.
Porta dalëse	Mbulimi i hundës dhe gojës kur kolliteni ose teshtini zvogëlon shanset e përhapjes së infeksioneve të frymëmarrjes. Të kesh ambiente të dedikuara tualeti zvogëlon shanset e përhapjes së infeksioneve gastrointestinale.
Mjetet e transmetimit	Higjiena e duarve largon shumë patogjenë dhe i ndalon ata të lëvizin midis njerëzve.

	Ventilimi i ambienteve ndihmon në uljen e përqendrimit të disa patogjenëve të tillë si viruset që shkaktojnë sëmundje të frymëmarrjes.
Porta Hyrëse	Maskat kirurgjikale për fytyrën dhe mbrojtja e syve zvogëlojnë rrezikun e hyrjes së patogjenëve në trup përmes membranave të mukozës. Sigurohuni që plagët të jenë të mbuluara dhe përdorni vetëm pajisje të brendshme, si kateter, kur është absolutisht e nevojshme.
Pritësi i ndjeshëm	Vaksinimi ndihmon në luftimin e infeksionit dhe parandalimin e sëmundjeve dhe vdekjeve.

Shembujt e dhënë në tabelë mund të përdoren nga individët në ambientet e përbashkëta, nga komunitetet dhe kur është e nevojshme, në shkallë kombëtare. Të gjitha etapat e mësipërme u përdorën si strategji parandaluese dhe zbutëse gjatë pandemisë globale.

Fushatat e vazhdueshme dhe sezonale të edukimit publik dhe ndërgjegjësimit nga agjencitë përkatëse janë thelbësore. Pavarësisht se Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale është institucioni i specializuar për një risk të tillë, mbrojtja civile e suksesshme kërkon një qasje gjithëpërfshirëse të disa institucioneve dhe komunitetit.

A.1.6.2 Faktorë për t'u marrë parasysh në fazën e Gatishmërisë

Në përgjithësi, gatishmëria për sëmundjet infektive nënkupton sigurimin e aftësive të parandalimit dhe kontrollit të infeksionit. Për më tepër, gatishmëria përfshin zbatimin e planeve për një përhapje të sëmundjes infektive me procedura të qarta standardesh veprimi (PSV) për atë që duhet bërë, kur duhet bërë, kush e bën atë dhe çfarë burimesh duhen përdorur.

Planet dhe PSV-të duhet të ushtrohen dhe testohen me trajnime dhe ushtrime si pjesë e një përjasje gjithëpërfshirëse të disa institucioneve dhe komunitetit. Një listë veprimesh për fazën e gatishmërisë (e mbikëqyruar nga MSHMS) mund të përfshijë:

- Monitorimi në nivel vendor, qarku dhe qendror
- Parashikimi dhe modelimi
- Paralajmërimi dhe njoftimi i hershëm
- Planifikimi, testimi dhe ushtrimi i planeve të gatishmërisë
- Forcimi i institucioneve shëndetësore dhe shërbimeve të kujdesit shëndetësor
- Sigurimi që zinxhiri i furnizimit shëndetësor dhe mjekësor është adekuat dhe i disponueshëm për nevoja në rritje të menjëhershme nëse kërkohet
- Sigurimi që të dhënat e mbikëqyrjes dhe monitorimit shëndetësor të përfshihen në vendimmarrje

A.1.6.3 Faktorët për t'u marrë në konsideratë në fazën e Përgjigjes

Në fazën e Përgjigjes, MSHMS do të aktivizojë planet dhe PSV dhe padyshim që do të kërkojë ndihmën e ministrive, agjencive dhe organizatave të tjera, aktive në vend.

Në mënyrë sa më praktike të jetë e mundur, masat e mëtejshme parandaluese do të mbeten të aktivizuara për të frenuar dhe kontrolluar shpërndarjen e sëmundjes infektive që është në proces.

Faktorë që duhen konsideruar janë:

- Mobilizimi i shpejtë i punonjësve shëndetësorë, ilaçeve dhe furnizimeve të specializuara mund të kufizojë vuajtjet e të prekurve dhe të ngadalësojë ose ndalojë përhapjen e sëmundjes

- Koordinimi me autoritetet shëndetësore vendase dhe ndërkombëtare, ofruesit e kujdesit shëndetësor dhe partnerët e tjerë si OJF-ve për të siguruar ilaçe dhe furnizime, madje edhe objekte dhe staf të përkohshëm për të trajtuar rritjen e të infektuarve
- Sigurimi i pajisjeve dhe furnizimeve mbrojtëse për të kufizuar ekspozimin e punonjësve shëndetësorë, së bashku me mbështetjen për sa më shumë punonjës shëndetësorë nga listat e urgjencës për të rritur sistemin lokal shëndetësor
- Në bashkërendim me MSHMS, autoritetet lokale dhe pjesëtarë të përzgjedhur të komunitetit angazhohen në gjurmimin e personave të infektuar dhe krijimin e një baze të dhënash me kontaktet e tyre. Më pas kërkohet fokusim në shtrirjen dhe edukimin e komunitetit për të mësuar udhëzimet e praktikave të mira ndërkombëtare për ruajtjen e higjienës (si p.sh. WASH – Water, Sanitation and Hygiene³⁸) dhe për të ofruar informacione dhe mjete të tjera të përshtatshme për parandalimin e sëmundjeve infektive. Gjithashtu në këtë fazë duhen mbështetur përpjekjet për rritjen e imunizimit nëse ekziston një vaksinë.
- MSHMS do të vazhdojë të mbledhë, gjurmojë dhe menaxhojë të dhënat e shpërndarjes të sëmundjes infektive për të siguruar vendimmarrje të bazuar në riskun aktual.

A.1.6.4 Faktorët për t'u marrë në konsideratë në fazën e Rimëkëmbjes

Praktikat e mira të mbrojtjes civile diktojnë që rimëkëmbja, ose të paktën planifikimi për rikuperim, duhet të fillojë në fazën e Përgjigjes. Sa i përket sëmundjeve infektive, MSHMS do udhëheqë dhe koordinojë procesin e Rimëkëmbjes i cili mund të përcaktohet nga një sërë faktorësh duke përfshirë:

- Afatet dhe kohëzgjatja e përhapjes së sëmundjes infektive
- Numri i individëve të prekur
- Infrastruktura dhe burimet shëndetësore

A.1.7 Ndryshimet klimatike si një faktor për shfaqjen e rreziqeve³⁹

Ndryshimet klimatike në Shqipëri janë njohur si një faktor kryesor që do të kontribuojë në shpeshtësinë dhe shkallën e rreziqeve. Shqipëria, duke qenë një vend që nuk bën pjesë në Shtojcën I të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike (KKKBNK), ka zhvilluar një inventar të emetimeve antropogjene sipas burimeve dhe përthithjeve nga përthithësit e gazeve me efekt serrë (GES) të emetuara në atmosferë ose të përthithura nga atmosfera që prej vitit 1990, në kuadër të Komunikimeve të saj Kombëtare (KK) për Ndryshimet Klimatike. Me mbështetjen e UNDP-së, është hartuar tashmë Komunikimi i Katërt Kombëtar.

Klima e Shqipërisë është tipike mesdhetare. Vendi karakterizohet nga dimri i butë me reshje të shumta dhe vera e nxehtë dhe e thatë. Bazuar në relievin e territoreve të saj dhe të distancës nga deti, territori i Shqipërisë ndahen në katër zona klimatike: Zona mesdhetare fushore, zona mesdhetare kodrinore, zona mesdhetare paramalore dhe zona mesdhetare malore.

Të gjitha studimet ekzistuese të realizuara në kuadër të skenarëve të Panelit Ndërqeveritar për Ndryshimet Klimatike (PNNK), tregojnë se temperatura në Shqipëri ka gjasa të rritet. Vëzhgimet

³⁸ <https://www.unicef.org/wash>

³⁹ SKZRF, seksioni 6.3

reale të marra pas vitit 2000 kanë treguar se vlerat e arritura ishin të barabarta me vlerat që ishin projektuar për t'u arritur në vitin 2020.

Kërcënimi nga ndryshimet klimatike parashikohet të ketë pasoja negative për shumicën e risqeve dhe rreziqeve kryesore të identifikuar në Shqipëri. Parashikimet për rritjen e temperaturës tregojnë se temperatura mesatare vjetore në Shqipëri do të rritet me 1,3°C deri në 2,2°C brenda vitit 2050 dhe me 1,2°C deri në 4,4°C brenda vitit 2100. Parashikohet se kjo rritje do të çojë në rritje të numrit dhe kohëzgjatjes së valëve të të nxehtit dhe që temperatura mesatare gjatë verës të arrijë rreth 27°C brenda vitit 2100.

Niveli i përgjithshëm i reshjeve parashikohet të ulet me 2,1% deri në 4,3% brenda vitit 2050. Megjithatë, parashikohet që në Shqipëri mund të ketë rritje të nivelit të reshjeve gjatë muajve të dimrit. Kjo do të çojë në rritjen e shpeshtësisë dhe intensitetit të fatkeqësive të lidhura me motin, në rritjen e numrit të përmbytjeve gjatë dimrit, pranverës dhe vjeshtës, si dhe në rritjen e shpeshtësisë së thatësirave gjatë muajve të verës.

Rritja e nivelit të detit do të rrisë cenueshmërinë e zonave përgjatë bregdetit ndaj përmbytjeve, stuhive detare, erozionit dhe kripëzimit të akuifereve bregdetare. Si rezultat i rritjes së nivelit të detit, parashikohet të rritet niveli i lumenjve në pjesët e poshtme të baseneve dhe të ulet shpejtësia e rrymës së ujit. Në total, deri në vitin 2030, rreth 1082,45 km² (32% e sipërfaqeve bregdetare ose 3,76% e sipërfaqes totale të vendit) do të preken nga pasojat e drejtpërdrejta të përmbytjeve.

Sasi të konsiderueshme të tokave të punueshme do të zhduken dhe nuk do të përdoren më si pasojë e përmbytjeve dhe rritjes së kripësisë. Shumica e habitateve bregdetare, si dunat e rërës, ligatinat e ujërave të ëmbla dhe të kripura, kënetat dhe lagunat do të zhduken ose do të dëmtohen akoma më shumë. Bregdeti i Adriatikut do të zhvendoset në brendësi të vendit dhe do të intensifikohet erozioni bregdetar, pasi zhvendosja e ligatinave bregdetare dhe habitateve të tjera në brendësi të vendit do të pengohet nga argjinaturat dhe skemat e kullimit të ndërtuara në kuadër të punimeve për rehabilitimin e ligatinave gjatë viteve 50'-60' të shekullit të kaluar.

Me qëllim marrjen e masave ndaj efektit të erozionit në zonën bregdetare të vendit tonë nevojitet intensifikimi i bashkëpunimit të strukturave institucionale në nivel qendror dhe vendor, si dhe realizimi i një studimi të detajuar mbi ecurinë e këtij efekti gjatë viteve të fundit apo zonat më të prekura dhe të rrezikuara, në mënyrë që të planifikohen dhe një sërë masash për parandalimin e tij.

Në lidhje me ndryshimet klimatike që prekin zonën bregdetare, është e nevojshme të ketë reflektime të vazhdueshme dhe përmirësim i strategjive për përshtatjen e zonës bregdetare ndaj këtyre ndryshimeve, duke realizuar një ndarje të qartë mes pjesës urbane, zonat natyrore që nuk janë prekur nga veprimtaria ndërtimore, zonat e mbrojtura natyrore, tokat bujqësore etj., si dhe evidentimi i metodologjive për ndërveprimin mes zonave natyrore dhe zonave të urbanizuara, të ndërtuara, të ekspozuara ndaj ndryshimeve klimatike.

Sigurimi i fondeve për realizimin e ndërhyrjeve për mbrojtjen e zonës bregdetare nga ndryshimet klimatike dhe erozioni, që vjen nga rritja e shpejtë e nivelit të detit, përbën një nga sfidat kryesore për çdo institucion apo aktor tjetër të angazhuar në këtë drejtim.

Për këtë qëllim sugjerohet përgatitja e një aplikacioni për përdorim të përgjithshëm, që do të evidentonte zonat e rrezikuara dhe zonat më të prekura nga erozioni, Ky aplikacion do të mundësonte përfshirje të gjerë të publikut, në diskutimet që prekin zhvillimet bregdetare, mbrojtjen e natyrës dhe mjedisit, duke qenë se preken direkt nga këto ndryshime.

Përfshirja e shoqërisë civile është një faktor sukcesi dhe garancie për zbatimin e strategjive të ndërmarra dhe ndërhyrjeve në terren. E rëndësishme është shpërndarja e informacionit mbi risqet që lidhen me ndryshimet klimatike ndaj të cilave është e ekspozuar popullsia lokale, në mënyrë që të sigurohet një bashkëpunim më i gjerë, veçanërisht gjatë fazave të planifikimit territorial.

Forcimi i bashkëpunimit me vendet e tjera të prekura nga fenomenet e mësipërme është gjithashtu element i rëndësishëm.

Në funksion të situatës emergjente, duhet të zhvillohen strategji përshtatjeje ndaj ndikimeve të ndryshimeve klimatike në zonat bregdetare., të cilat duhet të jenë në raport dhe me ndryshimet ligjore përkatëse. Pra nevoja për ndryshime ligjore është domosdoshmëri, në mënyrë që të mos bëhet pengesë për implementimin e strategjive.

Marrëveshjet Ndërkombëtare

Nr.	Akti	Nr.	Data	Titulli i Aktit
1.	Marrëveshje		1991.06.17	Marrëveshje ndërmjet Qeverisë së Republikës së Shqipërisë dhe Programit të Kombeve të Bashkuara për Zhvillim
2.	Marrëveshje		1999.05.06	Marrëveshje ndërmjet Programit Botëror të Ushqimit të Kombeve të Bashkuara dhe Qeverisë së RSH firmosur në 6.5.1999, në Tiranë
	Ligj	8520	1999.07.30	Për ratifikimin e "Marrëveshjes ndërmjet Qeverisë së Republikës së Shqipërisë dhe Programit Botëror të Ushqimit të Kombeve të Bashkuara"
3.	Marrëveshje		2006.05.27	Marrëveshja ndërmjet Ministrisë së Brendshme të Republikës së Shqipërisë dhe Ministrisë së Rendit Publik të Republikës së Greqisë, datë 27.05.2006, "Për bashkëpunimin ndërmjet shërbimeve të tyre zjarrfikëse dhe kompetencat që kanë në këtë fushë"
4.	Marrëveshje		2010.01.27	Marrëveshje midis Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Austrisë mbi ndihmën e ndërsjellët në rast të katastrofave ose fatkeqësive të mëdha
	Ligj	10268	2010.04.22	Për ratifikimin e "Marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Austrisë për ndihmën e ndërsjellë në raste katastrofash ose fatkeqësish të mëdha"
5.	Ligj	10372	2011.02.10	Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në marrëveshjen ndërmjet qeverive të vendeve pjesëmarrëse të Bashkëpunimit Ekonomik të Detit të Zi (BEDZ) për bashkëpunimin në ndihmën dhe përgjigjen ndaj emergjencave të fatkeqësive natyrore ose të shkaktuara nga njeriu dhe në protokollin shtesë të saj
6.	MM		2010.02	Memorandum Mirëkuptimi "Për bashkëpunimin në fushën e mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe ato teknologjike" midis Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile në Ministrinë e Brendshme të Republikës së Shqipërisë dhe Drejtorisë Kombëtare të Mbrojtjes dhe Shpëtimit të Republikës së Kroacisë
	Marrëveshje		2011.10.07	Ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Republikës së Kroacisë për ndihmë reciproke, në rast të fatkeqësive dhe aksidenteve të mëdha

	Ligj	51/2012	2012.05.10	Për ratifikimin e marrëveshjes ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Republikës së Kroacisë për ndihmë reciproke, në rast të fatkeqësive dhe aksidenteve të mëdha
7	VKM	1013	2013.11.22	Për miratimin, në parim, të Memorandumit të ri të Mirëkuptimit për kuadrin institucional të iniciativës për gatishmërinë dhe parandalimin e katastrofave për Evropën Juglindore
	MM		2013.11.28	Memorandum Mirëkuptimi për kuadrin institucional të iniciativës për gatishmërinë dhe parandalimin e katastrofave për Evropën Juglindore
	Ligj	135/2014	2014.10.09	Për ratifikimin e Memorandumit të Mirëkuptimit për kuadrin institucional të iniciativës për gatishmërinë dhe parandalimin e katastrofave për Evropën Juglindore
8	MM		2015.10.13	Memorandum Mirëkuptimi ndërmjet Ministrisë së Punëve të Brendshme të Republikës së Shqipërisë – Drejtorisë së Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimit dhe Ministrisë së Brendshme – Drejtorisë së Përgjithshme për Shërbimin e Shpëtimit nga Zjarri të Republikës Çeke mbi bashkëpunimin në fushën e parandalimit dhe zbutjes të fatkeqësive
9.	Marrëveshje		2018.07.03	Marrëveshje ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Malit të Zi, për bashkëpunim dhe ndihmë të ndërsjellë në emergjenca
	VKM	522	2018.09.11	Për miratimin e marrëveshjes, ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Malit të Zi, për bashkëpunim dhe ndihmë të ndërsjellë në emergjenca
	PO		2022.07.04	Plan Bashkëveprimi Operacional në fushën e Mbrojtjes Civile
10.	Marrëveshje		2018.11.19	Ndërmjet Këshillit të Ministrave të Bosnjës dhe Hercegovinës dhe Qeverive të vendeve të tjera anëtare të iniciativës së gatishmërisë dhe parandalimit të fatkeqësive për Evropën Juglindore mbi Marrëveshjet e Vendit Pritës për sekretariatit e Iniciativës së Gatishmërisë dhe Parandalimit të Fatkeqësive për Evropën Juglindore
	VKM	629	2019.09.25	Për miratimin e marrëveshjes, Ndërmjet Këshillit të Ministrave të Bosnjës dhe Hercegovinës dhe Qeverive të vendeve të tjera anëtare të iniciativës së gatishmërisë dhe parandalimit të fatkeqësive për Evropën Juglindore mbi marrëveshjet e vendit pritës për sekretariatit e iniciativës së gatishmërisë

				dhe parandalimit të fatkeqësive për Evropën Juglindore
11.	Marrëveshje		2020.10.02	Marrëveshje ndërmjet KM të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Republikës së Kosovës, për bashkëpunim dhe ndihmë të ndërsjellë, në raste të fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësive të tjera
	VKM	896	2020.11.18	Për miratimin e Marrëveshjes ndërmjet KM të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Republikës së Kosovës, për bashkëpunim dhe ndihmë të ndërsjellë, në raste të fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësive të tjera
	PO		2021.11.28	Plan Bashkëveprimi Operacional në fushën e Mbrojtjes Civile
12.	Marrëveshje		2021.07.29	“Marrëveshje mbi bashkëpunimin për mbrojtjen ndaj katastrofave në Ballkanin Perëndimor” midis Republikës së Shqipërisë, Republikës së Serbisë dhe Republikës së Maqedonisë së Veriut
	PO		2022.09.02	“Plan Operacional në fushën e Mbrojtjes Civile midis Republikës së Shqipërisë, Republikës së Serbisë dhe Republikës së Maqedonisë së Veriut
	VKM	684	2022.10.26	Për miratimin e marrëveshjes mbi bashkëpunimin për mbrojtjen ndaj katastrofave në Ballkanin Perëndimor
13.	Marrëveshje		2022.11.18	Marrëveshje, ndërmjet Republikës së Shqipërisë, njëra palë, dhe, Bashkimit Evropian, pala tjetër, për pjesëmarrjen e Republikës së Shqipërisë në Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të Bashkimit
	VKM	714	2022.11.11	Për miratimin, në parim, të marrëveshjes, ndërmjet Republikës së Shqipërisë, njëra palë, dhe, Bashkimit Evropian, pala tjetër, për pjesëmarrjen e Republikës së Shqipërisë në Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të Bashkimit
	Ligj	7/2023	2023.02.02	Për ratifikimin e marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë, njëra palë, dhe Bashkimit Evropian, pala tjetër, për pjesëmarrjen e Shqipërisë në Mekanizmin e Mbrojtjes Civile të bashkimit

Marrëveshjet kombëtare

Nr.	Akti	Data	Titulli i Aktit
1.	Memorandum Bashkëpunimi	2012.02.07	Memorandum Bashkëpunimi midis Organit Kombëtar të Investigimeve të Incidenteve dhe Aksidenteve Ajrore në Aviacionin Civil të Republikës së Shqipërisë dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile të Republikës së Shqipërisë lidhur me bashkëpunimin dhe asistencën në rastin e një incidenti/aksidenti të rëndë në fushën e aviacionit civil
2.	Marrëveshje	2015.03.16	Marrëveshje ndërmjet Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile dhe Qendrës Vullnetare të Emergjencave Civile "Për një partneritet në fushën e parapërgatitjes dhe përgjigjes ndaj emergjencave civile"
3.	Memorandum Bashkëpunimi	2015.04.21	Memorandum Bashkëpunimi ndërmjet Universitetit "Epoka" dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile
4.	Memorandum Mirëkuptimi	2019.03.26	Memorandum Mirëkuptimi ndërmjet Drejtorisë së Përgjithshme të Emergjencave Civile, Ministria e Mbrojtjes dhe Institutit të Gjeoshkencës, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit (IGJEU), Universiteti Politeknik i Tiranës "Për bashkëpunimin, komunikimin, dhe shkëmbimin e të dhënave, me qëllim përmirësimin e parashikimit, Paralajmërimit të hershëm, monitorimit, njoftimit dhe alarmit"
5.	Memorandum Mirëkuptimi	2020.10.15	Memorandum Mirëkuptimi dhe Bashkëpunimi "Për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë", ndërmjet AKMC dhe Aeroportit Tirana International
6.	Memorandum Bashkëpunimi	2021.03.17	Memorandum Bashkëpunimi ndërmjet Universitetit "Marin Barleti" dhe AKMC
7.	Memorandum Mirëkuptimi	2021.04.13	Memorandum Mirëkuptimi dhe Bashkëpunimi "Për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë në Mbrojtjen Civile" ndërmjet AKMC dhe Aeroportit Ndërkombëtar të Kukësit
8.	Marrëveshje Bashkëpunimi	2021.12.02	Marrëveshje Bashkëpunimi ndërmjet Universitetit "Polis" dhe AKMC
9.	Marrëveshje	2021.12.12	Marrëveshje Ndër-Institucionale Operacionale ndërmjet AKMC dhe UPT në kuadër të zbatimit të Programit Pronews për dhënien në përdorim dhe funksionim nga IGJEO, të rrjetit të stacioneve automatike të motit (Server dhe stacionet hidro-metereologjike të rehabilitura)
10.	Marrëveshje Bashkëpunimi	2021.12.14	Marrëveshje Bashkëpunimi ndërmjet Universitetit "Zoja e Këshillit të Mirë" dhe AKMC

Kuadri ligjor për mbrojtjen civile

Akti ligjor	Nr.	Dt. Miratimit	Titull
Ligj	45/2019	2019.07.18	Për mbrojtjen civile
Ligj	152	2015.12.21	Për shërbimin e mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimin
Urdhër KM	27	2020.02.03	Për miratimin e strukturës dhe organikës të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile
VKM	741	2019.11.20	Për emërimin e drejtorit të përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile
VKM	747	2019.11.20	Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile
VKM	923	2020.11.25	Për funksionimin e organizimin e Komitetit të Mbrojtjes Civile dhe bashkëpunimin ndërinstitucional të institucioneve dhe të strukturave të sistemit të mbrojtjes civile
VKM	1020	2020.12.16	Për përbërjen, funksionimin dhe detyrat e komisionit teknik këshillimor për zvogëlimin e riskut ndaj fatkeqësive
VKM	1162	2020.12.24	Për përcaktimin e procedurave dhe të afateve për pajisjen me vërtetim për riskun të subjekteve, të cilat kërkojnë të pajisen me leje zhvillimi/ndërtimi
VKM	158	2021.03.17	Për miratimin e kritereve dhe të procedurave për shpalljen e gjendjes së fatkeqësisë natyrore
Urdhër MM	881	2021.06.25	Per miratimin e "Rregullore për metodat e brendshme të punës dhe sjelljen e personelit të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile, në nivel qendror dhe vendor"
Urdhër KM	57	2021.06.29	Për ngritjen grupit ndërinstitucional dhe grupit teknik ndërinstitucional të punës për përgatitjen e projektit të Strategjisë Kombëtare për Zvogëlimin e Riskut nga Fatkeqësitë
Urdhër KM	58	2021.06.29	Për ngritjen e grupit ndërinstitucional dhe grupit teknik ndërinstitucional të punës për përgatitjen e projektit të Planit Kombëtar për Emergjencat Civile
Urdhër KM	59	2021.06.29	Për ngritjen dhe funksionim e grupit ndërinstitucional të punës për kryerjen e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë në nivel qendror
VKM	412	2021.07.08	Për miratimin e flamurit, stemës dhe uniformës së agjencisë kombëtare të mbrojtjes civile
VKM	414	2021.07.08	Për miratimin e procedurave dhe kritereve të ndarjes dhe të përdorimit të fondit të kushtëzuar të buxhetit të shtetit për mbrojtjen civile
Urdhër DP AKMC	97	2021.07.08	Për ngritjen, përbërjen dhe funksionimin e Sekretariatit Teknik të grupit ndërinstitucional dhe grupit teknik ndërinstitucional të punës për hartimin e projektit të Planit Kombëtar për Emergjencat Civile

VKM	431	2021.07.15	Për përbërjen dhe detyrat e njësive organizative që kanë në kompetencë të tyre çështjet e mbrojtjes civile në ministritë e linjës
VKM	594	2021.10.13	Për miratimin e kriterëve për identifikimin e subjekteve private, strukturat përgjegjëse për identifikimin e tyre, si dhe rregullat për realizimin e bashkëpunimit ndërmjet tyre
VKM	667	2021.11.10	Për trajtimin e vullnetarëve për angazhimin e tyre në aktivitete të mbrojtjes civile apo në operacionet e parandalimit e të përballimit të fatkeqësive
VKM	775	2021.12.15	Për miratimin e llojeve të sinjaleve të alarmit, numrit dhe mënyrës së përdorimit të tyre në rastet e fatkeqësive
VKM	345	2022.05.26	Për përcaktimin e mënyrës së mbledhjes dhe administrimit të të dhënave të humbjeve nga fatkeqësitë
VKM	714	2022.11.11	Për miratimin, në parim, të marrëveshjes, ndërmjet Republikës së Shqipërisë, njëra palë, dhe, Bashkimit Evropian, pala tjetër, për pjesëmarrjen e Republikës së Shqipërisë në Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të Bashkimit
VKM	53	2023.02.01	Për përcaktimin e kriterëve dhe procedurave të akordimit të fondeve për marrjen e masave parandaluese dhe rehabilituese ndaj fatkeqësive, në infrastrukturën e dëmtuar, si edhe në veprimtari të tjera në fushën e mbrojtjes civile
VKM	94	2023.02.22	Për miratimin e strategjisë kombëtare për zvogëlimin e riskut nga fatkeqësitë 2023–2030 dhe planit të veprimit
VKM	168	2023.03.24	Për miratimin e vlerësimit të riskut nga fatkeqësitë në nivel qendror

Ministria e Mbrojtjes (MM) - Forcat e Armatosura (FA)

- Ligj nr.72/2015 “Për miratimin e Strategjisë Ushtarake të RSH”
- Ligj nr. 64/2014 “Për pushtetet dhe autoritetet e drejtimit e të komandimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar
- Ligj nr.103/2014 “Për miratimin e Strategjisë të Sigurisë Kombëtare”
- Ligj nr. 10435 dt. 23.06.2011 “Për shërbimin e kërkim-shpëtimit në Republikën e Shqipërisë”
- VKM nr. 103, dt. 10.02.2016 “Për miratimin e planit të mobilizimit, gjatë periudhës për të cilën kërkohet vendosja e masave të jashtëzakonshme”
- VKM nr. 729, dt. 13.11.2019 “Për miratimin e Planit Kombëtar të Kërkim-Shpëtimit në RSH dhe Plani i Veprimit”
- VKM nr. 742, dt. 16.10.2012 “Për organizimin dhe funksionet e Qendrës Kombëtare të Kërkim-Shpëtimit”
- Urdhri i MM nr. 87 (2021) për “Ri-aktivizimin, përdorimin, komandën dhe kontrollin e FA në mbështetje të autoriteteve civile për krizat dhe emergjenca civile”.
- Manual i NATO për Menaxhimin e Krizave.
- Rregullore e organizimit dhe funksionimit të Qendrës së Bashkuar Operacionale, miratuar me Urdhër të Ministrit të Mbrojtjes nr.1284, datë 18.06.2013

Ministria e Mbrojtjes – Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale të Shtetit (DPRMSH)

- Ligj nr.9900, datë 10.4.2008 “Për rezervat materiale të shtetit”, i ndryshuar.
- VKM nr. 1128, datë 5.8.2008 “Për krijimin dhe administrimin e mallrave rezervë materiale shtetërore”, i ndryshuar.

Ministria e Brendshme (MB) - Drejtoria e Përgjithshme për Mbrojtjen nga Zjarri dhe Shpëtimin (DPMZSH)

- Ligj nr.152/2015 “Për Shërbimin e Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimin”
- VKM nr.632, datë 29.07.2020 “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Drejtorisë së Përgjithshme të Shërbimit të Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimin”

Ministria e Brendshme (MB) – Policia e Shtetit (PSH)

- Ligj nr. 108/2014, datë 31.07.2014 “Për Policinë e Shtetit”, i ndryshuar.
- Procedura Standarde e Punës nr. 74, datë 19.01.2021 “Procedura standarde për klasifikimin e ngjarjeve, marrjen, evidentimin, vlerësimin dhe transmetimin e informacionit në strukturat e Policisë së Shtetit dhe jashtë saj”
- Procedura Standarde e Punës, miratuar me Urdhër, nr. 1418, datë 02.12.2022 “Për menaxhimin e strukturave të policisë së shtetit në rastet e ngjarjeve kritike dhe emergjencave civile”(kjo procedure është në proces përmirësimi).

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS)

- Ligj nr. 10138, dt. 11.5.2009 “Për shëndetin publik”, i ndryshuar
- Ligj nr. 10107, dt. 30.3.2009 “Për kujdesin shëndetësor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar
- Ligj nr. 147/2014 “Për shërbimin e urgjencës mjekësore”
- Ligj nr. 7643, dt. 2.12.1992 “Për inspektimin sanitar” i ndryshuar
- Ligj nr. 9106, dt. 17.7.2003 “Për shërbimin spitalor në Republikën e Shqipërisë”
- Ligj nr. 9739, dt. 21.5.2007 “Për shërbimin e transfuzionit të gjakut në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar
- Ligj nr. 105/2014 “Për barnat dhe shërbimin farmaceutik”
- Ligj nr. 138/2014 “Për kujdesin paliativ në Republikën e Shqipërisë”
- Ligj nr. 95/2015 “Për shërbimet dhe produktet biocide në shëndetin publik”
- Ligji nr. 15/2016 “Për parandalimin dhe luftimin e infeksioneve dhe sëmundjeve infektive”, i ndryshuar
- Ligji nr. 121/2016 “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë”
- Ligj nr. 18/2017 “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”
- VKM nr. 276, datë 12.5.2021 “Për miratimin e planit kombëtar për personat me aftësi të kufizuara, 2021–2025”

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR)

- Ligji Nr.8681, datë 2.11.2000 “Për projektimin, ndërtimin, shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e digave dhe dambave”, i ndryshuar;
- Ligji nr. 111/2012 “Për menaxhimin e integruar të burimeve ujore”, i ndryshuar

- Ligji Nr. 8691, dt. 16.11.2000 "Për prodhimin dhe tregtimin e duhanit dhe të cigareve" (i ndryshuar).
- Ligj nr. 9817, dt. 22.10.2007 "Për bujqësinë dhe zhvillimin rural" i ndryshuar
- Ligj nr. 9863, dt. 28.1.2008 "Për Ushqimin", i ndryshuar.
- Ligj Nr. 10416, dt. 07.04.2011 "Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor" (i ndryshuar).Ligj Nr.10 433, dt. 16.6.2011 "Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë.
- Ligji Nr. 10465, dt. 29.9.2011 "Për shërbimin Veterinar në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar".
- Ligji Nr. 105/2016, dt. 27.10.2016 "Për Mbrojtjen e Bimëve", i ndryshuar.
- Ligji Nr.17/2020 dt. 17.02.2020 "Për Produktet Plehëruese".
- VKM nr.708, datë 09.09.2020 "Për Organizimin dhe Funksionimin e Autoritetit Kombëtar të Ushqimit" rregulloren e brendshme të AKU-së.
- VKM nr. 532, datë 11.9.2018 "Për miratimin e rregullave për tregtimin, transportin, ruajtjen dhe magazinimin e produkteve për mbrojtjen e bimëve".
- VKM nr. 434, dt. 11.07.2018 "Për etiketimin e ushqimeve dhe informimin e konsumatorit.
- VKM nr. 760, dt. 16.9.2015 "Për kërkesat për gjurmimin e ushqimit dhe ushqimit për kafshë përgjatë zinxhirit ushqimor".
- Urdhër nr. 327, dt. 22.11.2012 "Për miratimin rregullores "Mbi monitorimin e zoonozave dhe agjentëve zoonotike".
- Urdhër nr.273, dt. 23.09.2020 "Për miratimin e rregullores "Mbi masat e kontrollit të salmonelës dhe agjentëve të tjerë zoonotikë".
- Udhëzim nr. 20, dt. 25.11.2010 "Për zbatimin e programeve paraprake të praktikave të mira të higjienës, praktikave të mira të prodhimit dhe procedurave të bazuara në analizën e rreziqeve dhe Pikave Kritike të Kontrollit (HACCP) në stabilimente ushqimore.
- Udhëzim nr.21, dt. 25.11.2010 "Kërkesat specifike të higjienës dhe kontrollet zyrtare për produktet me origjinë shtazore"
- Udhëzim nr.22, dt. 25.11.2010 "Kushtet e përgjithshme dhe të veçanta të higjienës për stabilimentet e ushqimit dhe operatorët e biznesit ushqimor".
- Udhëzim nr.25 dt. 25.11.2010 "Kushtet e higjienës dhe kontrollet për molusqet e gjalla bivalvare, peshkun dhe produktet e peshkimit"
- Udhëzim nr. 15, dt. 09.09.2021 "Mbi kriteret mikrobiologjike për produktet ushqimore"
- VKM nr. 408, dt. 8.5.2013 "Për dëmshpërblimin për kafshët e eliminuara" i ndryshuar
- VKM nr. 532, datë 11.9.2018, "Për miratimin e rregullave për tregtimin, transportin, ruajtjen dhe magazinimin e produkteve për mbrojtjen e bimëve";
- VKM nr. 317, datë 9.5.2019, "Për miratimin e rregullave për përdorimin e qëndrueshëm të produkteve për mbrojtjen e bimëve si dhe kriteret e kualifikimit për përdoruesi", të ndryshuar
- Urdhri nr. 411, date 20.09.2022, "Për miratimin e Planit të Kontigjencës për gripin e shpendëve"
- Urdhri nr. 412, dt. 20.9.2022, "Për miratimin e Programit Kombëtar për mbikëqyrjen e sëmundjes së Gripit të Shpendëve".
- Urdhër nr. 163/1, datë 20.4.2021 "Për miratimin e Planit të Kontigjencës së sëmundjes së Dermatozës Nodulare".
- Urdhër nr. 10390/1 prot., datë 24.11.2020 "Plani i Kontigjencës " Për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave në Republikën e Shqipërisë",
- Urdhër nr. 59/1, datë 8.1.2009 "Plani i Kontigjencës për sëmundjen e Aftës Epizootike"
- Urdhër nr. 671/1, datë 16.2.2009 "Plani i Kontigjencës së Murtajës Klasike të derrave".

- Urdhër nr. 113, datë 15.3.2022, “Për miratimin e rregullores për masat mbrojtëse kundër dëmtuesve të bimëve”;
- VKM nr.147, dt. 18.3.2004, “Për miratimin e rregullores për sigurinë e digave dhe te dambave”
- Udhëzim nr.248 dt. 28.01.2000, Për hartimin e planit të alarmit evakuimit dhe ndihmës për mbrojtjen e popullatës dhe vlerave materiale në rastet e jashtëzakonshme si pasojë e prishjes së digave/ dambës”
- Udhëzimi nr. 12, datë 30.12.2019 “Për rregullat dhe kriteret teknike për mirëmbajtjen dhe funksionimin e infrastrukturës së ujitjes dhe të kullimit” (botuar në Fletoren Zyrtare nr. 189, viti 2019).
- Urdhri nr. 697, datë 30.12.2019 “Për miratimin e regjistrave të drejtorive të ujitjes dhe të kullimit, bashkive dhe organizatave të përdoruesve të ujit” (botuar në Fletoren Zyrtare nr. 190, viti 2019).
- Urdhri nr. 370, datë 11.06.2019, “Për miratimin e statutit tip të Organizatës së Përdoruesve të Ujit

Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE)

- Ligji Nr.9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në republikën e Shqipërisë, i ndryshuar.
- Ligj nr. 8741/2001 "Për sigurinë në punë dhe në fushën e minierave"
- Ligj nr. 10304, datë 15.07.2010 “Për Sektorin Minerar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.
- Ligj nr. 32/2016 "Për sigurinë në punë dhe protokollat e instalimit të pajisjeve me presion të lartë"
- Ligj nr. 135/2016 “ Për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë, Emergjencat dhe Shpëtimin në Veprimtaritë Minerare dhe në Punimet Nëntokësore në Veprat Hidroenergjitike”
- Ligj nr. 118/2012 “Për transportin e mallrave të rrezikshme”
- Ligj Nr.9232, datë 13.5.2004 “Për programet sociale të strehimit”

MIE – Instituti i Ndërtimit (IN)

- Ligj nr. 8402, dt. 10.09.1998 “Për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit”, i ndryshuar
- Urdhër i Ministrit të Punëve Publike dhe Turizmit Nr. 225 dt. 29.06.2004 “Për krijimin e Institutit të Ndërtimit”

MIE – Shërbimi Gjeologjik Shqiptar (SHGJSH)

- Ligj nr. 111/2015 “Për Shërbimin Gjeologjik Shqiptar”
- VKM nr. 329, dt. 16.5.2012 “Për kriteret dhe procedurat e dhënies së ndihmës shtetërore financiare për mbulimin e dëmeve të shkaktuara nga fatkeqësi natyrore ose fatkeqësi të tjera të shkaktuara nga veprimtaria njerëzore”

(Bazuar në kuadrin ligjor, Këshilli Teknik Shkencor i SHGJSH ka miratuar një projekt (VIII-1) që rregullon ndërhyrjet e SHGJSH-së gjatë emergjencave civile.)

MIE – Qendra për Grumbullimin dhe Trajtimin e Kimikateve të Rrezikshme

- VKM nr. 843 dt. 14.10.2015 “Për mbylljen e Ndërmarrjes së Furnizimit Industri-Miniera dhe krijimin e Qendrës së Grumbullimit dhe Trajtimin të Kimikateve të Rrezikshme

Ministria Arsimit dhe Sportit (MAS)

- Ligj nr. 80/2015 “Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë”,
- Ligji Nr. 69/2012 “Për arsimin para-universitar në Shqipëri”
- Ligji Nr. 15/2017 “Për arsimin profesional në Shqipëri”

Instituti i Fizikës Bërthamore të Zbatuar (IFBZ)

- VKM nr. 700, dt. 21.11.2018 “Për miratimin e rregullores “Për përgatitjen dhe reagimin në rast emergjence radiologjike për mbrojtjen e punonjësve dhe të publikut”

Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (MTM)

- Ligj nr. 10431, dt. 09.06.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit” i ndryshuar
- Ligj nr. 81, dt. 04.05.2017 “Për zonat e mbrojtura”
- Ligj nr. 93 dt. 27.07.2015 “Për turizmin”, i ndryshuar
- Ligj nr. 57/2020 “Për pyjet”
- Ligj nr. 162, dt. 04.12.2014 “Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis”, i ndryshuar;
- VKM nr. 290, dt. 30.04.2004 “Për miratimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të zjarreve në pyje dhe kullota”,
- VKM nr. 847, dt. 29.11.2007 “Për miratimin e strategjisë ndërsektoriale të mjedisit”
- VKM nr. 1080, dt. 22.12.2010 “Për rregullat për parandalimin dhe shuarjen e zjarreve në pyje dhe në kullota, si dhe për krijimin e njëjësive vullnetare të shuarjes së zjarreve”
- VKM nr. 570, dt. 17.07.2019 “Për krijimin organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Pyjeve”
- VKM nr. 466, dt. 3.7.2019 “Për miratimin e dokumentit strategjik dhe të planeve kombëtare për zbutjen e gazeve me efekt serrë dhe për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike”
- VKM nr. 418, dt. 27.5.2020 “Për miratimin e dokumentit të politikave strategjike dhe të planit kombëtar për menaxhimin e integruar të mbetjeve, 2020–2035”
- VKM nr. 1186, dt. 24.12.2020 “Për miratimin e listës së objekteve me rëndësi ekonomike e strategjike, pranë të cilave ngrihen stacionet e shërbimit të mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimit”

Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE)

- Ligj nr. 9936 dt. 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë, i ndryshuar
- Ligj nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore”, i ndryshuar;
- Ligji Vjetor i Buxhetit
- VKM nr. 414, dt. 8.7.2021 “Për miratimin e procedurave dhe kriterëve të ndarjes dhe të përdorimit të fondit të kushtëzuar të buxhetit të shtetit për mbrojtjen civile”

Ministria për Europën dhe Punët e Jashtme (MEPJ)

- Ligj nr. 8372, dt. 9.7.1998 “Për ushtrimin e funksioneve konsullore nga përfaqësitë diplomatike ose konsullore”
- Ligj nr. 23/2015 “Për shërbimin e jashtëm të Republikës së Shqipërisë”
- Ligj nr. 43/2016 “Për marrëveshjet ndërkombëtare të Republikës së Shqipërisë”

Ministria e Drejtësisë (MD) dhe Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve (DPB)

- Ligj nr. 8678, dt. 14.5.2001 “Për organizimin dhe funksionimin e Ministrisë së Drejtësisë”
- Ligj nr. 111/2017 “Për ndihmën juridike të garantuar nga shteti”

- Ligj nr. 9397, dt. 12.5.2005 “Për shërbimin e kontrollit të brendshëm në sistemin e burgjeve”

Ministria e Kulturës (MK)

- Ligj nr. 27/2018, datë 17.05.2018 “Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë”;
- Ligj nr. 10352, datë 06.12.2010 “Për artin dhe kulturën”, i ndryshuar.
- VKM nr. 420 dt. 15.06.2022 “Për marrjen e masave për ruajtjen e trashëgimisë kulturore në rastet e fatkeqësive natyrore dhe konflikteve të armatosura”.
- VKM nr.1099 dt. 24.12.2020 “Për miratimin e mënyrave të trajtimit, normave teknike, kriterëve dhe modeleve të ndërhyrjeve në fushën e ruajtjes së pasurive kulturore”.
- VKM nr. 1125, dt. 30.12.2020 “Për projektimin, zbatimin e punimeve të ndërhyrjeve ruajtëse dhe mbrojtëse, mbikëqyrjen dhe kolaudimin e tyre”.
- Urdhër i Ministrit të Kulturës nr. 410, dt. 09.07.2019 për “Ngritjen dhe funksionin e Komisionit të Planifikimit dhe Përballimit të Emergjencave Civile” ndryshuar me urdhrin nr. 20 dt.19.01.2021.
- Planet për përgatitje për emergjencat civile”, të Ministrisë së Kulturës dhe 28 institucioneve të varësisë hartuar në vitin 2019.

Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU)

- Ligj nr. 111/2012 “Për menaxhimin e integruar të burimeve ujore”, i ndryshuar.
- VKM nr. 1015 dt.16/12/2020 “Për përmbajtjen, zhvillimin dhe zbatimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të burimeve ujore, të planeve të menaxhimit të baseneve ujore dhe planeve të menaxhimit të rrezikut nga përmytjet”

Kapacitetet operacionale – model raportimi

Kapacitetet më të rëndësishme kombëtare, për përgjigjen ndaj Emergjencave Civile në Shqipëri		
Institucioni.	Specialiteti.	Kapaciteti.
<i>Ekipe apo grupet speciale për fazën e përgjigjes ndaj Emergjencave Civile</i>		
Baza Mbështetëse e Emergjencave Civile Ministria e Mbrojtjes-Tiranë.	Per kërkim-shpëtimin për tërmetet.	... grupe
	Per kërkim-shpëtimin për përmbytjet.	... grupe
	Per kërkim-shpëtimin për zjarret.	... grupe
	Për ndotjet kimike.	... grupe
	Për kërkim-shpëtimin për terrene malore.	... grupe
	Për hapjen e rrugëve nga bora dhe rrëshqitjet e dherave.	... grupe
Shërbimi i kërkim-shpëtimin i Forcave Ajrore Ministria e Mbrojtjes-Tiranë	Shërbimi kombëtar i kërkim-shpëtimin për transportin ajror.	... grupe
Batalioni i Operacioneve Speciale FLD Ministria e Mbrojtjes-Tiranë	Për kërkim-shpëtimin për aksidentet detare dhe ajrore. Kërkim- shpëtim në det dhe ujrat e brendshme	... grupe
Batalioni i mbrojtjes kundër-kimike, bakteorologjike dhe nukleare. Ministria e Mbrojtjes, Tiranë	Për shpëtimin në raste të mundëshme të fatkeqësive kimike, bakteorologjike dhe nukleare.	... grupe
Spitali Ushtarak. Ministria e Mbrojtjes -Tiranë	Për urgjencë kirurgjikale (secili i përbërë nga një kirurg, një traumatolog, një reanimator dhe tre ndihmësa të tyre)	... grupe
	Për sëmundjet infektive (përbëhet nga një infeksionist, një epideomologist, një higjenist dhe dy ndihmësa).	... grupe
Brigada e Reagimit të Shpejtë Regjimenti Komando Ministria e Mbrojtjes Tiranë	Për kërkim-shpëtim jo të specializuar. Për kërkim-shpëtim jo të specializuar.	... grupe
Instituti i Fizikes Berthamore.	Për zbulimin e radioaktivitetit.	... grupe
<i>Shërbime teknike të specializuara.</i>		
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	Inspektoriati i ushqimit në të gjithë vendin.	... Specialiste
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjitikës.	Për Inspektim në miniera.	... Specialiste
	Për rehabilitim dhe mbrojtje mjedisi.	... Specialiste
	Për përgjigjen në raste të emergjencave në furnizimin me energji elektrike.	... Specialiste (KESH)
	Për inspektimin e karburanteve.	... Specialiste
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	Për sigurinë e mjedisit.	... Specialiste

Spitali Ushtarak, Tiranë (MM)	Për Laborator kimik te specializuar.	... Specialiste
<i>Kapacitete transporti dhe paisjesh speciale.</i>		
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjitikës.	Kapacitete transporti hekurudhor.	... lokomotiva, ...vagona pasagjerësh, ... vagona mallrash.
	Transport uji.	... autobote
	Transport mbeturinash (fekalesh).	... autobote
	Për saldimit dhe prerje.	... mjete
	Për levizje dherash.	... copë fadrome
Baza Mbështetëse e Emergjencave Civile Ministria e Mbrojtjes Tiranë.	Për transportues (për njerëz).	... kamiona (gjithsejt ... persona).
	Për transportues (për mallra).	... kamiona (gjithsejt ... ton)
	Për transport inertesh, mallrash.	... copë me ... ton secili.
	Për transport inertesh, mallrash (vetëshkarkues).	... copë (gjithsejt ... ton).
	Për levizje, shtyrje, materialesh, dherash në distancë të shkurtër.	... copë (gjithsejt ... m ³) dhe ... buldozera me zinxhirë (gjithsejt 200 m ³).
	Për pastrimin e rrugëve nga debora.	... copë
	Moto-barka	... copë gjithsej ... persona ... copë për mallra
	Për MZSH.	... copë
	Për prodhim energji elektrike.	... copë, gjithsej ... kw
	Për de-gazim.	... copë
	Për saldimit dhe prerje.	... copë
Brigada e Xhenios, Ministria e Mbrojtjes Tiranë	Për ndertim riparime etj.	... specialiste
	Transport materialesh (vetëshkarkues).	... copë
	Për ngarkim materialesh, lëvizje dherash.	... copë eskavatorë. ... copë buldozerë me zinxhira.
	Për ngarkim shkarkim.	... copë me kapacitet ... Ton.
Brigada e Reagimit të Shpejtë Ministria e Mbrojtjes Tiranë.	Për transport njerzish/ mallrash.	... copë
Batalioni i mbrojtjes k/kimike, bakterologjike dhe nukleare, Ministria e Mbrojtjes Tiranë.	Për degazim.	... automjete
Rezervat Materiale të Shtetit,	Transport materialesh	... kamione nga ... ton secili.
Kryqi i Kuq Shqiptar	Transport.	... kamione me tonazh te larte, makina te lehta në 12 deget ne qarqe.
<i>Shërbime ndihme</i>		
Baza e Mbrojtjes Mbështetëse e Emergjencave Civile, Ministria e Mbrojtjes Tiranë.	Për operacione të ndryshme.	... persona
	Për trajtim shëndetësor.	... spital fushor me ... shtretër, ... dhoma trajtimi.
	Për furnizim me ujë të pijshëm.	... autobote (gjithsejt ... mt) dhe ... pompa (kapaciteti gjithsejt ... m ³ /orë).
	Për pastrim uji.	... copë (gjithsej ... L /orë).

	Për prodhim buke.	... copë (gjithsejt ... kg/ditë).
	Për gatim ushqimi.	... guzhina fushore (gjithsejt ... racione /ditore) dhe ... automjet-guzhinë me kapacitet ... racione në ditë
	Për strehim masiv.	Çadra për ... persona.
	Për higjenë personale	... dushe fushore (gjithsejt ... persona/ditë)
Ministria e Shendetesise dhe Mbrojtjes Sociale	Transport me Helikopter	... helikopter
	Per nderhyrje kirurgjikale	... grupe
	Per transport me autoambulance (Tirana)	... autoambulanca dhe personel shoqerues
	Per shtrime ne rast emergjence	... % e kapaciteteve te QU "Nene Tereza"
Shërbimi i MZSH-së	Per fikjen e zjarrit	... mjete zjarrfikese
	Per ngjitje ne lartesi	... autoshkalla
	Per kerkim shpetim	... mjete shpetimi
	Per transport te demtuarish	... autoambulanca
	Personel zjarrfikes	... persona
Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave Materiale të Shtetit,	Për strehim të përkohshëm në objekte të perhershme	... m ² per rreth ... njerëz
	Çadra	Për ... persona
	Hapsira për magazinime për materiale të ngurta.	... m ²
	Hapsira për magazinime karburante.	... ton
Kryqi i Kuq Shqiptar.	Racione Ushqimore	Për ... persona, për 1 muaj
	Mbeshtetje per strehim të përkohshem.	Për ... persona.
	Mundësi për kontakte familjare.	Nëpërmjet shërbimit dhe sistemit ndërkombëtar të Kryqit të Kuq Nderkombetar.

